

Møteinnkalling

Utval:	Finansutvalet
Møtestad:	Ekstramøte. Fjernmøte
Dato:	22.09.2020
Tid:	13:00

Info om oppkobling til møte vert sendt i ein eigen e-post.

Program:

Kl. 13.00 Møtestart, saksbehandling

Oppmodar om at avklaring om habilitet vert meldt i forkant av møtet.

Melding om forfall:

Alle medlemmer vil få tilsendt ein e-post kor det vert forklart korleis forfall kan registrerast.

Innkallinga gjeld valde medlemmer i Finansutvalet. Ved eventuelt forfall frå faste medlemmer vil varamedlemmer bli kalla inn særskilt.

Jon Askeland
fylkesordførar

Saksliste

Utvals- saksnr	Innhald	Arkiv- saksnr	U.Off
GK 9/20	Godkjenningssaker Godkjenning innkalling og sakliste		
SI 4/20	Spørsmål Spørsmål frå Syversen (R) - utgifter som kjem med oppgåver fylkeskommunen har fått (og skal få) som følgje av samanslåinga,	2020/52204	
PS 8/20	Politiske saker FINANS Budsjett 2021/økonomiplan 2021-2024 - arbeidsdokument 4/20	2020/60738	

Godkjenningssaker

GK 10/20 Godkjenning innkalling og sakliste

Spørsmål

SI 5/20 Spørsmål frå Syversen (R) - utgifter som kjem med oppgåver fylkeskommunen har fått (og skal få) som følgje av samanslåinga,

Fra: Jeanette Onarheim Syversen (Jeanette.Syversen@vlfk.no)

Sendt: 17.09.2020 12:19:00

Til: Politisk

Kopi: fylkestingvestland@roedt.no

Emne: Skriftleg spørsmål finansutvalet

Vedlegg:

Skriftleg spørsmål til arbeidsdokument 4/20. Dette blei framført munnleg i finansutvalet i dag. Ber om at svaret og kjem frem skriftleg til neste møte i finansutvalet.

Ber om å få ein totalrekneskap på utgifter som kjem med oppgåver fylkeskommunen har fått (og skal få) som følgje av samanslåinga, og ein oversikt over kor vidt oppgåvene er dekkja med full kompensasjon. Kva er i manko, og kva er konsekvensen for det totale budsjettet.

Alt godt,

Jeanette Syversen

Gruppeleiar Raudt Vestland

Tlf 95 82 26 61

Politiske saker

**PS 9/20 FINANS Budsjett 2021/økonomiplan 2021-2024 -
arbeidsdokument 4/20**

Saksnr: 2020/60738-1
Saksbehandlar: Karl Viken

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Finansutvalet	7/20	17.09.2020
Finansutvalet	9/20	22.09.2020

Budsjett 2021/økonomiplan 2021-2024 - arbeidsdokument 4/20

Forslag til vedtak:

Finansutvalet gjer følgjande prosessvedtak:

1. Finansutvalet tek følgjande orienteringar til vitande;

- Prosess
- Saldering driftsbudsjett og økonomiplan
- Budsjettmessige klimakonsekvensar
- Oppfølgingspunkt
 - Kontraktskostnadar kollektiv
 - Budsjett Vestland 2020 - sjølvprofilering / skilting og konsulenttenester
 - Finansiering bybanen
 - Avdelingsleiarressursar og andre leiarressursar ved vgs
 - Inntektskjelder: Havbruksfond

Finansutvalet viser til sak om administrativt innsparingssprogram, og vil leggje resultatet av dette arbeidet til grunn for det vidare budsjettarbeidet for 2021 og økonomiplanen 2021-2024.

2. Finansutvalet tek følgjande orienteringar til vitande;

- Sentrale inntekter
 - Løn- og prisvekst
 - Verknadar av Korona- pandemien
- Finansutvalet viser til at kollektivsektoren og tannhelse i presentert opplegg har budsjettert med eit noko lågare inntektsnivå enn det som ville vore tilfelle i eit normalår, og legg dette til grunn for det vidare budsjettarbeidet for 2021.

3. Finansutvalet tek orienteringane om dei sektorvise utgreiingane til vitande.

4. Finansutvalet ber om at investeringsprogram for bygg og eigedom vert innarbeidd i budsjettet.

5. Finansutvalet ber om at investeringsprogram for fylkesveg vert innarbeidd i budsjettet.

6. Finansutvalet ber om at investeringsprogram for kollektiv vert innarbeidd i budsjettet.

7. Finansutvalet viser til dei tre investeringsprogramma, og legg til grunn presentert opplegg til finansiering.

Finansutvalet merkar seg at det vil koma oppdaterte retningslinjer for ferjeavløysingsordninga, og vil vurdere kva følgjer desse får for aktuelle prosjekt.

8. Opplæring og kompetanse: Finansutvalet sluttar seg til uttalen frå hovudutvalet for sektoren sine rammer på løyvingsnivå og salderingstiltak.
9. Mobilitet og kollektiv: Finansutvalet sluttar seg til uttalen frå hovudutvalet for sektoren sine rammer på løyvingsnivå og salderingstiltak.
10. Infrastruktur og veg: Finansutvalet sluttar seg til uttalen frå hovudutvalet for sektoren sine rammer på løyvingsnivå og salderingstiltak.
11. Kultur, idrett og integrering: Finansutvalet sluttar seg til uttalen frå hovudutvalet for sektoren sine rammer på løyvingsnivå og salderingstiltak.
12. Innovasjon og næringsutvikling: Finansutvalet sluttar seg til uttalen frå hovudutvalet for sektoren sine rammer på løyvingsnivå og salderingstiltak.
13. Strategisk utvikling og digitalisering: Finansutvalet viser til presentert sektorbudsjett, og legg til grunn rammene på løyvingsnivå og salderingstiltak.
14. Tannhelse: Finansutvalet viser til presentert sektorbudsjett, og legg til grunn rammene på løyvingsnivå og salderingstiltak.
15. Organisasjon og økonomi: Finansutvalet viser til presentert sektorbudsjett, og legg til grunn rammene på løyvingsnivå og salderingstiltak.
16. Finansutvalet viser til budsjett for kontrollutvalet, og tek dette til vitande.

Rune Haugsdal
Fylkesrådmann

Ingrid Kristine Holm Svendsen
Fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Fylkesrådmannen 07.09.2020

I det fjerde arbeidsdokumentet til finansutvalet i 2020 har fylkesrådmannen fokus på følgende moment:

Innleiing

- **Prosess**
 - Involvering av hovudutvala
 - To felles delar og sektorspesifikke delar
 - Sektorar utan utval
- **Saldering**
 - Saldering driftsbudsjett 2021
 - Saldering økonomiplan: utgreiingsområde
- **Budsjettmessige klimakonsekvensar**
- **Oppfølgingspunkt**
 - Kontraktskostnadar kollektiv
 - Budsjett Vestland 2020 - sjølvprofilering / skilting og konsulenttenester
 - Finansiering bybanen
 - Avdelingsleiarressursar og andre leiarressursar ved vgs
 - Inntektskjelder: Havbruksfond
- **Administrativt innsparingsprogram**

1 Fellesdel - driftsbudsjett 2021

- **Økonomiske føresetnadar før statsbudsjettet**
 - Sentrale inntekter
 - Løn- og prisvekst
 - Verknad av Korona- pandemien for budsjett 2021
 - Føresetnadar kollektivsektoren og tannhelse
- **Driftsbudsjett**
 - Sektorrammer
 - Løyvingsnivå
 - Innarbeidde tiltak
 - Alternative tiltak
 - Referatsaker og protokollar
 - Sektorar utan hovudutval
 - Strategisk utvikling og digitalisering
 - Tannhelse
 - Organisasjon og økonomi
- **Utgreiingsområde økonomiplan - status**

2 Fellesdel - Investeringsbudsjett

- **Innleiing investering - fullstendig opplegg**
- **Oppfølging og status spesifikke prosjekt**
 - Laksevåg
 - Svelgen - Indrehus
 - Atløysambandet
 - Opplæringsfartøy
- **Oversyn investeringsopplegg 2021- 2024**
 - Oversyn investeringar pr. sektor
 - Investeringsprogram bygg og eigedom
 - Investeringsprogram veg
 - Investeringsprogram kollektiv
- **Finansiering investeringsbudsjett**
 - Oversyn
 - Gjeldsgrad opplegg 2021- 2024
 - Gjeldsgrad og investeringsprosjekt med særskilt finansiering

3 Sektorspesifikke driftsbudsjett

- **Handsaming sektorbudsjett**

- **Sektorane sine budsjettframlegg**
 - **Prosessvedtak sektor Opplæring og kompetanse**
 - **Prosessvedtak sektor Mobilitet og kollektiv**
 - **Prosessvedtak sektor Infrastruktur og veg**
 - **Prosessvedtak sektor Kultur, idrett og inkludering**
 - **Prosessvedtak sektor Innovasjon og næringsutvikling**
 - **Prosessvedtak sektor Strategisk utvikling og digitalisering**
 - **Prosessvedtak sektor Tannhelse**
 - **Prosessvedtak sektor Organisasjon og økonomi**
 - **Prosessevedtak Kontrollutvalet**

Det er å poengtere at sektorbudsjetta som er vedlagt er fylkesdirektørane sine egne framlegg. Difor er sektorbudsjetta vedlagt som referatsaker.
Saksprotokoll 17.09.2020 - finansutvalet

Fylkesordførar sette fram slikt forslag:

«Utsetjing:

Saka vert utsett til møtet 22. september.»

Avrøysting (til utsetjing)

Fylkesordførar sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Saka vert utsett til møtet 22. september.

Finansutvalet 17.09.2020

Budsjett 2021/økonomiplan 2021-2024 - Arbeidsdokument 4/20

I det fjerde arbeidsdokumentet til finansutvalet i 2020 har fylkesrådmannen fokus på følgende moment:

Innleiing

- **Prosess**
 - Involvering av hovudutvala
 - To felles delar og sektorspesifikke delar
 - Sektorar utan utval
- **Saldering**
 - Saldering driftsbudsjett 2021
 - Saldering økonomiplan: utgreiingsområde
- **Budsjettmessige klimakonsekvensar**
- **Oppfølgingspunkt**
 - Kontraktskostnadar kollektiv
 - Budsjett Vestland 2020 - sjølvprofilering / skilting og konsulenttenester
 - Finansiering bybanen
 - Avdelingsleiarressursar og andre leiarressursar ved vgs
 - Inntektskjelder: Havbruksfond
- **Administrativt innsparingsprogram**

1 Fellesdel - driftsbudsjett 2021

- **Økonomiske føresetnadar før statsbudsjettet**
 - Sentrale inntekter
 - Løn- og prisvekst
 - Verknad av Korona- pandemien for budsjett 2021
 - Føresetnadar kollektivsektoren og tannhelse
- **Driftsbudsjett**
 - Sektorrammer
 - Løyvingsnivå
 - Innarbeidde tiltak
 - Alternative tiltak
 - Referatsaker og protokollar
 - Sektorar utan hovudutval
 - Strategisk utvikling og digitalisering
 - Tannhelse
 - Organisasjon og økonomi
- **Utgreiingsområde økonomiplan - status**

2 Fellesdel - Investeringsbudsjett

- **Innleiing investering - fullstendig opplegg**
- **Oppfølging og status spesifikke prosjekt**
 - Laksevåg
 - Svelgen - Indrehus
 - Atløysambandet
 - Opplæringsfartøy
- **Oversyn investeringsopplegg 2021- 2024**
 - Oversyn investeringar pr. sektor
 - Investeringsprogram bygg og eigedom
 - Investeringsprogram veg
 - Investeringsprogram kollektiv
- **Finansiering investeringsbudsjett**
 - Oversyn

- Gjeldsgrad opplegg 2021- 2024
 - Gjeldsgrad og investeringsprosjekt med særskilt finansiering

3 Sektorspesifikke driftsbudsjett

- Handsaming sektorbudsjett
- Sektorane sine budsjettframlegg
 - Prosessvedtak sektor Opplæring og kompetanse
 - Prosessvedtak sektor Mobilitet og kollektiv
 - Prosessvedtak sektor Infrastruktur og veg
 - Prosessvedtak sektor Kultur, idrett og inkludering
 - Prosessvedtak sektor Innovasjon og næringsutvikling
 - Prosessvedtak sektor Strategisk utvikling og digitalisering
 - Prosessvedtak sektor Tannhelse
 - Prosessvedtak sektor Organisasjon og økonomi
 - Prosessvedtak Kontrollutvalet

Det er å poengtere at sektorbudsjetta som er vedlagt er fylkesdirektørane sine egne framlegg. Difor er sektorbudsjetta vedlagt som referatsaker.

Innleiing

Prosess

Involvering av hovudutval

Eit sentralt moment i denne runden av budsjettprosessen er involveringa av hovudutvala i forkant av finansutvalet. Hovudutvala får fylkesdirektør sitt budsjett presentert, og gjev uttale om sektorbudsjett, det samla budsjettopplegget og investeringsbudsjettet. I sektorbudsjetta er det fordeling av sektorramme på løyvningsnivå og val av salderingstiltak som er det mest sentrale. Alle sektorane sine budsjett vert handsama i respektive utval. Uttalane frå dei ulike utvala vert del av grunnlaget for handsaminga i finansutvalet.

I tillegg får alle hovudutvala sak om administrativt innsparingsprogram til uttale. Nokre av tiltaka som er foreslått her, vil få verknad for alle avdelingar, t.d. reduksjon av kostnader til kontingentar, reiser og bevertning

To felles delar og sektorspesifikke delar

Alle utvalssakene som handsamast i denne omgang har tre delar. Det er to felles delar som kjem til handsaming i alle møte. Den fyrste går på kva som ligg i det totale budsjettopplegget til Vestland for 2021. Den andre delen er eit endeleg framlegg til investeringsbudsjett for planperioden 2021-2024. Det vert lagt opp til at hovudutvala også gjev ein uttale på desse to fyrste delane, og desse vil ligga ved når finansutvalet har si handsaming.

Den siste og tredje delen i alle sakene er sektorspesifikk, og dei ulike sektorbudsjetta kjem til handsaming og uttale i sine respektive hovudutval. Stabsavdelingane og tannhelse høyrer ikkje inn under noko hovudutval, og desse sektorbudsjetta vert presentert og kjem til handsaming i finansutvalet.

Som eksempel vil budsjettsaka som går til hovudutval for samferdsel og mobilitet ha slik struktur:

Del I. Fellesdel: budsjett 2021

Del II. Fellesdel: Investeringsbudsjett 2021- 2024

Del III. Sektorbudsjett mobilitet og kollektiv og infrastruktur og veg

Hovudutval for samferdsel og mobilitet gjev sin uttale til dei to fellesdelane og dei to presenterte sektorbudsjetta.

Sektorar utan utval

Som nemnt er det sektorar som ikkje høyrer innunder eit spesifikt hovudutval;

- Organisasjon og økonomi (inkludert eigedom)
- Strategi og digitalisering
- Tannhelse (ligg innunder Strategi og digitalisering)

Presentert budsjett frå fylkesdirektørane for stabsavdelingane og fylkestannlegen ligg også som referatsaker til finansutvalssaka, tilsvarande hovudutvalssakene med dei andre sektorbudsjetta.

Finansutvalet gjer så prosessvedtak på alle sektorbudsjetta. Uttalar frå hovudutvala vert ettersendt, og vert del av grunnlaget for handsaminga i finansutvalet.

Førebels budsjetttramme for kontrollutvalet vert og presentert for finansutvalet. Det endelege budsjettet vert utarbeidd av sekretariat for kontrollutvalet. Førebels ramme for kontrollutvalet er del av presentert budsjett for politisk styring, kontrollorgan og organisasjon og økonomi.

Under er ein oppsummerande tabell:

Utval	Dato	Handsaming
Hovudutval for opplæring og kompetanse	16.sept.	Uttale til sektorbudsjett for opplæring og fellesdelar
Hovudutval for samferdsel og mobilitet	16.sept.	Uttale til sektorbudsjett for veg og infrastruktur og mobilitet og kollektiv og fellesdelar
Hovudutval for kultur, idrett og integrering	16.sept.	Uttale til sektorbudsjett for kultur og fellesdelar
Hovudutval for næring	16.sept.	Uttale til sektorbudsjett for innovasjon og næring og fellesdelar

Finansutval	17.sept.	Prosessvedtak alle sektorbudsjett og fellesdelar
		Budsjett for kontrollutvalet til orientering

Saldering driftsbudsjett og økonomiplanperiode

Saldering driftsbudsjett 2021

Finansutvalet gjorde i første møte følgende prosessvedtak i høve til presenterte salderingstiltak på 100 mill. kr;

«Finansutvalet tek dei sektorvise salderingstiltaka til vitande og ber fylkesrådmannen om å leggje dei presenterte sektorvise salderingstiltaka til grunn i det vidare arbeidet fram mot handsaming i hovudutvala.»

I budsjettframlegga for dei ulike sektorane er dei tidelegare presenterte salderingstiltaka til sektorane innarbeidde. I første arbeidsdokument var status for salderinga at to sektorar - infrastruktur og veg og opplæring og kompetanse - ikkje var heilt i mål med sine utfordringar. I dette budsjettframlegget har alle sektorane innarbeidd naudsynte tiltak, slik at det samla salderingsbehovet på 100 mill. kr er løyst.

Samstundes gjorde finansutvalet følgende prosessvedtak;

«Fylkesrådmann vert bedt om å synleggjere alternative salderingstiltak på totalt 100 mill. kr innan sektorane fram mot handsaming i hovudutvala.»

Dei 100 mill. kr i alternative salderingstiltak er lista opp i kvart enkelt sektorbudsjett. Finansutvalet kan om ønskeleg bruke desse som alternativ, og byte ut innarbeidde tiltak som utvalet ikkje vil gå vidare med.

Ut over dei 100 mill. kr må sektorane også finne inndekking i form av tiltak for å dekke inn meirbehov utover budsjetttramma. Tertialrapporten etter 2. tertial syner også at særskilt kollektivsektoren, opplæring og kompetanse og tannhelse har negativ drift i 2020 som også må takast omsyn til i budsjetteringa for 2021.

Saldering økonomiplan: utgreiingsområde

Det vidare behovet for salderingstiltak utover i økonomiplanperioden har gjort det naudsynt å greie ut område som kan vere aktuelle i høve til innsparingar. Finansutvalet har tidlegare gjort slikt prosessvedtak om dette:

«Finansutvalet viser til behovet for ytterlegare innsparingar i drifta i økonomiplanperioden, og ber i denne samanhengen om at utgreiing innanfor følgjande område vert sett i verk:

*Utgreiingsframlegga i tabellen vert sett i gang med dette unntaket/presisering:
-Det vert ikkje starta opp ny skulestruktursak, men oppfyllingsgrad, utlysingspraksis og tilbodsstruktur blir gjennomgått.»*

I dette arbeidsdokumentet gjev fylkesrådmannen ein status for det meir langsiktige arbeidet for å få eit berekraftig driftsnivå.

Budsjettmessige klimakonsekvensar

Finansutvalet tok i møte 26.03.20 statusmeldinga om klimabudsjett til orientering. Klimabudsjettet er eit viktig styringsverktøy for å redusere klimagassutslepp fram mot 2030.

I endeleg budsjettframlegg frå finansutvalet som kjem til handsaming i november, legg ein opp til å ta inn eit eige klimakapittel, tilsvarande det som var med i budsjettet for 2020. Her vil det vera klimamål, samla prognosar for utslepp av klimagassar frå Vestland fylkeskommune og oversikt over utsleppa for kvar sektor. Framstillinga vil vere mest mogeleg oppdatert og relevant for Vestland fylkeskommune sin situasjon for 2021 og åra framover.

I denne omgangen vert budsjettet foreslått vedteke på løyvningsnivå innan kvar sektor. Vurderingane av klimaeffektar er sett opp under omtalen av den einkilde sektor sine løyvningsnivå. Informasjonen her vil kunne vere viktig i utarbeidinga av Vestland fylkeskommune sitt

klimatekst. Sektoren strategisk utvikling og digitalisering skal yte fagleg støtte til dei andre sektorane i dette arbeidet.

Oppfølgingspunkt

Kontraktskostnadar kollektiv

Når det gjeld kontraktskostnadar innan kollektiv, vart det i førre arbeidsdokument sagt at fylkesrådmannen skulle kome tilbake til korleis utslaga av indeksjusteringane skulle handsamast. I budsjettet for 2021 er det teke ut 88 mill. kr som følgje av nedgangen i kontraktskostnadar i ferjesektoren frå 2020 til 2021.

I tillegg er kostnadane i kollektivsektoren generelt påverka av svingingar i dei ulike indeksane som kontraktssummane vert rekna ut frå. Utslaga i indeksane er usikre og vert i desse tider også påverka av pandemien. Fylkesrådmannen meiner utslaga i desse indeksane/kostnadane er så vidt usikre, at ein ikkje vil tilrå å endre budsjetttramma for Mobilitet og kollektiv utover det som vart gjort i arbeidsdokument 3/20.

Kontraktskostnadane for ferje vil stiga i økonomiplanperioden, etter den mellombelse nedgangen frå 2020 til 2021 og reduksjonen i budsjetttramma som finansutvalet gjorde prosessvedtak om i arbeidsdokument 3/20 i samband med fastsetjing av sektorrammene, gjer at ein har teke høgde for auken i kostnadar dei neste åra i økonomiplanperioden, som ein kjenner til på noverande tidspunkt.

Budsjett sjølvprofilering/skilting og konsulenttenester

Det vert vist til prosessvedtak frå førre finansutval i juni der det vert bede om at fylkeskommunen sitt budsjett for sjølvprofilering, inkludert skilting, og budsjettet for konsulenttenester, vert lagt fram. For 2020 har ikkje fylkeskommunen noko gjennomgåande budsjett der alle einingane har detaljert kostnadane sine på desse to områda. Det kjem av at ein ikkje kunne ha ein vanleg budsjettprosess for 2020 der einingane detaljerte sine budsjett etter likeins prinsipp hausten 2019. Å bruka historiske tal for dei to gamle fylka har vist seg å ikkje gje eit presist bilete av kva som vert brukt i Vestland på desse to områda.

I dette dokumentet kjem framlegg til budsjett pr. løyvningsnivå. Når ein får prosessvedtak på dette vil einingane detaljere budsjettet sitt fram til neste møte i finansutvalet. Fylkesrådmannen vil då kunne presentere eit endeleg budsjettopplegg på detaljert nivå der dei totale budsjettet for Vestland for sjølvprofilering, inkludert skilting og konsulenttenester vil verte lagt fram for finansutvalet.

Finansiering bybanen

Det vert synt til prosessvedtak i førre finansutval der fylkesrådmannen vert beden om å klargjere korleis tidlegare bybaneinvesteringar samt investeringar til bybanevogner inngår, eller ikkje inngår i den samla gjeldsgraden for Vestland fylkeskommune på 115 %.

Fylkesrådmannen kan opplysa følgjande:

Utbygging av bybanen frå Bergen sentrum til Flesland har i all hovudsak vorte finansiert med bompengar og statstilskot. Ordninga med bompengar er slik at bompengeselskapet tek opp lån til bygginga. Lånet vert nedbetalt med bompengar som bompengeselskapet krev inn. På denne måten inngår ikkje bompengelån i fylkeskommunen si gjeld, men ligg i rekneskapen til bompengeselskapet Ferde AS. Fylkeskommunen har garantert for desse låna. Ferde AS sine lån til bypakke Bergen utgjorde 5,27 mrd. kr ved siste årsskifte. Denne summen omfattar meir enn berre bybanen, men bybanen er det klart største prosjektet.

Bybanevognene er i all hovudsak finansiert av fylkeskommunen med lån og inngår dermed i lånegjelda som er rekna med når ein ser på kva som er innanfor grensa for lånegjeld på 115%. Ein vil anslå at lån som er nytta til finansiering av bybanevogner utgjør om lag 650 mill. kr ved inngangen til 2020.

Avdelingsleiarressursar og andre leiarressursar ved vgs

Gjennom prosessvedtak i førre møte i finansutvalet vart fylkesrådmannen beden om å sjå nærare på omfanget og fordelinga av avdelingsressursane og andre leiarressursar ved dei vidaregåande skulane i Vestland fylkeskommune.

Opplæring og kompetanse er i gang med ei kartlegging basert på det ein har av data om dette; supplert med intervju. Denne kartlegginga må sjåast i samanheng med sak om ny budsjettmodell og sak om mål og strategiar. Desse to sakene er ferdig og kjem til handsaming politisk i november. Det vert difor presentert eit heilskapleg notat om avdelingsressursar og leiarressursar til finansutvalet i november, og dette notatet vil då kunne sjåast i samanheng med at det skal koma eit endeleg detaljert framlegg til budsjett for sektoren.

Inntektskjelder - Havbruksmidlar

Regjeringa foreslo i revidert nasjonalbudsjett at det skal innførast ei produksjonsavgift på laks, aure og regnbogeaure. Inntektene frå avgifta skal fordelast til havbrukskommunane og fylkeskommunane. Ei produksjonsavgift vil gje jamnare inntekter til kommunar og fylkeskommunar enn inntektene ein har fått frå sal av nye konsesjonar.

Samstundes er det forslag om å endre fordelinga av sals- og auksjonsinntektene frå auka kapasitet og nye løyve. Frå 2017 har midlane vore fordelt etter ein fordelingsnøkkel der kommunar og fylkeskommunar har fått tildelt 80 prosent og staten 20 prosent av midlane. No føreslår regjeringa å endre fordelingsnøkkelen slik at 75 prosent skal gå til staten og 25 prosent til kommunar og fylkeskommunar. Det er her dei største midlane ligg, og denne omfordelinga er uheldig sett frå kommunar og fylkeskommunar sin ståstad.

Ved behandlinga av revidert nasjonalbudsjett gjekk Stortinget inn for å endre fordelinga slik at kommunar/fylkeskommunar skal få 40 prosent av sals- og auksjonsinntektene. Dette slår inn frå 2022.

For åra 2020 og 2021 vert Havbruksfondet tilført 2,25 mrd. kr og 1 mrd. kr. Vestland fylkeskommune vil etter alt å døme få utbetalt vel 63 mill. kr i 2020 og rundt 28 mill. kr i 2021.

Administrativt innsparingsprogram

I eiga sak til hovudutvala og finansutvalet har fylkesrådmannen gjennomgang av det administrative effektiviseringsarbeidet. Programmet vart vedteke av fylkestinget som del av budsjettarbeidet for 2020.

Arbeidet har vore gjennomført mellom anna gjennom bruk av arbeidsgrupper der mellom anna dei tillitsvalde har delteke. Fylkesrådmannen viser til denne saka, men vil her kort peike på hovudpunkta:

- Identifiserte moglege innsparingar i komande økonomiplanperiode er på vel 100 mill. kr
- Overslag for 2021 er 27 mill. kr fordelt slik på ulike kostnadsgrupper:
 - Diverse driftskostnader 12,4 mill. kr
 - Byggdrift 8,0 mill. kr
 - IKT og digitalisering 5,2 mill. kr
 - Finansforvaltning 1,0 mill. kr
 - Anna 0,4 mill. kr

Tilråding til prosessvedtak nr 1:

Finansutvalet tek følgjande orienteringar til vitande;

- Prosess
- Saldering driftsbudsjett og økonomiplan
- Budsjettmessige klimakonsekvensar
- Oppfølgingspunkt
 - Kontraktskostnadar kollektiv
 - Budsjett Vestland 2020 - sjølvprofilering / skilting og konsulenttenester
 - Finansiering bybanen
 - Avdelingsleiarressursar og andre leiarressursar ved vgs
 - Inntektskjelder: Havbruksfond

Finansutvalet viser til sak om administrativt innsparingsprogram, og vil leggje resultatet av dette arbeidet til grunn for det vidare budsjettarbeidet for 2021 og økonomiplanen 2021-2024.

1 Fellesdel driftsbudsjett 2021

Økonomiske føresetnadar før statsbudsjettet

Sentrale inntekter

I økonomiplanen, som vart handsama av fylkestinget i juni, vart det gjeve slikt oversyn over sentrale inntekter og utgifter:

	BUDSJ. 2020	2021	2022	2023	2024
Skatt, rammetilskot og inntektsutjavn	-9 938 970	-9 983 770	-9 978 570	-9 973 370	-9 973 370
Andre generelle statstilskot	-101 400	-101 400	-101 400	-101 400	-101 400
Konsesjonskraftsinntekter	-182 000	-150 000	-157 000	-165 000	-165 000
Kapitalinnt/utg, utbytte og rentekomp.	833 900	868 300	931 900	1 041 000	1 133 400
Pensjonsutg/fellesutg/ løns- og prisvekst	44 839	44 839	44 839	44 839	44 839
Bruk/avsetning til fond	-70 000	96 400	77 600	88 300	17 900
Overføring til investering	536 997	536 997	536 997	536 997	536 997
Sum felles inntekter og utgifter	-8 876 634	-8 688 634	-8 645 634	-8 528 634	-8 506 634

I kommuneproposisjonen varsla regjeringa ein vekst i frie inntekter for fylkeskommunane på 0,4 mrd. kr. Veksten er rekna frå budsjettnivået i opphavleg 2020-budsjett (koronaeffekten av reduserte skatteinntekter i 2020 er halden utanom). Vestland fylkeskommune sin del av veksten er rekna å utgjere om lag 50 mill. kr.

Bortsett frå det som er sagt framfor om havbruksfond, har ein lite nytt å melde i høve til det som vart presentert i økonomiplanen. I 2020 la fylkestinget inn 2 mill. kr frå havbruksfond. Dersom tildelinga i 2021 vert på 28 mill. kr, inneber dette at «Andre generelle statstilskot» går opp med 26 mill. kr.

Løn- og prisvekst

Ved utarbeiding av budsjett for 2021 har sektorane og einingane førebels brukt 2020- nivå. Tala i økonomiplantabellen ovanfor er i same løns- og prisnivå som budsjettet for 2020. Endringane frå 2020 til 2021 vil då ikkje ha med seg prisvekst, men er reelle eller tekniske endringar som er forklart i budsjettopplegget. Når statsbudsjettet kjem tidleg i oktober, vil ein justere opp heile budsjettet med pris- og lønsnivå for 2021. På denne måten vil det endelege framlegget til budsjett som vert handsama i november/desember vere i 2021- kr.

Verknadar av Korona- pandemien for budsjett 2021

Budsjetteringa for 2021 i den situasjonen ein er no, er særskilt krevjande. Frå sentralt hald er det ikkje kome signal på at ein skal ta høgde for verknadar av Korona når kommunesektoren budsjetterer for neste år. Tvert om skal ein leggje til grunn eit normalår. Av det kan ein slutte at ein ikkje skal budsjettere inn varige verknadar av pandemien. Slik situasjonen er no med store budsjettavvik på alle område, for både kostnader og inntekter, er det vanskeleg å leggje til grunn eit slikt scenario. Når statsbudsjettet kjem, vil ein få svaret på kva linje ein vel frå sentralt hald, og då vert det klårare kva fylkeskommunen kan leggje til grunn for budsjetteringa.

- Føresetnadar kollektivsektoren og tannhelse

Kollektivsektoren har i fleire år budsjettert med ein auke i passasjertal, og med ein auke i billettinntekter på 3,5 %. Dei fleste åra har det vist seg at ambisjonen om vekst i budsjettet har vorte nådd, og fleire år har veksten vore ein del høgare enn dette. I 2021 ville ein, om det ikkje var for pandemien, også budsjettert med om lag 3,5 % inntektsvekst. Fylkesrådmannen meiner det ikkje vil vere rett å leggje opp til eit scenario for 2021 så lenge ein ikkje har ein normalsituasjon, og ein er usikker på dei varige verknadane av pandemien. Førebels, og før statsbudsjettet for 2021 er gjort kjent, vil kollektivsektoren leggje seg på ein føresetnad der det er nullvekst i inntektene frå 2020 til 2021. Det inneber at inntektsnivået er 30 mill. kr lågare enn ved eit normalt scenario. For tannhelse vil ein budsjettere med eit noko lågare inntektsnivå enn eit normalår skulle tilseie.

Tilråding til prosessvedtak nr 2:

Finansutvalet tek følgjande orienteringar til vitande;

- Sentrale inntekter
- Løn- og prisvekst
- Verknadar av Korona- pandemien

Finansutvalet viser til at kollektivsektoren og tannhelse i presentert opplegg har budsjettert med eit noko lågare inntektsnivå enn det som ville vore tilfelle i eit normalår, og legg dette til grunn for det vidare budsjettarbeidet for 2021.

DriftsbudsjettetSektorrammer

I førre møte i finansutvalet vart det, ved handsaming av arbeidsdokument 3/20, gjort prosessvedtak om å leggje sektorrammene i tabellen under til grunn for budsjett 2021. Sektorane har brukt desse rammene i budsjetteringa av sine løyvingnivå:

Sektorrammer

Sektor	Ramme 2021 A-dok 3
Politisk styring., kont.utv, orgøk	758 170
Strategisk utv. og digitalisering	172 267
Tannhelse	272 164
Kultur, idrett og inkludering	309 568
Infrastruktur og veg	1 135 692
Mobilitet og kollektiv	2 396 858
Innovasjon og næringsutvikling	237 542
Opplæring og kompetanse	3 441 222
Sum sektornivå	8 723 483

Løyvingsnivå

I dette møtet vert sektorrammene i tabellen over delt opp i dei ulike føremåla, også kalla løyvingnivå, innanfor kvar sektor. Finansutvalet gjer prosessvedtek på summene som skal brukast på dei ulike føremåla innan kvar sektor. Dette vert gjort på bakgrunn av dei politiske sakene og uttalanane frå hovudutvala. Finansutvalet kan slutte seg til uttalen som hovudutvala har gjort, men utvalet kan og gjennom sitt prosessvedtak endre summene på løyvingnivå ved å omprioritere.

Innarbeidde tiltak

I dei ulike løyvingnivå er det innarbeidd salderingstiltak for kvar sektor. Det vil gå fram kva løyvingnivå som er redusert gjennom det innarbeidde salderingstiltaket. Til dømes vil det for tannhelse sitt sektorbudsjett vera eit tiltak som går på inntektssida, og då vil det framkome at dette tiltaket har redusert ramma som vert tildelt løyvingnivået pasientbehandling.

Alternative tiltak

Det er sett opp alternative tiltak og finansutvalet vil då ha høve til å gjere om på tiltaka som sektoren har innarbeidd, og byte dei ut med dei alternative tiltaka som vert presenterte. Eksempelvis har kultur, idrett og inkludering eit tiltak som reduserer løyvingnivået inkludering, strategi og analyse ved å redusere nokre tilskotsordningar. Dersom finansutvalet ikkje ønskjer å gå for dette salderingstiltaket, vil dei kunne byte det ut ved heller å ta eit tiltak på sektoren si alternative liste med salderingskutt. Dei same vurderingane vil også hovudutvala gjere for sine sektorar sine løyvingnivå og tiltak; og då vert det del av hovudutvalet sin uttale.

Referatsaker og protokollar.

Alle hovudutvalssakene ligg som referatsaker til finansutvalssaka, og protokollane frå hovudutvalsmøta vert ettersendt til finansutvalet.

Sektorar utan hovudutval

- Strategisk utvikling og digitalisering
- Organisasjon og økonomi
- Tannhelse

For dei tre sektorane utan hovudutval vil presentert budsjettopplegg med summar på løyvingnivå, innarbeidde tiltak og alternative tiltak ligge som referatssaker til finansutvalet.

Alle dei presenterte sektorbudsjetta vil vere gjennomgåande like med summar på løyvingnivå, innarbeidde tiltak og alternative tiltak. I tillegg kjem forslaga i det administrative innsparingsprogrammet, som i stor grad inneber kostnadsreduksjonar i dei sentrale stabane.

Utgreiingsområde økonomiplan -status

Det vidare behovet for salderingstiltak utover i økonomiplanperioden har gjort det naudsynt å greie ut område som kan vere aktuelle i høve til innsparingar. Finansutvalet har tidlegare, ved handsaming av arbeidsdokument 1/20, gjort slikt prosessvedtak om dette:

«Finansutvalet viser til behovet for ytterlegare innsparingar i drifta i økonomiplanperioden, og ber i denne samanhengen om at utgreiingar innanfor følgjande område vert sett i verk:

*Utgreiingsframlegga i tabellen vert sett i gang med dette unntaket/presisering:
-Det vert ikkje starta opp ny skulestruktursak, men oppfyllingsgrad, utlysingspraksis og tilbodsstruktur blir gjennomgått.»*

Fylkesrådmannen har i dette arbeidsdokumentet fokusert på aktuelle tiltak for å redusere budsjettet 2021 med 100 mill. kr samanlikna med 2020. Finansutvalet ba i møte 18. juni om ei alternativ tiltaksliste på 100 mill. kr. Tiltakslistene er utarbeidde sektorvis og vert handsama slik at hovudutvala gjev uttale om tiltaka til finansutvalet.

Det går fram av finansutvalet sitt prosessvedtak ovanfor at det vil vere behov for ytterlegare budsjetttilpassingar i økonomiplanperioden, og det vil i denne samanhengen vere aktuelt å utgreie større tiltak og verknadene av desse.

Som nemnt i arbeidsdokument 3/20, har fylkesdirektørane utarbeidd oversyn over utgreiingsarbeidet med framdriftsplan. Dei ulike sektorane har ulikt omfang og dette gjer at utgreiingsområda er ulike både i kva effektar ein kan oppnå og kva konsekvensar det kan medføre å ta resultatata av utgreiingane til følgje.

Fylkesrådmannen ser det som naturleg at resultatet av dette arbeidet inngår som ein del av økonomiplanarbeidet for perioden fram til 2024. For ein del utgreiingar vil det naturleg ta noko tid før ein kan få resultat, og for andre kan sjølve utgreiinga ta tid.

Fylkesrådmannen viser nedanfor kva status er for dette arbeidet for kvar sektor.

Infrastruktur og veg

- Vurdere innretting av trafikksikringsmidlane: Konsekvensvurdering av budsjettreduksjon på 8,5 mill. kr hausten 2020.
- Vurdering av kontraktsstrategi, vedlikehald og utbyggingsstandard skal gjennomførast som del av RTP-prosessen. Regional transportplan skal leggjast ut på høyring sommaren 2021.

Mobilitet og kollektiv

- Redusert ruteproduksjon kan gjennomførast anten ved prosentvise reduksjonar i ruteproduksjonen innanfor dei ulike tilboda, eller ved å fastlegge prinsipp for korleis tilboda skal utformast. Prinsippa kan gå på frekvens, passasjertal, i kva grad det er mogeleg med omkøyring t.d. for eit ferjesamband m.v.
- Vurdere talet på billettautomatar langs bybanetraseen. Bruken av billettautomatane har gått ned etter kvart som mobilappen er den mest nytta betalingskanalen.

- Vurdere innrettinga av skuleskyssen. Denne skyssen er i mange høve dimensjonerande for talet på bussar, og samordning av skuletid/skuleruter bør utgreiast i samarbeid med kommunane for det som gjeld grunnskuleskyssen.
- Endring i rutestruktur som følgje av nye vegar og bruer. Døme på dette i komande økonomiplanperiode er E39 Sveгатjørn - Rådal og Bybanen til Fyllingsdalen.

Innovasjon og næringsutvikling

- Vurdere prioritering mellom fagområde i samband med utarbeiding av regional plan for innovasjon og næringsutvikling.
- Potensialet for «EU-finansiering av tiltak»: I tråd med framlagt framdriftsplan er det sett i gang utgreiingsarbeid med tanke på potensialet for finansiering - spesielt med tanke på EU-programmet «Horizon Europe». Det er utarbeidd oversyn over innvilga søknader til Horisont 2020, skildring av tema i Horisont Europe som er relevante for VLFK, og dialog med avdelingane om aktuelle satsingsområde i økonomiplanperioden.

Tannhelse

- Gjennomgang av fordeling mellom statleg og fylkeskommunal finansiering av TK-Vestland og vurdering av takstane ved kompetansesenteret opp mot dei andre kompetansesentera.
- Gjennomgang av driftsmodell opp mot tilgjengeleg budsjett ved TK-Vestland.
- Vurdere kompetansesamansetjing i tannhelsetenesta m.a. ved kartlegging av alderssamansetjing.

Opplæring og kompetanse

- Sektoren har inndelt dei ulike utgreiingsområda etter tidspunkt for ferdigstilling med tiltak innanfor kvar bolc. Fleire av tiltaka er foreslått innarbeidde i budsjettet for 2021. I eiga sak vert idrettstilbodet vurdert. Det same gjeld evaluering av Hardanger produksjonsskule og organisering av fagskuledrifta i Vestland fylkeskommune.
- Av større utgreiingsområde kan nemnast vurdering av klasseoppfylling, tilbodsstruktur og handtering av omval.

Kultur, idrett og inkludering

- Vurdere vilkåra for løyving av fylkeskommunale driftstilskot.
- Gjennomgå fordeling/ansvar mellom stat, kommune og fylkeskommune for driftstilskot innan dette feltet.

Strategisk utvikling og digitalisering

- Sektoren sine tiltak inngår for ein stor del i det administrative innsparingsprogrammet som er til handsaming i eiga sak til finansutvalet.

Organisasjon og økonomi

- Sektoren sine tiltak inngår for ein stor del i det administrative innsparingsprogrammet som er til handsaming i eiga sak til finansutvalet.

Tilråding til prosessvedtak nr 3:

Finansutvalet tek orienteringane om dei sektorvise utgreiingane til vitande.

2 Fellesdel - investeringsbudsjett

Innleiing investering - fullstendig opplegg

I dette arbeidsdokumentet vert det presentert eit investeringsbudsjett innanfor handlingsregelen, maksimal gjeldsgrad på 115 %, med naudsynte reduksjonar og forskyvingar og med særskilt handsaming av nokre prosjekt som er peika på av finansutvalet.

Vestland fylkeskommune hadde for førre planperiode eit investeringsbudsjett som i stor grad var ei vidareføring av dei vedtaka som var gjort i dei to gamle fylka. I arbeidsdokument 2/20 vart det vist til at dei gjeldande planane hadde eit sær høgt investeringsnivå, og at det var naudsynt med reduksjonar. Dette for hindre at det nye fylket skulle få monaleg gjeldsoppbygging, og ein gjeldsgrad som ikkje var i samsvar med vedteken handlingsregel på dette området.

I revidert opplegg til investeringsbudsjett for 2021- 2024 peika fylkesrådmannen på retemporisering av det som låg inne, og viste til mogelege reduksjonar på 1,4 mrd. kr i 2022 og 1,3 mrd. kr i 2023. Samstundes la ein opp til eit moderat investeringsnivå i 2024. I dette låg det at nokre få prosjekt vart teke ut av planen, ein del vart skyvd ut i tid og fleire fekk reviderte kostnadsoverslag.

Finansutvalet gjorde prosessvedtak på det reviderte opplegget slik at ein hadde rammer i planperioden å arbeide vidare med. Rammene la opp til eit investeringsnivå innanfor handlingsregelen.

I presentert opplegg under kjem ein attende med same opplegg som det som vart presentert i mai-møtet når investeringsbudsjettet vart handsama, men har med eventuelle oppdateringar når det gjeld kostnader og framdrift. Oppdateringane er lista opp under dei ulike investeringsprogramma. I endeleg framlegg til investeringsbudsjett vil fylkesrådmannen kome attende med detaljert omtale av alle område og prosjekt.

Finansutvalet gjorde også prosessvedtak som gjaldt handsaminga av nokre einskilde prosjekt, og ei særskilt vurdering av desse.

Oppfølging og status einskilde prosjekt

- Laksevåg, vgs og fagskule

I handsaminga av arbeidsdokument 2/20 vart det gjort følgjande prosessvedtak:

«For Laksevåg og Bergen Maritime vgs og Fagskolen i Hordaland viser finansutvalet til tidlegare vedtak i fylkestinget i PS 28/2019, og har ein ambisjon om realisera prosjektet som planlagt. Finansutvalet ber fylkesrådmannen vurdere tiltak for å betra finansieringa av prosjektet.»

I dette arbeidsdokumentet er Laksevåg og Bergen Maritime vgs og Fagskolen i Hordaland lagt inn slik at prosjektet vert realisert. Investeringa er foreslått forskyvd 2,5 år ut i tid. Dette er naudsynt for at investeringsnivået for fylkeskommunen ikkje skal overskride den vedtekne grensa.

Når det gjeld løysingar for å betra finansieringa av prosjektet utan å redusere kapasiteten og storleiken på det nye bygget, vil private investorar kunne vere eit alternativ. Dette er likevel ikkje å tilrå ut frå ei økonomisk vurdering. Det kjem av at lånerenta og avkastningskravet

(husleiga) til dei private investorane vil vere vesentleg høgare enn lånerenta fylkeskommunen oppnår. Det er lagt inn løyving på 15 mill. kr i 2023 og 100 mill. kr i 2024 til prosjektet med restløyvingar i neste økonomiplanperiode. .

Fylkesrådmannen viser til at andre skulebygg som er komne like langt i planleggingsprosessen også er utsette om lag 2 år; slik at ein likebehandlar tilsvarande skuleprosjekt.

○ Svelgen - Indrehus

Det vert synt til handsaming av arbeidsdokument 3/20 og oppfølging av prosessvedtak knytt til følgjande prosjekt: Fv. 614 Svelgen - Indrehus: Det vert vist til tidlegare prosessvedtak der det vert bedt om at fylkesrådmannen synleggjer ei mogleg raskare framdrift i prosjektet.

Gjeldande kostnadsoverslag for prosjektet var 1,65 mrd. 2020-kr med ei uvisse på 10%. Etter vedtak i fylkestinget 10. juni 2020 (sak 65/20) vart vegarmen gjennom Kruna forkasta. Nytt kostnadsoverslag vert då sett til 1,45 mrd. 2020-kr med ei uvisse på 10 %. Det vert lagt til grunn at det kan vere mogleg å gjennomføre prosjektet etter ein framdriftsplan som gjer at prosjektet vert ferdigstilt i 2026. Behov for løyving i mill. 2020-kr for å halde slik framdrift til og med 2026 er estimert til å verte slik:

2021	2022	2023	2024	2025	2026
5	50	400	400	400	190

Ein slik prosjektkostnad og framdrift vil det ikkje vere mogleg å få til innanfor gjeldande investeringsrammer. Låneopptaket i perioden vil verte monaleg auka og gjeldsgraden vil ikkje vere i tråd med den nemnde handlingsregelen som tilseier maksimalt 115 %. Einaste moglegheit ville vere å redusere andre stader i investeringsprogrammet for veg, men det er å poengtere at løyvingane til større pottar som tunnelrehabilitering, bruer og kaier og mindre utbetringar er særskilte knappe i høve til behovet. Forutan prosjektet Ytre Steinsund bru så er det ikkje mange vegprosjektet som det monnar å redusere eller forseinke. Når det gjeld brukarfinansiering, gjennom bompengefinansiering, så er dette lite aktuelt fordi prosjektet har eit lågt trafikkgrunnlag.

I opplegget fylkesrådmannen presenterer tilråd ein difor realisering av prosjektet, men at det får oppstart seint i perioden. Det er lagt inn 5 mill. kr som startløyving til prosjektet i 2024.

○ Atløysbandet

Det vert vist til prosessvedtak i mai-møtet i finansutvalet; «Det vert utarbeidd sak om korleis den statlege ordninga for ferjeavløysing kan utnyttast best mogeleg for Atløysbandet og eventuelt andre prosjekt som er i same finansieringssituasjon».

Fylkesrådmannen legg til grunn at regjeringa kjem tilbake med oppfølginga av Stortinget sine vedtak i samband med statsbudsjettet for 2021 i oktober. Vidare forutset fylkesrådmannen at ferjeavløysingsprosjekta må vurderast samla i samband med regional transportplan ut frå oppdaterte retningslinjer for ordninga. I neste møte i finansutvalet vil ein, etter at statsbudsjettet er klart, kome tilbake med korleis ordninga kan brukast for dei prosjekta som er aktuelle for denne typen finansiering. Førebels er det lagt inn 10 mill. kr som startløyving til prosjektet i 2024. Det vert elles synt til delen som går på finansiering under, og då særskilt delen - *Gjeldsgrad og investeringsprosjekt med særskilt finansiering.*

- **Opplæringsfartøy**
I handsaminga av arbeidsdokument 2 vart det synt til at fylkesrådmannen har stogga prosessen med kjøp av nytt opplæringsfartøy for Måløy vidaregåande skule. Det vart i møtet gjort prosessvedtak på at det skulle fremjast ei sak som tek for seg løysingar som kan stetta dei naudsynte behova ved eit slikt fartøy. Det er sett ned eit prosjekt som skal arbeide fram desse alternativa, arbeide med anskaffinga og legge fram ei sak. Gruppa har fyrste møte i september, og det er mellom anna oppnemnt medlemmer frå Opplæringsfartøy AS (Selskapet som eig dagens båt ved Måløy vgs) og Austevoll vgs. Fylkesrådmannen vil koma attende med resultatet av dette arbeidet. Førebels er prosjektet lagt inn med løyving på 78 mill. kr i 2021 og 50 mill. kr i 2022.

Oversyn investeringsopplegg 2021- 2024

Under er oversynstabell med investeringar pr. sektor for presentert opplegg for perioden 2021-2024.

Sektorar / tal i 1000kr	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Fylkesveg, inkl. tunellar og rassikring	10 823 176	2 514 531	3 211 588	2 933 278	2 163 779
Kollektiv, inkl. bybane	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400
Opplæring	3 404 673	737 123	854 250	933 700	879 600
Fellesfunksjonar	1 113 000	464 000	464 000	106 000	79 000
Tannhelse	99 100	14 200	19 200	20 200	45 500
Regional utvikling	80 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Kultur	32 000	3 000	3 000	23 000	3 000
SUM	19 077 249	5 692 754	5 634 638	4 277 578	3 472 279

Under er dei 3 investeringsprogramma presentert. Desse er i samsvar med:

- Tidlegare presenterte tal
- Oppdaterte tal for framdrift og kostnadsestimat
- I tråd med gjeldande handlingsreglar; gjeldsgrad

I tillegg til tal og tekst er det under tabellane kort gjort greie for moment ved einiskilde prosjekt dersom det er vesentlege endringar eller nye moment i høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2/20 i finansutvalet i mai. Dei prosjekta som finansutvalet har bedt om særskilt handsaming på er det gjort greie for over i høve til korleis prosjekta er innarbeida i dei ulike investeringsprogramma.

Investeringsprogram bygg og eigedom

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Fellesfunksjonar	1 113 000	464 000	464 000	106 000	79 000
Eigenkapitalinnskot KLP	30 000	7 500	7 500	7 500	7 500
Ei-bilar	8 800	2 200	2 200	2 200	2 200
Fylkeshuset Bergen- Ombygg/oppr	825 000	400 000	400 000	25 000	0
Fylkeshuset Leikanger - rehab	77 000	0	15 000	32 000	30 000
Tiltak gang- og sykkeltiltak, fylk.kom bygg	26 400	6 600	6 600	6 600	6 600
IT-investeringar	130 800	32 700	32 700	32 700	32 700

Skilting, bygg	15 000	15 000	0	0	0
Opplæring	3 404 673	737 123	854 250	933 700	879 600
Ombygging/rehab/mindre tilbygg	389 200	97 300	97 300	97 300	97 300
Utstyr og IT på skulane	149 600	37 400	37 400	37 400	37 400
Askøy vgs	622 000	190 000	210 000	180 000	42 000
Austrheim vgs	6 000	0	0	0	6 000
Bømlo vgs	21 000	4 000	17 000	0	0
Dale vgs - rehab/omb verkstadbygg	24 000	0	0	10 000	14 000
Eid vgs - nytt undervisningsareal	41 400	8 000	10 000	10 000	13 400
Firda vgs - rehab fløy D Aulabygg	18 000	0	0	8 000	10 000
Førde vgs./campus Førde	753 000	90 000	260 000	263 000	140 000
Knarvik vgs	6 000	0	0	0	6 000
Kvam nybygg fase 1	59 000	1 000	20 000	38 000	0
Kvam nybygg fase 2	6 000	0	0	0	6 000
Laksevåg MBS vgs og Fagskule	115 000	0	0	15 000	100 000
Langhaugen vgs	179 000	15 000	40 000	75 000	49 000
Mo og Øyrane - vassforsyning MO	1 361	1 361	0	0	0
Mo og Øyrane vgs - internat mm.	54 500	5 000	16 000	33 500	0
Mo og Øyrane vgs - nytt verkstadbygg	59 050	35 000	24 050	0	0
Måløy vgs - blokk A og D	57 000	30 000	27 000	0	0
Måløy vgs - ny akvahall	20 000	5 000	15 000	0	0
Måløy vgs, Nytt opplæringsfartøy	128 000	78 000	50 000	0	0
Skulebruksplan - planmidlar	14 000	3 500	3 500	3 500	3 500
Slåtthaug vgs	106 000	0	6 000	20 000	80 000
Sogn jord- og hagebr. - rehab. fjøs-og verkstad	4 000	0	0	0	4 000
Sogndal vgs - bil/idrettshall	6 000	6 000	0	0	0
Sogndal vgs - rehab badebasseng	7 000	0	0	2 000	5 000
Sogndal vgs avd. Kaup. og Vitensenter	81 562	81 562	0	0	0
Sotra vgs	132 000	0	16 000	16 000	100 000
Stord vgs	260 000	15 000	5 000	120 000	120 000
Årdal vgs - rehab	19 000	0	0	3 000	16 000
Årstad vgs	32 000	0	0	2 000	30 000
Åsane vgs	34 000	34 000	0	0	0
Tannhelse	99 100	14 200	19 200	20 200	45 500
Tannklinikk Sogndal	27 300	0	0	1 000	26 300
Tannklinikkar	35 000	5 000	10 000	10 000	10 000
Utstyr tannhelsetenesta	36 800	9 200	9 200	9 200	9 200
Kultur	32 000	3 000	3 000	23 000	3 000
Gulatinget	20 000	0	0	20 000	0
Restaurering av verneverdige f.k. bygg	12 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Regional utvikling	80 000	10 000	10 000	10 000	50 000

Oppgradering fiskerihamner	40 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Bømlo fiskerihamn	40 000	0	0	0	40 000
SUM	4 728 773	1 228 323	1 350 450	1 092 900	1 057 100

Hovudmoment

- Laksevåg vgs vert realisert som planlagt, men er forskyvd ut om lag 2,5 år.
- Askøy vgs er lagt inn med noko forseinka framdrift grunna rekkjefølgjekrav.
- Førde vgs har noko raskare framdrift.
- Nytt fylkeshus har noko forseinka framdrift, mellom anna grunna asbestsanering.
- Opplæringsfartøy, Måløy vgs ligg inne med opphavlge summar, men framdrift og kostnad avheng av anskaffingsprosjektet.
- Eigenkapitalinnskot KLP er avhengig av utfall av anbodskonkurranse innan pensjon.

Tilråding til prosessvedtak nr 4:

Finansutvalet ber om at investeringsprogram for bygg og eigedom vert innarbeidd i budsjettet.

Investeringsprogram veg

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Bompengepakkar	4 311 458	1 145 482	1 337 469	1 092 628	735 879
Byvekstavt. (Miljøløftet) fylkesveg eks BB	1 433 950	403 625	402 150	329 525	298 650
Bømlopakken	16 500	16 500	0	0	0
Askøypakken	900 000	225 000	240 000	220 000	215 000
Nordhordlandspakken	844 808	218 957	245 919	218 203	161 729
Førdepakken	956 200	271 400	399 400	274 900	10 500
Framtidige bompengepakkar	160 000	10 000	50 000	50 000	50 000
Store investeringsprosjekt	811 200	93 400	341 000	361 800	15 000
Fv. 698 Blaksettunnelen	43 400	43 400	0	0	0
Ferjeavløysing Ytre Steinsund bru	752 800	50 000	341 000	361 800	
Fv. 614 Svelgen - Indrehus	5 000	0	0	0	5 000
Ferjeavløysing - Atløysambandet	10 000	0	0	0	10 000
Tunellrehabilitering	1 680 700	275 600	556 000	406 250	442 850
Tunnelar - utbetring etter tunnelsikkerhetsforskrifta	1 181 000	130 100	399 000	310 450	341 450
Tunnelar fv. 53 i Årdal	178 000	0	67 000	71 000	40 000
Fv. 303 Seimsdalstunnelen	260 300	145 500	90 000	24 800	0
Følgefonnstunnelen	61 400	0	0	0	61 400
Mindre utbetringar	1 026 978	345 059	264 719	207 300	209 900
Fv. 564 Austevollbrua	20 978	10 659	10 319	0	0
Fv. 161 Åsen - Helleskaret	118 000	41 000	62 200	14 800	0
Fv. 7 Øystese - Ålvik - Granvin	113 000	20 000	23 000	30 000	40 000
Fv. 611 Sæle - Engebø	123 000	0	60 000	63 000	0
Fv. 57 Dale-Storehaug	61 900	61 900	0	0	0
Bruer og kaier	268 400	96 500	76 500	23 200	72 200
Mindre utbetringar	321 700	115 000	32 700	76 300	97 700

Gang- og sykkelveg	225 350	127 350	54 900	22 200	20 900
Gang og sykkel	158 750	76 850	40 100	20 900	20 900
Fv. 548 Brandsøyvegen	3 900	1 300	1 300	1 300	0
(refusjon)					
Fv. 614 Breivika - Svelgen	5 200	5 200	0	0	0
Fv. 607 Heggebø - Leirvik	14 000	14 000	0	0	0
Fv. 548 Brandsøy - Solheim	43 500	30 000	13 500	0	0
Trafikktryggingstiltak	146 000	42 500	34 500	34 500	34 500
Trafikktryggingstiltak	146 000	42 500	34 500	34 500	34 500
Kollektivtrafikktiltak	87 600	21 900	21 900	21 900	21 900
Kollektivtiltak	87 600	21 900	21 900	21 900	21 900
Miljø og servicetiltak	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Miljø og service	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Planlegging	90 800	24 800	22 000	22 000	22 000
Planprogram	90 800	24 800	22 000	22 000	22 000
Øvrig	264 550	74 600	71 100	63 100	55 750
Refusjonar	164 150	50 000	46 500	37 500	30 150
Grunnerverv/avslutning av	90 400	22 100	22 100	23 100	23 100
prosjekt					
Justerings mva. (refusjon)	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Utstyrskjøp INV	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Skredsikring	2 154 140	357 740	501 900	695 500	599 000
Mindre rassikringstiltak	521 200	52 000	89 700	210 500	169 000
Fv 500 Folgefontn-Årsnes,	290 000	80 000	80 000	100 000	30 000
byggtr					
Fv. 49 Tokagjelet	215 000		15 000	50 000	150 000
Fv. 722 Flovegen	250 300	133 100	82 200	35 000	0
Fv. 53 Ljoteli	125 000	90 000	35 000	0	0
Fv. 55 Bru over Esefjorden	750 000		200 000	300 000	250 000
FV. 5631 Øyni bru	2 640	2 640			
Sum investering fylkesveg	10 823 176	2 514 531	3 211 588	2 933 278	2 163 779

Hovudmoment

Under er det ført opp vesentlege endringar og nye moment for investeringsprogrammet for veg. Dette i høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2 i mai- møtet i finansutvalet.

- Forskyving i tunneloppgradering (tertialrapport 2/20), reduksjon på 11,9 mill. kr
- Flytting av investeringsprosjekt frå MOK - Ranavik hurtigbåtkai, påplussing 10,0 mill. kr.
- Svelgen - Indrehus - auke med 1,9 mill. kr i 2024.
- Oppretting - feil bompengar, auke med 187,0 mill. kr
Oppretting av feil i bompengar skuldast at det var lagt inn for lågt beløp på bompengar og at låneramma var tilsvarande høgare. Dette er no oppretta ved at vedteken låneramme er

vidareført, noko som gjev grunnlag for eit auka investeringsnivå. Auken er hovudsakleg lagt til tunnelrehabilitering i 2023 og 2024.

- Endring i kommunale tilskot på 66 mill. kr til investeringar til veg.
- For bompengepakkar er det ikkje endringar i høve til det som tidlegare er presentert.
- Store investeringsprosjekt: Totalkostnad for prosjekt Ytre Steinsund er endra; auke på 25 mill. kr som gjev ein totalkostnad på 754 mill. kr.
- Tunellrehabilitering: Løyvinga er redusert med 170,1 mill. kr i 2021 mellom anna knytt til tunnelane på fv. 53 i Årdal som har forseinka framdrift. Løyvinga i 2022 er auka med 165,8 mill. kr.
- Mindre utbetringar: Åsen - Helleskaret er auka med 8 mill. kr i 2021 og 22,2 mill. kr i 2022.
- Bruer og kaier: Det er sett av 96,5 mill. kr til bruer og kaier i 2021. Av dette er 77,5 mill. kr bunde i pågåande prosjekt, og 19 mill. kr i nye prosjekt.
- Mindre utbetringar: Denne posten er slått saman av tidlegare løyvingar til forsterking, strekningsvise utbetringar, spleiselag, øvrige mindre utbetringar og prosjektering framtidige tiltak.
- Gang- og sykkelveg: Den samla ramma til gang- og sykkelveg er auka med 27,75 mill. kr i 2021 og 16,2 mill. kr i 2022.
- Trafikktryggingstiltak: Den samla ramma til trafikktryggingstiltak er auka med 8 mill. kr til 42,5 mill. kr. Auken er knytt til kommunale tilskot.
- Miljø og servicetiltak: Det er sett av 6,1 mill. kr til dette området i 2021.
- Planlegging: Ramma til planlegging er auka med 3 mill. kr. Auken er knytt til prosjektet fv. 55 Bru over Esefjorden.
- Skredsikring: Det vert lagt opp til å nytte heile tildelinga til skredsikringsprosjekt over perioden. Ramma er auka med 176,4 mill. kr, og dette er knytt til overført mindreforbruk frå perioden før 2020.

I vedlegg til SAMO er notat der det er gått meir detaljert inn på kva som ligg i dei ulike pottane og på dei ulike områda innanfor investeringsprogrammet for veg.

Tilråding til prosessvedtak nr 5:

Finansutvalet ber om at investeringsprogram for fylkesveg vert innarbeidd i budsjettet.

Investeringsprogram kollektiv

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Mobilitet og kollektiv	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400
Ferjekontraktar - ladeinfrastruktur	6 000	6 000	0	0	0
Ulike investeringstiltak kollektivområdet	120 000	50 000	30 000	20 000	20 000
Bybanen i Bergen - Vognmateriell	113 300	18 900	94 400	0	0
Bybanen - Byggjesteg 4	3 179 600	1 848 400	921 600	204 800	204 800
Bybanen - Byggjesteg 5	82 000	20 500	20 500	20 500	20 500
Terminalbygg/sjåførbygg og fasilitetar kollektiv	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Sum investering	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400

Hovudmoment

- I høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2 er det for *ulike investeringstiltak kollektivområdet* flytta 10 mill. kr i budsjettmidlar for både 2023 og 2024 til 2021; grunna større behov tidlegare i perioden.
- Når det gjeld prosjektet som går på elektrifisering av ferjene så skulle dette prosjektet vore ferdig i løpet av 2020. Det er likevel behov for ei sluttløyving på 6 mill. kr til prosjektet i 2021. Totalramma til prosjektet er ikkje endra på grunn av dette.

Tilråding til prosessvedtak nr 6:

Finansutvalet ber om at investeringsprogram for kollektiv vert innarbeidd i budsjettet.

Finansiering investeringsbudsjett

Oversyn

Finansiering (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Bompengar	3 681 787	1 489 028	1 157 891	634 211	400 657
Tilskot	1 858 200	1 024 650	587 250	133 650	112 650
Fondsmidlar	791 900	490 100	55 000	133 400	113 400
Lånemidlar	7 282 122	1 403 805	2 256 229	2 013 621	1 608 466
Mva. kompensasjon	3 015 240	748 171	891 268	765 696	610 106
Salsinntekter	300 000	0	150 000	60 000	90 000
Driftsmidlar til investering	2 148 000	537 000	537 000	537 000	537 000
Sum Finansiering	19 077 249	5 692 754	5 634 638	4 277 578	3 472 279

Gjeldsgrad

Forslaget til investeringsbudsjett som ligg føre er innanfor vedteken gjeldsgradsgrensa på 115%. I 2023 og 2024 vil ein kome nokså nær denne grensa med føreliggjande forslag. Eit avgjerande punkt for korleis ein kjem ut, vil vere kor stor nominell vekst ein får i inntektene dei siste åra i økonomiplanperioden.

Gjeldsgrad og investeringsprosjekt med særskilt finansiering

Finansutvalet i samband med handsaming av arbeidsdokument 3/20, 18. juni 2020, fylkesrådmannen si orientering om investeringsprosjekt som har særskilt finansiering opp mot den vedteke gjeldsgradsgrensa på 115 %. I arbeidsdokumentet nemnde fylkesrådmannen at dette skal vurderast i det vidare arbeidet med investeringsbudsjettet.

I samband med handsaming av Prp. 105 S (2019-2020) Kommuneproposisjonen gjorde Stortinget følgjande vedtak, jf. Innst. 383 S (2019-2020):

«Stortinget ber regjeringen oppdatere retningslinjene for fergeavløsningsordningen slik at fergesamband som består av flere strekninger der det bare er aktuelt å avløse deler av sambandet, beregnes som om hele fergesambandet avløses, så lenge hele sambandet legges ned.»

«Stortinget ber regjeringen om at det legges fram en egen tilskuddsordning i forbindelse med fergeavløsningsordningen som kan avhjelpe rentekostnadene de første årene etter at et fergeavløsningsprosjekt er ferdigstilt, og komme tilbake med endringsforslagene i forslaget til statsbudsjett for 2021.»

Fylkesrådmannen reknar med at Regjeringa kjem med oppdaterte retningsliner og oppdatert tilskotsordning i statsbudsjettet for 2021 som vert lagt fram i oktober.

Før ein arbeider vidare med korleis ferjeavløsningsprosjekta skal vurderast opp mot gjeldsgraden på 115%, vil fylkesrådmannen ha oversyn over Regjeringa sine forslag i statsbudsjettet, jf. Stortinget sine vedtak ovanfor.

Tilråding til prosessvedtak nr 7:

Finansutvalet viser til dei tre investeringsprogramma, og legg til grunn presentert opplegg til finansiering.

Finansutvalet merkar seg at det vil koma oppdaterte retningsliner for ferjeavløsningsordninga, og vil vurdere kva følgjer desse får for aktuelle prosjekt.

3 Sektorspesifikke driftsbudsjett

Handsaming sektorbudsjett

Det vert vist til vedlagte saker til dei ulike hovudutvala der sektorbudsjetta har vore handsama, og uttalane frå hovudutvalsmøta. Budsjetta til dei tre sektorane utan hovudutval er vedlagt. I prosessvedtaka under tek finansutvalet stilling til sektorane sitt budsjettopplegg og salderingstiltaka som er innarbeidd.

Det er å poengtere at sektorbudsjetta som er vedlagt er fylkesdirektørane sine eigne framlegg. Difor er sektorbudsjetta vedlagt som referatsaker.

Sektorane sine budsjettframlegg

Sektorbudsjett Opplæring og kompetanse

Tilråding til prosessvedtak nr 8:

Finansutvalet sluttar seg til uttalen frå hovudutvalet for sektoren sine rammer på løyvingsnivå og salderingstiltak.

Sektorbudsjett Mobilitet og kollektiv

Tilråding til prosessvedtak nr 9:

Finansutvalet sluttar seg til uttalen frå hovudutvalet for sektoren sine rammer på løyvingsnivå og salderingstiltak.

Sektorbudsjett sektor Infrastruktur og veg

Tilråding til prosessvedtak nr 10:

Finansutvalet sluttar seg til uttalen frå hovudutvalet for sektoren sine rammer på løyvingsnivå og salderingstiltak.

Sektorbudsjett sektor Kultur, idrett og inkludering

Tilråding til prosessvedtak nr 11:

Finansutvalet sluttar seg til uttalen frå hovudutvalet for sektoren sine rammer på løyvingsnivå og salderingstiltak.

Sektorbudsjett sektor Innovasjon og næringsutvikling

Tilråding til prosessvedtak nr 12:

Finansutvalet sluttar seg til uttalen frå hovudutvalet for sektoren sine rammer på løyvingsnivå og salderingstiltaka.

Sektorbudsjett sektor Strategisk utvikling og digitalisering

Tilråding til prosessvedtak nr 13:

Finansutvalet viser til presentert sektorbudsjett, og legg til grunn rammene på løyvingsnivå og salderingstiltak.

Sektorbudsjett sektor Tannhelse

Tilråding til prosessvedtak nr 14:

Finansutvalet viser til presentert sektorbudsjett, og legg til grunn rammene på løyvingsnivå og salderingstiltak.

Sektorbudsjett sektor Organisasjon og økonomi

Tilråding til prosessvedtak nr 15:

Finansutvalet viser til presentert sektorbudsjett, og legg til grunn rammene på løyvingnivå og salderingstiltak.

Budsjett Kontrollutvalet (del av presentert budsjett for politisk styring, kontrollorgan og organisasjon og økonomi).

Tilråding til prosessvedtak nr 16:

Finansutvalet viser til budsjett for kontrollutvalet, og tek dette til vitande.

Neste møte i finansutvalet

Til neste møte arbeider fylkesrådmannen vidare etter dei prosessvedtaka som vert gjort for rammer pr. løyvingnivå. Vidare vil ein oppdatera salderingstiltaka etter kva prosessvedtak finansutvalet gjer på dei innarbeida og eventuelt alternative tiltaka. I neste omgang vil budsjettet verte detaljert innafor dei ulike einingane i fylkeskommunen; både tekstleg og talmessig.

Budsjettopplegget vil også kunne endrast noko etter kva som vert lagt fram i statsbudsjettet 7. oktober. Eit viktig punkt vil vere kva signal som vert gitt i høve til pandemien og eventuell vidare kompensasjon av dei økonomiske verknadane av denne. På investeringssida vil det kunne kome endringar som følgje av kva opplegg regjeringa presenterer når det gjeld ferjeavløysingsordninga. I endeleg framlegg vil det igjen verte sett opp omtale for alle prosjekta i investeringsbudsjettet.

Dato: 08.09.2020

Til: Finansutvalet

Saksnr: 2020/60738-4**Saksbehandlar:** Karl Viken

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for opplæring og kompetanse		16.09.2020

HU OPPKO Budsjett 2021/økonomiplan 2021-2024 - arbeidsdokument 4/20

Forslag til uttale

1. Hovudutval for opplæring og kompetanse sluttar seg til presentert samla opplegg for driftsbudsjett 2021.
2. Hovudutval for opplæring og kompetanse sluttar seg til presentert opplegg for investeringsbudsjett 2021- 2024.
3. Hovudutval for opplæring og kompetanse sluttar seg til presentert budsjett for sektoren fordelt på løyvingsnivå og med innarbeidde salderingstiltak.

Samandrag

I denne saka får hovudutval for opplæring og kompetanse budsjettet for 2021 til handsaming. I tillegg til handsaming av sitt eige sektorbudsjett fordelt på løyvingsnivå og innarbeidde salderingstiltak for 2021, handsamar også hovudutvalet felles sentrale budsjettmoment og investeringsbudsjettet for perioden 2021- 2024.

Bjørn Lyngedal
fylkesdirektør

Birthe Haugen
Seksjonssjef

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I denne saka får hovudutval for opplæring og kompetanse budsjettet for 2021 til handsaming. I tillegg til handsaming av sitt eige sektorbudsjett fordelt på løyvingnivå og innarbeidde salderingstiltak for 2021, handsamar også hovudutvalet felles sentrale budsjettmoment og investeringsbudsjettet for perioden 2021- 2024.

Saka har slik inndeling:

Innleiing

1 Fellesdel – samla opplegg driftsbudsjett 2021

2 Fellesdel – Investeringsbudsjett 2021- 2024

3 Sektorbudsjett: Opplæring og kompetanse

Innleiing

Prosess

Involvering av hovudutval

Eit sentralt moment i denne runden av budsjettprosessen er involveringa av hovudutvala i forkant av finansutvalet. Hovudutvala får fylkesdirektør sitt budsjett presentert, og gjev uttale om sektorbudsjett, det samla budsjettopplegget og investeringsbudsjettet. I sektorbudsjetta er det fordeling av sektorramme på løyvingnivå og val av salderingstiltak som er det mest sentrale. Alle sektorane sine budsjett vert handsama i respektive utval. Uttalane frå dei ulike utvala vert del av grunnlaget for handsaminga i finansutvalet.

I tillegg får alle hovudutvala sak om administrativt innsparingsprogram til uttale. Nokre av tiltaka som er foreslått her, vil få verknad for alle avdelingar, t.d. reduksjon av kostnader til kontingentar, reiser og bevertning

To felles delar og sektorspesifikke delar

Alle utvalssakene som handsamast i denne omgang har tre delar. Det er to felles delar som kjem til handsaming i alle møte. Den fyrste går på kva som ligg i det totale budsjettopplegget til Vestland for 2021. Den andre delen er eit endeleg framlegg til investeringsbudsjett for planperioden 2021-2024. Det vert lagt opp til at hovudutvala også gjev ein uttale på desse to fyrste delane, og desse vil ligga ved når finansutvalet har si handsaming.

Den siste og tredje delen i alle sakene er sektorspesifikk, og dei ulike sektorbudsjetta kjem til handsaming og uttale i sine respektive hovudutval. Stabsavdelingane og tannhelse høyrer ikkje inn under noko hovudutval, og desse sektorbudsjetta vert presentert og kjem til handsaming i finansutvalet.

Som eksempel vil budsjettsaka som går til hovudutval for samferdsel og mobilitet ha slik struktur:

Del I. Fellesdel: budsjett 2021

Del II. Fellesdel: Investeringsbudsjett 2021- 2024

Del III. Sektorbudsjett mobilitet og kollektiv og infrastruktur og veg

Hovudutval for samferdsel og mobilitet gjev sin uttale til dei to fellesdelane og dei to presenterte sektorbudsjetta.

Sektorar utan utval

Som nemnt er det sektorar som ikkje høyrer innunder eit spesifikt hovudutval;

- Organisasjon og økonomi (inkludert eigedom)
- Strategi og digitalisering
- Tannhelse (ligg innunder Strategi og digitalisering)

Presentert budsjett frå fylkesdirektørane for stabsavdelingane og fylkestannlegen ligg også som referatsaker til finansutvalssaka, tilsvarende hovudutvalssakene med dei andre sektorbudsjetta.

Finansutvalet gjer så prosessvedtak på alle sektorbudsjetta. Uttalar frå hovudutvala vert ettersendt, og vert del av grunnlaget for handsaminga.

Førebels budsjetttramme for kontrollutvalet vert og presentert for finansutvalet. Sistnemnde vert utarbeidd av sekretariat for kontrollutvalet, og er del av område politisk styring, kontrollorgan organisasjon og økonomi.

Under er ein oppsummerande tabell:

Utval	Dato	Handsaming
Hovudutval for opplæring og kompetanse	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for opplæring og fellesdelar
Hovudutval for samferdsel og mobilitet	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for veg og infrastruktur og mobilitet og kollektiv og fellesdelar
Hovudutval for kultur, idrett og integrering	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for kultur og fellesdelar
Hovudutval for næring	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for innovasjon og næring og fellesdelar
Finansutval	17.sept.	Prosessvedtak alle sektorbudsjett og fellesdelar
		Budsjett for kontrollutvalet til orientering

Saldering driftsbudsjett og økonomiplanperiode

Saldering driftsbudsjett 2021

Finansutvalet gjorde i første møte følgjande prosessvedtak i høve til presenterte salderingstiltak på 100 mill. kr;

«Finansutvalet tek dei sektorvise salderingstiltaka til vitande og ber fylkesrådmannen om å leggje dei presenterte sektorvise salderingstiltaka til grunn i det vidare arbeidet fram mot handsaming i hovudutvala.»

I budsjettframlegga for dei ulike sektorane er dei tidelegare presenterte salderingstiltaka til sektorane innarbeidde. I første arbeidsdokument var status for salderinga at to sektorar - infrastruktur og veg og opplæring og kompetanse – ikkje var heilt i mål med sine utfordringar. I dette budsjettframlegget har alle sektorane innarbeidd naudsynte tiltak, slik at det samla salderingsbehovet på 100 mill. kr er løyst.

Samstundes gjorde finansutvalet følgjande prosessvedtak;

«Fylkesrådmann vert bedt om å synleggjere alternative salderingstiltak på totalt 100 mill. kr innan sektorane fram mot handsaming i hovudutvala.»

Dei 100 mill. kr i alternative salderingstiltak er lista opp i kvart einskilt sektorbudsjett. Finansutvalet kan om ønskeleg bruke desse som alternativ, og byte ut innarbeidde tiltak som utvalet ikkje vil gå vidare med.

Ut over dei 100 mill. kr må sektorane også finne inndekking i form av tiltak for å dekke inn meirbehov utover budsjetttramma. Tertialrapporten etter 2. tertial syner også at særskilt kollektivsektoren, opplæring og kompetanse og tannhelse har negativ drift i 2020 som også må takast omsyn til i budsjetteringa for 2021.

Saldering økonomiplan: utgreiingsområde

Det vidare behovet for salderingstiltak utover i økonomiplanperioden har gjort det naudsynt å greie ut område som kan vere aktuelle i høve til innsparingar. Finansutvalet har tidlegare gjort slikt prosessvedtak om dette:

«Finansutvalet viser til behovet for ytterlegare innsparingar i drifta i økonomiplanperioden, og ber i denne samanhengen om at utgreiingar innanfor følgjande område vert sett i verk:

Utgreiingsframlegga i tabellen vert sett i gang med dette unntaket/presisering:

-Det vert ikkje starta opp ny skulestruktursak, men oppfyllingsgrad, utlysingspraksis og tilbodsstruktur blir gjennomgått.»

I dette arbeidsdokumentet gjev fylkesrådmannen ein status for det meir langsiktige arbeidet for å få eit berekraftig driftsnivå.

Budsjettmessige klimakonsekvensar

Finansutvalet tok i møte 26.03.20 statusmeldinga om klimabudsjett til orientering. Klimabudsjettet er eit viktig styringsverktøy for å redusere klimagassutslepp fram mot 2030.

I endeleg budsjettframlegg frå finansutvalet som kjem til handsaming i november, legg ein opp til å ta inn eit eige klimakapittel, tilsvarande det som var med i budsjettet for 2020. Her vil det vera klimamål, samla prognosar for utslepp av klimagassar frå Vestland fylkeskommune og oversikt over utsleppa for kvar sektor. Framstillinga vil vere mest mogeleg oppdatert og relevant for Vestland fylkeskommune sin situasjon for 2021 og åra framover.

I denne omgangen vert budsjettet foreslått vedteke på løyvingsnivå innan kvar sektor. Vurderingane av klimaeffektar er sett opp under omtalen av den einskilde sektor sine løyvingsnivå. Informasjonen her vil kunne vere viktig i

utarbeidinga av Vestland fylkeskommune sitt klimabudsjett. Sektoren strategisk utvikling og digitalisering skal yte fagleg støtte til dei andre sektorane i dette arbeidet.

Oppfølgingspunkt

Kontraktskostnadar kollektiv

Når det gjeld kontraktskostnadar innan kollektiv, vart det i førre arbeidsdokument sagt at fylkesrådmannen skulle kome tilbake til korleis utslaga av indeksjusteringane skulle handsamast. I budsjettet for 2021 er det teke ut 88 mill. kr som følgje av nedgangen i kontraktskostnadar i ferjesektoren frå 2020 til 2021.

I tillegg er kostnadane i kollektivsektoren generelt påverka av svingingar i dei ulike indeksane som kontraktssummane vert rekna ut frå. Utslaga i indeksane er usikre og vert i desse tider også påverka av pandemien. Fylkesrådmannen meiner utslaga i desse indeksane/kostnadane er så vidt usikre, at ein ikkje vil tilrå å endre budsjetttramma for Mobilitet og kollektiv utover det som vart gjort i arbeidsdokument 3/20.

Kontraktskostnadane for ferje vil stiga i økonomiplanperioden, etter den mellombelse nedgangen frå 2020 til 2021 og reduksjonen i budsjetttramma som finansutvalet gjorde prosessvedtak om i arbeidsdokument 3/20 i samband med fastsetjing av sektorrammene, gjer at ein har teke høgde for auken i kostnadar dei neste åra i økonomiplanperioden, som ein kjenner til på noverande tidspunkt.

Budsjett sjølvprofilering/skilting og konsulenttenester

Det vert vist til prosessvedtak frå førre finansutval i juni der det vert bede om at fylkeskommunen sitt budsjett for sjølvprofilering, inkludert skilting, og budsjettet for konsulenttenester, vert lagt fram. For 2020 har ikkje fylkeskommunen noko gjennomgåande budsjett der alle einingane har detaljert kostnadane sine på desse to områda. Det kjem av at ein ikkje kunne ha ein vanleg budsjettprosess for 2020 der einingane detaljerte sine budsjett etter likeins prinsipp hausten 2019. Å bruka historiske tal for dei to gamle fylka har vist seg å ikkje gje eit presist bilete av kva som vert brukt i Vestland på desse to områda.

I dette dokumentet kjem framlegg til budsjett pr. løyvningsnivå. Når ein får prosessvedtak på dette vil einingane detaljere budsjettet sitt fram til neste møte i finansutvalet. Fylkesrådmannen vil då kunne presentere eit endeleg budsjettopplegg på detaljert nivå der dei totale budsjettet for Vestland for sjølvprofilering, inkludert skilting og konsulenttenester vil verte lagt fram for finansutvalet.

Finansiering bybanen

Det vert synt til prosessvedtak i førre finansutval der fylkesrådmannen vert beden om å klargjere korleis tidlegare bybaneinvesteringar samt investeringar til bybanevogner inngår, eller ikkje inngår i den samla gjeldsgraden for Vestland fylkeskommune på 115 %.

Fylkesrådmannen kan opplysa følgjande:

Utbygging av bybanen frå Bergen sentrum til Flesland har i all hovudsak vorte finansiert med bompengar og statstilskot. Ordninga med bompengar er slik at bompengeselskapet tek opp lån til bygginga. Lånet vert nedbetalt med bompengar som bompengeselskapet krev inn. På denne måten inngår ikkje bompengelån i fylkeskommunen si gjeld, men ligg i rekneskapen til bompengeselskapet Ferde AS. Fylkeskommunen har garantert for desse låna. Ferde AS sine lån til bypakke Bergen utgjorde 5,27 mrd. kr ved siste årsskifte. Denne summen omfattar meir enn berre bybanen, men bybanen er det klart største prosjektet.

Bybanevognene er i all hovudsak finansiert av fylkeskommunen med lån og inngår dermed i lånegjelda som er rekna med når ein ser på kva som er innanfor grensa for lånegjeld på 115%. Ein vil anslå at lån som er nytta til finansiering av bybanevogner utgjer om lag 650 mill. kr ved inngangen til 2020.

Avdelingsleiarressursar og andre leiarressursar ved vgs

Gjennom prosessvedtak i førre møte i finansutvalet vart fylkesrådmannen beden om å sjå nærare på omfanget og fordelinga av avdelingsressursane og andre leiarressursar ved dei vidaregåande skulane i Vestland fylkeskommune.

Opplæring og kompetanse er i gang med ei kartlegging basert på det ein har av data om dette; supplert med intervju. Denne kartlegginga må sjåast i samheng med sak om ny budsjettmodell og sak om mål og strategiar. Desse to sakene er ferdig og kjem til handsaming politisk i november. Det vert difor presentert eit heilskapleg notat om avdelingsressursar og leiarressursar til finansutvalet i november, og dette notatet vil då kunne sjåast i samheng med at det skal koma eit endeleg detaljert framlegg til budsjett for sektoren.

Inntektskjelder - Havbruksmidlar

Regjeringa foreslo i revidert nasjonalbudsjett at det skal innførast ei produksjonsavgift på laks, aure og regnbogeare. Inntektene frå avgifta skal fordelast til havbrukskommunane og fylkeskommunane. Ei produksjonsavgift vil gje jamnare inntekter til kommunar og fylkeskommunar enn inntektene ein har fått frå sal av nye konsesjonar.

Samstundes er det forslag om å endre fordelinga av sals- og auksjonsinntektene frå auka kapasitet og nye løyve. Frå 2017 har midlane vore fordelt etter ein fordelingsnøkkel der kommunar og fylkeskommunar har fått tildelt 80 prosent og staten 20 prosent av midlane. No føreslår regjeringa å endre fordelingsnøkkelen slik at 75 prosent skal gå til staten og 25 prosent til kommunar og fylkeskommunar. Det er her dei største midlane ligg, og denne omfordelinga er uheldig sett frå kommunar og fylkeskommunar sin ståstad.

Ved behandlinga av revidert nasjonalbudsjett gjekk Stortinget inn for å endre fordelinga slik at kommunar/fylkeskommunar skal få 40 prosent av sals- og auksjonsinntektene. Dette slår inn frå 2022.

For åra 2020 og 2021 vert Havbruksfondet tilført 2,25 mrd. kr og 1 mrd. kr. Vestland fylkeskommune vil etter alt å døme få utbetalt vel 63 mill. kr i 2020 og rundt 28 mill. kr i 2021.

Administrativt innsparingsprogram

I eiga sak til hovudutvala og finansutvalet har fylkesrådmannen gjennomgang av det administrative effektiviseringsarbeidet. Programmet vart vedteke av fylkestinget som del av budsjettarbeidet for 2020.

Arbeidet har vore gjennomført mellom anna gjennom bruk av arbeidsgrupper der mellom anna dei tillitsvalde har delteke. Fylkesrådmannen viser til denne saka, men vil her kort peike på hovudpunkta:

- Identifiserte moglege innsparingar i komande økonomiplanperiode er på vel 100 mill. kr
- Overslag for 2021 er 27 mill. kr fordelt slik på ulike kostnadsgrupper:
 - Diverse driftskostnader 12,4 mill. kr
 - Byggdrift 8,0 mill. kr
 - IKT og digitalisering 5,2 mill. kr
 - Finansforvaltning 1,0 mill. kr
 - Anna 0,4 mill. kr

1 Fellesdel – samla opplegg driftsbudsjett 2021

Økonomiske føresetnader før statsbudsjettet

Sentrale inntekter

I økonomiplanen, som vart handsama av fylkestinget i juni, vart det gjeve slikt oversyn over sentrale inntekter og utgifter:

	BUDSJ. 2020	2021	2022	2023	2024
Skatt, rammetilskot og inntektsutjamn	-9 938 970	-9 983 770	-9 978 570	-9 973 370	-9 973 370
Andre generelle statstilskot	-101 400	-101 400	-101 400	-101 400	-101 400
Konsesjonskraftsinntekter	-182 000	-150 000	-157 000	-165 000	-165 000
Kapitalinnt/utg, utbytte og rentekomp.	833 900	868 300	931 900	1 041 000	1 133 400
Pensjonsutg/fellesutg/ løns- og prisvekst	44 839	44 839	44 839	44 839	44 839
Bruk/avsetning til fond	-70 000	96 400	77 600	88 300	17 900
Overføring til investering	536 997	536 997	536 997	536 997	536 997
Sum felles inntekter og utgifter	-8 876 634	-8 688 634	-8 645 634	-8 528 634	-8 506 634

I kommuneproposisjonen varsla regjeringa ein vekst i frie inntekter for fylkeskommunane på 0,4 mrd. kr. Veksten er rekna frå budsjettnivået i opphavleg 2020-budsjett (koronaeffekten av reduserte skatteinntekter i 2020 er halden utanom). Vestland fylkeskommune sin del av veksten er rekna å utgjere om lag 50 mill. kr.

Bortsett frå det som er sagt framfor om havbruksfond, har ein lite nytt å melde i høve til det som vart presentert i økonomiplanen. I 2020 la fylkestinget inn 2 mill. kr frå havbruksfond. Dersom tildelinga i 2021 vert på 28 mill. kr, inneber dette at «Andre generelle statstilskot» går opp med 26 mill. kr.

Løn- og prisvekst

Ved utarbeiding av budsjett for 2021 har sektorane og einingane førebels brukt 2020- nivå. Tala i økonomiplantabellen ovanfor er i same løns- og prisnivå som budsjettet for 2020. Endringane frå 2020 til 2021 vil då ikkje ha med seg prisvekst, men er reelle eller tekniske endringar som er forklart i budsjettopplegget. Når statsbudsjettet kjem tidleg i

oktober, vil ein justere opp heile budsjettet med pris- og lønsvnivå for 2021. På denne måten vil det endelege framlegget til budsjett som vert handsama i november/desember vere i 2021- kr.

Verknadar av Korona- pandemien for budsjett 2021

Budsjetteringa for 2021 i den situasjonen ein er no, er særskild krevjande. Frå sentralt hald er det ikkje kome signal på at ein skal ta høgde for verknadar av Korona når kommunesektoren budsjetterer for neste år. Tvert om skal ein leggje til grunn eit normalår. Av det kan ein slutte at ein ikkje skal budsjettere inn varige verknadar av pandemien. Slik situasjonen er no med store budsjettavvik på alle område, for både kostnader og inntekter, er det vanskeleg å leggje til grunn eit slikt scenario. Når statsbudsjettet kjem, vil ein få svaret på kva linje ein vel frå sentralt hald, og då vert det klårare kva fylkeskommunen kan leggje til grunn for budsjetteringa.

- Føresetnadar kollektivsektoren og tannhelse

Kollektivsektoren har i fleire år budsjettert med ein auke i passasjertal, og med ein auke i billettinntekter på 3,5 %. Dei fleste åra har det vist seg at ambisjonen om vekst i budsjettet har vorte nådd, og fleire år har veksten vore ein del høgare enn dette. I 2021 ville ein, om det ikkje var for pandemien, også budsjettert med om lag 3,5 % inntektsvekst. Fylkesrådmannen meiner det ikkje vil vere rett å leggje opp til eit scenario for 2021 så lenge ein ikkje har ein normalsituasjon, og ein er usikker på dei varige verknadane av pandemien. Førebels, og før statsbudsjettet for 2021 er gjort kjent, vil kollektivsektoren leggje seg på ein føresetnad der det er nullvekst i inntektene frå 2020 til 2021. Det inneber at inntektsnivået er 30 mill. kr lågare enn ved eit normalt scenario. For tannhelse vil ein budsjettere med eit noko lågare inntektsnivå enn eit normalår skulle tilseie.

Driftsbudsjettet

Sektorrammer

I førre møte i finansutvalet vart det, ved handsaming av arbeidsdokument 3/20, gjort prosessvedtak om å leggje sektorrammene i tabellen under til grunn for budsjett 2021. Sektorane har brukt desse rammene i budsjetteringa av sine løyvningsnivå:

Sektorrammer

Sektor	Ramme 2021 A-dok 3
Pol. St., kont.utv, orgøk	758 170
St.utv. og digitalisering	172 267
Tannhelse	272 164
Kultur, idr. og inkluder.	309 568
Infrastruktur og veg	1 135 692
Mobilitet og kollektiv	2 396 858
Innovasjon og nærsutv.	237 542
Oppl. og kompetanse	3 441 222
Sum sektornivå	8 723 483

Løyvningsnivå

I dette møtet vert sektorrammene i tabellen over delt opp i dei ulike føremåla, også kalla løyvningsnivå, innanfor kvar sektor. Finansutvalet gjer prosessvedtek på summene som skal brukast på dei ulike føremåla innan kvar sektor. Dette vert gjort på bakgrunn av dei politiske sakene og uttalen frå hovudutvala. Finansutvalet kan slutte seg til uttalen som hovudutvala har gjort, men utvalet kan og gjennom sitt prosessvedtak endre summene på løyvningsnivå ved å omprioritere.

Innarbeidde tiltak

I dei ulike løyvningsnivå er det innarbeidd salderingstiltak for kvar sektor. Det vil gå fram kva løyvningsnivå som er redusert gjennom det innarbeidde salderingstiltaket. Til dømes vil det for tannhelse sitt sektorbudsjett vera eit tiltak som går på inntektsida, og då vil det framkome at dette tiltaket har redusert ramma som vert tildelt løyvningsnivået pasientbehandling.

Alternative tiltak

Det er sett opp alternative tiltak og finansutvalet vil då ha høve til å gjere om på tiltaka som sektoren har innarbeidd, og byte dei ut med dei alternative tiltaka som vert presenterte. Eksempelvis har kultur, idrett og inkludering eit tiltak som reduserer løyvningsnivået inkludering, strategi og analyse ved å redusere nokre tilskotsordningar. Dersom finansutvalet ikkje ønskjer å gå for dette salderingstiltaket, vil dei kunne byte det ut ved heller å ta eit tiltak på sektoren si alternative liste med salderingskutt. Dei same vurderingane vil også hovudutvala gjere for sine sektorar sine løyvningsnivå og tiltak; og då vert det del av hovudutvalet sin uttale.

Referatsaker og protokollar.

Alle hovudutvalssakene ligg som referatsaker til finansutvalssaka, og protokollane frå hovudutvalsmøta vert ettersendt til finansutvalet.

Sektorar utan hovudutval

- Strategisk utvikling og digitalisering
- Organisasjon og økonomi
- Tannhelse

For dei tre sektorane utan hovudutval vil presentert budsjettopplegg med summar på løyvingnivå, innarbeidde tiltak og alternative tiltak ligge som melingssaker til saksframlegget som vert handsama i finansutvalet. Alle dei presenterte sektorbudsjetta vil vere gjennomgåande like med summar på løyvingnivå, innarbeidde tiltak og alternative tiltak. I tillegg kjem forslaga i det administrative innsparingsprogrammet, som i stor grad inneber kostnadsreduksjonar i dei sentrale stabane.

Utgreiingsområde økonomiplan -status

Det vidare behovet for salderingstiltak utover i økonomiplanperioden har gjort det naudsynt å greie ut område som kan vere aktuelle i høve til innsparingar. Finansutvalet har tidlegare, ved handsaming av arbeidsdokument 1/20, gjort slikt prosessvedtak om dette:

«Finansutvalet viser til behovet for ytterlegare innsparingar i drifta i økonomiplanperioden, og ber i denne samanhengen om at utgreiingar innanfor følgjande område vert sett i verk:

Utgreiingsframlegga i tabellen vert sett i gang med dette unntaket/presisering:

-Det vert ikkje starta opp ny skulestruktursak, men oppfyltingsgrad, utlysingspraksis og tilbodsstruktur blir gjennomgått.»

Fylkesrådmannen har i dette arbeidsdokumentet fokusert på aktuelle tiltak for å redusere budsjettet 2021 med 100 mill. kr samanlikna med 2020. Finansutvalet ba i møte 18. juni om ei alternativ tiltaksliste på 100 mill. kr. Tiltakslistene er utarbeidde sektorvis og vert handsama slik at hovudutvala gjev uttale om tiltaka til finansutvalet.

Det går fram av finansutvalet sitt prosessvedtak ovanfor at det vil vere behov for ytterlegare budsjetttilpassingar i økonomiplanperioden, og det vil i denne samanhengen vere aktuelt å utgreie større tiltak og verknadene av desse.

Som nemnt i arbeidsdokument 3/20, har fylkesdirektørane utarbeidd oversyn over utgreiingsarbeidet med framdriftsplan. Dei ulike sektorane har ulikt omfang og dette gjer at utgreiingsområda er ulike både i kva effektar ein kan oppnå og kva konsekvensar det kan medføre å ta resultatata av utgreiingane til følgje.

Fylkesrådmannen ser det som naturleg at resultatet av dette arbeidet inngår som ein del av økonomiplanarbeidet for perioden fram til 2024. For ein del utgreiingar vil det naturleg ta noko tid før ein kan få resultat, og for andre kan sjølve utgreiinga ta tid.

Fylkesrådmannen viser nedanfor kva status er for dette arbeidet for kvar sektor.

Infrastruktur og veg

- Vurdere innretting av trafikksikringsmidlane: Konsekvensvurdering av budsjettreduksjon på 8,5 mill. kr hausten 2020.
- Vurdering av kontraktsstrategi, vedlikehald og utbyggingsstandard skal gjennomførast som del av RTP-prosessen. Regional transportplan skal leggjast ut på høyring sommaren 2021.

Mobilitet og kollektiv

- Redusert ruteproduksjon kan gjennomførast anten ved prosentvise reduksjonar i ruteproduksjonen innanfor dei ulike tilboda, eller ved å fastlegge prinsipp for korleis tilboda skal utformast. Prinsippa kan gå på frekvens, passasjertal, i kva grad det er mogeleg med omkøyning t.d. for eit ferjesamband m.v.

- Vurdere talet på billettautomatar langs bybanetraseen. Bruken av billettautomatane har gått ned etter kvart som mobilappen er den mest nytta betalingskanalen.
- Vurdere innrettinga av skuleskyssen. Denne skyssen er i mange høve dimensjonerande for talet på bussar, og samordning av skuletid/skuleruter bør utgreiast i samarbeid med kommunane for det som gjeld grunnskuleskyssen.
- Endring i rutestruktur som følgje av nye vegar og bruer. Døme på dette i komande økonomiplanperiode er E39 Sveгатjørn – Rådal og Bybanen til Fyllingsdalen.

Innovasjon og næringsutvikling

- Vurdere prioritering mellom fagområde i samband med utarbeiding av regional plan for innovasjon og næringsutvikling.
- Potensialet for «EU-finansiering av tiltak»: I tråd med framlagt framdriftsplan er det sett i gang utgreiingsarbeid med tanke på potensialet for finansiering – spesielt med tanke på EU-programmet «Horizon Europe». Det er utarbeidd oversyn over innvilga søknader til Horisont 2020, skildring av tema i Horisont Europe som er relevante for VLFK, og dialog med avdelingane om aktuelle satsingsområde i økonomiplanperioden.

Tannhelse

- Gjennomgang av fordeling mellom statleg og fylkeskommunal finansiering av TK-Vestland og vurdering av takstane ved kompetansesenteret opp mot dei andre kompetansesentera.
- Gjennomgang av driftsmodell opp mot tilgjengeleg budsjett ved TK-Vestland.
- Vurdere kompetansesamansetjing i tannhelsetenesta m.a. ved kartlegging av alderssamansetjing.

Opplæring og kompetanse

- Sektoren har inndelt dei ulike utgreiingsområda etter tidspunkt for ferdigstilling med tiltak innanfor kvar bolc. Fleire av tiltaka er foreslått innarbeidde i budsjettet for 2021. I eiga sak vert idrettstilbodet vurdert. Det same gjeld evaluering av Hardanger produksjonsskule og organisering av fagskuledrifta i Vestland fylkeskommune.
- Av større utgreiingsområde kan nemnast vurdering av klasseoppfylling, tilbodsstruktur og handtering av omval.

Kultur, idrett og inkludering

- Vurdere vilkåra for løyving av fylkeskommunale driftstilskot.
- Gjennomgå fordeling/ansvar mellom stat, kommune og fylkeskommune for driftstilskot innan dette feltet.

Strategisk utvikling og digitalisering

- Sektoren sine tiltak inngår for ein stor del i det administrative innsparingsprogrammet som er til handsaming i eiga sak til finansutvalet.

Organisasjon og økonomi

- Sektoren sine tiltak inngår for ein stor del i det administrative innsparingsprogrammet som er til handsaming i eiga sak til finansutvalet.

2 Fellesdel – investeringsbudsjett 2021- 2024

Innleiing investering - fullstendig opplegg

I dette arbeidsdokumentet vert det presentert eit investeringsbudsjett innanfor handlingsregelen, maksimal gjeldsgrad på 115 %, med naudsynte reduksjonar og forskyvingar og med særskilt handsaming av nokre prosjekt som er peika på av finansutvalet.

Vestland fylkeskommune hadde for førre planperiode eit investeringsbudsjett som i stor grad var ei vidareføring av dei vedtaka som var gjort i dei to gamle fylka. I arbeidsdokument 2/20 vart det vist til at dei gjeldande planane hadde eit særst høgt investeringsnivå, og at det var naudsynt med reduksjonar. Dette for hindre at det nye fylket skulle få monaleg gjeldsoppbygging, og ein gjeldsgrad som ikkje var i samsvar med vedteken handlingsregel på dette området.

I revidert opplegg til investeringsbudsjett for 2021- 2024 peika fylkesrådmannen på retemporisering av det som låg inne, og viste til mogelege reduksjonar på 1,4 mrd. kr i 2022 og 1,3 mrd. kr i 2023. Samstundes la ein opp til eit moderat investeringsnivå i 2024. I dette låg det at nokre få prosjekt vart teke ut av planen, ein del vart skyvd ut i tid og fleire fekk reviderte kostnadsoverslag.

Finansutvalet gjorde prosessvedtak på det reviderte opplegget slik at ein hadde rammer i planperioden å arbeide vidare med. Rammene la opp til eit investeringsnivå innanfor handlingsregelen.

I presentert opplegg under kjem ein attende med same opplegg som det som vart presentert i mai- møtet når investeringsbudsjettet vart handsama, men har med eventuelle oppdateringar når det gjeld kostnadar og framdrift. Oppdateringane er lista opp under dei ulike investeringsprogramma. I endeleg framlegg til investeringsbudsjett vil fylkesrådmannen kome attende med detaljert omtale av alle område og prosjekt.

Finansutvalet gjorde også prosessvedtak som gjaldt handsaminga av nokre einskilde prosjekt, og ei særskilt vurdering av desse.

Oppfølging og status einskilde prosjekt

- Laksevåg, vgs og fagskule

I handsaminga av arbeidsdokument 2/20 vart det gjort følgjande prosessvedtak:

«For Laksevåg og Bergen Maritime vgs og Fagskolen i Hordaland viser finansutvalet til tidlegare vedtak i fylkestinget i PS 28/2019, og har ein ambisjon om realisera prosjektet som planlagt. Finansutvalet ber fylkesrådmannen vurdere tiltak for å betra finansieringa av prosjektet.»

I dette arbeidsdokumentet er Laksevåg og Bergen Maritime vgs og Fagskolen i Hordaland lagt inn slik at prosjektet vert realisert. Investeringa er foreslått forskyvd 2,5 år ut i tid. Dette er naudsynt for at investeringsnivået for fylkeskommunen ikkje skal overskride den vedtekte grensa.

Når det gjeld løysingar for å betra finansieringa av prosjektet utan å redusere kapasiteten og storleiken på det nye bygget, vil private investorar kunne vere eit alternativ. Dette er likevel ikkje å tilrå ut frå ei økonomisk vurdering. Det kjem av at lånerenta og avkastningskravet (husleiga) til dei private investorane vil vere vesentleg høgare enn lånerenta fylkeskommunen oppnår. Det er lagt inn løyving på 15 mill. kr i 2023 og 100 mill. kr i 2024 til prosjektet med restløyvingar i neste økonomiplanperiode. .

Fylkesrådmannen viser til at andre skulebygg som er komne like langt i planleggingsprosessen også er utsette om lag 2 år; slik at ein likebehandlar tilsvarende skuleprosjekt.

- Svelgen – Indrehus

Det vert synt til handsaming av arbeidsdokument 3/20 og oppfølging av prosessvedtak knytt til følgjande prosjekt: Fv. 614 Svelgen – Indrehus: Det vert vist til tidlegare prosessvedtak der det vert bedt om at fylkesrådmannen synleggjer ei mogleg raskare framdrift i prosjektet.

Gjeldande kostnadsoverslag for prosjektet var 1,65 mrd. 2020-kr med ei uvisse på 10%. Etter vedtak i fylkestinget 10. juni 2020 (sak 65/20) vart vegarmen gjennom Kruna forkasta. Nytt kostnadsoverslag vert då sett til 1,45 mrd. 2020-kr med ei uvisse på 10 %. Det vert lagt til grunn at det kan vere mogleg å gjennomføre prosjektet etter ein framdriftsplan som gjer at prosjektet vert ferdigstilt i 2026. Behov for løyving i mill. 2020-kr for å halde slik framdrift til og med 2026 er estimert til å verte slik:

2021	2022	2023	2024	2025	2026
5	50	400	400	400	190

Ein slik prosjektkostnad og framdrift vil det ikkje vere mogleg å få til innanfor gjeldande investeringsrammer. Låneopptaket i perioden vil verte monaleg auka og gjeldsgraden vil ikkje vere i tråd med den nemnde handlingsregelen som tilseier maksimalt 115 %. Einaste moglegheit ville vere å redusere andre stader i investeringsprogrammet for veg, men det er å poengtere at løyvingane til større pottar som tunnelrehabilitering, bruer og kaier og mindre utbetringar er særskilte knappe i høve til behovet. Forutan prosjektet Ytre Steinsund bru så er det ikkje mange vegprosjektet som det monnar å redusere eller forseinke. Når det gjeld brukarfinansiering, gjennom bompengefinansiering, så er dette lite aktuelt fordi prosjektet har eit lågt trafikkgrunnlag.

I opplegget fylkesrådmannen presenterer tilrår ein difor realisering av prosjektet, men at det får oppstart seint i perioden. Det er lagt inn 5 mill. kr som startløyving til prosjektet i 2024.

- o Atløysambandet

Det vert vist til prosessvedtak i mai-møtet i finansutvalet; «Det vert utarbeidd sak om korleis den statlege ordninga for ferjeavløysing kan utnyttast best mogeleg for Atløysambandet og eventuelt andre prosjekt som er i same finansieringssituasjon».

Fylkesrådmannen legg til grunn at regjeringa kjem tilbake med oppfølginga av Stortinget sine vedtak i samband med statsbudsjettet for 2021 i oktober. Vidare forutset fylkesrådmannen at ferjeavløysingsprosjekta må vurderast samla i samband med regional transportplan ut frå oppdaterte retningslinjer for ordninga. I neste møte i finansutvalet vil ein, etter at statsbudsjettet er klart, kome tilbake med korleis ordninga kan brukast for dei prosjekta som er aktuelle for denne typen finansiering. Førebels er det lagt inn 10 mill. kr som startløyving til prosjektet i 2024. Det vert elles synt til delen som går på finansiering under, og då særskilt delen - *Gjeldsgrad og investeringsprosjekt med særskilt finansiering.*

- o Opplæringsfartøy

I handsaminga av arbeidsdokument 2 vart det synt til at fylkesrådmannen har stogga prosessen med kjøp av nytt opplæringsfartøy for Måløy vidaregåande skule. Det vart i møtet gjort prosessvedtak på at det skulle fremjast ei sak som tek for seg løysingar som kan stetta dei naudsynte behova ved eit slikt fartøy. Det er sett ned eit prosjekt som skal arbeide fram desse alternativa, arbeide med anskaffinga og legge fram ei sak. Gruppa har fyrste møte i september, og det er mellom anna oppnemnt medlemmer frå Opplæringsfartøy AS (Selskapet som eig dagens båt ved Måløy vgs) og Austevoll vgs. Fylkesrådmannen vil koma attende med resultatet av dette arbeidet. Førebels er prosjektet lagt inn med løyving på 78 mill. kr i 2021 og 50 mill. kr i 2022.

Oversyn investeringsopplegg 2021- 2024

Under er oversynstabell med investeringar pr. sektor for presentert opplegg for perioden 2021- 2024.

Sektorar / tal i 1000kr	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024

Fylkesveg, inkl. tunellar og rassikring	10 823 176	2 514 531	3 211 588	2 933 278	2 163 779
Kollektiv, inkl. bybane	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400
Opplæring	3 404 673	737 123	854 250	933 700	879 600
Fellesfunksjonar	1 113 000	464 000	464 000	106 000	79 000
Tannhelse	99 100	14 200	19 200	20 200	45 500
Regional utvikling	80 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Kultur	32 000	3 000	3 000	23 000	3 000
SUM	19 077 249	5 692 754	5 634 638	4 277 578	3 472 279

Under er dei 3 investeringsprogramma presentert. Desse er i samsvar med:

- Tidlegare presenterte tal
- Oppdaterte tal for framdrift og kostnadsestimat
- I tråd med gjeldande handlingsreglar; gjeldsgrad

I tillegg til tal og tekst er det under tabellane kort gjort greie for moment ved einiskilde prosjekt dersom det er vesentlege endringar eller nye moment i høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2/20 i finansutvalet i mai. Dei prosjekta som finansutvalet har bedt om særskilt handsaming på er det gjort greie for over i høve til korleis prosjekta er innarbeida i dei ulike investeringsprogramma.

Investeringsprogram bygg og eigedom

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Fellesfunksjonar	1 113 000	464 000	464 000	106 000	79 000
Eigenkapitalinnskøt KLP	30 000	7 500	7 500	7 500	7 500
El-bilar	8 800	2 200	2 200	2 200	2 200
Fylkeshuset Bergen– Ombygg/oppr	825 000	400 000	400 000	25 000	0
Fylkeshuset Leikanger - rehab Tiltak gang- og sykkeltiltak, fylk.kom bygg	77 000	0	15 000	32 000	30 000
IT-investeringar	26 400	6 600	6 600	6 600	6 600
Skilting, bygg	130 800	32 700	32 700	32 700	32 700
	15 000	15 000	0	0	0
Opplæring	3 404 673	737 123	854 250	933 700	879 600
Ombygging/rehab/mindre tilbygg	389 200	97 300	97 300	97 300	97 300
Utstyr og IT på skulane	149 600	37 400	37 400	37 400	37 400
Askøy vgs	622 000	190 000	210 000	180 000	42 000
Austrheim vgs	6 000	0	0	0	6 000
Bømlo vgs	21 000	4 000	17 000	0	0
Dale vgs - rehab/omb verkstadbyg	24 000	0	0	10 000	14 000
Eid vgs - nytt undervisningsareal	41 400	8 000	10 000	10 000	13 400
Firda vgs - rehab fløy D Aulabygg	18 000	0	0	8 000	10 000
Førde vgs./campus Førde	753 000	90 000	260 000	263 000	140 000
Knarvik vgs	6 000	0	0	0	6 000
Kvam nybygg fase 1	59 000	1 000	20 000	38 000	0
Kvam nybygg fase 2	6 000	0	0	0	6 000
Laksevåg MBS vgs og Fagskule	115 000	0	0	15 000	100 000
Langhaugen vgs	179 000	15 000	40 000	75 000	49 000

Mo og Øyrane - vassforsyning MO	1 361	1 361	0	0	0
Mo og Øyrane vgs - internat mm.	54 500	5 000	16 000	33 500	0
Mo og Øyrane vgs - nytt verkstadbygg	59 050	35 000	24 050	0	0
Måløy vgs - blokk A og D	57 000	30 000	27 000	0	0
Måløy vgs - ny akvahall	20 000	5 000	15 000	0	0
Måløy vgs, Nytt opplæringsfartøy	128 000	78 000	50 000	0	0
Skulebruksplan - planmidlar	14 000	3 500	3 500	3 500	3 500
Slåtthaug vgs	106 000	0	6 000	20 000	80 000
Sogn jord- og hagebr. - rehab. fjøs-og verkstad	4 000	0	0	0	4 000
Sogndal vgs - bil/idrettshall	6 000	6 000	0	0	0
Sogndal vgs - rehab badebasseng	7 000	0	0	2 000	5 000
Sogndal vgs avd. Kaup. og Vitensenter	81 562	81 562	0	0	0
Sotra vgs	132 000	0	16 000	16 000	100 000
Stord vgs	260 000	15 000	5 000	120 000	120 000
Årdal vgs - rehab	19 000	0	0	3 000	16 000
Årstad vgs	32 000	0	0	2 000	30 000
Åsane vgs	34 000	34 000	0	0	0
Tannhelse	99 100	14 200	19 200	20 200	45 500
Tannklinikk Sogndal	27 300	0	0	1 000	26 300
Tannklinikkar	35 000	5 000	10 000	10 000	10 000
Utstyr tannhelsetenesta	36 800	9 200	9 200	9 200	9 200
Kultur	32 000	3 000	3 000	23 000	3 000
Gulatinget	20 000	0	0	20 000	0
Restaurering av verneverdige f.k. bygg	12 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Regional utvikling	80 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Oppgradering fiskerihamner	40 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Bømlo fiskerihamn	40 000	0	0	0	40 000
SUM	4 728 773	1 228 323	1 350 450	1 092 900	1 057 100

Hovudmoment

- Laksevåg vgs vert realisert som planlagt, men er forskyvd ut om lag 2,5 år.
- Askøy vgs er lagt inn med noko forseinka framdrift grunna rekkjefølgjekrav.
- Førde vgs har noko raskare framdrift.
- Nytt fylkeshus har noko forseinka framdrift, mellom anna grunna asbestsanering.
- Opplæringsfartøy, Måløy vgs ligg inne med opphavlege summar, men framdrift og kostnad avheng av anskaffingsprosjektet.
- Eigenkapitalinnskot KLP er avhengig av utfall av anbodskonkurranse innan pensjon.

Investeringsprogram veg

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Bompengepakkar	4 311 458	1 145 482	1 337 469	1 092 628	735 879
Byvekstavt. (Miljøløftet) fylkesveg eks BB	1 433 950	403 625	402 150	329 525	298 650
Bømlopakken	16 500	16 500	0	0	0
Askøypakken	900 000	225 000	240 000	220 000	215 000

Nordhordlandspakken	844 808	218 957	245 919	218 203	161 729
Førdepakken	956 200	271 400	399 400	274 900	10 500
Framtidige bompengepakkar	160 000	10 000	50 000	50 000	50 000
Store investeringsprosjekt	811 200	93 400	341 000	361 800	15 000
Fv. 698 Blaksetunnelen	43 400	43 400	0	0	0
Ferjeavløysing Ytre Steinsund bru	752 800	50 000	341 000	361 800	
Fv. 614 Svelgen - Indrehus	5 000	0	0	0	5 000
Ferjeavløysing - Atløysambandet	10 000	0	0	0	10 000
Tunellrehabilitering	1 680 700	275 600	556 000	406 250	442 850
Tunnelar - utbetring etter tunnelsikkerhetsforskrifta	1 181 000	130 100	399 000	310 450	341 450
Tunnelar fv. 53 i Årdal	178 000	0	67 000	71 000	40 000
Fv. 303 Seimsdalstunnelen	260 300	145 500	90 000	24 800	0
Følgefonnstunnelen	61 400	0	0	0	61 400
Mindre utbetringar	1 026 978	345 059	264 719	207 300	209 900
Fv. 564 Austevollbrua	20 978	10 659	10 319	0	0
Fv. 161 Åsen - Helleskaret	118 000	41 000	62 200	14 800	0
Fv. 7 Øystese - Ålvik - Granvin	113 000	20 000	23 000	30 000	40 000
Fv. 611 Sæle - Engebø	123 000	0	60 000	63 000	0
Fv. 57 Dale-Storehaug	61 900	61 900	0	0	0
Bruer og kaier	268 400	96 500	76 500	23 200	72 200
Mindre utbetringar	321 700	115 000	32 700	76 300	97 700
Gang- og sykkelveg	225 350	127 350	54 900	22 200	20 900
Gang og sykkel	158 750	76 850	40 100	20 900	20 900
Fv. 548 Brandsøyvegen (refusjon)	3 900	1 300	1 300	1 300	0
Fv. 614 Breivika - Svelgen	5 200	5 200	0	0	0
Fv. 607 Heggebø - Leirvik	14 000	14 000	0	0	0
Fv. 548 Brandsøy - Solheim	43 500	30 000	13 500	0	0
Trafikktryggingstiltak	146 000	42 500	34 500	34 500	34 500
Trafikktryggingstiltak	146 000	42 500	34 500	34 500	34 500
Kollektivtrafikktiltak	87 600	21 900	21 900	21 900	21 900
Kollektivtiltak	87 600	21 900	21 900	21 900	21 900
Miljø og servicetiltak	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Miljø og service	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Planlegging	90 800	24 800	22 000	22 000	22 000
Planprogram	90 800	24 800	22 000	22 000	22 000
Øvrig	264 550	74 600	71 100	63 100	55 750
Refusjonar	164 150	50 000	46 500	37 500	30 150
Grunnerverv/avslutning av prosjekt	90 400	22 100	22 100	23 100	23 100
Justerings mva. (refusjon)	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Utstyrskjøp INV	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000

Skredsikring	2 154 140	357 740	501 900	695 500	599 000
Mindre rassikringstiltak	521 200	52 000	89 700	210 500	169 000
Fv 500 Folgefonntn-Årsnes, byggtr	290 000	80 000	80 000	100 000	30 000
Fv. 49 Tokagjelet	215 000		15 000	50 000	150 000
Fv. 722 Flovegen	250 300	133 100	82 200	35 000	0
Fv. 53 Ljoteli	125 000	90 000	35 000	0	0
Fv. 55 Bru over Esefjorden	750 000		200 000	300 000	250 000
FV. 5631 Øyni bru	2 640	2 640			
Sum investering fylkesveg	10 823 176	2 514 531	3 211 588	2 933 278	2 163 779

Hovudmoment

Under er det ført opp vesentlege endringar og nye moment for investeringsprogrammet for veg. Dette i høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2 i mai- møtet i finansutvalet.

- Forskyving i tunneloppgradering (tertialrapport 2/20), reduksjon på 11,9 mill. kr
- Flytting av investeringsprosjekt frå MOK – Ranavik hurtigbåtkai, påplussing 10,0 mill. kr.
- Svelgen - Indrehus – auke med 1,9 mill. kr i 2024.
- Oppretting – feil bompengar, auke med 187,0 mill. kr
Oppretting av feil i bompengar skuldast at det var lagt inn for lågt beløp på bompengar og at låneramma var tilsvarende høgare. Dette er no oppretta ved at vedteken låneramme er vidareført, noko som gjev grunnlag for eit auka investeringsnivå. Auken er hovudsakleg lagt til tunnelrehabilitering i 2023 og 2024.
- Endring i kommunale tilskot på 66 mill. kr til investeringar til veg.
- For bompengepakkar er det ikkje endringar i høve til det som tidlegare er presentert.
- Store investeringsprosjekt: Totalkostnad for prosjekt Ytre Steinsund er endra; auke på 25 mill. kr som gjev ein totalkostnad på 754 mill. kr.
- Tunellrehabilitering: Løyvinga er redusert med 170,1 mill. kr i 2021 mellom anna knytt til tunnelane på fv. 53 i Årdal som har forseinka framdrift. Løyvinga i 2022 er auka med 165,8 mill. kr.
- Mindre utbetringar: Åsen – Helleskaret er auka med 8 mill. kr i 2021 og 22,2 mill. kr i 2022.
- Bruer og kaier: Det er sett av 96,5 mill. kr til bruer og kaier i 2021. Av dette er 77,5 mill. kr bunde i pågåande prosjekt, og 19 mill. kr i nye prosjekt.
- Mindre utbetringar: Denne posten er slått saman av tidlegare løyvingar til forsterking, strekningsvise utbetringar, spleiselag, øvrige mindre utbetringar og prosjektering framtidige tiltak.
- Gang- og sykkelveg: Den samla ramma til gang- og sykkelveg er auka med 27,75 mill. kr i 2021 og 16,2 mill. kr i 2022.
- Trafikktryggingstiltak: Den samla ramma til trafikktryggingstiltak er auka med 8 mill. kr til 42,5 mill. kr. Auken er knytt til kommunale tilskot.
- Miljø og servicetiltak: Det er sett av 6,1 mill. kr til dette området i 2021.
- Planlegging: Ramma til planlegging er auka med 3 mill. kr. Auken er knytt til prosjektet fv. 55 Bru over Esefjorden.
- Skredsikring: Det vert lagt opp til å nytte heile tildelinga til skredsikringsprosjekt over perioden. Ramma er auka med 176,4 mill. kr, og dette er knytt til overført mindreforbruk frå perioden før 2020.

I vedlegg til SAMO er notat der det er gått meir detaljert inn på kva som ligg i dei ulike pottane og på dei ulike områda innanfor investeringsprogrammet for veg.

Investeringsprogram kollektiv

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Mobilitet og kollektiv	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400
Ferjekontraktar - ladeinfrastruktur	6 000	6 000	0	0	0
Ulike investeringstiltak kollektivområdet	120 000	50 000	30 000	20 000	20 000

Bybanen i Bergen – Vognmateriell	113 300	18 900	94 400	0	0
Bybanen – Byggjesteg 4	3 179 600	1 848 400	921 600	204 800	204 800
Bybanen – Byggjesteg 5	82 000	20 500	20 500	20 500	20 500
Terminalbygg/sjåførbygg og fasilitetar kollektiv	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Sum investering	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400

Hovudmoment

- I høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2 er det for *ulike investeringstiltak kollektivområdet* flytta 10 mill. kr i budsjettmidlar for både 2023 og 2024 til 2021; grunna større behov tidlegare i perioden.
- Når det gjeld prosjektet som går på elektrifisering av ferjene så skulle dette prosjektet vore ferdig i løpet av 2020. Det er likevel behov for ei sluttløyving på 6 mill. kr til prosjektet i 2021. Totalramma til prosjektet er ikkje endra på grunn av dette.

Finansiering investeringsbudsjett

Oversyn

Finansiering (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Bompengar	3 681 787	1 489 028	1 157 891	634 211	400 657
Tilskot	1 858 200	1 024 650	587 250	133 650	112 650
Fondsmidler	791 900	490 100	55 000	133 400	113 400
Lånemidler	7 282 122	1 403 805	2 256 229	2 013 621	1 608 466
Mva. kompensasjon	3 015 240	748 171	891 268	765 696	610 106
Salsinntekter	300 000	0	150 000	60 000	90 000
Driftsmidler til investering	2 148 000	537 000	537 000	537 000	537 000
Sum Finansiering	19 077 249	5 692 754	5 634 638	4 277 578	3 472 279

Gjeldsgrad

Forslaget til investeringsbudsjett som ligg føre er innanfor vedteken gjeldsgradsgrense på 115%. I 2023 og 2024 vil ein kome nokså nær denne grensa med føreliggjande forslag. Eit avgjerande punkt for korleis ein kjem ut, vil vere kor stor nominell vekst ein får i inntektene dei siste åra i økonomiplanperioden.

Gjeldsgrad og investeringsprosjekt med særskilt finansiering

Finansutvalet i samband med handsaming av arbeidsdokument 3/20, 18. juni 2020, fylkesrådmannen si orientering om investeringsprosjekt som har særskilt finansiering opp mot den vedteke gjeldsgradgrensa på 115 %. I arbeidsdokumentet nemnde fylkesrådmannen at dette skal vurderast i det vidare arbeidet med investeringsbudsjettet. I samband med handsaming av Prp. 105 S (2019-2020) Kommuneproposisjonen gjorde Stortinget følgjande vedtak, jf. Innst. 383 S (2019-2020):

«Stortinget ber regjeringen oppdatere retningslinjene for fergeavløsningsordningen slik at fergesamband som består av flere strekninger der det bare er aktuelt å avløse deler av sambandet, beregnes som om hele fergesambandet avløses, så lenge hele sambandet legges ned.»

«Stortinget ber regjeringen om at det legges fram en egen tilskuddsordning i forbindelse med fergeavløsningsordningen som kan avhjelpe rentekostnadene de første årene etter at et fergeavløsningsprosjekt er ferdigstilt, og komme tilbake med endringsforslagene i forslaget til statsbudsjett for 2021.»

Fylkesrådmannen reknar med at Regjeringa kjem med oppdaterte retningsliner og oppdatert tilskotsordning i statsbudsjettet for 2021 som vert lagt fram i oktober.

Før ein arbeider vidare med korleis ferjeavløsningsprosjekta skal vurderast opp mot gjeldsgraden på 115%, vil fylkesrådmannen ha oversyn over Regjeringa sine forslag i statsbudsjettet, jf. Stortinget sine vedtak ovanfor.

3 Sektorspesifikt driftsbudsjett

OPPLÆRING OG KOMPETANSE

3.1 Sektorbudsjett - løyvingnivå

Tabell med driftsutgifter, driftsinntekter og netto driftsutgifter.

Alle tal i 1000 kr

Løyvingsnivå		Budsjett 2020	Budsjett 2021
Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	Brutto driftsutgifter	2 859 785	2 824 312
	Driftsinntekter	- 74 400	- 104 400
	Netto driftsutgifter	2 785 385	2 719 912
Vidaregåande opplæring for vaksne	Brutto driftsutgifter	78 937	76 637
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	78 937	76 637
Fagskule	Brutto driftsutgifter	144 487	141 987
	Driftsinntekter	- 123 200	- 123 200
	Netto driftsutgifter	21 287	18 787
Andre føremål opplæring	Brutto driftsutgifter	109 356	108 756
	Driftsinntekter	- 68 800	- 68 800
	Netto driftsutgifter	40 556	39 956
Opplæring i bedrift	Brutto driftsutgifter	544 414	581 014
	Driftsinntekter	- 25 200	- 25 200
	Netto driftsutgifter	519 214	555 814
Administrasjon av opplæring og kompetanse	Brutto driftsutgifter	32 843	30 116
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	32 843	30 116
Sum	Brutto driftsutgifter	3 769 822	3 762 822
	Driftsinntekter	- 291 600	- 321 600
	Netto driftsutgifter	3 478 222	3 441 222

Kolonna for budsjett 2020 viser opphavleg budsjett 2020 justert for tekniske endringar.

For budsjett 2021 er driftsinntekter under kvart løyvingsnivå førebels vidareført på same nivå som i 2020, med unntak inntekter frå fond knytt til resultatoverføringa. Dette salderingstiltaket aukar inntektsnivået under løyvingsnivået for vidaregåande skular med 30 mill. kr, jf. utfyllande omtale i pkt. 5

3.2 Kort omtale av dei ulike løyvingsnivåa

Løyvingsnivå Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring

Løyvinga omfattar midlar til drift av pedagogisk verksemd på dei vidaregåande skulane basert på vedteke opplæringstilbod, spesialundervisning og særskilt tilrettelagt opplæring, landsliner, gardsdrift, internat, rettleiingsteneste, produksjonsskule og fellesutgifter og administrasjon knytt til skulane og avdeling for opplæring og kompetanse.

Løyvingsnivå Opplæring i bedrift

Løyvinga omfattar midlar til tilskot til lærebedrifter, vg3 i skule som alternativ til opplæring i bedrift, instruktøropplæring, restteori for lærlingar og lære kandidatlar, stimuleringstiltak i fag- og yrkesopplæringa, tilpassa opplæring i bedrift, opplæring av prøvenemnder og fag- og sveineprøvar og kompetanseprøvar.

Løyvingsnivå Vidaregåande opplæring for vaksne

Løyvinga omfattar midlar til vidaregåande opplæring for vaksne.

Løyvingsnivå Fagskule

Løyvinga omfattar midlar til fylkeskommunalt tilskot til eigne fagskular. I tillegg kjem statleg tilskot til eigne og eksterne fagskular.

Løyvingsnivå Andre føremål opplæring

Løyvinga omfattar midlar til opplæring i sosiale og medisinske institusjonar, grunnskuleopplæring for barn og ungdom som bur i institusjon, privatisteksamen, fylkeskommunalt driftstilskot til Manger folkehøgskule, Elevorganisasjonen og «PitStop».

Løyvingsnivå Administrasjon av opplæring og kompetanse

Løyvinga omfattar drift av leiings- og stabsfunksjonar i avdeling for opplæring og kompetanse.

Klimaeffektar

Opplæringssektoren sitt klimafotavtrykk kjem i hovudsak frå bygg og infrastruktur (30 %) og forbruksmateriell og utstyr (30%). Sterkare klima- og miljøkrav kan redusere klimafotavtrykket frå desse to punkta. Auka bruk av miljømerka produkt og sirkulær økonomi kan få ned utslepp frå forbruksmateriell.

Transport med eigne køyretøy står for 9 % av klimafotavtrykket. Dette gjeld både persontransport og tyngre køyretøy og anleggsmaskiner. Vidaregåande skule sitt dieselforbruk utgjorde 58 % av Vestland sør (tidl. Hordaland) sitt totale dieselbruk i 2019 og var på 552 tonn CO₂-ekvivalentar. Auka bruk av nullutsleppsteknologi kan redusere desse klimagassutsleppa og bidra til nullutsleppsmålet i Vestland. Overgang til nullutsleppsteknologi vil krevje investeringar i nytt materiell.

Det er lagt til grunn i budsjettet at auka bruk av digitale møteplassar og andre former for digitale verktøy fører til redusert reiseverksemd både for skulane, rettleiingstenestene og for tilsette i avdeling for opplæring og kompetanse.

Skuleruta og skuleskyss er samordna med kommunane i fylket, noko som bidreg positivt i arbeidet med å redusere klimagassutslepp frå kollektivtransport. Energibruken står for 12 % av klimafotavtrykket.

3.3 Endringar frå 2020 til 2021 – tekniske justeringar

Løyvingsnivå Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring

Løyvinga er redusert med 1,273 mill. kr som følgje av innsparingskrav knytt til internasjonalisering.

Løyvingsnivå Administrasjon av opplæring og kompetanse

I budsjettarbeidet for 2020 var innsparingskrav knytt til internasjonalisering med 1,273 mill. kr ein del av salderinga. Innsparingstiltaket gjeld dei vidaregåande skulane og er difor flytta til løyvingsnivå 30.

Salderingsbehov

Salderingsbehovet for opplæring og kompetanse i 2021, samanlikna med opphavleg budsjett 2020, er rekna til 82,4 mill. kr.

Innsparingsbehov opplæring og kompetanse samanlikna med opphavleg budsjett 2020	2021
Auke tilskot til lærebedrifter/vg3	37,0
Auke fagprøvar	3,0
Reduksjon gjesteelevar	-3,0
Vedteken auke opplæringstilbodet skuleåret 2020-2021, ut over økonomisk ramme	4,6
Bortfall av kompensasjon for bruk av privat mobiltelefon for sterk autentisering som følgje av etablering av alternativ løysing frå hausten 2020	-1,2
Utfasing av ekstratilskot NDLA i samsvar med innmeldt behov	-1,2
Undervisningsutstyr skulane, reversere kortsiktig innsparingstiltak i 2020	6,2
Innsparingskrav i øk planperioden	37,0
Totalt innsparingsbehov	82,4

Salderingsbehovet i sektoren er aukande i økonomiplanperioden til 107 mill. kr i 2022, 141 mill. kr i 2023 og 178 mill. kr i 2024. Ulikt dei andre sektorane har fleire av tiltaka i opplæringssektoren halvårsverknad fyrste året i og med at mange tiltak vert sette i verk frå hausthalvåret. Heilårsverknaden kjem dermed dei påfølgjande åra.

Nærare omtale av salderingsbehovet:

- Årsprognosen for tilskot til lærebedrifter i 2020 tyder på eit meirforbruk på 42 mill. kr i høve opphavleg budsjett. Meirforbruket har samanheng med inngåing av lærekontraktar i den ikkje lovpålagde ordninga «fagbrev på jobb», og manglande kompensasjon for auke i tal lærekontraktar og prisvekst. Behovet i 2021 er stipulert til ein auke på 37 mill. kr i høve opphavelg budsjett 2020.
- Årsprognosen for fagprøvar i 2020 tyder på eit meirforbruk på 3 mill. kr i høve opphavelg budsjett 2020. Det er lagt til grunn vidareføring av dette nivået i budsjettet for 2021.
- Årsprognosen for gjesteelevar i 2020 tyder på eit mindreforbruk på 3 mill. kr i høve opphavelg budsjett 2020. Det er lagt til grunn vidareføring av dette nivået i budsjettet for 2021.
- I OPPKO-sak 28/2020 vart det oppretta 4,5 klassar ut over den økonomiske ramma avsett til opplæringstilbodet skuleåret 2020-2021. I vedtaket var det føresett finansiering ved mindreforbruk grunna Covid 19 pandemien: Skulefrukost, kurs og reiseverksemd, redusert bruk av meningokokkvaksine. Utvidinga av klassetalet er rekna til ein årskostnad på om lag 8,5 mill.kr. Kostnaden våren 2021 vil vere om lag 4,6 mill. kr. Det er fylkesdirektøren si vurdering at det ikkje er grunnlag for å redusere skulebudsjetta i 2021 grunna Covid 19. Det er difor lagt til grunn at auken i klassetalet ikkje er finansiert innanfor den økonomiske ramma. Auken i klassetal er ikkje vidareført i økonomiplanperioden.
- Bortfall av tidlegare ordning med kompensasjon for bruk av privat mobiltelefon for sterk autentisering, som følgje av etablering av alternativ løysing frå hausten 2020, bidreg til å redusere salderingsbehovet i sektoren.

- Utfasing av ekstratilskot til digitale læremiddel NDLA i perioden 2020-2022, som følge av fagfornyninga bidreg til å redusere salderingsbehovet i sektoren.
- For å saldere budsjettet for 2020 vart tidlegare løyving i driftsbudsjettet, 6,2 mill. kr, til undervisningsutstyr på dei vidaregåande skulane teke bort. Det er stort behov for undervisningsutstyr på skulane og salderinga var difor meint som eit eittårig tiltak. Det er lagt til grunn at løyvinga til undervisningsutstyr vert lagt inn i budsjettet frå 2021.
- I samband med fagfornyninga og nye læreplanar er det auka behov for kjøp av læremiddel på skulane. På bakgrunn av dei økonomiske utfordringane sektoren står overfor i økonomiplanperioden har fylkesdirektøren ikkje funne rom for å auke løyvinga til dette føremålet.
- For å møte fylkeskommunen si økonomiske utfordring er det i økonomiplanperioden lagt til grunn ein årleg auke i innsparingskrav for opplæring og kompetanse på 37 mill. kr, totalt 148 mill. kr i økonomiplanperioden.

3.4 Innarbeidde salderingstiltak: 82,4 mill. kr

I arbeidsdokument 3/20 frå fylkesrådmannen til finansutvalet presenterte fylkesrådmannen aktuelle salderingstiltak knytt til opplæring og kompetanse, delt inn i tre bolkar:

- U0: ferdig utgreidde tiltak/tiltak som ikkje krev utgreiing
- U1: Tiltak ferdig utgreidd hausten (nov) 2020
- U2: tiltak ferdig utgreidd våren (mai) 2021

Salderinga av det prognostiserte meirforbruket for sektoren i 2020 er i hovudsak gjort med kortsiktige tiltak knytt til nedtrekk på skulebudsjetta. Over tid vil ei slik løysing kunne gje negative verknader for kvaliteten på opplæringa. Med ei drift som ikkje er fullfinansiert og med aukande innsparingskrav utover i økonomiplanperioden er det, etter fylkesdirektøren si vurdering, avgjerande å få på plass omfattande salderingstiltak med langsiktig verknad. Grunnlaget for prioriteringane i framlegget til budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024 er lovpålagde oppgåver (kjerneverksemda) og den nasjonale målsettinga om auka gjennomføring av vidaregåande opplæring. Budsjettframlegget er difor i hovudsak saldert ved å redusere omfanget av ikkje lovpålagde tiltak.

Etter fylkesdirektøren si vurdering vil det vere uråd å møte det framtidige salderingsbehovet utover i økonomiplanperioden utan å vurdere kostnadsreduserande tiltak som m.a. endringar i breidda i opplæringstilbodet - tilbodsvida.

Følgjande salderingstiltak er innarbeidde i framlegget til budsjett og økonomiplan i prioritert rekkefølge (tiltaket med prioritet 1 er det tiltaket som, etter fylkesdirektøren si vurdering, gir minst negative konsekvensar):

Prioritering	Løyvingsnivå	Salderingstiltak (82,4 mill. kr)	2021
1	Administrasjon av opplæring og kompetanse	U0: Avdeling for opplæring og kompetanse - vakansar og redusert reiseverksemd grunna digitalisering	4,0
2	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U0: Bruk av akkumulert disposisjonsfond/resultat 2020 skulane	30,0
3	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U0: Tilskot til toppidrett - redusert tilskot	1,0
4	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U0: Elev-Pc-ordninga - auka eigenbetaling	1,9

5	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U0: Skulepsykologar	2,9
6	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U0: Meningokokkvaksine for vg1-elevar	2,1
7	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U0: Skulefrukost	10,0
8	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U1: Tilskot til toppidrett (tilbod til toppidrettsutøvarar) - alternativ organisering	1,2
9	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U1: Fylkeskommunalt tilskot til Produksjonsskulen Hardanger	2,2
10	Andre føremål opplæring	U1: Tilskot til drift av Manger folkehøgskule	0,6
11	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U1: Sommarskule/leksehjelp	1,1
12	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U1: Fagnettverk	1,4
13	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U2: Fylkeskommunalt driftstilskot til internat	0,5
14	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U2: Ressurs til bibliotekar + stilling koordinator skulebibliotek	2,1
15	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U1: YSK/TAF-tilbod	2,1
16	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U2: Rådgevarressurs (ut over avtalefesta nivå)	0,5
17	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U2: Produksjonsskulen Hyssingen	3,7
18	Fagskule	U2: Fylkeskommunalt driftstilskot til eigne fagskular	2,5
19	Vidaregåande opplæring for vaksne	U2: Vidaregåande opplæring for vaksne	2,3
20	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U2: Arbeidslivskontakt	1,7
21	Vidaregåande opplæring i bedrift	U2: Tilskot til lærebedrifter for lærlingar med meir enn eitt fagbrev	3,4
22	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U2: Digital pedagogisk ressurs ved dei vidaregåande skulane	1,8
23	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U2: Miljøkoordinator	1,9

24	Vidaregåande opplæring i skule inkludert særskilt tilrettelagt opplæring	U0: Redusere driftsløying til undervisningsutstyr skulane	1,4
Sum salderingstiltak			82,4

Nærare om salderingstiltaka - konsekvensar:

- U0: Avdeling for opplæring og kompetanse - vakansar og redusert reiseverksemd grunna digitalisering
Det er lagt til grunn ei innsparing på 4 mill. kr som følgje av vakante stillingar og redusert reiseverksemd som følgje av auka bruk av digitale møteplassar og andre former for digitale verktoy.
- U0: Reduksjon/bruk av akkumulert disposisjonsfond/resultat 2020 skulane
Det er berekna å nytte 35% av avsette fondsmidlar pr 31.12.2019. Tiltaket gir full økonomisk effekt i 2021, men er eit eingongstiltak som ikkje gir langsiktig innsparingsverknad. Ordninga med resultatoverføring er meint å gje skulane større handlingsrom, eit meir langsiktig perspektiv og høve til å styre mot planlagde over-/underskot det ein skilde år. Salderingstiltaket kan skape uvisse med omsyn til resultatoverføringsordninga og slik undergrave den positive effekten av ordninga.
- U0: Tilskot til toppidrett - redusert tilskot
Redusere løyvinga til tilskot toppidrett med 1 mill. kr i 2021. Årleg har 850 elevar i tidlegare Hordaland tilbod om toppidrett. 150 av desse kjem inn under tilbodet som er i regi av Olympiatoppen-Vest. Det er årleg sett av om lag 8,5 mill. kr til tilbod i toppidrett, av dette er om lag 7,5 mill. kr øyremerka tiltak i regi av Olympiatoppen-Vest. Fylkesdirektøren si vurdering er at dette er svært høg ressursbruk på få elevar. Salderingstiltaket vil redusere Olympiatoppen-Vest sitt handlingsrom.
- U0: Elev-Pc-ordninga - auka eigenbetaling
Eigenbetalinga for elevar som kjøper elev-PC gjennom fylkeskommunen si ordning er fastsett til kr 2 000. Fylkeskommunen har høve til å ta eigenbetaling tilsvarande tre gonger lågaste utstyrsstipend frå lånekassen (kr 1 071 i 2020). Auka eigenbetaling tilsvarande tre gonger lågaste utstyrsstipend er stipulert til ei årleg innsparing på 1,9 mill. kr.
- U0: Skulepsykologar
Det er budsjettert med 6,5 mill. kr til psykologteam som skal bistå dei fylkeskommunale skulane i Vestland i arbeidet med å betre det psykososiale miljøet. Psykologteamet er organisert som ein del av rettleiingstenesta. Fylkesdirektøren legg til grunn at skulane og rettleiingstenestene vil ivareta arbeidet med å fremje det psykososiale læringsmiljøet.
- U0: Meningokokkvaksine for vg1-elevar
Løyvinga til vaksine for vg1-elevar, 2,1 mill. kr årleg, føreset at kommunane dekkjer halvparten av kostnaden ved vaksiner. Salderingstiltaket inneber at løyvinga til vaksine for elevar vert teke bort og at kommunane ikkje får tilskot til vaksiner av elevar.
- U0: Skulefrukost
Det er sett av 10 mill. kr årleg til å dekke råvarer som trengst til frukosttilbod. Salderingstiltaket inneber at tilbodet om gratis frukost for elevane fell bort.
- U1: Tilskot til toppidrett (tilbod til toppidrettsutøvarar) - alternativ organisering
Salderingstiltaket omfattar resterande tilskot til Olympiatoppen Vest (7,5 mill. kr) og tilskot til spissa idrettstilbod for potensielle toppidrettsutøvarar (0,75 mill. kr). Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
- U1: Fylkeskommunalt tilskot til Produksjonsskolen Hardanger
Produksjonsskolen gjev alternative tilbod til ungdom med rett som ikkje er i eit opplæringsløp. Målsettinga er å få ungdom tilbake i opplæring eller arbeid. Produksjonsskolen Hardanger vart starta opp hausten 2018. Det er budsjettert med 4,8 mill. kr årleg til tilbodet. Tilbodet er

delfinansiert av statlege midlar ut skuleåret 2020-2021. Tilbodet skal evaluerast hausten 2020. Vidareføring av tilbodet føreset auke i fylkeskommunale midlar med om lag 5 mill. kr. Salderingstiltaket inneber at tilbodet vert teke bort. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.

10. U1: Tilskot til drift av Manger folkehøgskule
Fylkeskommunen eig og driv Manger folkehøgskule. Det er årleg budsjettert med eit fylkeskommunalt tilskot på 1,3 mill. kr. Salderingstiltaket inneber at det fylkeskommunale tiltaket fell bort. Det er sett i gang utgreiing av alternative eigarformer Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
11. U1: Sommarskule/leksehjelp
Sommarskule/leksehjelp er gratis tilbod til elevar og lærlingar i offentleg vidaregåande skule, med målsetting å auke gjennomføringa i vidaregåande opplæring. Det er sett av om lag 1,1 mill kr til tilbodet. Salderingstiltaket inneber at tilbodet om sommarskule/leksehjelp fell bort. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
12. U1: Fagnettverk
Fagnettverka skal identifisere og kartlegge behov for kompetanseutvikling, tilby fagleg-pedagogiske kurs og kompetansetiltak, drøfte og løfte sentrale problemstillingar knytt til utvikling av fagområda og styrke samarbeidet mellom vidaregåande opplæring og arbeidslivet/eksterne kompetansemiljø. Det er i 2020 budsjettert med 6,2 mill. kr til føremålet. Salderingstiltaket inneber ei halvering av løyvinga. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
13. U2: Fylkeskommunalt driftstilskot til internat
Fylkeskommunen eig og driv internat ved tre vidaregåande skular. Det er sett av 2,2 mill. kr årleg til føremålet. Salderingstiltaket inneber at driftstilskotet vert teke bort, noko som kan medføre auka eigenbetaling for elevar som bur på internat. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
14. U2: Ressurs til bibliotekar + stilling koordinator skulebibliotek
Strategisk plan for utvikling av skulebibliotek er planlagt lagt fram til politisk handsaming våren 2021. Som ein del av saka ser fylkesdirektøren det som naturleg å vurdere omfang av skulebibliotektenesta. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
15. U1: YSK/TAF-tilbod
YSK/TAF er eit fire-årig løp som gir studie- og yrkeskompetanse (fagbrev). Vestland fylkeskommune har tilbodet ved fire vidaregåande skular. Årleg meirkostnad ved tilbodet samanlikna med ordinær kostnad ved studiespesialiserande utdanningsprogram er rekna til 16,4 mill. kr. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
16. U2: Rådgjevarressurs (ut over avtalefesta nivå)
Skulane i tidlegare Sogn og Fjordane har over mange år vore styrka med til saman 1 mill. kr årleg til føremålet. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
17. U2: Produksjonsskulen Hyssingen
Produksjonsskulen gjev alternative tilbod til ungdom med rett som ikkje er i eit opplæringsløp. Målsettinga er å få ungdom tilbake i opplæring eller arbeid. Produksjonsskulen Hyssingen, Bergen, vart starta opp i 2015. Tilbodet er finansiert av fylkeskommunale midlar. Det er budsjettert med 8,2 mill. kr til drift av tilbodet ved Hyssingen. Salderingstiltaket inneber at tilbodet vert avvikla. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
18. U2: Fylkeskommunalt driftstilskot til egne fagskular.
Fagskoletilbodet (høgare yrkesfagleg utdanning) er p.t. organisert gjennom to fagskular med fleire undervisningsstader. Fylkestinget har vedteke at fagskulane vert slått saman til ei eining frå 01.01.2022. Fagskoletilbodet er i hovudsak finansiert ved statlege løyvingar. I tillegg gjev fylkeskommunen driftstilskot. I 2020 fekk Fagskulen i Sogn og Fjordane 9,4 mill. kr i fylkeskommunalt tilskot og 17,4 mill. kr i statleg tilskott. Fagskulen i Hordaland fekk fylkeskommunalt tilskott på 11,8 mill. kr og 91,5 mill. kr i statleg tilskot. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing. Fylkesdirektøren vil legge opp til ein prosess der fagskulestyra vert involvert i arbeidet med å få fram konsekvensar av eventuell reduksjon i dei økonomiske rammene for

fagskulane.

19. U2: Vidaregåande opplæring for vaksne
Salderingstiltaket inneber redusert tilbod til vaksne. Tenesta er lovpålagt. Salderingstiltaket inneber at driftsramma vert redusert med 5 mill. kr. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
20. U2: Fylkeskommunalt driftstilskot til landsliner
Fylkeskommunen gir driftstilskot til landslinene med til saman om lag 12 mill. kr. Salderingstiltaket inneber, etter utfasing, reduksjon av tilskotet med 2 mill. kr årleg. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
21. U2: Arbeidslivskontakt
Arbeidslivskontaktressursen styrkar samhandlinga mellom vidaregåande opplæring og arbeid- og næringslivet m.a. i arbeidet med å etablere læreplassar for ungdom. Salderingstiltaket vil kunne verke inn på gjennomføring av vidaregåande opplæring til fag- og sveineprøve. Ressursen er i dag knytt til dei vidaregåande skulane i tidlegare Sogn og Fjordane. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
22. U2: Fylkeskommunalt tilskot til kompetanseutvikling for skuletilsette, kvalitetsutviklingsmidlar vgs
Plan for kompetanseutvikling viser strategiar og tiltak som skal medverke til langsiktig og planmessig utvikling av kompetanse for pedagogisk personale, skuleleiarar, andre tilsette og aktørar i fag- og yrkesopplæringa. Det er budsjettert med om lag 10 mill. kr til føremålet. Salderingstiltaket inneber reduksjon av løyvinga med 2 mill. kr. Kompetanseutvikling er ei lovpålagt oppgåve. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
23. U2: Tilskot til lærebedrifter for lærlingar med meir enn eitt fagbrev
Salderingstiltaket inneber bortfall av tilskot til lærebedrifter for lærlingar med meir enn eitt fagbrev. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
24. U2: Digital pedagogisk ressurs ved dei vidaregåande skulane
Den digitale pedagogiske ressursen skal leggje til rette for pedagogisk bruk av IKT ved dei vidaregåande skulane. Ressursen er i dag knytt til dei vidaregåande skulane i tidlegare Sogn og Fjordane. Salderingstiltaket inneber at ressursen fell bort. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
25. U2: Miljøkoordinator
Miljøkoordinator er eit sosialpedagogisk tiltak ved dei vidaregåande skulane. Miljøkoordinatorane har tre hovudarbeidsområde:
 - førebyggjande arbeid
 - kontaktskapande arbeid
 - sosialpedagogisk arbeid.Salderingstiltaket inneber at ressursen fell bort. Salderingstiltaket krev nærare utgreiing.
26. U0: Redusere driftsløyving til undervisningsutstyr skulane
Driftsløyvinga til undervisningsutstyr på skulane, 6,2 mill. kr, vart i budsjettet for 2020 nytta til saldering, dette som eit eittårig tiltak. Reduksjon av driftsløyvinga til undervisningsutstyr i 2021 inneber at løyvinga vert redusert med 1,4 mill. kr, frå 6,2 til 4,8 mill. kr. Redusert løyving til utstyr vil føre til eit etterslep når det gjeld behovet for innkjøp av nytt utstyr.

3.5 Alternative salderingstiltak: 37 MNOK

I samband med finansutvalet si handsaming av arbeidsdokument 3/20 bad finansutvalet fylkesrådmannen om å synleggjere ytterlegare 100 mill. kr i alternative salderingstiltak. 37 mill. kr av

desse er knytt til opplæring og kompetanse.

Alternative salderingstiltak (37 mill. kr)	2021
Endringar i breidda i opplæringstilbodet - tilbodsvida:	14,8
• <i>Auke plasstalet i klassar, auke oppfyllinga i klassar, dreie tilbodsstrukturen mot studieførebuande utdanningsprogram</i>	9,6
• <i>Redusere tal klassar i kostnadskrevjande utdanningsprogram, t.d. Musikk, dans og drama</i>	1,5
• <i>Ta bort resten av utdanningsprogrammet, t.d. Musikk, dans og drama</i>	3,8
Redusere driftsløyving til undervisningsutstyr skulane	2,5
Ytterlegare reduksjon/bruk av akkumulert disposisjonsfond/resultat 2020 skulane	19,7
Sum alternative salderingstiltak	37,0

Innsparingseffekten av tiltaket «Endringar i breidda i opplæringstilbodet» aukar til 44,3 mill. kr i 2022, 63,6 mill. kr i 2023 og 70 mill. kr i 2024.

Endringar i breidda i opplæringstilbodet – tilbodsvida

- Redusere tal klassar ved å auke plasstalet i klassar, auke oppfyllinga i klassar, dreie tilbodsstrukturen mot studieførebuande utdanningsprogram

Oppfyllingsgraden i klassane er gjennomgåande svært høg. Nokre av tilboda i dei delane av fylket som har minst søkargrunnlag har lågare oppfyllingsgrad. Det er i all hovudsak mindre skular utanfor byar og større sentra. Reduksjon i tal klassar på grunnlag av oppfyllingsgraden kan difor gå ut over tilbod ved desse skulane. Redusert kapasitet og breidde i tilboda ved desse mindre skulane, vil m.a. føre til at ein del elevar truleg må reise lenger, for tilsvarande tilbod ved andre skular. Dette kan også gi auka skyssutgifter for fylkeskommunen. Omsynet til kjønnsbalansen, det å gje tilbod som er attraktive for begge kjønn, er også krevjande allereie i dag.

Ein reduksjon i tilboda betyr også at fylkeskommunen bør føre ei strengare linje for oppretting av halve klassar. Desse tilboda er kostbare, men bidrar i distrikta til at fylkeskommunen tilfører regionalt og lokalt arbeidsliv god og riktig kompetanse. Denne rolla som samfunnsutviklar kan i mindre grad bli oppfylt om tilbod i distriktet blir lagt ned eller redusert.

Yrkesfagtilbod er generelt meir kostnadskrevjande enn studieførebuande tilbod. Ei mogeleg tilpassing av reduksjon i ramma for opplæringstilbodet vil difor kunne vere å dreie tilbodsstrukturen slik at fylkeskommunen tilbyr fleire plassar på studieførebuande enn yrkesfag, samanlikna med dagens struktur. Ei slik dreining av opplæringstilbod vil få konsekvensar, men korleis søkarar og næringsliv vil respondere på dette, veit vi ikkje per no. Dersom kapasiteten på yrkesfag går ned, kan elevar som ikkje ønsker studieførebuande utdanningsprogram bli pressa over dit, gitt at dei søker desse utdanningsprogramma. Ved søkinga til skuleåret 2020/21 viser det seg at 65% av dei som hadde yrkesfag på 1. ønske, berre søkte yrkesfaglege utdanningsprogram. Ei dreining av tilbodsstrukturen mot studieførebuande utdanningsprogram vil kunne gje mangel på relevant arbeidskraft.

Ein reduksjon i yrkesfagtilbod vil potensielt kunne ha påverknad på gjennomføringsgrad i vidaregåande opplæring, om elevane får tilbod om eit lågt prioritert ønskje. Tilbod om lågare ønskje kan potensielt også auke tal elevar som gjer omval. Elevane har rett til dette, men det medfører også auka kostnadar for skuleeigar.

Auka plasstal i klassar og strengare krav til oppfylling i klassar vil kunne gje økonomisk innsparing som følgje av reduksjon i klassetalet. Det er som følgje av tiltaket lagt til grunn ein reduksjon med 15 klassar frå hausten 2021 og ytterlegare 10 klassar frå hausten 2022. Reduksjon i klassetalet må nærare utgreiast som del av saka om opplæringstilbodet.

- Redusere tal klassar i kostnadskrevjande utdanningsprogram

Dei studieførebuande utdanningsprogramma skal kvalifisere ungdom til vidare studiar. Fylkeskommunen har i dag studieførebuande tilbod innan idrettsfag, kunst, design og arkitektur, medium og kommunikasjon, musikk, dans og drama og studiespesialisering. Musikk,

dans og drama er det mest kostnadskrevjande studieførebuande utdanningsprogrammet, dette gjeld særskilt musikktilbodet som krev stor grad av einetimar. Kostnad pr klasse i musikk er om lag det dobbelte av kostnaden ved ei ordinær studiespesialiserande klasse. Å ta bort musikktilbodet ved ein skule og i staden utvide tilbodet på studiespesialiserande utdanningsprogram, kan stipulerast til ei årleg netto innsparing på om lag 5 mill. kr. Vestland fylkeskommune har skuleåret 2020-2021 tilbod i musikk ved fire skular. Ei eventuell nedlegging av musikktilbodet på to skular er stipulert til ei innsparing på 3,3 mill. kr i 2021 og 10 mill. kr i 2024 når alle tre åra av tilbodet er fasa ut. Det er i salderingstiltaket lagt til grunn at tilbodet vert fasa ut, med full økonomisk effekt frå 2024.

Ei eventuell nedlegging av resten av tilbodet på Musikk, dans og drama er stipulert til ei innsparing på 3,8 mill. kr i 2021 og 25 mill. kr i 2024 når alle tre åra av tilbodet er fasa ut.

Ei eventuell nedlegging av tilbod på musikk, dans og drama vil kunne gi høgare oppfylling på andre studieførebuande utdanningsprogram. Samtidig vil ein ta bort mogelegheita for elevar med motivasjon for, og ferdigheiter innan musikk på eit høgare nivå til å utøve dette i eit dedikert treårig løp. Ettersom karakterpoenga hos elevane som går på MDD er høge, er det ikkje grunnlag for å seie at ein reduksjon i tilbodet på MDD vil føre til lågare gjennomføring. Om fylkeskommunen ikkje gir tilbod innan t.d. musikk, dans og drama, må fylkeskommunen kjøpe plassar i andre fylke for elevar som søker dette utdanningsprogrammet utanfor eige fylke. Dette kan påverke netto innsparing ved å redusere eller ta bort tilbodet.

Vidare utgreiing av eventuell reduksjon i kostnadskrevjande utdanningsprogram må skje i samband med saka om opplæringstilbodet

Vidare utgreiing av alternative salderingstiltak må skje i samband med saka om opplæringstilbodet

Redusert premiesats i Statens pensjonskasse – 54 mill. kr

I arbeidsdokument 3/20 frå fylkesrådmannen til finansutvalet heiter det m.a.:

“Redusert premiesats i Statens pensjonskasse

I brev av 29.05.2020 har SPK gjeve ein prognose for pensjonspremien i 2021. Prognosen er 12,13 % (inklusive 2 % medlemsdel). For 2020 var tilsvarande prognose 15,15 %. Det vil seie ein reduksjon på over 3 prosentpoeng. Det pedagogiske personalet er medlemmer i Statens pensjonskasse og reduksjonen vil på denne måten få utslag innanfor Opplæring og kompetanse. Innsparinga utgjer om lag 54 mill. kr for sektoren.

Fylkesrådmannen har så langt ikkje forslag om å trekkje desse midlane ut frå budsjettamma til Opplæring og kompetanse, eller å disponere midlane til spesifikt formål. Ein vil koma nærare attende til dette når sektorane presenterer eit fullstendig og saldert driftsbudsjett i møte i finansutvalet i september. Fylkesrådmannen vil understreke at sjølv om reduksjonen i pensjonspremien på denne måten ligg udisponert innanfor ramma til Opplæring og kompetanse, vil det framleis vere behov for salderingstiltak også innanfor denne sektoren.”

Finansutvalet gjorde m.a. følgjande vedtak ved handsaminga av arbeidsdokumentet:

“Finansutvalet viser til reduserte kostnadar som følgje av lågare pensjonspremie innanfor Opplæring og kompetanse, og vil vurdere disponering av dette i budsjettprosessen.”

Fylkesdirektøren ber om at det blir vurdert om midlane kan nyttast til saldering av opplæring og kompetanse.

Dato: 08.09.2020

Til: Finansutvalet

Saksnr: 2020/60738-2
Saksbehandlar: Karl Viken

Saksgang

Utv	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for samferdsel og mobilitet		16.09.2020

SAMO Budsjett 2021/økonomiplan 2021-2024 - arbeidsdokument 4/20

Forslag til uttale

1. Hovudutval for samferdsel og mobilitet sluttar seg til presentert samla opplegg for driftsbudsjett 2021.
2. Hovudutval for samferdsel og mobilitet sluttar seg til presentert opplegg for investeringsbudsjett 2021- 2024.
3. Hovudutval for samferdsel og mobilitet sluttar seg til presentert budsjett for sektoren mobilitet og kollektiv fordelt på løyvingsnivå og med innarbeidde salderingstiltak.
4. Hovudutval for samferdsel og mobilitet sluttar seg til presentert budsjett for sektoren infrastruktur og veg fordelt på løyvingsnivå og med innarbeidde salderingstiltak.

Samandrag

I denne saka får hovudutval for samferdsel og mobilitet budsjettet til handsaming. I tillegg til handsaming av sektorbudsjetta for mobilitet og kollektiv og infrastruktur og veg fordelt på løyvingsnivå og innarbeidde salderingstiltak for 2021, handsamar også hovudutvalet felles sentrale budsjettmoment og investeringsbudsjettet for perioden 2021- 2024.

Håkon Rasmussen
fylkesdirektør

Dina Lefdal
fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I denne handsamar hovudutval for samferdsel og mobilitet budsjettet. I tillegg til handsaming av sektorbudsjetta for mobilitet og kollektiv og infrastruktur og veg fordelt på løyvingsnivå og innarbeidde salderingstiltak for 2021, handsamar også hovudutvalet felles sentrale budsjettmoment og investeringsbudsjettet for perioden 2021- 2024.

Saka har slik inndeling:

Innleiing

1 Fellesdel - samla opplegg driftsbudsjett 2021

2 Fellesdel - Investeringsbudsjett 2021- 2024

3 Sektorbudsjett

- Mobilitet og kollektiv
- Infrastruktur og veg

Innleiing

Prosess

Involvering av hovudutval

Eit sentralt moment i denne runden av budsjettprosessen er involveringa av hovudutvala i forkant av finansutvalet. Hovudutvala får fylkesdirektør sitt budsjett presentert, og gjev uttale om sektorbudsjett, det samla budsjettopplegget og investeringsbudsjettet. I sektorbudsjetta er det fordeling av sektorramme på løyvingsnivå og val av salderingstiltak som er det mest sentrale. Alle sektorane sine budsjett vert handsama i respektive utval. Uttalane frå dei ulike utvala vert del av grunnlaget for handsaminga i finansutvalet.

I tillegg får alle hovudutvala sak om administrativt innsparingsprogram til uttale. Nokre av tiltaka som er foreslått her, vil få verknad for alle avdelingar, t.d. reduksjon av kostnader til kontingentar, reiser og bevertning

To felles delar og sektorspesifikke delar

Alle utvalssakene som handsamast i denne omgang har tre delar. Det er to felles delar som kjem til handsaming i alle møte. Den fyrste går på kva som ligg i det totale budsjettopplegget til Vestland for 2021. Den andre delen er eit endeleg framlegg til investeringsbudsjett for planperioden 2021-2024. Det vert lagt opp til at hovudutvala også gjev ein uttale på desse to fyrste delane, og desse vil ligga ved når finansutvalet har si handsaming.

Den siste og tredje delen i alle sakene er sektorspesifikk, og dei ulike sektorbudsjetta kjem til handsaming og uttale i sine respektive hovudutval. Stabsavdelingane og tannhelse høyrer ikkje inn under noko hovudutval, og desse sektorbudsjetta vert presentert og kjem til handsaming i finansutvalet.

Som eksempel vil budsjettsaka som går til hovudutval for samferdsel og mobilitet ha slik struktur:

Del I. Fellesdel: budsjett 2021

Del II. Fellesdel: Investeringsbudsjett 2021- 2024

Del III. Sektorbudsjett mobilitet og kollektiv og infrastruktur og veg

Hovudutval for samferdsel og mobilitet gjev sin uttale til dei to fellesdelane og dei to presenterte sektorbudsjetta.

Sektorar utan utval

Som nemnt er det sektorar som ikkje høyrer innunder eit spesifikt hovudutval;

- Organisasjon og økonomi (inkludert eigedom)
- Strategi og digitalisering
- Tannhelse (ligg innunder Strategi og digitalisering)

Presentert budsjett frå fylkesdirektørane for stabsavdelingane og fylkestannlegen ligg også som referatsaker til finansutvalssaka, tilsvarande hovudutvalssakene med dei andre sektorbudsjetta.

Finansutvalet gjer så prosessvedtak på alle sektorbudsjetta. Uttalar frå hovudutvala vert ettersendt, og vert del av grunnlaget for handsaminga.

Førebels budsjetttramme for kontrollutvalet vert og presentert for finansutvalet. Sistnemnde vert utarbeidd av sekretariat for kontrollutvalet, og er del av område politisk styring, kontrollorgan organisasjon og økonomi.

Under er ein oppsummerande tabell:

Utval	Dato	Handsaming
Hovudutval for opplæring og kompetanse	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for opplæring og fellesdelar
Hovudutval for samferdsel og mobilitet	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for veg og infrastruktur og mobilitet og kollektiv og fellesdelar
Hovudutval for kultur, idrett og integrering	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for kultur og fellesdelar
Hovudutval for næring	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for innovasjon og næring og fellesdelar
Finansutval	17.sept.	Prosessvedtak alle sektorbudsjett og fellesdelar
		Budsjett for kontrollutvalet til orientering

Saldering driftsbudsjett og økonomiplanperiode

Saldering driftsbudsjett 2021

Finansutvalet gjorde i førre møte følgjande prosessvedtak i høve til presenterte salderingstiltak på 100 mill. kr;

«Finansutvalet tek dei sektorvise salderingstiltaka til vitande og ber fylkesrådmannen om å leggje dei presenterte sektorvise salderingstiltaka til grunn i det vidare arbeidet fram mot handsaming i hovudutvala.»

I budsjettframlegga for dei ulike sektorane er dei tidelegare presenterte salderingstiltaka til sektorane innarbeidde. I førre arbeidsdokument var status for salderinga at to sektorar - infrastruktur og veg og opplæring og kompetanse - ikkje var heilt i mål med sine utfordringar. I dette budsjettframlegget har alle sektorane innarbeidd naudsynnte tiltak, slik at det samla salderingsbehovet på 100 mill. kr er løyst.

Samstundes gjorde finansutvalet følgjande prosessvedtak;

«Fylkesrådmann vert bedt om å synleggjere alternative salderingstiltak på totalt 100 mill. kr innan sektorane fram mot handsaming i hovudutvala.»

Dei 100 mill. kr i alternative salderingstiltak er lista opp i kvart einskilt sektorbudsjett. Finansutvalet kan om ønskjeleg bruke desse som alternativ, og byte ut innarbeidde tiltak som utvalet ikkje vil gå vidare med.

Ut over dei 100 mill. kr må sektorane også finne inndekking i form av tiltak for å dekke inn meirbehov utover budsjetttramma. Tertialrapporten etter 2. tertial syner også at særskilt kollektivsektoren, opplæring og kompetanse og tannhelse har negativ drift i 2020 som også må takast omsyn til i budsjetteringa for 2021.

Saldering økonomiplan: utgreiingsområde

Det vidare behovet for salderingstiltak utover i økonomiplanperioden har gjort det naudsynt å greie ut område som kan vere aktuelle i høve til innsparingar. Finansutvalet har tidlegare gjort slikt prosessvedtak om dette:

«Finansutvalet viser til behovet for ytterlegare innsparingar i drifta i økonomiplanperioden, og ber i denne samanhengen om at utgreiingar innanfor følgjande område vert sett i verk:

Utgreiingsframlegga i tabellen vert sett i gang med dette unntaket/presisering:

-Det vert ikkje starta opp ny skulestruktursak, men oppfyllingsgrad, utlysingspraksis og tilbodsstruktur blir gjennomgått.»

I dette arbeidsdokumentet gjev fylkesrådmannen ein status for det meir langsiktige arbeidet for å få eit berekraftig driftsnivå.

Budsjettmessige klimakonsekvensar

Finansutvalet tok i møte 26.03.20 statusmeldinga om klimabudsjett til orientering. Klimabudsjettet er eit viktig styringsverktøy for å redusere klimagassutslepp fram mot 2030.

I endeleg budsjettframlegg frå finansutvalet som kjem til handsaming i november, legg ein opp til å ta inn eit eige klimakapittel, tilsvarande det som var med i budsjettet for 2020. Her vil det vera klimamål, samla prognosar for utslepp av klimagassar frå Vestland fylkeskommune og oversikt over utsleppa for kvar sektor. Framstillinga vil vere mest mogeleg oppdatert og relevant for Vestland fylkeskommune sin situasjon for 2021 og åra framover.

I denne omgangen vert budsjettet foreslått vedteke på løyvingnivå innan kvar sektor. Vurderingane av klimaeffektar er sett opp under omtalen av den einskilde sektor sine løyvingnivå. Informasjonen her vil kunne vere viktig i utarbeidinga av Vestland fylkeskommune sitt klimabudsjett. Sektoren strategisk utvikling og digitalisering skal yte fagleg støtte til dei andre sektorane i dette arbeidet.

Oppfølgingspunkt

Kontraktskostnadar kollektiv

Når det gjeld kontraktskostnadar innan kollektiv, vart det i førre arbeidsdokument sagt at fylkesrådmannen skulle kome tilbake til korleis utslaga av indeksjusteringane skulle handsamast. I budsjettet for 2021 er det teke ut 88 mill. kr som følgje av nedgangen i kontraktskostnadar i ferjesektoren frå 2020 til 2021.

I tillegg er kostnadane i kollektivsektoren generelt påverka av svingingar i dei ulike indeksane som kontraktssummene vert rekna ut frå. Utslaga i indeksane er usikre og vert i desse tider også påverka av pandemien. Fylkesrådmannen meiner utslaga i desse indeksane/kostnadane er så vidt usikre, at ein ikkje vil tilrå å endre budsjettramma for Mobilitet og kollektiv utover det som vart gjort i arbeidsdokument 3/20.

Kontraktskostnadane for ferje vil stiga i økonomiplanperioden, etter den mellombelse nedgangen frå 2020 til 2021 og reduksjonen i budsjettramma som finansutvalet gjorde prosessvedtak om i arbeidsdokument 3/20 i samband med fastsetjing av sektorrammene, gjer at ein har teke høgde for auken i kostnadar dei neste åra i økonomiplanperioden, som ein kjenner til på noverande tidspunkt.

Budsjett sjølvprofilering/skilting og konsulenttenester

Det vert vist til prosessvedtak frå førre finansutval i juni der det vert bede om at fylkeskommunen sitt budsjett for sjølvprofilering, inkludert skilting, og budsjettet for konsulenttenester, vert lagt fram. For 2020 har ikkje fylkeskommunen noko gjennomgåande budsjett der alle einingane har detaljert kostnadane sine på desse to områda. Det kjem av at ein ikkje kunne ha ein vanleg budsjettprosess for 2020 der einingane detaljerte sine budsjett etter likeins prinsipp hausten 2019. Å bruka historiske tal for dei to gamle fylka har vist seg å ikkje gje eit presist bilete av kva som vert brukt i Vestland på desse to områda.

I dette dokumentet kjem framlegg til budsjett pr. løyvningsnivå. Når ein får prosessvedtak på dette vil einingane detaljere budsjettet sitt fram til neste møte i finansutvalet. Fylkesrådmannen vil då kunne presentere eit endeleg budsjettopplegg på detaljert nivå der dei totale budsjettet for Vestland for sjølvprofilering, inkludert skilting og konsulenttenester vil verte lagt fram for finansutvalet.

Finansiering bybanen

Det vert synt til prosessvedtak i førre finansutval der fylkesrådmannen vert beden om å klargjere korleis tidlegare bybaneinvesteringar samt investeringar til bybanevogner inngår, eller ikkje inngår i den samla gjeldsgraden for Vestland fylkeskommune på 115 %.

Fylkesrådmannen kan opplysa følgjande:

Utbygging av bybanen frå Bergen sentrum til Flesland har i all hovudsak vorte finansiert med bompengar og statstilskot. Ordninga med bompengar er slik at bompengeselskapet tek opp lån til bygginga. Lånet vert nedbetalt med bompengar som bompengeselskapet krev inn. På denne måten inngår ikkje bompengelån i fylkeskommunen si gjeld, men ligg i rekneskapen til bompengeselskapet Ferde AS. Fylkeskommunen har garantert for desse låna. Ferde AS sine lån til bypakke Bergen utgjorde 5,27 mrd. kr ved siste årsskifte. Denne summen omfattar meir enn berre bybanen, men bybanen er det klart største prosjektet.

Bybanevognene er i all hovudsak finansiert av fylkeskommunen med lån og inngår dermed i lånegjelda som er rekna med når ein ser på kva som er innanfor grensa for lånegjeld på 115%. Ein vil anslå at lån som er nytta til finansiering av bybanevogner utgjer om lag 650 mill. kr ved inngangen til 2020.

Avdelingsleiarressursar og andre leiarressursar ved vgs

Gjennom prosessvedtak i førre møte i finansutvalet vart fylkesrådmannen beden om å sjå nærare på omfanget og fordelinga av avdelingsressursane og andre leiarressursar ved dei vidaregåande skulane i Vestland fylkeskommune.

Opplæring og kompetanse er i gang med ei kartlegging basert på det ein har av data om dette; supplert med intervju. Denne kartlegginga må sjåast i samheng med sak om ny budsjettmodell og sak om mål og strategiar. Desse to sakene er ferdig og kjem til handsaming politisk i november. Det vert difor presentert eit heilskapleg notat om avdelingsressursar og leiarressursar til finansutvalet i november, og dette notatet vil då kunne sjåast i samheng med at det skal koma eit endeleg detaljert framlegg til budsjett for sektoren.

Inntektskjelder - Havbruksmidlar

Regjeringa foreslo i revidert nasjonalbudsjett at det skal innførast ei produksjonsavgift på laks, aure og regnbogeare. Inntektene frå avgifta skal fordelast til havbrukskommunane og fylkeskommunane. Ei produksjonsavgift vil gje jamnare inntekter til kommunar og fylkeskommunar enn inntektene ein har fått frå sal av nye konsesjonar.

Samstundes er det forslag om å endre fordelinga av sals- og auksjonsinntektene frå auka kapasitet og nye løyve. Frå 2017 har midlane vore fordelt etter ein fordelingsnøkkel der kommunar og fylkeskommunar har fått tildelt 80 prosent og staten 20 prosent av midlane. No føreslår regjeringa å endre fordelingsnøkkelens slik at 75 prosent skal

gå til staten og 25 prosent til kommunar og fylkeskommunar. Det er her dei største midlane ligg, og denne omfordelinga er uheldig sett frå kommunar og fylkeskommunar sin ståstad.

Ved behandlinga av revidert nasjonalbudsjett gjekk Stortinget inn for å endre fordelinga slik at kommunar/fylkeskommunar skal få 40 prosent av sals- og auksjonsinntektene. Dette slår inn frå 2022.

For åra 2020 og 2021 vert Havbruksfondet tilført 2,25 mrd. kr og 1 mrd. kr. Vestland fylkeskommune vil etter alt å døme få utbetalt vel 63 mill. kr i 2020 og rundt 28 mill. kr i 2021.

Administrativt innsparingsprogram

I eiga sak til hovudutvala og finansutvalet har fylkesrådmannen gjennomgang av det administrative effektiviseringsarbeidet. Programmet vart vedteke av fylkestinget som del av budsjettarbeidet for 2020.

Arbeidet har vore gjennomført mellom anna gjennom bruk av arbeidsgrupper der mellom anna dei tillitsvalde har delteke. Fylkesrådmannen viser til denne saka, men vil her kort peike på hovudpunkta:

- Identifiserte moglege innsparingar i komande økonomiplanperiode er på vel 100 mill. kr
- Overslag for 2021 er 27 mill. kr fordelt slik på ulike kostnadsgrupper:
 - Diverse driftskostnader 12,4 mill. kr
 - Byggdrift 8,0 mill. kr
 - IKT og digitalisering 5,2 mill. kr
 - Finansforvaltning 1,0 mill. kr
 - Anna 0,4 mill. kr

1 Fellesdel - samla opplegg driftsbudsjett 2021

Økonomiske føresetnadar før statsbudsjettet

Sentrale inntekter

I økonomiplanen, som vart handsama av fylkestinget i juni, vart det gjeve slikt oversyn over sentrale inntekter og utgifter:

	BUDSJ. 2020	2021	2022	2023	2024
Skatt, rammetilskot og inntektsutjamn	-9 938 970	-9 983 770	-9 978 570	-9 973 370	-9 973 370
Andre generelle statstilskot	-101 400	-101 400	-101 400	-101 400	-101 400
Konsesjonskraftsinntekter	-182 000	-150 000	-157 000	-165 000	-165 000
Kapitalinnt/utg, utbytte og rentekomp.	833 900	868 300	931 900	1 041 000	1 133 400
Pensjonsutg/fellesutg/ løns- og prisvekst	44 839	44 839	44 839	44 839	44 839
Bruk/avsetning til fond	-70 000	96 400	77 600	88 300	17 900
Overføring til investering	536 997	536 997	536 997	536 997	536 997
Sum felles inntekter og utgifter	-8 876 634	-8 688 634	-8 645 634	-8 528 634	-8 506 634

I kommuneproposisjonen varsla regjeringa ein vekst i frie inntekter for fylkeskommunane på 0,4 mrd. kr. Veksten er rekna frå budsjettnivået i opphavleg 2020-budsjett (koronaeffekten av reduserte skatteinntekter i 2020 er halden utanom). Vestland fylkeskommune sin del av veksten er rekna å utgjere om lag 50 mill. kr.

Bortsett frå det som er sagt framfor om havbruksfond, har ein lite nytt å melde i høve til det som vart presentert i økonomiplanen. I 2020 la fylkestinget inn 2 mill. kr frå havbruksfond. Dersom tildelinga i 2021 vert på 28 mill. kr, inneber dette at «Andre generelle statstilskot» går opp med 26 mill. kr.

Løn- og prisvekst

Ved utarbeiding av budsjett for 2021 har sektorane og einingane førebels brukt 2020- nivå. Tala i økonomiplantabellen ovanfor er i same løns- og prisenivå som budsjettet for 2020. Endringane frå 2020 til 2021 vil då ikkje ha med seg prisvekst, men er reelle eller tekniske endringar som er forklart i budsjettopplegget. Når statsbudsjettet kjem tidleg i oktober, vil ein justere opp heile budsjettet med pris- og lønsnivå for 2021. På denne måten vil det endelege framlegget til budsjett som vert handsama i november/desember vere i 2021- kr.

Verknadar av Korona- pandemien for budsjett 2021

Budsjetteringa for 2021 i den situasjonen ein er no, er særskilt krevjande. Frå sentralt hald er det ikkje kome signal på at ein skal ta høgde for verknadar av Korona når kommunesektoren budsjetterer for neste år. Tvert om skal ein leggje til grunn eit normalår. Av det kan ein slutte at ein ikkje skal budsjettere inn varige verknadar av pandemien. Slik situasjonen er no med store budsjettavvik på alle område, for både kostnadar og inntekter, er det vanskeleg å leggje til grunn eit slikt scenario. Når statsbudsjettet kjem, vil ein få svaret på kva linje ein vel frå sentralt hald, og då vert det klårare kva fylkeskommunen kan leggje til grunn for budsjetteringa.

- Føresetnadar kollektivsektoren og tannhelse

Kollektivsektoren har i fleire år budsjettert med ein auke i passasjertal, og med ein auke i billettinntekter på 3,5 %. Dei fleste åra har det vist seg at ambisjonen om vekst i budsjettet har vorte nådd, og fleire år har veksten vore ein del høgare enn dette. I 2021 ville ein, om det ikkje var for pandemien, også budsjettert med om lag 3,5 % inntektsvekst. Fylkesrådmannen meiner det ikkje vil vere rett å leggje opp til eit scenario for 2021 så lenge ein ikkje har ein normalsituasjon, og ein er usikker på dei varige verknadane av pandemien. Førebels, og før statsbudsjettet for 2021 er gjort kjent, vil kollektivsektoren leggje seg på ein føresetnad der det er nullvekst i inntektene frå 2020 til 2021. Det inneber at inntektsnivået er 30 mill. kr lågare enn ved eit normalt scenario. For tannhelse vil ein budsjettere med eit noko lågare inntektsnivå enn eit normalår skulle tilseie.

Driftsbudsjettet

Sektorrammer

I førre møte i finansutvalet vart det, ved handsaming av arbeidsdokument 3/20, gjort prosessvedtak om å leggje sektorrammene i tabellen under til grunn for budsjett 2021. Sektorane har brukt desse rammene i budsjetteringa av sine løyvingsnivå:

Sektorrammer

Sektor	Ramme 2021 A-dok 3
Pol. St., kont.utv, orgøk	758 170
St.utv. og digitalisering	172 267
Tannhelse	272 164
Kultur, idr. og inkluder.	309 568
Infrastruktur og veg	1 135 692
Mobilitet og kollektiv	2 396 858
Innovasjon og nærsutv.	237 542
Oppl. og kompetanse	3 441 222
Sum sektornivå	8 723 483

Løyvingsnivå

I dette møtet vert sektorrammene i tabellen over delt opp i dei ulike føremåla, også kalla løyvingsnivå, innanfor kvar sektor. Finansutvalet gjer prosessvedtek på summene som skal brukast på dei ulike føremåla innan kvar sektor. Dette vert gjort på bakgrunn av dei politiske sakene og uttalane frå hovudutvala. Finansutvalet kan slutte seg til uttalen som hovudutvala har gjort, men utvalet kan og gjennom sitt prosessvedtak endre summene på løyvingsnivå ved å omprioritere.

Innarbeidde tiltak

I dei ulike løyvingsnivå er det innarbeidd salderingstiltak for kvar sektor. Det vil gå fram kva løyvingsnivå som er redusert gjennom det innarbeidde salderingstiltaket. Til dømes vil det for tannhelse sitt sektorbudsjett vera eit tiltak som går på inntektsida, og då vil det framkome at dette tiltaket har redusert ramma som vert tildelt løyvingsnivået pasientbehandling.

Alternative tiltak

Det er sett opp alternative tiltak og finansutvalet vil då ha høve til å gjere om på tiltaka som sektoren har innarbeidd, og byte dei ut med dei alternative tiltaka som vert presenterte. Eksempelvis har kultur, idrett og inkludering eit tiltak som reduserer løyvingsnivået inkludering, strategi og analyse ved å redusere nokre tilskotsordningar. Dersom finansutvalet ikkje ønskjer å gå for dette salderingstiltaket, vil dei kunne byte det ut ved heller å ta eit tiltak på sektoren si alternative liste med salderingskutt. Dei same vurderingane vil også hovudutvala gjere for sine sektorar sine løyvingsnivå og tiltak; og då vert det del av hovudutvalet sin uttale.

Referatsaker og protokollar.

Alle hovudutvalssakene ligg som referatsaker til finansutvalssaka, og protokollane frå hovudutvalsmøta vert ettersendt til finansutvalet.

Sektorar utan hovudutval

- Strategisk utvikling og digitalisering
- Organisasjon og økonomi
- Tannhelse

For dei tre sektorane utan hovudutval vil presentert budsjettoplegg med summar på løyvingsnivå, innarbeidde tiltak og alternative tiltak ligge som melings saker til saksframlegget som vert handsama i finansutvalet. Alle dei

presenterte sektorbudsjetta vil vere gjennomgåande like med summar på løyvingsnivå, innarbeidde tiltak og alternative tiltak. I tillegg kjem forslaga i det administrative innsparingsprogrammet, som i stor grad inneber kostnadsreduksjonar i dei sentrale stabane.

Utgreiingsområde økonomiplan -status

Det vidare behovet for salderingstiltak utover i økonomiplanperioden har gjort det naudsynt å greie ut område som kan vere aktuelle i høve til innsparingar. Finansutvalet har tidlegare, ved handsaming av arbeidsdokument 1/20, gjort slikt prosessvedtak om dette:

«Finansutvalet viser til behovet for ytterlegare innsparingar i drifta i økonomiplanperioden, og ber i denne samanhengen om at utgreiingar innanfor følgjande område vert sett i verk:

Utgreiingsframlegga i tabellen vert sett i gang med dette unntaket/presisering:

-Det vert ikkje starta opp ny skulestruktursak, men oppfyltingsgrad, utlysingspraksis og tilbodsstruktur blir gjennomgått.»

Fylkesrådmannen har i dette arbeidsdokumentet fokusert på aktuelle tiltak for å redusere budsjettet 2021 med 100 mill. kr samanlikna med 2020. Finansutvalet ba i møte 18. juni om ei alternativ tiltaksliste på 100 mill. kr. Tiltakslistene er utarbeidde sektorvis og vert handsama slik at hovudutvala gjev uttale om tiltaka til finansutvalet.

Det går fram av finansutvalet sitt prosessvedtak ovanfor at det vil vere behov for ytterlegare budsjetttilpassingar i økonomiplanperioden, og det vil i denne samanhengen vere aktuelt å utgreie større tiltak og verknadene av desse.

Som nemnt i arbeidsdokument 3/20, har fylkesdirektørane utarbeidd oversyn over utgreiingsarbeidet med framdriftsplan. Dei ulike sektorane har ulikt omfang og dette gjer at utgreiingsområda er ulike både i kva effektar ein kan oppnå og kva konsekvensar det kan medføre å ta resultatata av utgreiingane til følgje.

Fylkesrådmannen ser det som naturleg at resultatet av dette arbeidet inngår som ein del av økonomiplanarbeidet for perioden fram til 2024. For ein del utgreiingar vil det naturleg ta noko tid før ein kan få resultat, og for andre kan sjølve utgreiinga ta tid.

Fylkesrådmannen viser nedanfor kva status er for dette arbeidet for kvar sektor.

Infrastruktur og veg

- Vurdere innretting av trafikksikringsmidlane: Konsekvensvurdering av budsjettreduksjon på 8,5 mill. kr hausten 2020.
- Vurdering av kontraktsstrategi, vedlikehald og utbyggingsstandard skal gjennomførast som del av RTP-prosessen. Regional transportplan skal leggast ut på høyring sommaren 2021.

Mobilitet og kollektiv

- Redusert ruteproduksjon kan gjennomførast anten ved prosentvise reduksjonar i ruteproduksjonen innanfor dei ulike tilboda, eller ved å fastlegge prinsipp for korleis tilboda skal utformast. Prinsippa kan gå på frekvens, passasjertal, i kva grad det er mogeleg med omkøyning t.d. for eit ferjesamband m.v.
- Vurdere talet på billettautomatar langs bybanetraseen. Bruken av billettautomatane har gått ned etter kvart som mobilappen er den mest nytta betalingskanalen.
- Vurdere innrettinga av skuleskyssen. Denne skyssen er i mange høve dimensjonerande for talet på bussar, og samordning av skuletid/skuleruter bør utgreiast i samarbeid med kommunane for det som gjeld grunnskuleskyssen.
- Endring i rutestruktur som følgje av nye vegar og bruer. Døme på dette i komande økonomiplanperiode er E39 Svevatjørn - Rådal og Bybanen til Fyllingsdalen.

Innovasjon og næringsutvikling

- Vurdere prioritering mellom fagområde i samband med utarbeiding av regional plan for innovasjon og næringsutvikling.

- Potensialet for «EU-finansiering av tiltak»: I tråd med framlagt framdriftsplan er det sett i gang utgreiingsarbeid med tanke på potensialet for finansiering - spesielt med tanke på EU-programmet «Horizon Europe». Det er utarbeidd oversyn over innvilga søknader til Horisont 2020, skildring av tema i Horisont Europe som er relevante for VLFK, og dialog med avdelingane om aktuelle satsingsområde i økonomiplanperioden.

Tannhelse

- Gjennomgang av fordeling mellom statleg og fylkeskommunal finansiering av TK-Vestland og vurdering av takstane ved kompetansesenteret opp mot dei andre kompetansesentera.
- Gjennomgang av driftsmodell opp mot tilgjengeleg budsjett ved TK-Vestland.
- Vurdere kompetansesamansetjing i tannhelsetenesta m.a. ved kartlegging av alderssamansetjing.

Opplæring og kompetanse

- Sektoren har inndelt dei ulike utgreiingsområda etter tidspunkt for ferdigstilling med tiltak innanfor kvar bolck. Fleire av tiltaka er foreslått innarbeidd i budsjettet for 2021. I eiga sak vert idrettstilbodet vurdert. Det same gjeld evaluering av Hardanger produksjonsskule og organisering av fagskuledrifta i Vestland fylkeskommune.
- Av større utgreiingsområde kan nemnast vurdering av klasseoppfylling, tilbudsstruktur og handtering av omval.

Kultur, idrett og inkludering

- Vurdere vilkåra for løyving av fylkeskommunale driftstilskot.
- Gjennomgå fordeling/ansvar mellom stat, kommune og fylkeskommune for driftstilskot innan dette feltet.

Strategisk utvikling og digitalisering

- Sektoren sine tiltak inngår for ein stor del i det administrative innsparingsprogrammet som er til handsaming i eiga sak til finansutvalet.

Organisasjon og økonomi

- Sektoren sine tiltak inngår for ein stor del i det administrative innsparingsprogrammet som er til handsaming i eiga sak til finansutvalet.

2 Fellesdel - investeringsbudsjett 2021- 2024

Innleiing investering - fullstendig opplegg

I dette arbeidsdokumentet vert det presentert eit investeringsbudsjett innanfor handlingsregelen, maksimal gjeldsgrad på 115 %, med naudsynte reduksjonar og forskyvingar og med særskilt handsaming av nokre prosjekt som er peika på av finansutvalet.

Vestland fylkeskommune hadde for førre planperiode eit investeringsbudsjett som i stor grad var ei vidareføring av dei vedtaka som var gjort i dei to gamle fylka. I arbeidsdokument 2/20 vart det vist til at dei gjeldande planane hadde eit særst høgt investeringsnivå, og at det var naudsynt med reduksjonar. Dette for hindre at det nye fylket skulle få monaleg gjeldsoppbygging, og ein gjeldsgrad som ikkje var i samsvar med vedteken handlingsregel på dette området.

I revidert opplegg til investeringsbudsjett for 2021- 2024 peika fylkesrådmannen på retemporisering av det som låg inne, og viste til mogelege reduksjonar på 1,4 mrd. kr i 2022 og 1,3 mrd. kr i 2023. Samstundes la ein opp til eit

moderat investeringsnivå i 2024. I dette låg det at nokre få prosjekt vart teke ut av planen, ein del vart skyvd ut i tid og fleire fekk reviderte kostnadsoverslag.

Finansutvalet gjorde prosessvedtak på det reviderte opplegget slik at ein hadde rammer i planperioden å arbeide vidare med. Rammene la opp til eit investeringsnivå innanfor handlingsregelen.

I presentert opplegg under kjem ein attende med same opplegg som det som vart presentert i mai- møtet når investeringsbudsjettet vart handsama, men har med eventuelle oppdateringar når det gjeld kostnadar og framdrift. Oppdateringane er lista opp under dei ulike investeringsprogramma. I endeleg framlegg til investeringsbudsjett vil fylkesrådmannen kome attende med detaljert omtale av alle område og prosjekt.

Finansutvalet gjorde også prosessvedtak som gjaldt handsaminga av nokre einskilde prosjekt, og ei særskilt vurdering av desse.

Oppfølging og status einskilde prosjekt

- Laksevåg, vgs og fagskule

I handsaminga av arbeidsdokument 2/20 vart det gjort følgjande prosessvedtak:

«For Laksevåg og Bergen Maritime vgs og Fagskolen i Hordaland viser finansutvalet til tidlegare vedtak i fylkestinget i PS 28/2019, og har ein ambisjon om realisera prosjektet som planlagt. Finansutvalet ber fylkesrådmannen vurdere tiltak for å betra finansieringa av prosjektet.»

I dette arbeidsdokumentet er Laksevåg og Bergen Maritime vgs og Fagskolen i Hordaland lagt inn slik at prosjektet vert realisert. Investeringa er foreslått forskyvd 2,5 år ut i tid. Dette er naudsynt for at investeringsnivået for fylkeskommunen ikkje skal overskride den vedtekte grensa.

Når det gjeld løysingar for å betra finansieringa av prosjektet utan å redusere kapasiteten og storleiken på det nye bygget, vil private investorar kunne vere eit alternativ. Dette er likevel ikkje å tilrå ut frå ei økonomisk vurdering. Det kjem av at lånerenta og avkastningskravet (husleiga) til dei private investorane vil vere vesentleg høgare enn lånerenta fylkeskommunen oppnår. Det er lagt inn løyving på 15 mill. kr i 2023 og 100 mill. kr i 2024 til prosjektet med restløyvingar i neste økonomiplanperiode. .

Fylkesrådmannen viser til at andre skulebygg som er komne like langt i planleggingsprosessen også er utsette om lag 2 år; slik at ein likebehandlar tilsvarande skuleprosjekt.

- Svelgen - Indrehus

Det vert synt til handsaming av arbeidsdokument 3/20 og oppfølging av prosessvedtak knytt til følgjande prosjekt: Fv. 614 Svelgen - Indrehus: Det vert vist til tidlegare prosessvedtak der det vert bedt om at fylkesrådmannen synleggjer ei mogleg raskare framdrift i prosjektet.

Gjeldande kostnadsoverslag for prosjektet var 1,65 mrd. 2020-kr med ei uvisse på 10%. Etter vedtak i fylkestinget 10. juni 2020 (sak 65/20) vart vegarmen gjennom Kruna forkasta. Nytt kostnadsoverslag vert då sett til 1,45 mrd. 2020-kr med ei uvisse på 10 %. Det vert lagt til grunn at det kan vere mogleg å gjennomføre prosjektet etter ein framdriftsplan som gjer at prosjektet vert ferdigstilt i 2026. Behov for løyving i mill. 2020-kr for å halde slik framdrift til og med 2026 er estimert til å verte slik:

2021	2022	2023	2024	2025	2026
5	50	400	400	400	190

Ein slik prosjektkostnad og framdrift vil det ikkje vere mogleg å få til innanfor gjeldande investeringsrammer. Låneopptaket i perioden vil verte monaleg auka og gjeldsgraden vil ikkje vere i tråd med den nemnde handlingsregelen som tilseier maksimalt 115 %. Einaste moglegheit ville vere å redusere andre stader i investeringsprogrammet for veg, men det er å poengtere at løyvingane til større pottar som tunnelrehabilitering, bruer og kaier og mindre utbetringar er særskilte knappe i høve til behovet. Forutan prosjektet Ytre Steinsund bru så er det ikkje mange vegprosjektet som det monnar å redusere eller

forseinke. Når det gjeld brukarfinansiering, gjennom bompengefinansiering, så er dette lite aktuelt fordi prosjektet har eit lågt trafikkgrunnlag.

I opplegget fylkesrådmannen presenterer tilrår ein difor realisering av prosjektet, men at det får oppstart seint i perioden. Det er lagt inn 5 mill. kr som startløyving til prosjektet i 2024.

- **Atløysambandet**
Det vert vist til prosessvedtak i mai-møtet i finansutvalet; «Det vert utarbeidd sak om korleis den statlege ordninga for ferjeavløysing kan utnyttast best mogeleg for Atløysambandet og eventuelt andre prosjekt som er i same finansieringssituasjon».

Fylkesrådmannen legg til grunn at regjeringa kjem tilbake med oppfølginga av Stortinget sine vedtak i samband med statsbudsjettet for 2021 i oktober. Vidare forutset fylkesrådmannen at ferjeavløysingsprosjekta må vurderast samla i samband med regional transportplan ut frå oppdaterte retningslinjer for ordninga. I neste møte i finansutvalet vil ein, etter at statsbudsjettet er klart, kome tilbake med korleis ordninga kan brukast for dei prosjekta som er aktuelle for denne typen finansiering. Førebels er det lagt inn 10 mill. kr som startløyving til prosjektet i 2024. Det vert elles synt til delen som går på finansiering under, og då særskilt delen - *Gjeldsgrad og investeringsprosjekt med særskilt finansiering*.

- **Opplæringsfartøy**
I handsaminga av arbeidsdokument 2 vart det synt til at fylkesrådmannen har stogga prosessen med kjøp av nytt opplæringsfartøy for Måløy vidaregåande skule. Det vart i møtet gjort prosessvedtak på at det skulle fremjast ei sak som tek for seg løysingar som kan stetta dei naudsynte behova ved eit slikt fartøy. Det er sett ned eit prosjekt som skal arbeide fram desse alternativa, arbeide med anskaffinga og legge fram ei sak. Gruppa har fyrste møte i september, og det er mellom anna oppnemnt medlemmer frå Opplæringsfartøy AS (Selskapet som eig dagens båt ved Måløy vgs) og Austevoll vgs. Fylkesrådmannen vil koma attende med resultatet av dette arbeidet. Førebels er prosjektet lagt inn med løyving på 78 mill. kr i 2021 og 50 mill. kr i 2022.

Oversyn investeringsopplegg 2021- 2024

Under er oversynstabell med investeringar pr. sektor for presentert opplegg for perioden 2021- 2024.

Sektorar / tal i 1000kr	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Fylkesveg, inkl. tunellar og rassikring	10 823 176	2 514 531	3 211 588	2 933 278	2 163 779
Kollektiv, inkl. bybane	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400
Opplæring	3 404 673	737 123	854 250	933 700	879 600
Fellesfunksjonar	1 113 000	464 000	464 000	106 000	79 000
Tannhelse	99 100	14 200	19 200	20 200	45 500
Regional utvikling	80 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Kultur	32 000	3 000	3 000	23 000	3 000
SUM	19 077 249	5 692 754	5 634 638	4 277 578	3 472 279

Under er dei 3 investeringsprogramma presentert. Desse er i samsvar med:

- Tidlegare presenterte tal
- Oppdaterte tal for framdrift og kostnadsestimat
- I tråd med gjeldande handlingsreglar; gjeldsgrad

I tillegg til tal og tekst er det under tabellane kort gjort greie for moment ved einskilde prosjekt dersom det er vesentlege endringar eller nye moment i høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2/20 i finansutvalet i mai. Dei prosjekta som finansutvalet har bedt om særskilt handsaming på er det gjort greie for over i høve til korleis prosjekta er innarbeida i dei ulike investeringsprogramma.

Investeringsprogram bygg og eigedom

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Fellesfunksjonar	1 113 000	464 000	464 000	106 000	79 000
Eigenkapitalinnskott KLP	30 000	7 500	7 500	7 500	7 500
El-bilar	8 800	2 200	2 200	2 200	2 200
Fylkeshuset Bergen- Ombygg/oppr	825 000	400 000	400 000	25 000	0
Fylkeshuset Leikanger - rehab	77 000	0	15 000	32 000	30 000
Tiltak gang- og sykkeltiltak, fylk.kom bygg	26 400	6 600	6 600	6 600	6 600
IT-investeringar	130 800	32 700	32 700	32 700	32 700
Skilting, bygg	15 000	15 000	0	0	0
Opplæring	3 404 673	737 123	854 250	933 700	879 600
Ombygging/rehab/mindre tilbygg	389 200	97 300	97 300	97 300	97 300
Utstyr og IT på skulane	149 600	37 400	37 400	37 400	37 400
Askøy vgs	622 000	190 000	210 000	180 000	42 000
Austrheim vgs	6 000	0	0	0	6 000
Bømlo vgs	21 000	4 000	17 000	0	0
Dale vgs - rehab/omb verkstadbygg	24 000	0	0	10 000	14 000
Eid vgs - nytt undervisningsareal	41 400	8 000	10 000	10 000	13 400
Firda vgs - rehab fløy D Aulabygg	18 000	0	0	8 000	10 000
Førde vgs./campus Førde	753 000	90 000	260 000	263 000	140 000
Knarvik vgs	6 000	0	0	0	6 000
Kvam nybygg fase 1	59 000	1 000	20 000	38 000	0
Kvam nybygg fase 2	6 000	0	0	0	6 000
Laksevåg MBS vgs og Fagskule	115 000	0	0	15 000	100 000
Langhaugen vgs	179 000	15 000	40 000	75 000	49 000
Mo og Øyrane - vassforsyning MO	1 361	1 361	0	0	0
Mo og Øyrane vgs - internat mm.	54 500	5 000	16 000	33 500	0
Mo og Øyrane vgs - nytt verkstadbygg	59 050	35 000	24 050	0	0
Måløy vgs - blokk A og D	57 000	30 000	27 000	0	0
Måløy vgs - ny akvahal	20 000	5 000	15 000	0	0
Måløy vgs, Nytt opplæringsfartøy	128 000	78 000	50 000	0	0
Skulebruksplan - planmidlar	14 000	3 500	3 500	3 500	3 500
Slåtthaug vgs	106 000	0	6 000	20 000	80 000
Sogn jord- og hagebr. - rehab. fjøs-og verkstad	4 000	0	0	0	4 000
Sogndal vgs - bil/idrettshall	6 000	6 000	0	0	0
Sogndal vgs - rehab badebasseng	7 000	0	0	2 000	5 000
Sogndal vgs avd. Kaup. og Vitensenter	81 562	81 562	0	0	0
Sotra vgs	132 000	0	16 000	16 000	100 000
Stord vgs	260 000	15 000	5 000	120 000	120 000
Årdal vgs - rehab	19 000	0	0	3 000	16 000
Årstad vgs	32 000	0	0	2 000	30 000
Åsane vgs	34 000	34 000	0	0	0

Tannhelse	99 100	14 200	19 200	20 200	45 500
Tannklinikk Sogndal	27 300	0	0	1 000	26 300
Tannklinikkar	35 000	5 000	10 000	10 000	10 000
Utstyr tannhelsetenesta	36 800	9 200	9 200	9 200	9 200
Kultur	32 000	3 000	3 000	23 000	3 000
Gulatinget	20 000	0	0	20 000	0
Restaurering av verneverdige f.k. bygg	12 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Regional utvikling	80 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Oppgradering fiskerihamner	40 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Bømlø fiskerihamn	40 000	0	0	0	40 000
SUM	4 728 773	1 228 323	1 350 450	1 092 900	1 057 100

Hovudmoment

- Laksevåg vgs vert realisert som planlagt, men er forskyvd ut om lag 2,5 år.
- Askøy vgs er lagt inn med noko forseinka framdrift grunna rekkjefølgjekrav.
- Førde vgs har noko raskare framdrift.
- Nytt fylkeshus har noko forseinka framdrift, mellom anna grunna asbestsanering.
- Opplæringsfartøy, Måløy vgs ligg inne med opphavlege summer, men framdrift og kostnad avheng av anskaffingsprosjektet.
- Eigenkapitalinnskot KLP er avhengig av utfall av anbodskonkurranse innan pensjon.

Investeringsprogram veg

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Bompengepakkar	4 311 458	1 145 482	1 337 469	1 092 628	735 879
Byvekstavt. (Miljøløftet) fylkesveg eks BB	1 433 950	403 625	402 150	329 525	298 650
Bømløpakken	16 500	16 500	0	0	0
Askøypakken	900 000	225 000	240 000	220 000	215 000
Nordhordlandspakken	844 808	218 957	245 919	218 203	161 729
Førdepakken	956 200	271 400	399 400	274 900	10 500
Framtidige bompengepakkar	160 000	10 000	50 000	50 000	50 000
Store investeringsprosjekt	811 200	93 400	341 000	361 800	15 000
Fv. 698 Blaksettunnelen	43 400	43 400	0	0	0
Ferjeavløysing Ytre Steinsund bru	752 800	50 000	341 000	361 800	
Fv. 614 Svelgen - Indrehus	5 000	0	0	0	5 000
Ferjeavløysing - Atløysambandet	10 000	0	0	0	10 000
Tunellrehabilitering	1 680 700	275 600	556 000	406 250	442 850
Tunnelar - utbetring etter tunnelsikkerhetsforskrifta	1 181 000	130 100	399 000	310 450	341 450
Tunnelar fv. 53 i Årdal	178 000	0	67 000	71 000	40 000
Fv. 303 Seimsdalstunnelen	260 300	145 500	90 000	24 800	0
Følgefonnstunnelen	61 400	0	0	0	61 400
Mindre utbetringar	1 026 978	345 059	264 719	207 300	209 900
Fv. 564 Austevollbrua	20 978	10 659	10 319	0	0
Fv. 161 Åsen - Helleskaret	118 000	41 000	62 200	14 800	0
Fv. 7 Øystese - Ålvik - Granvin	113 000	20 000	23 000	30 000	40 000

Fv. 611 Sæle - Engebø	123 000	0	60 000	63 000	0
Fv. 57 Dale-Storehaug	61 900	61 900	0	0	0
Bruer og kaier	268 400	96 500	76 500	23 200	72 200
Mindre utbetringar	321 700	115 000	32 700	76 300	97 700
Gang- og sykkelveg	225 350	127 350	54 900	22 200	20 900
Gang og sykkel	158 750	76 850	40 100	20 900	20 900
Fv. 548 Brandsøyvegen (refusjon)	3 900	1 300	1 300	1 300	0
Fv. 614 Breivika - Svelgen	5 200	5 200	0	0	0
Fv. 607 Heggebø - Leirvik	14 000	14 000	0	0	0
Fv. 548 Brandsøy - Solheim	43 500	30 000	13 500	0	0
Trafikktryggingstiltak	146 000	42 500	34 500	34 500	34 500
Trafikktryggingstiltak	146 000	42 500	34 500	34 500	34 500
Kollektivtrafikktiltak	87 600	21 900	21 900	21 900	21 900
Kollektivtiltak	87 600	21 900	21 900	21 900	21 900
Miljø og servicetiltak	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Miljø og service	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Planlegging	90 800	24 800	22 000	22 000	22 000
Planprogram	90 800	24 800	22 000	22 000	22 000
Øvrig	264 550	74 600	71 100	63 100	55 750
Refusjonar	164 150	50 000	46 500	37 500	30 150
Grunnerverv/avslutning av prosjekt	90 400	22 100	22 100	23 100	23 100
Justerings mva. (refusjon)	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Utstyrskjøp INV	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Skredsikring	2 154 140	357 740	501 900	695 500	599 000
Mindre rassikringstiltak	521 200	52 000	89 700	210 500	169 000
Fv. 500 Folgefonntn-Årsnes, byggtr	290 000	80 000	80 000	100 000	30 000
Fv. 49 Tokagjelet	215 000		15 000	50 000	150 000
Fv. 722 Flovegen	250 300	133 100	82 200	35 000	0
Fv. 53 Ljoteli	125 000	90 000	35 000	0	0
Fv. 55 Bru over Esefjorden	750 000		200 000	300 000	250 000
FV. 5631 Øyni bru	2 640	2 640			
Sum investering fylkesveg	10 823 176	2 514 531	3 211 588	2 933 278	2 163 779

Hovudmoment

Under er det ført opp vesentlege endringar og nye moment for investeringsprogrammet for veg. Dette i høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2 i mai- møtet i finansutvalet.

- Forskyving i tunneloppgradering (tertialrapport 2/20), reduksjon på 11,9 mill. kr
- Flytting av investeringsprosjekt frå MOK - Ranavik hurtigbåtkai, påplussing 10,0 mill. kr.
- Svelgen - Indrehus - auke med 1,9 mill. kr i 2024.
- Oppretting - feil bompengar, auke med 187,0 mill. kr

Oppretting av feil i bompengar skuldast at det var lagt inn for lågt beløp på bompengar og at låneramma var tilsvarande høgare. Dette er no oppretta ved at vedteken låneramme er vidareført, noko som gjev grunnlag for eit auka investeringsnivå. Auken er hovudsakleg lagt til tunnelrehabilitering i 2023 og 2024.

- Endring i kommunale tilskot på 66 mill. kr til investeringar til veg.
- For bompengepakkar er det ikkje endringar i høve til det som tidlegare er presentert.
- Store investeringsprosjekt: Totalkostnad for prosjekt Ytre Steinsund er endra; auke på 25 mill. kr som gjev ein totalkostnad på 754 mill. kr.
- Tunellrehabilitering: Løyvinga er redusert med 170,1 mill. kr i 2021 mellom anna knytt til tunnelane på fv. 53 i Årdal som har forseinka framdrift. Løyvinga i 2022 er auka med 165,8 mill. kr.
- Mindre utbetringar: Åsen - Helleskaret er auka med 8 mill. kr i 2021 og 22,2 mill. kr i 2022.
- Bruer og kaier: Det er sett av 96,5 mill. kr til bruer og kaier i 2021. Av dette er 77,5 mill. kr bunde i pågåande prosjekt, og 19 mill. kr i nye prosjekt.
- Mindre utbetringar: Denne posten er slått saman av tidlegare løyvingar til forsterking, strekningsvise utbetringar, spleiselag, øvrige mindre utbetringar og prosjektering framtidige tiltak.
- Gang- og sykkelveg: Den samla ramma til gang- og sykkelveg er auka med 27,75 mill. kr i 2021 og 16,2 mill. kr i 2022.
- Trafikktryggingstiltak: Den samla ramma til trafikktryggingstiltak er auka med 8 mill. kr til 42,5 mill. kr. Auken er knytt til kommunale tilskot.
- Miljø og servicetiltak: Det er sett av 6,1 mill. kr til dette området i 2021.
- Planlegging: Ramma til planlegging er auka med 3 mill. kr. Auken er knytt til prosjektet fv. 55 Bru over Esefjorden.
- Skredsikring: Det vert lagt opp til å nytte heile tildelinga til skredsikringsprosjekt over perioden. Ramma er auka med 176,4 mill. kr, og dette er knytt til overført mindreforbruk frå perioden før 2020.

I vedlegg til SAMO er notat der det er gått meir detaljert inn på kva som ligg i dei ulike pottane og på dei ulike områda innanfor investeringsprogrammet for veg.

Investeringsprogram kollektiv

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Mobilitet og kollektiv	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400
Ferjekontraktar - ladeinfrastruktur	6 000	6 000	0	0	0
Ulike investeringstiltak kollektivområdet	120 000	50 000	30 000	20 000	20 000
Bybanen i Bergen - Vognmateriell	113 300	18 900	94 400	0	0
Bybanen - Byggjesteg 4	3 179 600	1 848 400	921 600	204 800	204 800
Bybanen - Byggjesteg 5	82 000	20 500	20 500	20 500	20 500
Terminalbygg/sjåførbygg og fasilitetar kollektiv	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Sum investering	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400

Hovudmoment

- I høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2 er det for *ulike investeringstiltak kollektivområdet* flytta 10 mill. kr i budsjettmidlar for både 2023 og 2024 til 2021; grunna større behov tidlegare i perioden.
- Når det gjeld prosjektet som går på elektrifisering av ferjene så skulle dette prosjektet vore ferdig i løpet av 2020. Det er likevel behov for ei sluttløyving på 6 mill. kr til prosjektet i 2021. Totalramma til prosjektet er ikkje endra på grunn av dette.

Finansiering investeringsbudsjett

Oversyn

Finansiering (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Bompengar	3 681 787	1 489 028	1 157 891	634 211	400 657
Tilskot	1 858 200	1 024 650	587 250	133 650	112 650
Fondsmidlar	791 900	490 100	55 000	133 400	113 400
Lånemidlar	7 282 122	1 403 805	2 256 229	2 013 621	1 608 466

Mva. kompensasjon	3 015 240	748 171	891 268	765 696	610 106
Salsinntekter	300 000	0	150 000	60 000	90 000
Driftsmidler til investering	2 148 000	537 000	537 000	537 000	537 000
Sum Finansiering	19 077 249	5 692 754	5 634 638	4 277 578	3 472 279

Gjeldsgrad

Forslaget til investeringsbudsjett som ligg føre er innanfor vedteken gjeldsgradsgrense på 115%. I 2023 og 2024 vil ein kome nokså nær denne grensa med føreliggjande forslag. Eit avgjerande punkt for korleis ein kjem ut, vil vere kor stor nominell vekst ein får i inntektene dei siste åra i økonomiplanperioden.

Gjeldsgrad og investeringsprosjekt med særskilt finansiering

Finansutvalet i samband med handsaming av arbeidsdokument 3/20, 18. juni 2020, fylkesrådmannen si orientering om investeringsprosjekt som har særskilt finansiering opp mot den vedteke gjeldsgradgrensa på 115%. I arbeidsdokumentet nemnde fylkesrådmannen at dette skal vurderast i det vidare arbeidet med investeringsbudsjettet.

I samband med handsaming av Prp. 105 S (2019-2020) Kommuneproposisjonen gjorde Stortinget følgjande vedtak, jf. Innst. 383 S (2019-2020):

«Stortinget ber regjeringa oppdatere retningslinjene for fergeavløsningsordninga slik at fergesamband som består av fleire strekningar der det bare er aktuelt å avløse deler av sambandet, beregnes som om hele fergesambandet avløses, så lenge hele sambandet legges ned.»

«Stortinget ber regjeringa om at det legges fram en egen tilskuddsordning i forbindelse med fergeavløsningsordninga som kan avhjelpe rentekostnadene de første årene etter at et fergeavløsningsprosjekt er ferdigstilt, og komme tilbake med endringsforslagene i forslaget til statsbudsjett for 2021.»

Fylkesrådmannen reknar med at Regjeringa kjem med oppdaterte retningsliner og oppdatert tilskotsordning i statsbudsjettet for 2021 som vert lagt fram i oktober.

Før ein arbeider vidare med korleis ferjeavløsningsprosjekta skal vurderast opp mot gjeldsgraden på 115%, vil fylkesrådmannen ha oversyn over Regjeringa sine forslag i statsbudsjettet, jf. Stortinget sine vedtak ovanfor.

3 Sektorspesifikke driftsbudsjett

Mobilitet og kollektiv

3.1 Sektorbudsjett - løyvingsnivå

Tabell med driftsutgifter, driftsinntekter og netto driftsutgifter.

Løyvingsnivå		Budsjett 2020	Budsjett 2021
Buss	Brutto driftsutgifter	2 122 468	2 190 068
	Driftsinntekter	- 1 090 170	- 1 165 800
	Netto driftsutgifter	1 032 298	1 024 268
Bane	Brutto driftsutgifter	209 793	210 910
	Driftsinntekter	- 173 092	- 168 000
	Netto driftsutgifter	36 701	42 910
Båt	Brutto driftsutgifter	365 090	337 462
	Driftsinntekter	- 84 710	- 91 860
	Netto driftsutgifter	280 380	245 602
Ferjer	Brutto driftsutgifter	1 171 296	1 066 669
	Driftsinntekter	- 269 743	- 275 800
	Netto driftsutgifter	901 553	790 869
TT, Serviceskys, innfartsparkering, teknisk Skys	Brutto driftsutgifter	256 194	290 771
	Driftsinntekter	- 89 700	- 104 900
	Netto driftsutgifter	166 494	185 871
Administrasjon av mobilitet og kollektiv	Brutto driftsutgifter	105 282	107 338
	Driftsinntekter	- 850	-
	Netto driftsutgifter	104 432	107 338
Sum	Brutto driftsutgifter	4 230 123	4 203 218
	Driftsinntekter	- 1 708 265	- 1 806 360
	Netto driftsutgifter	2 521 858	2 396 858

3.2 Kort omtale av dei ulike løyvingsnivåa

Løyvingsnivå BUSS

Tabell 4.6.2 Budsjetterte kostnader og inntekter for buss 2021

Løyvingsnivå Buss		Budsjett 2021 i mill. kr
	Brutto driftsutgifter	2 190 064
	Billettinntekter	- 677 300
	Andre inntekter ¹	- 488 500
	Netto driftsutgifter	1 024 264

¹ Dette inkluderer inntekter frå skuleskyss og belønningsmidlar.

Løyvingsnivå buss har det største kostnadsbudsjettet med over 50% av totalkostnadane for sektoren mobilitet og kollektivtransport.

Kostnadsdrivarar

Utgifter til buss aukar på grunn av auka kontraktsprisar for dei nye kontraktane Bergen nord og Bergen sentrum samt generell prisvekst hjå operatør knytt til løn, drivstoff, kapitalrente, vedlikehald og administrasjon.

Føresetnader for inntektsutvikling

Det er ikkje lagt inn føresetnad om inntektsauke som følgje av passasjervekst for budsjettåret 2021.

Takstar og rabattar

Det er lagt til grunn gjennomsnittleg takstauke i samsvar med KPI (2,5 %) for buss.

Fylkestinget har vedtatt at midlane frå bompengeforliket og den framforhandla byvekstavtalen skal nyttast til ein monaleg reduksjon i prisane på kollektivtrafikken i Bergen. Det er budsjettert med 50 mill. kr i reduserte billettinntekter som følgje av tilskot frå staten til reduserte billettprisar.

Løyvingsnivå BANE

Tabell 4.6.3 Budsjetterte kostnader og inntekter for bane 2021

Løyvingsnivå Bane		Budsjett 2021 i mill. kr
	Driftsutgifter	210 910
	Billettinntekter	-168 000
	Netto driftsutgifter	42 910

Kostnader til Bybanen går i dag til linje 1 som er trasèen mellom Byparken i Bergen sentrum og til Bergen Lufthavn på Flesland.

Linje 2 til Fyllingsdalen har planlagt oppstart i 2022. Tilbodet er under planlegging. Forutan dagens 28 bybanevogner er det tinga 6 nye vogner. Desse skal dekke tilbodet på begge bybanestrekningane. Driftskostnadane er tidlegare grovt estimert til 100 mill. kr. Per i dag føreligg det ingen nye kostnadsestimat.

Takstar og rabattar

Takstar og rabattar for bybanen er dei same som for buss hjå Skyss/Kringom. Det vert vist til avsnitt om takstar og rabattar under området Buss for detaljar.

Kostnadsdrivarar bane

Generell prisvekst for driftskontraktene for bybanen gjeld og vert kompensert på lik linje som for til dømes buss. I ny kontrakt inneber det ein reduksjon i driftskostnader.

Føresetnadar for inntektsutvikling

I budsjettet for 2021 er det lagt til grunn ei gjennomsnittleg takstauke på KPI (2,5 prosent) og ingen inntektseffekt som følgje av passasjervekst for bybanen.

Løyvingsnivå FERJE

Tabell 4.6.4 Budsjetterte kostnader og inntekter for ferje 2021

Løyvingsnivå Ferje		Budsjett 2021 i mill. kr
	Driftsutgifter	1 066 669
	Billettinntekter	- 272 800
	Andre inntekter	- 3 000
	Netto driftsutgifter	790 869

Med 24 samband langs fylkesvegane er Vestland eit av dei aller største ferjefylka i landet. I 2020 vart det starta opp med elektriske hybridferjer på 14 samband i Vestland, og med til saman 17 ferjesamband med ferjer som primært vil køyra med elektrisk drivstoff, så gir dette vesentlege kutt i CO2-utslepp.

Alle dei nye ferjekontraktane i Hordaland er bruttokontraktar der Vestland fylkeskommune sit på ansvaret for inntektene og operatør utfører drift etter gitt kontrakt. Ferjekontraktane i Sogn og Fjordane, med 7 ferjesamband, er alle nettokontraktar der operatør har inntektsansvar.

Føresetnadar for inntektsutvikling

Heile inntektsgrunnlaget er basert på AutoPASS-regulativet på samband i Hordaland.

Det er lagt til grunn eit stabilt trafikknivå. Samstundes er det ein trend mot auke i elbil-trafikk, noko som vil kunne gje ein nedgang i billettinntektene på ferje.

Kostnadsdrivarar for fylkesvegferjer

Generell prisvekst for ferjekontraktar gjeld og vert kompensert på lik linje som for til dømes buss.

Takstar

Det er lagt til grunn ei gjennomsnittleg takstauke på KPI (2,5 prosent) for ferje i tråd med generell prisvekst.

Løyvingsnivå BÅT

Tabell 4.6.5 Budsjetterte kostnader og inntekter for båt 2021

Løyvingsnivå Båt		Budsjett 2021 i mill. kr
	Driftsutgifter	337 462
	Billettinntekter	- 70 600
	Andre inntekter	- 21 260
	Netto driftsutgifter	245 602

Forutan å vere ein stor aktør på ferjesida har Vestland og ein stor del båtruter, frå lange ekspressruter til meir lokale ruter og skyssbåtar.

Føresetnadar for inntektsutvikling

Det er lagt til grunn eit stabilt trafikknivå på båt.

Kostnadsdrivarar båt

Generell prisvekst for båtkontraktar gjeld og vert kompensert på lik linje som for til dømes buss.

Takstar

Det er lagt til grunn ei gjennomsnittleg takstauke i samsvar med på KPI (2,5 %) for båtrutene.

Løyvingsnivå TT, SERVICESKYSS, INNFAKTPARKERING, TEKNISK SKYSS

Tabell 4.6.6 Budsjetterte kostnader og inntekter for TT, Innfartsparkering, teknisk skyss 2021

Løyvingsnivå TT, servicskyss m.v.		Budsjett 2021 i mill. kr
	Driftsutgifter	290 771
	Driftsinntekter	-104 900
	Netto driftsutgifter	185 871

Felles kostnader i Skyss/Kringom omfattar kostnader knytt til oppgåver som er nødvendige for å tilby kollektivtransport og mobilitet som ei teneste til kunden. Dette er ulike driftsoppgåver, som kundesentertjenester, kommunikasjon og marknadsføring, billettkontrollar, drift- og vedlikehald av IT-system, infrastruktur og tekniske installasjonar, innhenting av kundeinnsikt gjennom ulike undersøkingar, digitale tenester som reiseapp og mobilbillett med vidare.

Transportordninga for funksjonshemma

TT-ordninga har om lag 15 700 brukarar. Frå 01.01.2021 er målsetjinga at det skal vera ei felles organisering av denne oppgåva i heile fylket. I løpet av hausten 2020 vert det avgjort om TT-ordninga skal organiserast i eigen regi, som i tidlegare Hordaland eller leggjast ut til kommunane som i tidlegare Sogn og Fjordane. Organisasjonsmåten skal ikkje påverke løyvingnivået.

I tillegg til den fylkeskommunale løyvinga får fylket statlege midlar som skal gå til dei tunge brukarane (blinde/sterkt svaksynte og rullestolbrukarar). I 2020 vart det tildelt 90,8 mill. kr i statlege midlar. Det er budsjettert med vidareføring av denne summen i 2021. I tillegg er det budsjettert med 42,8 mill. kr i fylkeskommunale midlar i 2021.

Det er ikkje budsjettert med utgifter til arbeidskøyring i 2021.

Prosjekt og konsulentkostnader

Løyvingsnivået dekkjer og konsulentkostnader til prosjekt og utgreiingar og kostnader til ymse kontingentar til interesseorganisasjonar som fylkeskommunen er med i. Dette er midlar som fylkesdirektøren disponerer, og det er budsjettert med 3,4 mill. kr i 2021.

Innfartsparkering

Det er budsjettert med leige av innfartsparkeringsplassar på Os, Straume, Skogsskiftet, Flesland kai og Knarvik, samt til vidare tilrettelegging av innfartsparkeringsplassar i samsvar med den vedtekne Handlingsplanen for innfartsparkering 2018-2029.

Det er budsjettert med 3,2 mill. kr i 2021.

Vidaregåande skuleskyss

Vidaregåande skuleelevar som har rett på fri skyss får tildelt skulereisekort. I tidlegare Hordaland får skuleelevar som har eit godt rutetilbod på ettermiddag/kveldstid ikkje gratis skulereisekort, men vert synt til å kjøpa ungdomsskyss. For å sikre rett avgiftshandsaming vert verdien av skulereisekorta fakturert til avdelinga (MOK) og inntektsført på kollektiveininga.

Det er budsjettert med 42,8 mill. kr i 2021.

Lokale transporttilbod for ungdom (LTU)

LTU er ei tilskotsordning der kommunane kan søka om midlar til fleksible skyssløysingar til/frå fritidsaktivitetar på ettermiddag og kveldstid. Målgruppa er ungdom mellom 13 og 19 år.

Det er budsjettert med 1,0 mill. kr i 2021.

Løyvingsnivå ADMINISTRASJON AV MOBILITET OG KOLLEKTIVTRANSPORT

Tabell 4.6.7 Budsjetterte kostnader og inntekter for Administrasjon 2021

Løyvingsnivå Administrasjon		Budsjett 2021 i mill. kr
	Driftsutgifter	107 338
	Driftsinntekter	0
	Netto driftsutgifter	107 338

Administrasjon av mobilitet og kollektiv omfattar i hovudsak løns- og personalkostnader for heile sektoren. Det pågår arbeid med å sjå på korleis ein kan løyse oppgåvene på nye måtar gjennom både digitalisering og effektivisering.

Klimaeffektar

Transporttenestene Skyss/Kringom leverer står for størstedelen av klimagassutsleppa frå fylkeskommunen. Samstundes er det med satsing på desse tenestene viktige bidrag til *reduserte* utslepp. Dette er både ved at kollektive reiser tek over for privatbil, spesielt når det gjeld buss og Bybane i Bergensområdet, og med overgang til fornybar energi i drifta.

Bybanen står for nesten 25 % av kollektivreisene i Vestland, vert drive med elektrisitet, og bidrar såleis ikkje til klimabelastinga. Klimagassutslepp frå utbygginga av Bybanen ligg ikkje til dette løyvingsområdet. Det er ikkje budsjettert med auke i tilbodet med Bybanen i 2021.

For bussdrifta har overgang til biodrivstoff dei seinare åra gitt monaleg reduksjon i utsleppa, samstundes som det har vore auka både tilbod og passasjerstal – spesielt i Bergensområdet. Med nye kontraktar i Bergen nord og Bergen sentrum aukar delen med fornybart drivstoff ytterlegare frå slutten av 2020, og vi får 112 elektriske bussar i Bergen. Det er budsjettert med bruk av belønningmidlar til å styrke busstilbodet i Bergen i 2021, men ikkje midlar for å auke fornybarandelen.

Båtrutene står for ein stor del av klimagassutsleppet frå fylkeskommunen, og har eit relativt høgt utslepp pr. passasjer. Det er fleire pågåande prosessar som framover vil kunne redusere denne klimabelastinga; førebuingar for tilrettelegging for nullutslepp på sambandet mellom Askøy og Bergen, og anbod for ekspressbåt og lokalbåt i Sogn og Fjordane.

For ferjesambanda er utsleppa drastisk redusert mellom 2018 og 2020 gjennom krav i dei nye kontraktane. Fleire av ferjekontraktene i Sogn og Fjordane skal fornyast i åra framover.

3.3 Endringar frå 2020 til 2021 – tekniske justeringar

Løyvingsnivå Ferje: Reduksjon i kontraktskostnader 88 mill. kr

Løyvingsnivå Administrasjon: Auka pensjonskostnader 2,7 mill. kr

3.4 Innarbeidde salderingstiltak: 37 mill. kr

Løyvingsnivå Buss, salderingstiltak:

Takstauke med 1% utover prisvekst (80%-del buss)	8,0 mill. kr
Kontantar vert ikkje lenger gyldig som betalingsmiddel på buss/bane	0,5 mill. kr
Kostnadsreduksjon i skuleskyss ved effektivisering av ruter	1,0 mill. kr
Takstkompensasjon for ungdomskort i kommersielle ruter vert fjerna	15,0 mill. kr
Redusere frekvens på buss/bane i Bergensområdet	2,0 mill. kr

Løyvingsnivå Bane, salderingstiltak:

Takstauke med 1% utover prisvekst (20%-del Bybanen)	2,0 mill. kr
---	--------------

Løyvingsnivå Ferje: Ingen salderingstiltak.

Løyvingsnivå Båt: Ingen salderingstiltak.

Løyvingsnivå TT, serviceskyss, innfartsparkering, teknisk skyss, salderingstiltak:

Restløyving til arbeidskøyning TT er teke ut av budsjettet	3,0 mill. kr
Talet på billettautomatar vert redusert frå 113 til 13	4,0 mill. kr
Ny felles ombordløyving av billettering gjev innsparing	1,0 mill. kr
Reduksjon i lisenskostnader ved å fjerna doble IT fagsystem	0,5 mill. kr

3.5 Alternative salderingstiltak: 37 mill. kr

Løyvingsnivå Buss:

Reduksjon i ruteproduksjon ved å kutte buss med ferje	5,2 mill. kr
Gjeld sambanda: Hufthamar-Krokeide, Breistein-Valestrandsfossen, Jektevik-Hodnanes	

Miljø:

Erstatte biodiesel med autodiesel på buss	23,5 mill. kr
Drivstoffkostnaden til biodiesel inkl. veibruksavgift er vesentleg høgare	

Takst:

Senke aldersgrense for Ungdomsbillett frå 20 til 19 år i Hordaland (andel buss 80%)	4,0 mill. kr
Sogn og Fjordane og nasjonale retningsliner er i tråd med 19-års grense	

Løyvingsnivå Bane

Senke aldersgrense for Ungdomsbillett frå 20 til 19 år i
Hordaland (andel bane 20%) 1,0 mill. kr
I Sogn og Fjordane og i nasjonale retningslinjer er i tråd med 19-års grense

Løyvingsnivå Ferje:

Ingen salderingstiltak

Løyvingsnivå Båt:

Reduksjon i ruteproduksjon ved fjerning av avgangar midt på dagen 3,3 mill. kr
Samband: Askøy-Bergen

Løyvingsnivå TT, serviceskyss, innfartsparkering, teknisk skyss:

Ingen salderingstiltak

Løyvingsnivå Administrasjon av mobilitet og kollektiv:

Ingen salderingstiltak

Infrastruktur og veg

4.1 Sektorbudsjett - løyvingsnivå

Løyvingsnivå		Budsjett 2020	Budsjett 2021
Veg - drifts og vedlikehald	Brutto driftsutgifter	1 103 500	1 101 500
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	1 103 500	1 101 500
FTU-midler	Brutto driftsutgifter	16 376	6 376
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	16 376	6 376
Administrasjon av infrastruktur og veg	Brutto driftsutgifter	26 819	26 819
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	26 819	26 819
Andre tiltak - infrastruktur og veg	Brutto driftsutgifter	997	997
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	997	997
Sum	Brutto driftsutgifter	1 147 692	1 135 692
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	1 147 692	1 135 692

Tabell med driftsutgifter, driftsinntekter og netto driftsutgifte

4.2 Kort omtale av dei ulike løyvingsnivåa

Løyvingsnivå 60: Veg - drift og vedlikehald

Drift og vedlikehald skal sikre at vegnettet er eigna til bruk for trafikantane og at funksjonen på vegen vert oppretthalden. I tillegg skal drift og vedlikehald sikre at den fysiske infrastrukturen blir teken vare på i samsvar med langsiktige mål for bruken av den.

Drift av vegnettet er oppgåver og rutinar som er naudsynte for å halde vegen open og farbar. Dette kan vera tiltak som til dømes brøyting, strøing, reinhald, drift av rasteplassar osv.

Vedlikehald omfattar tiltak for å oppretthalde standarden på vegen, og som tek vare på den fysiske infrastrukturen i eit lenger perspektiv. Døme på slike tiltak er dekkelegging, skifte av stikkrenner, skifte utslitne delar i Drift og vedlikehaldsoppgåvene vert utførte av entreprenørar etter anbodskonkurranse.

Budsjettet til drift og vedlikehald av fylkesvegnettet for 2021 er spesifisert nedanfor: elektriske anlegg, skifte rekkverk, grøfing osv.

Veg – Drift og vedlikehald	Budsjett 2021
Drift	660,4
Vedlikehald:	
Tunnel - ordinært vedlikehald	31,8
Bru/ferjekai	107,0
Dekkelegging/oppmerking	113,2
Vegutstyr, miljø og andre tiltak	41,3
Administrasjon - fagseksjonane	147,8
Sum Veg – Drift og vedlikehald	1 101,5

Drift

Fylkesvegane i Vestland vert drifta gjennom 12 driftskontrakter. Det er sett av 660,4 mill. kr til dette i budsjettet for 2021. Beløpet dekker fylkeskommunen sine forplikningar i høve inngåtte kontraktar med entreprenør. Innafor driftskontraktane er det høve til å utføre noko tilleggstenester, men dette handlingsrommet kan ikkje utnyttast då det meste av løyvinga går med til å dekke kontraktsfesta beløp.

Vedlikehald

Det er eit stort vedlikehaldsbehov på vegnettet til Vestland fylkeskommune. Med dei løyvingane som er tilgjengeleg er det ikkje handlingsrom til å ta att noko etterslep. Ein legg såleis til grunn at forfallet vil auke ytterlegare. Budsjettet til vedlikehald er delt inn i 4 kategoriar. Omprioriteringar innafor ramma har ført til at dekke-legging/oppmerking er blitt auka noko i høve 2020 budsjettet, men nivået er framleis veldig lågt. Som ein konsekvens av omprioriteringa vert det mindre til dei andre kategoriane. Her er det berre pågåande vedlikehaldstiltak samt heilt nødvendige nye tiltak som er prioritert.

Tunnel - ordinært vedlikehald

Det vert sett av 31,8 mill. kr til vedlikehaldstiltak i tunnel. Det er i tillegg sett av midlar på investeringsbudsjettet knytt til oppgradering av tunnelar som følgje av krav i tunnelsikkerheitsforskrifta.

Bru/ferjekai

Det vert sett av 107,0 mill. kr til vedlikehaldstiltak på bruer og ferjekaier. Det er store utfordringar knytt til bruvedlikehald som det ikkje vil vere mogleg å løyse innanfor gjeldande budsjetterrammer. Forfallet knytt til bruer og kaier er om lag 2 mrd. kr.

Dekkelegging/oppmerking

Det vert sett av 113,2 mill. kr til dekkelegging og oppmerking. Med denne løyvinga vil vegdekket bli fornya med eit gjennomsnittleg intervall på om lag 70 år.

Vegutstyr, miljø og andre tiltak

Det vert sett av 41,3 mill. kr til ulike tiltak som vedlikehald av rekkverk, grøfter, murar, skilt og servicebygg.

Administrasjon - fagseksjonane

Det er sett av 147,8 mill. kr til fagseksjonane i avdeling for infrastruktur og veg. Dette skal m.a. dekke løns- og personalkostnader, bilutgifter, IKT-/lisenskostnadar, konsulentutgifter og reiseutgifter. Løyvinga vert sett i samanheng med løyvinga på løyvingsnivå 62 Administrasjon av Infrastruktur og veg på 26,8 mill. kr.

Løyvingsnivå 61: FTU-midlar

Løyvingsnivået har eit budsjett på 6,376 mill. kr. Denne løyvinga er det Trafikktryggingsutvalet (FTU) som disponerer. Midlane vert m.a. nytta innafor 3 ulike tilskotsordningar:

- Fysiske trafikktryggingstiltak
- Utarbeiding av kommunale trafikktryggingssplanar
- Trafikktryggingssaktivitetar

Løyvinga skal også dekkje driftskostnader til Trygg Trafikk, jf. samarbeidsavtalen, samt trafikktryggingsspris for Vestland fylkeskommune. Trafikktryggingssutvalet gjer nærmare vedtak om fordeling av midlane.

Løyvingsnivå 62: Administrasjon av Infrastruktur og veg

Løyvinga på 26,8 mill. kr dekkjer løns- og personalkostnader knytt til leiging og stabsfunksjonar. Løyvinga vert sett i samanheng med løyving til Administrasjon - fagseksjonane på 147,8 mill. kr som er budsjettert under løyvingsnivå 60.

Løyvingsnivå 63: Andre tiltak - infrastruktur og veg

Løyvinga på 0,9 mill. kr dekkjer tilskott til oppfølginga av sykkelbyavtaler i Førde og Florø samt årleg tilskott til drift av Tindevegen mellom Årdal og Luster.

Klimaeffekt

Sektoren har omfattande samhandling med eksterne entreprenørar. Det er i kontraktar med entreprenørane at ein har høve til å sette krav til klima og miljø.

Kvalifikasjonskrav som vert stilt er sertifisering etter ISO 14001 (2015), EMAS (EU Eco-Management and Audit Scheme for environmental management) eller Miljøfyrtårn. Vidare vert det stilt krav til Euro 6 for lastebilar som vert nytta til brøyting og strøing av areal i vinterdriftsklasse DkB og DkC.

4.3 Endringar frå 2020 til 2021 – tekniske justeringar

Ingen tekniske justeringar i budsjettet.

4.4 Innarbeidde salderingstiltak: 12 mill. kr

Tidlegare i budsjettprosessen har sektoren meldt inn eit meirbehov i 2021 på 59,8 mill. kr i. Dette meirbehovet er ikkje stort i høve det totale behovet innafor drift og vedlikehald, men meldt inn i høve til kva som er realistisk å få gjennomført. Sektoren har ikkje fått nokon rammeauke, slik at med eit innsparingskrav på 12 mill. kr vert det til saman 71,8 mill. kr som sektoren må kutte. Tabellen nedanfor syner dei innsparingstiltaka som er innarbeidd i budsjettet for 2021.

I arbeidsdokument 3/20 synte sektoren innsparingsparingstiltak på til saman 51,5 mill. kr, og sto igjen med eit innsparingskrav på 20,3 mill. kr. Det vart vidare opplyst at ytterlegare kutt må takast innafor FTU-midlar og/eller dekkelegging. I tabellen nedanfor er dette innarbeidd med ei redusert løyving til:

- FTU - 1,5 mill. kr
- Dekkelegging/oppmerking - 18,8 mill. kr

I arbeidsdokument 3/20 var kutt i løyving til opprydding ras/flaum sett til 40 mill. kr. Konsekvensen av dette kuttet er at det ikkje vil vere midlar i budsjettet til å rydde opp, og det må gjerast ei vurdering om vegen skal opnast. Det er gjort ei ny vurdering av denne posten, blant anna basert på erfaring så langt i 2020, og det er stor risiko knytt til å kutte heile løyvinga. Sektoren har difor omprioritert, redusert dekkelegging/oppmerking med 13 mill. kr og auka løyvinga til opprydding ras/flaum tilsvarande.

	2021		
Rammereduksjon	12,0		
Meirbehov:	59,8		

Dekkelegging	65,7		
Bru/ferjekai	14,9		
Vegutstyr	8,9		
Driftskontraktar - omprioritering	-29,4		
Tunell	-0,3		
Samla innsparingsbehov	71,8		
Innsparing løyvingnivå:		Tiltak	Konsekvens
FTU-midlar	5,0	Redusert løyving trygg skuleveg/hjartesonetiltak (1)	Tiltak må reduserast. Dette kan påverke trafikktryggleiken.
FTU-midlar	3,5	Reduksjon ulike tilskotsordningar (4)	Nivået på ulike tilskotsordningar må reduserast. Dette kan påverke trafikktryggleiken.
FTU-midlar	1,5	Redusert løyving til andre aktivitetar innafor FTU sitt ansvarsområde	Lågare aktivitetsnivå i vårt eige TS-arbeid. Dette kan påverke trafikktryggleiken.
Drift- vedlikehald	1,0	Redusert kantslått (2)	Redusert sikt som kan auka trafikkfaren. Spreiing av framande artar.
Drift- vedlikehald	1,0	Redusert tunellvask (3)	Støvplager, redusert sikt og visuell leiing, tilsmussing av naudutstyr/anna utstyr som kan føre til redusert levetid. Behov for kjemikaliar ved sjeldnare vask.
Drift- vedlikehald	27,0	Redusert løyving til opprydding ras/flaum (5)	Reduksjon i midlar til opprydding og det må gjerast vurderingar om vegen skal opnast.
Drift- vedlikehald	1,0	Stenge rasteplassar og toalett (6)	Rasteplassar utan toalett, søppeldunkar bord/benker og venterom kan føre til forsøpling.
Drift- vedlikehald	31,8	Dekkelegging/oppmerking	Det vil ta ca. 70 år å komme rundt med dekkelegging. Kan føre til auka kostnader til lapping i drifts-kontraktane
Samla innsparing	71,8		

Med desse innarbeidde salderingstiltaka er løyvinga til drift og vedlikehald fordelt med 70% til driftskontraktar og 30% til vedlikehald. Med eit fylkesvegnett på 5600 km og løyving til vedlikehald på 293,3 mill. kr utgjere ca. 52 000 kr. pr km. Dette er svært lite når ein i tillegg har eit kostbart vedlikehald då fylkesvegnettet består mykje av tunnelar og bruer. Manglande vedlikehald over tid vil føre til at det etter kvart vert naudsynt med større og dyrare tiltak. Når ikkje rammene vert auka vil det vere plass til færre tiltak og berre svært kritiske tiltak.

4.5 Alternative salderingstiltak: 12 mill. kr

Sektoren er utfordra på å kome med alternative salderingstiltak, jf. bestilling i finansutvalet. I tabellen nedanfor er alternative tiltak samt konsekvensar lista opp.

	2021		
Rammereduksjon	12,0		
Meirbehov:	59,8		
Dekkelegging	65,7		
Bru/ferjekai	14,9		
Vegutstyr	8,9		
Driftskontraktar - omprioritering	-29,4		
Tunell	-0,3		
Samla innsparingsbehov	71,8		
Innsparing løyvingsnivå:		Tiltak	Konsekvens
Drift- vedlikehald	1,0	Fv. 60 Strand, reparasjon av setning	Auka omfang av skaden, kan føre til behov for innsnevring av vegbane
Drift- vedlikehald	4,0	Fv. 5695 Eikefjorden, Setningsskade, masseutskifting, muring og skifte av felås	Forverring over tid vil føre til høgare kostnad
Drift- vedlikehald	1,0	Fv. 609 Stongfjorden. Møteplassar - tiltak utført tidlegare, men manglar ferdigstilling	Utsett ferdigstilling av tiltaket
Drift- vedlikehald	4,0	Fjellskjeringar Nordhordland	Auka nedfall frå skjeringar i vegbana, behov for auka grøftreisk
Drift- vedlikehald	3,0	Fv. 5745 Eid, bru 14-0012 Nor. Auke brukslast for mjølke- og fôrbil.	Redusert bæreevne, tunge køyretøy må framleis nytte omkøyringsveg
Drift- vedlikehald	8,0	Fv. 615 Løkkebø I, II, III, IV, V og VI. 6 bruer som treng mekanisk reparasjon, overflatebehandling av stål, erosjonssikring og rekkverk.	Redusert bæreevne, tunge køyretøy må etterkvart nytte omkøyringsveg. Meir omfattande vedlikehald på lang sikt.
Drift- vedlikehald	25,0	Dekkelegging/oppmerking	Det vil ta ca. 70 år å komme rundt med dekkelegging. Kan føre til auka kostnadar til lapping i drifts-kontraktane
Drift- vedlikehald	8,0	Driftskontraktar i Vestland, mindre skogrydding	Auka trafikkfare. Tre med snø heng ut i vegen, rotvelter med tre som dett ned og sperrar vegen eller deler av den. Redusert sikt som vil medføre ekstra kostnadar med endra oppmerka forbikøyringsfelt, eller gir mindre moglegheit til forbikøyring der det i dag er strekingar med sikt. Meir skog gir mindre sikt på smal og svingete veg for at store køyretøy skal kunne planlegge møtande trafikk.

			Strekningar med fin utsikt for turistar vil gro igjen.
Drift- vedlikehald	8,0	Driftskontraktar i Vestland, mindre drenering og fjerning av torvkant	Auka trafikkfare og øydelagt vegkropp på sikt. Meir vatn i vegbana, vatn tek nye veger og vil renne inn på nabo-eigedom, t.d. inn i kjellarar. Dette kan føre til erstatningskrav mot oss. Stikkrenner vil gå tett og vatnet vil ta nye retningar.
Drift- vedlikehald	2,8	Driftskontraktar i Vestland, mindre feiing av vegbane, gang-/sykkelveg	Auka trafikkfare med grus som ligg att i vegbane/gang- og sykkelveg. Kutt kan føre til motkrav frå entreprenør slik at innsparinga kan bli noko mindre.
Drift- vedlikehald	7,0	Opprydding etter ras/flaum	Mindre opprydding, må gjere vurdering av om vegen skal opnast
Samla innsparing	71,8		

Dato: 08.09.2020

Til: Finansutvalet

Saksnr: 2020/60738-5
Saksbehandlar: Karl Viken

Saksgang

Utv. saksnr.	Møtedato
Hovudutval for næring	16.09.2020

HU NÆRNA Budsjett 2021/økonomiplan 2021-2024 - arbeidsdokument 4/20

Forslag til uttale

1. Hovudutval for næring sluttar seg til presentert samla opplegg for driftsbudsjett 2021.
2. Hovudutval for næring sluttar seg til presentert opplegg for investeringsbudsjett 2021- 2024.
3. Hovudutval for næring sluttar seg til presentert budsjett for sektoren fordelt på løyvingsnivå og med innarbeidde salderingstiltak.

Samandrag

I denne saka får hovudutval for næring budsjettet for 2021 til handsaming. I tillegg til handsaming av sitt eige sektorbudsjett fordelt på løyvingsnivå og innarbeidde salderingstiltak for 2021, handsamar også hovudutvalet felles sentrale budsjettmoment og investeringsbudsjettet for perioden 2021- 2024.

Bård Sandal
fylkesdirektør

Ingrid Birkelund
Seksjonsleiar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I denne saka får hovudutval for næring budsjettet for 2021 til handsaming. I tillegg til handsaming av sitt eige sektorbudsjett fordelt på løyvingnivå og innarbeidde salderingstiltak for 2021, handsamar også hovudutvalet felles sentrale budsjettmoment og investeringsbudsjettet for perioden 2021- 2024.

Saka har slik inndeling:

Innleiing

1 Fellesdel – samla opplegg driftsbudsjett 2021

2 Fellesdel – Investeringsbudsjett 2021- 2024

3 Sektorbudsjett – Innovasjon og næring

Innleiing

Prosess

Involvering av hovudutval

Eit sentralt moment i denne runden av budsjettprosessen er involveringa av hovudutvala i forkant av finansutvalet. Hovudutvala får fylkesdirektør sitt budsjett presentert, og gjev uttale om sektorbudsjett, det samla budsjettopplegget og investeringsbudsjettet. I sektorbudsjetta er det fordeling av sektorramme på løyvingnivå og val av salderingstiltak som er det mest sentrale. Alle sektorane sine budsjett vert handsama i respektive utval. Uttalane frå dei ulike utvala vert del av grunnlaget for handsaminga i finansutvalet.

I tillegg får alle hovudutvala sak om administrativt innsparingsprogram til uttale. Nokre av tiltaka som er foreslått her, vil få verknad for alle avdelingar, t.d. reduksjon av kostnader til kontingentar, reiser og bevertning

To felles delar og sektorspesifikke delar

Alle utvalssakene som handsamast i denne omgang har tre delar. Det er to felles delar som kjem til handsaming i alle møte. Den fyrste går på kva som ligg i det totale budsjettopplegget til Vestland for 2021. Den andre delen er eit endeleg framlegg til investeringsbudsjett for planperioden 2021-2024. Det vert lagt opp til at hovudutvala også gjev ein uttale på desse to fyrste delane, og desse vil ligga ved når finansutvalet har si handsaming.

Den siste og tredje delen i alle sakene er sektorspesifikk, og dei ulike sektorbudsjetta kjem til handsaming og uttale i sine respektive hovudutval. Stabsavdelingane og tannhelse høyrer ikkje inn under noko hovudutval, og desse sektorbudsjetta vert presentert og kjem til handsaming i finansutvalet.

Som eksempel vil budsjettsaka som går til hovudutval for samferdsel og mobilitet ha slik struktur:

Del I. Fellesdel: budsjett 2021

Del II. Fellesdel: Investeringsbudsjett 2021- 2024

Del III. Sektorbudsjett mobilitet og kollektiv og infrastruktur og veg

Hovudutval for samferdsel og mobilitet gjev sin uttale til dei to fellesdelane og dei to presenterte sektorbudsjetta.

Sektorar utan utval

Som nemnt er det sektorar som ikkje høyrer innunder eit spesifikt hovudutval;

- Organisasjon og økonomi (inkludert eigedom)
- Strategi og digitalisering
- Tannhelse (ligg innunder Strategi og digitalisering)

Presentert budsjett frå fylkesdirektørane for stabsavdelingane og fylkestannlegen ligg også som referatsaker til finansutvalssaka, tilsvarende hovudutvalssakene med dei andre sektorbudsjetta.

Finansutvalet gjer så prosessvedtak på alle sektorbudsjetta. Uttalar frå hovudutvala vert ettersendt, og vert del av grunnlaget for handsaminga.

Førebels budsjetttramme for kontrollutvalet vert og presentert for finansutvalet. Sistnemnde vert utarbeidd av sekretariat for kontrollutvalet, og er del av område politisk styring, kontrollorgan organisasjon og økonomi.

Under er ein oppsummerande tabell:

Utval	Dato	Handsaming
Hovudutval for opplæring og kompetanse	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for opplæring og fellesdelar
Hovudutval for samferdsel og mobilitet	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for veg og infrastruktur og mobilitet og kollektiv og fellesdelar
Hovudutval for kultur, idrett og integrering	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for kultur og fellesdelar
Hovudutval for næring	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for innovasjon og næring og fellesdelar
Finansutval	17.sept.	Prosessvedtak alle sektorbudsjett og fellesdelar
		Budsjett for kontrollutvalet til orientering

Saldering driftsbudsjett og økonomiplanperiode

Saldering driftsbudsjett 2021

Finansutvalet gjorde i første møte følgjande prosessvedtak i høve til presenterte salderingstiltak på 100 mill. kr;

«Finansutvalet tek dei sektorvise salderingstiltaka til vitande og ber fylkesrådmannen om å leggje dei presenterte sektorvise salderingstiltaka til grunn i det vidare arbeidet fram mot handsaming i hovudutvala.»

I budsjettframlegga for dei ulike sektorane er dei tidelegare presenterte salderingstiltaka til sektorane innarbeidde. I første arbeidsdokument var status for salderinga at to sektorar - infrastruktur og veg og opplæring og kompetanse – ikkje var heilt i mål med sine utfordringar. I dette budsjettframlegget har alle sektorane innarbeidd naudsynte tiltak, slik at det samla salderingsbehovet på 100 mill. kr er løyst.

Samstundes gjorde finansutvalet følgjande prosessvedtak;

«Fylkesrådmann vert bedt om å synleggjere alternative salderingstiltak på totalt 100 mill. kr innan sektorane fram mot handsaming i hovudutvala.»

Dei 100 mill. kr i alternative salderingstiltak er lista opp i kvart einskilt sektorbudsjett. Finansutvalet kan om ønskeleg bruke desse som alternativ, og byte ut innarbeidde tiltak som utvalet ikkje vil gå vidare med.

Ut over dei 100 mill. kr må sektorane også finne inndekking i form av tiltak for å dekke inn meirbehov utover budsjetttramma. Tertialrapporten etter 2. tertial syner også at særskilt kollektivsektoren, opplæring og kompetanse og tannhelse har negativ drift i 2020 som også må takast omsyn til i budsjetteringa for 2021.

Saldering økonomiplan: utgreiingsområde

Det vidare behovet for salderingstiltak utover i økonomiplanperioden har gjort det naudsynt å greie ut område som kan vere aktuelle i høve til innsparingar. Finansutvalet har tidlegare gjort slikt prosessvedtak om dette:

«Finansutvalet viser til behovet for ytterlegare innsparingar i drifta i økonomiplanperioden, og ber i denne samanhengen om at utgreiingar innanfor følgjande område vert sett i verk:

Utgreiingsframlegga i tabellen vert sett i gang med dette unntaket/presisering:

-Det vert ikkje starta opp ny skulestruktursak, men oppfyllingsgrad, utlysingspraksis og tilbodsstruktur blir gjennomgått.»

I dette arbeidsdokumentet gjev fylkesrådmannen ein status for det meir langsiktige arbeidet for å få eit berekraftig driftsnivå.

Budsjettmessige klimakonsekvensar

Finansutvalet tok i møte 26.03.20 statusmeldinga om klimabudsjett til orientering. Klimabudsjettet er eit viktig styringsverktøy for å redusere klimagassutslepp fram mot 2030.

I endeleg budsjettframlegg frå finansutvalet som kjem til handsaming i november, legg ein opp til å ta inn eit eige klimakapittel, tilsvarande det som var med i budsjettet for 2020. Her vil det vera klimamål, samla prognosar for utslepp av klimagassar frå Vestland fylkeskommune og oversikt over utsleppa for kvar sektor. Framstillinga vil vere mest mogeleg oppdatert og relevant for Vestland fylkeskommune sin situasjon for 2021 og åra framover.

I denne omgangen vert budsjettet foreslått vedteke på løyvingsnivå innan kvar sektor. Vurderingane av klimaeffektar er sett opp under omtalen av den einskilde sektor sine løyvingsnivå. Informasjonen her vil kunne vere viktig i utarbeidinga av Vestland fylkeskommune sitt klimabudsjett. Sektoren strategisk utvikling og digitalisering skal yte fagleg støtte til dei andre sektorane i dette arbeidet.

Oppfølgingspunkt

Kontraktskostnadar kollektiv

Når det gjeld kontraktskostnadar innan kollektiv, vart det i førre arbeidsdokument sagt at fylkesrådmannen skulle kome tilbake til korleis utslaga av indeksjusteringane skulle handsamast. I budsjettet for 2021 er det teke ut 88 mill. kr som følgje av nedgangen i kontraktskostnadar i ferjesektoren frå 2020 til 2021.

I tillegg er kostnadane i kollektivsektoren generelt påverka av svingingar i dei ulike indeksane som kontraktssummane vert rekna ut frå. Utslaga i indeksane er usikre og vert i desse tider også påverka av pandemien. Fylkesrådmannen meiner utslaga i desse indeksane/kostnadane er så vidt usikre, at ein ikkje vil tilrå å endre budsjetttramma for Mobilitet og kollektiv utover det som vart gjort i arbeidsdokument 3/20.

Kontraktskostnadane for ferje vil stiga i økonomiplanperioden, etter den mellombelse nedgangen frå 2020 til 2021 og reduksjonen i budsjetttramma som finansutvalet gjorde prosessvedtak om i arbeidsdokument 3/20 i samband med fastsetjing av sektorrammene, gjer at ein har teke høgde for auken i kostnadar dei neste åra i økonomiplanperioden, som ein kjenner til på noverande tidspunkt.

Budsjett sjølvprofilering/skilting og konsulenttenester

Det vert vist til prosessvedtak frå førre finansutval i juni der det vert bede om at fylkeskommunen sitt budsjett for sjølvprofilering, inkludert skilting, og budsjettet for konsulenttenester, vert lagt fram. For 2020 har ikkje fylkeskommunen noko gjennomgåande budsjett der alle einingane har detaljert kostnadane sine på desse to områda. Det kjem av at ein ikkje kunne ha ein vanleg budsjettprosess for 2020 der einingane detaljerte sine budsjett etter likeins prinsipp hausten 2019. Å bruka historiske tal for dei to gamle fylka har vist seg å ikkje gje eit presist bilete av kva som vert brukt i Vestland på desse to områda.

I dette dokumentet kjem framlegg til budsjett pr. løyvingsnivå. Når ein får prosessvedtak på dette vil einingane detaljere budsjettet sitt fram til neste møte i finansutvalet. Fylkesrådmannen vil då kunne presentere eit endeleg budsjettopplegg på detaljert nivå der dei totale budsjettet for Vestland for sjølvprofilering, inkludert skilting og konsulenttenester vil verte lagt fram for finansutvalet.

Finansiering bybanen

Det vert synt til prosessvedtak i førre finansutval der fylkesrådmannen vert beden om å klargjere korleis tidlegare bybaneinvesteringar samt investeringar til bybanevogner inngår, eller ikkje inngår i den samla gjeldsgraden for Vestland fylkeskommune på 115 %.

Fylkesrådmannen kan opplysa følgjande:

Utbygging av bybanen frå Bergen sentrum til Flesland har i all hovudsak vorte finansiert med bompengar og statstilskot. Ordninga med bompengar er slik at bompengeselskapet tek opp lån til bygginga. Lånet vert nedbetalt med bompengar som bompengeselskapet krev inn. På denne måten inngår ikkje bompengelån i fylkeskommunen si gjeld, men ligg i rekneskapen til bompengeselskapet Ferde AS. Fylkeskommunen har garantert for desse låna. Ferde AS sine lån til bypakke Bergen utgjorde 5,27 mrd. kr ved siste årsskifte. Denne summen omfattar meir enn berre bybanen, men bybanen er det klart største prosjektet.

Bybanevognene er i all hovudsak finansiert av fylkeskommunen med lån og inngår dermed i lånegjelda som er rekna med når ein ser på kva som er innanfor grensa for lånegjeld på 115%. Ein vil anslå at lån som er nytta til finansiering av bybanevogner utgjer om lag 650 mill. kr ved inngangen til 2020.

Avdelingsleiarressursar og andre leiarressursar ved vgs

Gjennom prosessvedtak i førre møte i finansutvalet vart fylkesrådmannen beden om å sjå nærare på omfanget og fordelinga av avdelingsressursane og andre leiarressursar ved dei vidaregåande skulane i Vestland fylkeskommune.

Opplæring og kompetanse er i gang med ei kartlegging basert på det ein har av data om dette; supplert med intervju. Denne kartlegginga må sjåast i samband med sak om ny budsjettmodell og sak om mål og strategiar. Desse to sakene er ferdig og kjem til handsaming politisk i november. Det vert difor presentert eit heilskapleg notat om avdelingsressursar og leiarressursar til finansutvalet i november, og dette notatet vil då kunne sjåast i samband med at det skal koma eit endeleg detaljert framlegg til budsjett for sektoren.

Inntektskjelder - Havbruksmidlar

Regjeringa foreslo i revidert nasjonalbudsjett at det skal innførast ei produksjonsavgift på laks, aure og regnbogeare. Inntektene frå avgifta skal fordelast til havbrukskommunane og fylkeskommunane. Ei produksjonsavgift vil gje jamnare inntekter til kommunar og fylkeskommunar enn inntektene ein har fått frå sal av nye konsesjonar.

Samstundes er det forslag om å endre fordelinga av sals- og auksjonsinntektene frå auka kapasitet og nye løyve. Frå 2017 har midlane vore fordelt etter ein fordelingsnøkkel der kommunar og fylkeskommunar har fått tildelt 80 prosent og staten 20 prosent av midlane. No føreslår regjeringa å endre fordelingsnøkkelen slik at 75 prosent skal gå til staten og 25 prosent til kommunar og fylkeskommunar. Det er her dei største midlane ligg, og denne omfordelinga er uheldig sett frå kommunar og fylkeskommunar sin ståstad.

Ved behandlinga av revidert nasjonalbudsjett gjekk Stortinget inn for å endre fordelinga slik at kommunar/fylkeskommunar skal få 40 prosent av sals- og auksjonsinntektene. Dette slår inn frå 2022.

For åra 2020 og 2021 vert Havbruksfondet tilført 2,25 mrd. kr og 1 mrd. kr. Vestland fylkeskommune vil etter alt å døme få utbetalt vel 63 mill. kr i 2020 og rundt 28 mill. kr i 2021.

Administrativt innsparingsprogram

I eiga sak til hovudutvala og finansutvalet har fylkesrådmannen gjennomgang av det administrative effektiviseringsarbeidet. Programmet vart vedteke av fylkestinget som del av budsjettarbeidet for 2020.

Arbeidet har vore gjennomført mellom anna gjennom bruk av arbeidsgrupper der mellom anna dei tillitsvalde har delteke. Fylkesrådmannen viser til denne saka, men vil her kort peike på hovudpunkta:

- Identifiserte mogelege innsparingar i komande økonomiplanperiode er på vel 100 mill. kr
- Overslag for 2021 er 27 mill. kr fordelt slik på ulike kostnadsgrupper:
 - Diverse driftskostnader 12,4 mill. kr
 - Byggdrift 8,0 mill. kr
 - IKT og digitalisering 5,2 mill. kr
 - Finansforvaltning 1,0 mill. kr
 - Anna 0,4 mill. kr

1 Fellesdel – samla opplegg driftsbudsjett 2021

Økonomiske føresetnadar før statsbudsjettet

Sentrale inntekter

I økonomiplanen, som vart handsama av fylkestinget i juni, vart det gjeve slikt oversyn over sentrale inntekter og utgifter:

	BUDSJ. 2020	2021	2022	2023	2024
Skatt, rammetilskot og inntektsutjamn	-9 938 970	-9 983 770	-9 978 570	-9 973 370	-9 973 370
Andre generelle statstilskot	-101 400	-101 400	-101 400	-101 400	-101 400
Konsesjonskraftsinntekter	-182 000	-150 000	-157 000	-165 000	-165 000
Kapitalinnt/utg, utbytte og rentekomp.	833 900	868 300	931 900	1 041 000	1 133 400
Pensjonsutg/fellesutg/ løns- og prisvekst	44 839	44 839	44 839	44 839	44 839
Bruk/avsetning til fond	-70 000	96 400	77 600	88 300	17 900
Overføring til investering	536 997	536 997	536 997	536 997	536 997
Sum felles inntekter og utgifter	-8 876 634	-8 688 634	-8 645 634	-8 528 634	-8 506 634

I kommuneproposisjonen varsla regjeringa ein vekst i frie inntekter for fylkeskommunane på 0,4 mrd. kr. Veksten er rekna frå budsjettnivået i opphavleg 2020-budsjett (koronaeffekten av reduserte skatteinntekter i 2020 er halden utanom). Vestland fylkeskommune sin del av veksten er rekna å utgjere om lag 50 mill. kr.

Bortsett frå det som er sagt framfor om havbruksfond, har ein lite nytt å melde i høve til det som vart presentert i økonomiplanen. I 2020 la fylkestinget inn 2 mill. kr frå havbruksfond. Dersom tildelinga i 2021 vert på 28 mill. kr, inneber dette at «Andre generelle statstilskot» går opp med 26 mill. kr.

Løn- og prisvekst

Ved utarbeiding av budsjett for 2021 har sektorane og einingane førebels brukt 2020-nivå. Tala i økonomiplantabellen ovanfor er i same løns- og prisnivå som budsjettet for 2020. Endringane frå 2020 til 2021 vil då ikkje ha med seg

prisvekst, men er reelle eller tekniske endringar som er forklart i budsjettoplegget. Når statsbudsjettet kjem tidleg i oktober, vil ein justere opp heile budsjettet med pris- og lønsvnivå for 2021. På denne måten vil det endelege framlegget til budsjett som vert handsama i november/desember vere i 2021- kr.

Verknadar av Korona- pandemien for budsjett 2021

Budsjetteringa for 2021 i den situasjonen ein er no, er særskilt krevjande. Frå sentralt hald er det ikkje kome signal på at ein skal ta høgde for verknadar av Korona når kommunesektoren budsjetterer for neste år. Tvert om skal ein leggje til grunn eit normalår. Av det kan ein slutte at ein ikkje skal budsjettere inn varige verknadar av pandemien. Slik situasjonen er no med store budsjettavvik på alle område, for både kostnader og inntekter, er det vanskeleg å leggje til grunn eit slikt scenario. Når statsbudsjettet kjem, vil ein få svaret på kva linje ein vel frå sentralt hald, og då vert det klårare kva fylkeskommunen kan leggje til grunn for budsjetteringa.

- Føresetnadar kollektivsektoren og tannhelse

Kollektivsektoren har i fleire år budsjettert med ein auke i passasjertal, og med ein auke i billettinntekter på 3,5 %. Dei fleste åra har det vist seg at ambisjonen om vekst i budsjettet har vorte nådd, og fleire år har veksten vore ein del høgare enn dette. I 2021 ville ein, om det ikkje var for pandemien, også budsjettert med om lag 3,5 % inntektsvekst. Fylkesrådmannen meiner det ikkje vil vere rett å leggje opp til eit scenario for 2021 så lenge ein ikkje har ein normalsituasjon, og ein er usikker på dei varige verknadane av pandemien. Førebels, og før statsbudsjettet for 2021 er gjort kjent, vil kollektivsektoren leggje seg på ein føresetnad der det er nullvekst i inntektene frå 2020 til 2021. Det inneber at inntektsnivået er 30 mill. kr lågare enn ved eit normalt scenario. For tannhelse vil ein budsjettere med eit noko lågare inntektsnivå enn eit normalår skulle tilseie.

Driftsbudsjettet

Sektorrammer

I førre møte i finansutvalet vart det, ved handsaming av arbeidsdokument 3/20, gjort prosessvedtak om å leggje sektorrammene i tabellen under til grunn for budsjett 2021. Sektorane har brukt desse rammene i budsjetteringa av sine løyvningsnivå:

Sektorrammer

Sektor	Ramme 2021 A-dok 3
Pol. St., kont.utv, orgøk	758 170
St.utv. og digitalisering	172 267
Tannhelse	272 164
Kultur, idr. og inkluder.	309 568
Infrastruktur og veg	1 135 692
Mobilitet og kollektiv	2 396 858
Innovasjon og nærsutv.	237 542
Oppl. og kompetanse	3 441 222
Sum sektornivå	8 723 483

Løyvningsnivå

I dette møtet vert sektorrammene i tabellen over delt opp i dei ulike føremåla, også kalla løyvningsnivå, innanfor kvar sektor. Finansutvalet gjer prosessvedtek på summene som skal brukast på dei ulike føremåla innan kvar sektor. Dette vert gjort på bakgrunn av dei politiske sakene og uttalen frå hovudutvala. Finansutvalet kan slutte seg til uttalen som hovudutvala har gjort, men utvalet kan og gjennom sitt prosessvedtak endre summene på løyvningsnivå ved å omprioritere.

Innarbeidde tiltak

I dei ulike løyvningsnivå er det innarbeidd salderingstiltak for kvar sektor. Det vil gå fram kva løyvningsnivå som er redusert gjennom det innarbeidd salderingstiltaket. Til dømes vil det for tannhelse sitt sektorbudsjett vera eit tiltak som går på inntektsida, og då vil det framkome at dette tiltaket har redusert ramma som vert tildelt løyvningsnivået pasientbehandling.

Alternative tiltak

Det er sett opp alternative tiltak og finansutvalet vil då ha høve til å gjere om på tiltaka som sektoren har innarbeidd, og byte dei ut med dei alternative tiltaka som vert presenterte. Eksempelvis har kultur, idrett og inkludering eit tiltak som reduserer løyvningsnivået inkludering, strategi og analyse ved å redusere nokre tilskotsordningar. Dersom finansutvalet ikkje ønskjer å gå for dette salderingstiltaket, vil dei kunne byte det ut ved heller å ta eit tiltak på sektoren

si alternative liste med salderingskutt. Dei same vurderingane vil også hovudutvala gjere for sine sektorar sine løyvingnivå og tiltak; og då vert det del av hovudutvalet sin uttale.

Referatsaker og protokollar.

Alle hovudutvalssakene ligg som referatsaker til finansutvalssaka, og protokollane frå hovudutvalsmøta vert ettersendt til finansutvalet.

Sektorar utan hovudutval

- Strategisk utvikling og digitalisering
- Organisasjon og økonomi
- Tannhelse

For dei tre sektorane utan hovudutval vil presentert budsjettopplegg med summar på løyvingnivå, innarbeidde tiltak og alternative tiltak ligge som melingssaker til saksframlegget som vert handsama i finansutvalet. Alle dei presenterte sektorbudsjetta vil vere gjennomgåande like med summar på løyvingnivå, innarbeidde tiltak og alternative tiltak. I tillegg kjem forslaga i det administrative innsparingsprogrammet, som i stor grad inneber kostnadsreduksjonar i dei sentrale stabane.

Utgreiingsområde økonomiplan -status

Det vidare behovet for salderingstiltak utover i økonomiplanperioden har gjort det naudsynt å greie ut område som kan vere aktuelle i høve til innsparingar. Finansutvalet har tidlegare, ved handsaming av arbeidsdokument 1/20, gjort slikt prosessvedtak om dette:

«Finansutvalet viser til behovet for ytterlegare innsparingar i drifta i økonomiplanperioden, og ber i denne samanhengen om at utgreiingar innanfor følgjande område vert sett i verk:

Utgreiingsframlegga i tabellen vert sett i gang med dette unntaket/presisering:

-Det vert ikkje starta opp ny skulestruktursak, men oppfyltingsgrad, utlysingspraksis og tilbodsstruktur blir gjennomgått.»

Fylkesrådmannen har i dette arbeidsdokumentet fokusert på aktuelle tiltak for å redusere budsjettet 2021 med 100 mill. kr samanlikna med 2020. Finansutvalet ba i møte 18. juni om ei alternativ tiltaksliste på 100 mill. kr. Tiltakslistene er utarbeidde sektorvis og vert handsama slik at hovudutvala gjev uttale om tiltaka til finansutvalet.

Det går fram av finansutvalet sitt prosessvedtak ovanfor at det vil vere behov for ytterlegare budsjetttilpassingar i økonomiplanperioden, og det vil i denne samanhengen vere aktuelt å utgreie større tiltak og verknadene av desse.

Som nemnt i arbeidsdokument 3/20, har fylkesdirektørane utarbeidd oversyn over utgreiingsarbeidet med framdriftsplan. Dei ulike sektorane har ulikt omfang og dette gjer at utgreiingsområda er ulike både i kva effektar ein kan oppnå og kva konsekvensar det kan medføre å ta resultatata av utgreiingane til følgje.

Fylkesrådmannen ser det som naturleg at resultatet av dette arbeidet inngår som ein del av økonomiplanarbeidet for perioden fram til 2024. For ein del utgreiingar vil det naturleg ta noko tid før ein kan få resultat, og for andre kan sjølve utgreiinga ta tid.

Fylkesrådmannen viser nedanfor kva status er for dette arbeidet for kvar sektor.

Infrastruktur og veg

- Vurdere innretting av trafikksikringsmidlane: Konsekvensvurdering av budsjettreduksjon på 8,5 mill. kr hausten 2020.
- Vurdering av kontraktsstrategi, vedlikehald og utbyggingsstandard skal gjennomførast som del av RTP-prosessen. Regional transportplan skal leggjast ut på høyring sommaren 2021.

Mobilitet og kollektiv

- Redusert ruteproduksjon kan gjennomførast anten ved prosentvise reduksjonar i ruteproduksjonen innanfor dei ulike tilboda, eller ved å fastlegge prinsipp for korleis tilboda skal utformast. Prinsippa kan gå på frekvens, passasjertal, i kva grad det er mogeleg med omkøyning t.d. for eit ferjesamband m.v.

- Vurdere talet på billettautomatar langs bybanetraseen. Bruken av billettautomatane har gått ned etter kvart som mobilappen er den mest nytta betalingskanalen.
- Vurdere innrettinga av skuleskyssen. Denne skyssen er i mange høve dimensjonerande for talet på bussar, og samordning av skuletid/skuleruter bør utgreiast i samarbeid med kommunane for det som gjeld grunnskuleskyssen.
- Endring i rutestruktur som følgje av nye vegar og bruer. Døme på dette i komande økonomiplanperiode er E39 Sveгатjørn – Rådal og Bybanen til Fyllingsdalen.

Innovasjon og næringsutvikling

- Vurdere prioritering mellom fagområde i samband med utarbeiding av regional plan for innovasjon og næringsutvikling.
- Potensialet for «EU-finansiering av tiltak»: I tråd med framlagt framdriftsplan er det sett i gang utgreiingsarbeid med tanke på potensialet for finansiering – spesielt med tanke på EU-programmet «Horizon Europe». Det er utarbeidd oversyn over innvilga søknader til Horisont 2020, skildring av tema i Horisont Europe som er relevante for VLFK, og dialog med avdelingane om aktuelle satsingsområde i økonomiplanperioden.

Tannhelse

- Gjennomgang av fordeling mellom statleg og fylkeskommunal finansiering av TK-Vestland og vurdering av takstane ved kompetansesenteret opp mot dei andre kompetansesentera.
- Gjennomgang av driftsmodell opp mot tilgjengeleg budsjett ved TK-Vestland.
- Vurdere kompetansesamansetjing i tannhelsetenesta m.a. ved kartlegging av alderssamansetjing.

Opplæring og kompetanse

- Sektoren har inndelt dei ulike utgreiingsområda etter tidspunkt for ferdigstilling med tiltak innanfor kvar bolk. Fleire av tiltaka er foreslått innarbeidde i budsjettet for 2021. I eiga sak vert idrettstilbodet vurdert. Det same gjeld evaluering av Hardanger produksjonsskule og organisering av fagskuledrifta i Vestland fylkeskommune.
- Av større utgreiingsområde kan nemnast vurdering av klasseoppfylling, tilbodsstruktur og handtering av omval.

Kultur, idrett og inkludering

- Vurdere vilkåra for løyving av fylkeskommunale driftstilskot.
- Gjennomgå fordeling/ansvar mellom stat, kommune og fylkeskommune for driftstilskot innan dette feltet.

Strategisk utvikling og digitalisering

- Sektoren sine tiltak inngår for ein stor del i det administrative innsparingsprogrammet som er til handsaming i eiga sak til finansutvalet.

Organisasjon og økonomi

- Sektoren sine tiltak inngår for ein stor del i det administrative innsparingsprogrammet som er til handsaming i eiga sak til finansutvalet.

2 Fellesdel – investeringsbudsjett 2021- 2024

Innleiing investering - fullstendig opplegg

I dette arbeidsdokumentet vert det presentert eit investeringsbudsjett innanfor handlingsregelen, maksimal gjeldsgrad på 115 %, med naudsynte reduksjonar og forskyvingar og med særskilt handsaming av nokre prosjekt som er peika på av finansutvalet.

Vestland fylkeskommune hadde for førre planperiode eit investeringsbudsjett som i stor grad var ei vidareføring av dei vedtaka som var gjort i dei to gamle fylka. I arbeidsdokument 2/20 vart det vist til at dei gjeldande planane hadde eit særst høgt investeringsnivå, og at det var naudsynt med reduksjonar. Dette for hindre at det nye fylket skulle få monaleg gjeldsoppygging, og ein gjeldsgrad som ikkje var i samsvar med vedteken handlingsregel på dette området.

I revidert opplegg til investeringsbudsjett for 2021- 2024 peika fylkesrådmannen på retemporisering av det som låg inne, og viste til mogelege reduksjonar på 1,4 mrd. kr i 2022 og 1,3 mrd. kr i 2023. Samstundes la ein opp til eit moderat investeringsnivå i 2024. I dette låg det at nokre få prosjekt vart teke ut av planen, ein del vart skyvd ut i tid og fleire fekk reviderte kostnadsoverslag.

Finansutvalet gjorde prosessvedtak på det reviderte opplegget slik at ein hadde rammer i planperioden å arbeide vidare med. Rammene la opp til eit investeringsnivå innanfor handlingsregelen.

I presentert opplegg under kjem ein attende med same opplegg som det som vart presentert i mai- møtet når investeringsbudsjettet vart handsama, men har med eventuelle oppdateringar når det gjeld kostnadar og framdrift. Oppdateringane er lista opp under dei ulike investeringsprogramma. I endeleg framlegg til investeringsbudsjett vil fylkesrådmannen kome attende med detaljert omtale av alle område og prosjekt.

Finansutvalet gjorde også prosessvedtak som gjaldt handsaminga av nokre einskilde prosjekt, og ei særskilt vurdering av desse.

Oppfølging og status einskilde prosjekt

- Laksevåg, vgs og fagskule

I handsaminga av arbeidsdokument 2/20 vart det gjort følgjande prosessvedtak:

«For Laksevåg og Bergen Maritime vgs og Fagskolen i Hordaland viser finansutvalet til tidlegare vedtak i fylkestinget i PS 28/2019, og har ein ambisjon om realisera prosjektet som planlagt. Finansutvalet ber fylkesrådmannen vurdere tiltak for å betra finansieringa av prosjektet.»

I dette arbeidsdokumentet er Laksevåg og Bergen Maritime vgs og Fagskolen i Hordaland lagt inn slik at prosjektet vert realisert. Investeringa er foreslått forskyvd 2,5 år ut i tid. Dette er naudsynt for at investeringsnivået for fylkeskommunen ikkje skal overskride den vedtekne grensa.

Når det gjeld løysingar for å betra finansieringa av prosjektet utan å redusere kapasiteten og storleiken på det nye bygget, vil private investorar kunne vere eit alternativ. Dette er likevel ikkje å tilrå ut frå ei økonomisk vurdering. Det kjem av at lånerenta og avkastningskravet (husleiga) til dei private investorane vil vere vesentleg høgare enn lånerenta fylkeskommunen oppnår. Det er lagt inn løyving på 15 mill. kr i 2023 og 100 mill. kr i 2024 til prosjektet med restløyvingar i neste økonomiplanperiode. .

Fylkesrådmannen viser til at andre skulebygg som er komne like langt i planleggingsprosessen også er utsette om lag 2 år; slik at ein likebehandlar tilsvarande skuleprosjekt.

- Svelgen – Indrehus

Det vert synt til handsaming av arbeidsdokument 3/20 og oppfølging av prosessvedtak knytt til følgjande prosjekt: Fv. 614 Svelgen – Indrehus: Det vert vist til tidlegare prosessvedtak der det vert bedt om at fylkesrådmannen synleggjer ei mogleg raskare framdrift i prosjektet.

Gjeldande kostnadsoverslag for prosjektet var 1,65 mrd. 2020-kr med ei uvisse på 10%. Etter vedtak i fylkestinget 10. juni 2020 (sak 65/20) vart vegarmen gjennom Kruna forkasta. Nytt kostnadsoverslag vert då sett til 1,45 mrd. 2020-kr med ei uvisse på 10 %. Det vert lagt til grunn at det kan vere mogleg å gjennomføre prosjektet etter ein framdriftsplan som gjer at prosjektet vert ferdigstilt i 2026. Behov for løyving i mill. 2020-kr for å halde slik framdrift til og med 2026 er estimert til å verte slik:

2021	2022	2023	2024	2025	2026
5	50	400	400	400	190

Ein slik prosjektkostnad og framdrift vil det ikkje vere mogleg å få til innanfor gjeldande investeringsrammer. Låneopptaket i perioden vil verte monaleg auka og gjeldsgraden vil ikkje vere i tråd med den nemnde handlingsregelen som tilseier maksimalt 115 %. Einaste moglegheit ville vere å redusere andre stader i investeringsprogrammet for veg, men det er å poengtere at løyvingane til større pottar som tunnelrehabilitering, bruer og kaier og mindre utbetringar er særskilte knappe i høve til behovet. Forutan prosjektet Ytre Steinsund bru så er det ikkje mange vegprosjektet som det monnar å redusere eller forseinke. Når det gjeld brukarfinansiering, gjennom bompengefinansiering, så er dette lite aktuelt fordi prosjektet har eit lågt trafikkgrunnlag.

I opplegget fylkesrådmannen presenterer tilrår ein difor realisering av prosjektet, men at det får oppstart seint i perioden. Det er lagt inn 5 mill. kr som startløyving til prosjektet i 2024.

- o Atløysambandet

Det vert vist til prosessvedtak i mai-møtet i finansutvalet; «Det vert utarbeidd sak om korleis den statlege ordninga for ferjeavløysing kan utnyttast best mogeleg for Atløysambandet og eventuelt andre prosjekt som er i same finansieringssituasjon».

Fylkesrådmannen legg til grunn at regjeringa kjem tilbake med oppfølginga av Stortinget sine vedtak i samband med statsbudsjettet for 2021 i oktober. Vidare forutset fylkesrådmannen at ferjeavløysingsprosjekta må vurderast samla i samband med regional transportplan ut frå oppdaterte retningslinjer for ordninga. I neste møte i finansutvalet vil ein, etter at statsbudsjettet er klart, kome tilbake med korleis ordninga kan brukast for dei prosjekta som er aktuelle for denne typen finansiering. Førebels er det lagt inn 10 mill. kr som startløyving til prosjektet i 2024. Det vert elles synt til delen som går på finansiering under, og då særskilt delen - *Gjeldsgrad og investeringsprosjekt med særskilt finansiering.*

- o Opplæringsfartøy

I handsaminga av arbeidsdokument 2 vart det synt til at fylkesrådmannen har stogga prosessen med kjøp av nytt opplæringsfartøy for Måløy vidaregåande skule. Det vart i møtet gjort prosessvedtak på at det skulle fremjast ei sak som tek for seg løysingar som kan stetta dei naudsynte behova ved eit slikt fartøy. Det er sett ned eit prosjekt som skal arbeide fram desse alternativa, arbeide med anskaffinga og legge fram ei sak. Gruppa har fyrste møte i september, og det er mellom anna oppnemnt medlemmer frå Opplæringsfartøy AS (Selskapet som eig dagens båt ved Måløy vgs) og Austevoll vgs. Fylkesrådmannen vil koma attende med resultatet av dette arbeidet. Førebels er prosjektet lagt inn med løyving på 78 mill. kr i 2021 og 50 mill. kr i 2022.

Oversyn investeringsopplegg 2021- 2024

Under er oversynstabell med investeringar pr. sektor for presentert opplegg for perioden 2021- 2024.

Sektorar / tal i 1000kr	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024

Fylkesveg, inkl. tunellar og rassikring	10 823 176	2 514 531	3 211 588	2 933 278	2 163 779
Kollektiv, inkl. bybane	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400
Opplæring	3 404 673	737 123	854 250	933 700	879 600
Fellesfunksjonar	1 113 000	464 000	464 000	106 000	79 000
Tannhelse	99 100	14 200	19 200	20 200	45 500
Regional utvikling	80 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Kultur	32 000	3 000	3 000	23 000	3 000
SUM	19 077 249	5 692 754	5 634 638	4 277 578	3 472 279

Under er dei 3 investeringsprogramma presentert. Desse er i samsvar med:

- Tidlegare presenterte tal
- Oppdaterte tal for framdrift og kostnadsestimat
- I tråd med gjeldande handlingsreglar; gjeldsgrad

I tillegg til tal og tekst er det under tabellane kort gjort greie for moment ved einiskilde prosjekt dersom det er vesentlege endringar eller nye moment i høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2/20 i finansutvalet i mai. Dei prosjekta som finansutvalet har bedt om særskilt handsaming på er det gjort greie for over i høve til korleis prosjekta er innarbeida i dei ulike investeringsprogramma.

Investeringsprogram bygg og eigedom

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Fellesfunksjonar	1 113 000	464 000	464 000	106 000	79 000
Eigenkapitalinnskøt KLP	30 000	7 500	7 500	7 500	7 500
El-bilar	8 800	2 200	2 200	2 200	2 200
Fylkeshuset Bergen– Ombygg/oppr	825 000	400 000	400 000	25 000	0
Fylkeshuset Leikanger - rehab Tiltak gang- og sykkeltiltak, fylk.kom bygg	77 000	0	15 000	32 000	30 000
IT-investeringar	26 400	6 600	6 600	6 600	6 600
Skilting, bygg	130 800	32 700	32 700	32 700	32 700
	15 000	15 000	0	0	0
Opplæring	3 404 673	737 123	854 250	933 700	879 600
Ombygging/rehab/mindre tilbygg	389 200	97 300	97 300	97 300	97 300
Utstyr og IT på skulane	149 600	37 400	37 400	37 400	37 400
Askøy vgs	622 000	190 000	210 000	180 000	42 000
Austrheim vgs	6 000	0	0	0	6 000
Bømlo vgs	21 000	4 000	17 000	0	0
Dale vgs - rehab/omb verkstadbyg	24 000	0	0	10 000	14 000
Eid vgs - nytt undervisningsareal	41 400	8 000	10 000	10 000	13 400
Firda vgs - rehab fløy D Aulabygg	18 000	0	0	8 000	10 000
Førde vgs./campus Førde	753 000	90 000	260 000	263 000	140 000
Knarvik vgs	6 000	0	0	0	6 000
Kvam nybygg fase 1	59 000	1 000	20 000	38 000	0
Kvam nybygg fase 2	6 000	0	0	0	6 000
Laksevåg MBS vgs og Fagskule	115 000	0	0	15 000	100 000

Langhaugen vgs	179 000	15 000	40 000	75 000	49 000
Mo og Øyrane - vassforsyning MO	1 361	1 361	0	0	0
Mo og Øyrane vgs - internat mm.	54 500	5 000	16 000	33 500	0
Mo og Øyrane vgs - nytt verkstadbygg	59 050	35 000	24 050	0	0
Måløy vgs - blokk A og D	57 000	30 000	27 000	0	0
Måløy vgs - ny akvahall	20 000	5 000	15 000	0	0
Måløy vgs, Nytt opplæringsfartøy	128 000	78 000	50 000	0	0
Skulebruksplan - planmidlar	14 000	3 500	3 500	3 500	3 500
Slåtthaug vgs	106 000	0	6 000	20 000	80 000
Sogn jord- og hagebr. - rehab. fjøs-og verkstad	4 000	0	0	0	4 000
Sogndal vgs - bil/idrettshall	6 000	6 000	0	0	0
Sogndal vgs - rehab badebasseng	7 000	0	0	2 000	5 000
Sogndal vgs avd. Kaup. og Vitensenter	81 562	81 562	0	0	0
Sotra vgs	132 000	0	16 000	16 000	100 000
Stord vgs	260 000	15 000	5 000	120 000	120 000
Årdal vgs - rehab	19 000	0	0	3 000	16 000
Årstad vgs	32 000	0	0	2 000	30 000
Åsane vgs	34 000	34 000	0	0	0
Tannhelse	99 100	14 200	19 200	20 200	45 500
Tannklinikk Sogndal	27 300	0	0	1 000	26 300
Tannklinikkar	35 000	5 000	10 000	10 000	10 000
Utstyr tannhelsetenesta	36 800	9 200	9 200	9 200	9 200
Kultur	32 000	3 000	3 000	23 000	3 000
Gulatinget	20 000	0	0	20 000	0
Restaurering av verneverdige f.k. bygg	12 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Regional utvikling	80 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Oppgradering fiskerihamner	40 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Bømlo fiskerihamn	40 000	0	0	0	40 000
SUM	4 728 773	1 228 323	1 350 450	1 092 900	1 057 100

Hovudmoment

- Laksevåg vgs vert realisert som planlagt, men er forskyvd ut om lag 2,5 år.
- Askøy vgs er lagt inn med noko forseinka framdrift grunna rekkjefølgjekrav.
- Førde vgs har noko raskare framdrift.
- Nytt fylkeshus har noko forseinka framdrift, mellom anna grunna asbestsanering.
- Opplæringsfartøy, Måløy vgs ligg inne med opphavlege summar, men framdrift og kostnad avheng av anskaffingsprosjektet.
- Eigenkapitalinnskott KLP er avhengig av utfall av anbodskonkurranse innan pensjon.

Investeringsprogram veg

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Bompengepakkar	4 311 458	1 145 482	1 337 469	1 092 628	735 879
Byvekstavt. (Miljøløftet) fylkesveg eks BB	1 433 950	403 625	402 150	329 525	298 650
Bømlopakken	16 500	16 500	0	0	0

Askøypakken	900 000	225 000	240 000	220 000	215 000
Nordhordlandspakken	844 808	218 957	245 919	218 203	161 729
Førdepakken	956 200	271 400	399 400	274 900	10 500
Framtidige bompengepakkar	160 000	10 000	50 000	50 000	50 000
Store investeringsprosjekt	811 200	93 400	341 000	361 800	15 000
Fv. 698 Blaksetunnelen	43 400	43 400	0	0	0
Ferjeavløysing Ytre Steinsund bru	752 800	50 000	341 000	361 800	
Fv. 614 Svelgen - Indrehus	5 000	0	0	0	5 000
Ferjeavløysing - Atløysambandet	10 000	0	0	0	10 000
Tunellrehabilitering	1 680 700	275 600	556 000	406 250	442 850
Tunnelar - utbetring etter tunnelsikkerhetsforskrifta	1 181 000	130 100	399 000	310 450	341 450
Tunnelar fv. 53 i Årdal	178 000	0	67 000	71 000	40 000
Fv. 303 Seimsdalstunnelen	260 300	145 500	90 000	24 800	0
Følgefonnstunnelen	61 400	0	0	0	61 400
Mindre utbetringar	1 026 978	345 059	264 719	207 300	209 900
Fv. 564 Austevollbrua	20 978	10 659	10 319	0	0
Fv. 161 Åsen - Helleskaret	118 000	41 000	62 200	14 800	0
Fv. 7 Øystese - Ålvik - Granvin	113 000	20 000	23 000	30 000	40 000
Fv. 611 Sæle - Engebø	123 000	0	60 000	63 000	0
Fv. 57 Dale-Storehaug	61 900	61 900	0	0	0
Bruer og kaier	268 400	96 500	76 500	23 200	72 200
Mindre utbetringar	321 700	115 000	32 700	76 300	97 700
Gang- og sykkelveg	225 350	127 350	54 900	22 200	20 900
Gang og sykkel	158 750	76 850	40 100	20 900	20 900
Fv. 548 Brandsøyvegen (refusjon)	3 900	1 300	1 300	1 300	0
Fv. 614 Breivika - Svelgen	5 200	5 200	0	0	0
Fv. 607 Heggebø - Leirvik	14 000	14 000	0	0	0
Fv. 548 Brandsøy - Solheim	43 500	30 000	13 500	0	0
Trafikktryggingstiltak	146 000	42 500	34 500	34 500	34 500
Trafikktryggingstiltak	146 000	42 500	34 500	34 500	34 500
Kollektivtrafikktiltak	87 600	21 900	21 900	21 900	21 900
Kollektivtiltak	87 600	21 900	21 900	21 900	21 900
Miljø og servicetiltak	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Miljø og service	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Planlegging	90 800	24 800	22 000	22 000	22 000
Planprogram	90 800	24 800	22 000	22 000	22 000
Øvrig	264 550	74 600	71 100	63 100	55 750
Refusjonar	164 150	50 000	46 500	37 500	30 150
Grunnerverv/avslutning av prosjekt	90 400	22 100	22 100	23 100	23 100
Justerings mva. (refusjon)	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Utstyrskjøp INV	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000

Skredsikring	2 154 140	357 740	501 900	695 500	599 000
Mindre rassikringstiltak	521 200	52 000	89 700	210 500	169 000
Fv 500 Folgefonntn-Årsnes, byggtr	290 000	80 000	80 000	100 000	30 000
Fv. 49 Tokagjelet	215 000		15 000	50 000	150 000
Fv. 722 Flovegen	250 300	133 100	82 200	35 000	0
Fv. 53 Ljoteli	125 000	90 000	35 000	0	0
Fv. 55 Bru over Esefjorden	750 000		200 000	300 000	250 000
FV. 5631 Øyni bru	2 640	2 640			
Sum investering fylkesveg	10 823 176	2 514 531	3 211 588	2 933 278	2 163 779

Hovudmoment

Under er det ført opp vesentlege endringar og nye moment for investeringsprogrammet for veg. Dette i høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2 i mai- møtet i finansutvalet.

- Forskyving i tunneloppgradering (tertialrapport 2/20), reduksjon på 11,9 mill. kr
- Flytting av investeringsprosjekt frå MOK – Ranavik hurtigbåtkai, påplussing 10,0 mill. kr.
- Svelgen - Indrehus – auke med 1,9 mill. kr i 2024.
- Oppretting – feil bompengar, auke med 187,0 mill. kr
Oppretting av feil i bompengar skuldast at det var lagt inn for lågt beløp på bompengar og at låneramma var tilsvarende høgare. Dette er no oppretta ved at vedteken låneramme er vidareført, noko som gjev grunnlag for eit auka investeringsnivå. Auken er hovudsakleg lagt til tunnelrehabilitering i 2023 og 2024.
- Endring i kommunale tilskot på 66 mill. kr til investeringar til veg.
- For bompengepakkar er det ikkje endringar i høve til det som tidlegare er presentert.
- Store investeringsprosjekt: Totalkostnad for prosjekt Ytre Steinsund er endra; auke på 25 mill. kr som gjev ein totalkostnad på 754 mill. kr.
- Tunellrehabilitering: Løyvinga er redusert med 170,1 mill. kr i 2021 mellom anna knytt til tunnelane på fv. 53 i Årdal som har forseinka framdrift. Løyvinga i 2022 er auka med 165,8 mill. kr.
- Mindre utbetringar: Åsen – Helleskaret er auka med 8 mill. kr i 2021 og 22,2 mill. kr i 2022.
- Bruer og kaier: Det er sett av 96,5 mill. kr til bruer og kaier i 2021. Av dette er 77,5 mill. kr bunde i pågåande prosjekt, og 19 mill. kr i nye prosjekt.
- Mindre utbetringar: Denne posten er slått saman av tidlegare løyvingar til forsterking, strekningsvise utbetringar, spleiselag, øvrige mindre utbetringar og prosjektering framtidige tiltak.
- Gang- og sykkelveg: Den samla ramma til gang- og sykkelveg er auka med 27,75 mill. kr i 2021 og 16,2 mill. kr i 2022.
- Trafikktryggingstiltak: Den samla ramma til trafikktryggingstiltak er auka med 8 mill. kr til 42,5 mill. kr. Auken er knytt til kommunale tilskot.
- Miljø og servicetiltak: Det er sett av 6,1 mill. kr til dette området i 2021.
- Planlegging: Ramma til planlegging er auka med 3 mill. kr. Auken er knytt til prosjektet fv. 55 Bru over Esefjorden.
- Skredsikring: Det vert lagt opp til å nytte heile tildelinga til skredsikringsprosjekt over perioden. Ramma er auka med 176,4 mill. kr, og dette er knytt til overført mindreforbruk frå perioden før 2020.

I vedlegg til SAMO er notat der det er gått meir detaljert inn på kva som ligg i dei ulike pottane og på dei ulike områda innanfor investeringsprogrammet for veg.

Investeringsprogram kollektiv

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Mobilitet og kollektiv	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400
Ferjekontraktar - ladeinfrastruktur	6 000	6 000	0	0	0

Ulike investeringstiltak kollektivområdet	120 000	50 000	30 000	20 000	20 000
Bybanen i Bergen – Vognmateriell	113 300	18 900	94 400	0	0
Bybanen – Byggjeste 4	3 179 600	1 848 400	921 600	204 800	204 800
Bybanen – Byggjeste 5	82 000	20 500	20 500	20 500	20 500
Terminalbygg/sjåførbygg og fasilitetar kollektiv	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Sum investering	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400

Hovudmoment

- I høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2 er det for *ulike investeringstiltak kollektivområdet* flytta 10 mill. kr i budsjettmidlar for både 2023 og 2024 til 2021; grunna større behov tidlegare i perioden.
- Når det gjeld prosjektet som går på elektrifisering av ferjene så skulle dette prosjektet vore ferdig i løpet av 2020. Det er likevel behov for ei sluttløyving på 6 mill. kr til prosjektet i 2021. Totalramma til prosjektet er ikkje endra på grunn av dette.

Finansiering investeringsbudsjett

Oversyn

Finansiering (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Bompengar	3 681 787	1 489 028	1 157 891	634 211	400 657
Tilskot	1 858 200	1 024 650	587 250	133 650	112 650
Fondsmidlar	791 900	490 100	55 000	133 400	113 400
Lånemidlar	7 282 122	1 403 805	2 256 229	2 013 621	1 608 466
Mva. kompensasjon	3 015 240	748 171	891 268	765 696	610 106
Salsinntekter	300 000	0	150 000	60 000	90 000
Driftsmidlar til investering	2 148 000	537 000	537 000	537 000	537 000
Sum Finansiering	19 077 249	5 692 754	5 634 638	4 277 578	3 472 279

Gjeldsgrad

Forslaget til investeringsbudsjett som ligg føre er innanfor vedteken gjeldsgradsgrense på 115%. I 2023 og 2024 vil ein kome nokså nær denne grensa med føreliggjande forslag. Eit avgjerande punkt for korleis ein kjem ut, vil vere kor stor nominell vekst ein får i inntektene dei siste åra i økonomiplanperioden.

Gjeldsgrad og investeringsprosjekt med særskilt finansiering

Finansutvalet i samband med handsaming av arbeidsdokument 3/20, 18. juni 2020, fylkesrådmannen si orientering om investeringsprosjekt som har særskilt finansiering opp mot den vedteke gjeldsgradsgrensa på 115 %. I arbeidsdokumentet nemnde fylkesrådmannen at dette skal vurderast i det vidare arbeidet med investeringsbudsjettet. I samband med handsaming av Prp. 105 S (2019-2020) Kommuneproposisjonen gjorde Stortinget følgjande vedtak, jf. Innst. 383 S (2019-2020):

«Stortinget ber regjeringen oppdatere retningslinjene for fergeavløsningsordningen slik at fergesamband som består av flere strekninger der det bare er aktuelt å avløse deler av sambandet, beregnes som om hele fergesambandet avløses, så lenge hele sambandet legges ned.»

«Stortinget ber regjeringen om at det legges fram en egen tilskuddsordning i forbindelse med fergeavløsningsordningen som kan avhjelpe rentekostnadene de første årene etter at fergeavløsningsprosjekt er ferdigstilt, og komme tilbake med endringsforslagene i forslaget til statsbudsjett for 2021.»

Fylkesrådmannen reknar med at Regjeringa kjem med oppdaterte retningsliner og oppdatert tilskotsordning i statsbudsjettet for 2021 som vert lagt fram i oktober.

Før ein arbeider vidare med korleis ferjeavløsningsprosjekta skal vurderast opp mot gjeldsgraden på 115%, vil fylkesrådmannen ha oversyn over Regjeringa sine forslag i statsbudsjettet, jf. Stortinget sine vedtak ovanfor.

3 Sektorspesifikt driftsbudsjett

Innovasjon og næring

3.1 Sektorbudsjett – løyvingsnivå

Budsjett 2020 var for innovasjon og næring eit budsjettår prega av oppfølging av gamle avtalar frå dei to gamle fylka som forplikta Vestland fylkeskommune økonomisk og i 2020. Desse avtalane går ut og vert terminerte i 2020. Hovudutval for næring har i løpet av året etablert ulike nye ordningar for næringsutvikling og innovasjon i Vestland, som til dømes etablering av partnerskapsavtaler for 2021 og 2022.

Fylkesdirektøren er i prosess med utarbeiding av ny regional plan for innovasjon og næringsutvikling som vil gi føringar for strategiske satsingar, både bransjeretta og bransjeuavhengige. Desse vil òg få konsekvensar for satsingar i budsjett 2021, sjølv om plandokumentet enno ikkje er vedteke og slik ikkje vert eit formelt grunnlag for dette.

Fylkesdirektøren har saman med leiargruppa gjennomført fleire strategisamlingar der definerte satsingar og tiltak ligg til grunn for innspel på omdisponeringar og saldering i saka som vert lagt fram no.

Alle tal i 1000 kr			
Løyvingsnivå		Budsjett 2020	Budsjett 2021
Verdiskaping i byar og regionar	Brutto driftsutgifter	155 070	140 172
	Driftsinntekter	- 23 750	- 22 400
	Netto driftsutgifter	131 320	117 772
Naturressursar, landbruk & reiseliv	Brutto driftsutgifter	51 865	54 378
	Driftsinntekter	- 17 803	- 19 154
	Netto driftsutgifter	34 062	35 224
Forskning, kompetanse og internasjonalisering	Brutto driftsutgifter	60 204	60 892
	Driftsinntekter	- 32 205	- 31 981
	Netto driftsutgifter	27 999	28 911
Grøn vekst, klima & energi	Brutto driftsutgifter	20 673	23 735
	Driftsinntekter	- 5 995	- 9 345
	Netto driftsutgifter	14 678	14 390
Administrasjon av innovasjon & næringsutv	Brutto driftsutgifter	10 298	10 315
	Driftsinntekter	-	318
	Netto driftsutgifter	10 298	9 997
Utviklingsmidler	Brutto driftsutgifter	19 685	31 248
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	19 685	31 248
Sum	Brutto driftsutgifter	317 795	320 740
	Driftsinntekter	- 79 753	- 83 198
	Netto driftsutgifter	238 042	237 542

Alle tal i 1 000 kr

Budsjett 2020 syner opphaveleg innlese budsjett justert for tekniske justeringar som gjort greie for i arbeidsdokument 3 (juni 2020), som begge gjorde at budsjettet for 2020 var underfinansiert. Ny ramme på 237,5 millionar kroner er justert jf. prosessvedtak i finansutvalet og byggjer på innarbeidde salderingstiltak: 8 millionar kroner i pkt.4.

3.2 Omtale av løyvingsnivåa

Verdiskaping i byar og regionar

Til dette løyvingsnivået ligg løn, driftsutgifter og utviklingsmidlar knytt til å utvikle byane og dei regionale sentra som motorar for verdiskaping og utvikling i heile fylket. Løyvingsnivået omfattar og ressursar til samordning av arbeidet med ny regional plan for innovasjon og næringsutvikling i Vestland fylke, samt arbeidet med å sjå heilskapen i alle verkemiddel under innovasjon og næringsutvikling. Samarbeid mellom ulike fagområde internt i fylkeskommunen, samt eksterne partnerar er sentralt i dette arbeidet.

Ordninga med kommunale næringsfond i tidlegare Sogn og Fjordane fylke, som tidlegare var omfatta av ordninga og som ikkje var slegne saman med andre kommunar, vert foreslått avvikla. Delar av denne posten vert avsett til næringsretta tiltak i utsette kommunar og lokalsamfunn.

Ny oppgåve frå 2020 er at Vestland fylkeskommune er oppdragsgjevar for SIVA-programma knytt til næringshagar og inkubatorar. Fylkeskommunen får midlar frå Kommunal- og Moderniseringsdepartementet som skal overførast til SIVA og Innovasjon Norge i samsvar med retningslinene frå KMD. Utgifta, men ikkje inntekta, er lagt til dette løyvingsnivået. Oppgåva inneber å utarbeide eit oppdrag til SIVA og Innovasjon Norge og følgje opp i tett kontakt slik at dette finansielle verktøyet vert nytta til beste for ønska utvikling for næringslivet i Vestland fylke.

Frå 2020 har fylkeskommunane overtatt forvaltingsansvaret for offentleg støtte til breibandsutbygging. Vestland fylkeskommune lyser ut midlar til utbygging av breiband i fylket, løyvd over statsbudsjettet. Kommunane kan søkje om tilskot til område der det ikkje er kommersielt lønsamt å bygge ut.

Programmet Invest in Bergen fremjar og marknadsfører investeringar i Bergensområdet. Halvparten av bruttobudsjettet vert finansiert av kommunane som deltek i ordninga.

Utvikling av eit heilskapleg entreprenørskapsstøttesystem vert forma i 2021 som ei vidareutvikling av dagens ordningar.

Naturressursar, landbruk og reiseliv

Til dette løyvingsnivået ligg løn, driftsutgifter og utviklingsmidlar knytt til utvikling av lokalsamfunna og arbeid for å sikre ei balansert og god utnytting av naturressursane våre.

Ut frå ein «ny normal» for reiselivet i 2020 grunna korona, er det behov for ein forsterka innsats knytt til gjenreising og omstilling i reiselivet. Fylkeskommunen skal arbeide for å styrke verdiskapinga, samstundes som vi tek imot besøkjande utan å forringe klimaet, lokalsamfunna og naturen vår. VLFK bygger vidare på fellesprosjekt saman med dei andre vestlandsfylka. Til løyvingsnivået ligg støtte til destinasjonsselskap, Fjord Norge og andre utviklingsmidlar som støttar opp om ønska utvikling i reiselivet.

Det vert no forma ein ny strategisk innsats innan nærings- og samfunnsutvikling i bygder og lokalsamfunn, som også femnar om omstilling i utsette kommunar. Lokalsamfunnsprogrammet LivOGLyst vert i 2021 formelt utvida til heile Vestland. Fylkesdirektøren foreslår vidare å satse på ei strategisk styrking av lokal- og næringsutvikling i distrikt. For å spisse satsingar i kommunar med særskilte behov, flytter vi midlar frå tidlegare ordning med kommunale næringsfond i tidlegare Sogn og Fjordane til dette løyvingsnivået. Sjå nærmare omtale under punkt 4 nedanfor.

Lovpålagte forvaltingsoppgåver innan marine ressursar/oppdrett, vassforvaltning, mineral og vilt er arbeidskrevjande og det vert sett av administrative ressursar til formålet. Eit løft for å heve havbruksnæringa i Vestland «frå raud til grøn sone» vert eit prioritert innsatsområde framover, og det er behov for å sjå nærmare på korleis vi sikrar tilstrekkelege ressursar til dette viktige saksfeltet for framtida.

Vestland fylkeskommune skal arbeide med å utvikle landbruk og skogbruk som næring i tett samhandling med samarbeidspartnarar. I samband med regionreforma fekk fylkeskommunane nye oppgåver på dette feltet. VLFK administrerer statlege midlar til høvesvis regionale tilretteleggingstiltak i landbruket og rekruttering og kompetanseheving i landbruket.

Forskning, kompetanse og internasjonalisering

Til dette løyingsnivået ligg løn, driftsutgifter og utviklingsmidlar som bidreg til kunnskap og kompetanse knytt til omstilling til ny verdiskaping og arbeidsplassar, tilrettelegging for næringsutvikling, innovasjon og forskning i bedrifter og arbeidsliv.

Vestland fylkeskommune skal mobilisere til forskingsbasert innovasjon gjennom auka bruk av nasjonale og regionale finansieringsordningar både i privat og offentleg sektor, og tettare samarbeid om forskingsaktivitetar. Vi skal koordinere arbeidet med å kartlegge næringslivet sitt behov for arbeidskraft i framtida og sikre at utdanningstilbodet på alle nivå treff i forhold til dette. Gjennom høg kompetanse på EU sin politikk og verkemidlar skal vi mobilisere kommunar, næringsliv og frivillig sektor til deltaking og finansiering gjennom EU-programma.

Eit viktig verkemiddel er "Regionalt forskingsfond Vestland", som skal styrke forskning for regional innovasjon og utvikling ved å stø opp om dei prioriterte innsatsområda i regionen og mobilisere til auka FoU-innsats, mellom anna gjennom støtte til forskingsprosjekt som ligg tett på næringslivet og bedriftene sine behov. Tidlegare Mobiforsk (Hordaland) og VRI4 (Sogn og Fjordane) blir vidareført i ei ny satsing under FORREGION. Prosjektet er finansiert av Forskringsrådet og skal mobilisere til forskning og innovasjon i næringslivet. Karriere Vestland skal gje karriererettleiing til innbyggjarar over 19 år og skal vere eit nav for arbeidet med karriererettleiing i Vestland. I tillegg har Karriere Vestland fått tildelt 3 e-retteiarar finansiert av Kompetanse Norge som skal inngå i ei nasjonal satsing som skal dekkje heile landet. Andre program og aktivitetar er Bedriftsintern opplæring (BIO), regionale kompetanseforum og deltaking i internasjonale samarbeidsprosjekt (t.d. RIGHT og P-IRIS).

Grøn vekst, klima og energi

Til løyingsnivået ligg løn, driftsmidlar og utviklingsmidlar til arbeid med fornybar og grøn konkurransekraft, og arbeid med energi i Vestland.

Vestland fylkeskommune skal arbeide for omstilling og fornybarsatsing i arbeids- og næringsliv i 2021. Næringslivet må omstillast for å bidra til å nå FN sine klimamål. Dette gjer vi gjennom tilskot til klimarettatiltak i næringslivet, arbeid med olje- og gassindustrien, kraftsystem, biogass, nye energiformer og teknologi i transport – elektrifisering, hurtigladetilbod, og å utvikle verdikjede knytt til hydrogen som energikjelde.

Eit viktig program som er lagt til løyingsnivået er sekretariatet for Klimapartner Vestland, som er eit kraftfullt verkemiddel for klimaomstilling av næringslivet i fylket. Desse aktivitetane har inntekter frå partnarar i programmet. Aktivitetar knytt til sekretariat for Vestlandsrådet sitt hydrogenarbeid var delvis finansiert av statlege klimasats-midlar i 2020. Her vert det arbeidd med produksjon av hydrogen som energikjelde, maritim bruk og tungtransport. Den statlege finansieringa av innsatsen vil truleg kunne vidareførast i 2021.

Utviklingsmidlar

Her ligg midlar til tiltak styrt gjennom "Handlingsprogram for innovasjon og næringsutvikling i Vestland". Korleis midlane vert nytta, vil vi kome tilbake til i eiga sak for hovudutvalet for næring tidleg i 2021.

Vidare er midlar knytt til partnerskapsavtalar som no er lyst ut og under handsaming, samla på dette løyvingnivået. I samband med sak om fordeling av partnerskapsmidlar vil det også verte fremma forslag om å flytte desse midlane til relevante løyvingnivå for oppfølging av dei nye partnerskapsavtalane.

Administrasjon av innovasjon og næringsutvikling

Til løyvingnivået ligg aktivitetane til fylkesdirektør innovasjon og næringsutvikling, og fagdirektør ekstern kontakt. I tillegg ligg ein stabssesjon til dette løyvingnivået som skal leggje til rette for at dei andre seksjonane i avdelinga løyser oppgåvene sine best mogleg fagleg. Hovudoppgåvene er knytt til funksjonar innan økonomi og innkjøp, HR/personaladministrasjon, kommunikasjon og arkiv. Det ligg noko driftsmidlar til løyvingnivået, som nyttast til behov som gjeld heile avdelinga.

Klimaeffektar

Avdeling for Innovasjon og næring sin daglege drift er ikkje opphav til vesentlege klimagassutslepp. Verkemidlar som avdelinga disponerer i form av tilskot, vedtak og rettleiing er derimot viktige for å for å redusere klimagassutslepp i Vestland fylke. Klima og berekraft er ei premiss for alt arbeidet i avdelinga.

Avdelinga gjer tilskot til hurtigladestasjonar for nullutsleptransport og drosjelading for å følgje opp vedtaket om nullutslepp frå 2024. Eit viktig program under løyvingområdet er tilskotsordninga for Handlingsprogram for innovasjon og næringsutvikling i Vestland. Hovudinnsatsområde er grøn omstilling, klimainnovasjon og berekraft. Avdelinga har vidare sekretariatet for prosjektarbeid for el-flysamarbeid og hydrogen og sekretariatet for Klimapartnare som er Noregs viktigaste partnerskap for grøn næringsutvikling. Vi sett klimaomstilling på dagsorden saman med næringslivet ved til dømes miljøseminaret i Florø, klimakonferanse for landbruket og gjennom internasjonale prosjekt. Avdelinga arbeider for rett kompetanse for grøn omstilling. Ein vesentleg del av støtta frå Regionalt forskingsfond Vestlandet går til forskingsprosjekt om klimaomstilling. Avdelinga nyttar store ressursar på å følgje opp og finansiere klynger og eksterne partnerskap. Døme på partnerar med klar berekraft- og klimaprofil er dei nasjonale og internasjonale ekspertklyngane (NCE og GCE) innan rein skipsfart, akvakultur og marin teknologi.

3.3 Endringar frå 2020 til 2021 – tekniske justeringar

Alle tal i 1 000 kr

Løyvingnivå	Flytting av aktivitet
20 Administrasjon av innovasjon og næringsutvikling	-
24 Verdiskaping i byar og regionar	-5 314
23 Naturressursar, landbruk og reiseliv	-150
22 Forsking, kompetanse og internasjonalisering	-3 749
21 Grøn vekst, klima og energi	-
25 Utviklingsmidlar	9 213
Total	-

Denne tabellen syner endringar mellom løyvingnivå, som ikkje har konsekvensar for bruken av midlane. Endringane består i hovudsak av at partnerskapsmidlar som tidlegare var plassert på dei løyvingnivåa der det er naturleg at partnerane vert følgde opp, vert samla under løyvingnivået «Utviklingsmidlar» for handsaming gjennom saker og vedtak i hovudutval for næring. Når det vert fremma sak om fordeling av partnerskapsmidlar i Hovudutval for næring, vil dei relevante løyvingnivåa verte styrka.

3.4 Innarbeidde salderingstiltak: 8 mill. kr

Oversyn over sektoren sine innarbeidde tiltak under tilhøyrande løyvingnivå; jf. prosessvedtak i

finansutvalet i juni. Det dreier seg om salderingstiltaka på 3 mill. kr som var sektoren sin del av det samla nedtrekket på 100 mill. kr i a- dok. 3. Vidare er det innarbeidd salderingstiltak på 5 mill. kr til finansiering av identifiserte meirbehov som må løysast innanfor ramma.

Utover dette har vi eit udekket finansieringsbehov knytt til partnarskapsavtalane på seks millionar kroner. Det vert synt til eiga referatsak til augstmøtet i Hovudutval for næring.

Bakgrunnen for meirbehov i budsjett 2021 er følgande:

Identifiserte meirbehov			
24 Verdiskaping byar og regionar	350	Innovasjonsuken Opp	Innovasjonsuken Opp er ein forpliktande partnarskap, både fagleg og økonomisk.
23 Naturressursar, landbruk og reiseliv	2 000	Ekstra satsing distrikt- og lokalsamfunnsutvikling i utsette kommunar	Sjå eiga grunngjeving nedanfor.
23 Naturressursar, landbruk og reiseliv	400	SFI Climate Futures	Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommunar inngjekk i 2019 ein intensjon om å bidra med kr 400 000 årleg samt eigeninnsats til landbruksnoden i SFI'en (Senter for forskingsdriven innovasjon).
22 Forsking, kompetanse Og internasjonalisering	300	Regionale kompetanseforum	Seks regionale kompetanseforum mottok kr 50 000 i støtte. (regionråd eller næringsorganisasjonar)
22 Forsking, kompetanse og internasjonalisering	450	Eigenfinansiering av FORREGION	Eigenfinansieringa av mobilisering til forskning i små og mellomstore bedrifter har tidlegare vore finansiert over statlege KMD-midlar som ikkje lenger kan nyttast til formålet.
25 Utviklingsmidlar	1 500	Midlar til m.a. deltaking i messer	For 2020 var det ikkje sett av tilstrekkeleg med midlar til kostnader knytt til m.a. messer der VLFK er arrangør og har stand. Dersom VLFK skal delta å ONS, Aqua-Nor, NorShipping m.fl., er det trong for budsjett. Avgjerd knytt til deltaking er politisk styrt.
Sum meirbehov	5 000		

Budsjett 2021 - Konkretisering av innsparingstiltak og meirbehov			
Rammereduksjon	-3 000		
Meirbehov	-5 000		
Samla innsparringsbehov	-8 000		
Innsparing rammereduksjon	Beløp	Tiltak	Konsekvens
20 Administrasjon av innovasjon og næringsutvikling	-300	Administrativ innsparing	Mindre ressursar til administrasjon
24 Verdiskaping byar / regionar	-300	Administrativ innsparing	Mindre ressursar til rådgjeving knytt til verdiskaping i byar og regionar
24 Verdiskaping byar / regionar	-500	Reduksjon kommunale næringsfond	Reduksjon i støtte til kommunale næringsfond. Ordninga vert foreslått avvikla. Sjå eige avsnitt nedanfor.
23 Naturressursar, landbruk og reiseliv	-300	Administrativ innsparing	Mindre ressursar til rådgjeving knytt til naturressursar, landbruk og reiseliv
23 Naturressursar, landbruk og reiseliv	-1 000	Redusert tilskot Fjord Norge	Mindre støtte til Fjord Norge.
22 Forsking, komp. Og internasjonalisering	-300	Administrativ innsparing	Mindre ressursar til rådgjeving knytt til forskning, kompetanse og internasjonalisering.
21 Grøn vekst, klima og energi	-300	Administrativ innsparing	Mindre ressursar til rådgjeving knytt til grøn vekst, klima og energi.
Innsparing meirbehov			
24 Verdiskaping byar / regionar	-3 500	Avvikling kommunale næringsfond	Kommunale næringsfond vert avvikla, jf avsnitt nedanfor.
24 Verdiskaping byar / regionar	-1 500	Reduksjon digital infrastruktur og breiband	Reduksjon i støtte til utbygging av breiband i Vestland. Storparten av budsjettposten er finansiert over statlege midlar.

Samla saldering**8 000**

Kommentarar til innsparing

Kommunale næringsfond

Ordninga med kommunale næringsfond vert foreslått avvikla. Ordninga er underfinansiert. I si tid var kommunale næringsfond i tidlegare Sogn og Fjordane finansiert av øyremerkte midlar frå staten via dei regionale utviklingsmidlane. Frå 2020 kan ein ikkje nytte statlege øyremerkte midlar til å finansiere denne ordninga. I tidlegare Hordaland har det vore ei tilsvarande ordning, men der midlar har gått til regionråda i staden for direkte til kommunane. På bakgrunn av føringar for statlege øyremerkte midlar er det heller ingen finansiering å vidareføre frå denne ordninga. I 2020 var ordninga vidareført gjennom ei budsjettløyving på 4 mill. kr, til kommunar som tidlegare var del av ordninga, og som ikkje var slegne saman i samband med kommunereforma.

Ei sak om dei kommunale næringsfonda si rolle og framtid i Vestland fylkeskommune vart fremma for hovudutval for næring og fylkesutvalet i juni (PS42/2020). Her vart det synt til at finansutvalet i samband med budsjettprosessen vil vurdere om det skal setjast av midlar til kommunale næringsfond i 2021. Saka belyser ulike modellar for kva oppretting av ei ordning for Vestland fylke vil innebere ut frå ulike satsar per tildelt kommune. To døme synleggjer at det vil krevje minst 10 mill. kr å etablere ei ordning som er gjeldande for kvalifiserte kommunar i heile fylket. Fylkesdirektøren ser ikkje rom for å finne midlar til ei slik ordning innanfor den gjeldande ramma.

Administrativ innsparing, fleire løyingsnivå

Fylkesdirektøren har sett i gang ein gjennomgang av oppgåvene knytt til avdeling for innovasjon og næringsutvikling. Det vert synt til framdriftsplan for vedteke utgreiingsarbeid «Vurdera prioritering mellom faglege arbeidsområde». Dette arbeidet er i gang, og pågår ut 2020. Det vil resultere i ein strategisk plan for prioritering av ressursar og implementering av vidare salderingsbehov ut økonomiplanperioden. Medan dette arbeidet pågår, vert ein reduksjon i administrative ressursar fordelt jamt på løyingsnivåa i budsjettet for 2021.

Breiband

Støtte til utbygging av breiband er i hovudsak statleg finansiert. Vi syner til politisk sak til hovudutval næring 16. september (RS25/2020) der det vert gjort greie for at Vestland fylkeskommune fekk 35 mill. kr i statlege breibandsmidlar for 2020. Denne ramma var rekordhøg grunna korona-tiltak, men også i 2019 var overføringa til Vestland (Sogn og Fjordane og Hordaland) på 20,7 mill. kr. Nytt av året er at det er høve til å nytte fem prosent av ramma til administrasjon. Det vert her ikkje foreslått å nytte statlege midlar til administrasjon, men å redusere eigenfinansieringa av støtte til breibandsutbygging.

Utgreiingsområde «EU-finansiering av tiltak»: I tråd med framlagt framdriftsplan har fylkesdirektøren sett i gang utgreiingsarbeid med tanke på potensialet for finansiering – spesielt med tanke på EU-programmet «Horizon Europe». Det er utarbeidd oversyn over innvilga søknader til Horisont 2020, skildring av tema i Horisont Europe som er relevante for VLFK, og dialog med avdelingane om aktuelle satsingsområde i økonomiplanperioden.

3.5 Alternative salderingstiltak: 8 mill. kr

Som alternativ løysing av rammereduksjon og skisserte meirbehov foreslår fylkesdirektøren å ikkje redusere tilskot til FjordNorge (løyingsnivå 23 Naturressursar, landbruk og reiseliv), og redusere løyingsnivået Grøn vekst, klima og energi (21) med ein million. I 2020 vart det sett av ein million kroner til rydding av plast i strandsona. Denne budsjettposten vert føreslegen teke bort.

Administrativ innsparing: Fylkesdirektøren fører også i denne modellen opp 0,3 millionar på kvar fagseksjon og stab. Innholdsmessig kan ein sjå på mogelegheit for å saldere innsparinga gjennom å redusere leigekostnader knytt til kontorlokale utanfor VLFK sine administrasjonsstader, heller enn å redusere rådgjevingskapasitet.

Dato: 08.09.2020

Til: Finansutvalet

Saksnr: 2020/60738-3**Saksbehandlar:** Karl Viken

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for kultur, idrett og integrering		16.09.2020

HU KULII Budsjett 2021/økonomiplan 2021-2024 - arbeidsdokument 4/20

Forslag til uttale

1. Hovudutval for kultur, idrett og integrering sluttar seg til presentert felles opplegg for driftsbudsjett 2021.
2. Hovudutval for kultur, idrett og integrering sluttar seg til presentert opplegg for investeringsbudsjett 2021- 2024.
3. Hovudutval for kultur, idrett og integrering sluttar seg til presentert budsjett for sektoren kultur, idrett og inkludering fordelt på løyvingsnivå og med innarbeidde salderingstiltak.

Samandrag

I denne saka får hovudutval for kultur, idrett og integrering budsjettet til handsaming. I tillegg til handsaming av sitt eige sektorbudsjett fordelt på løyvingsnivå og innarbeidde salderingstiltak for 2021, handsamar også hovudutvalet felles sentrale budsjettmoment og investeringsbudsjettet for perioden 2021- 2024.

Per Morten Ekerhovd
Fylkesdirektør

Odd Kenneth Mellingen
Seksjonsleiar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I denne saka får hovudutval for kultur, idrett og integrering budsjettet for 2021 til handsaming. I tillegg til handsaming av sitt eige sektorbudsjett fordelt på løyvingnivå og innarbeidde salderingstiltak for 2021, handsamar også hovudutvalet felles sentrale budsjettmoment og investeringsbudsjettet for perioden 2021- 2024.

Saka har slik inndeling:

Innleiing

1 Fellesdel – samla opplegg driftsbudsjett 2021

2 Fellesdel – Investeringsbudsjett 2021- 2024

3 Sektorbudsjett - Kultur, idrett og inkludering

Innleiing

Prosess

Involvering av hovudutval

Eit sentralt moment i denne runden av budsjettprosessen er involveringa av hovudutvala i forkant av finansutvalet. Hovudutvala får fylkesdirektør sitt budsjett presentert, og gjev uttale om sektorbudsjett, det samla budsjettopplegget og investeringsbudsjettet. I sektorbudsjetta er det fordeling av sektorramme på løyvingnivå og val av salderingstiltak som er det mest sentrale. Alle sektorane sine budsjett vert handsama i respektive utval. Uttalane frå dei ulike utvala vert del av grunnlaget for handsaminga i finansutvalet.

I tillegg får alle hovudutvala sak om administrativt innsparingsprogram til uttale. Nokre av tiltaka som er foreslått her, vil få verknad for alle avdelingar, t.d. reduksjon av kostnader til kontingentar, reiser og bevertning

To felles delar og sektorspesifikke delar

Alle utvalssakene som handsamast i denne omgang har tre delar. Det er to felles delar som kjem til handsaming i alle møte. Den fyrste går på kva som ligg i det totale budsjettopplegget til Vestland for 2021. Den andre delen er eit endeleg framlegg til investeringsbudsjett for planperioden 2021-2024. Det vert lagt opp til at hovudutvala også gjev ein uttale på desse to fyrste delane, og desse vil ligga ved når finansutvalet har si handsaming.

Den siste og tredje delen i alle sakene er sektorspesifikk, og dei ulike sektorbudsjetta kjem til handsaming og uttale i sine respektive hovudutval. Stabsavdelingane og tannhelse høyrer ikkje inn under noko hovudutval, og desse sektorbudsjetta vert presentert og kjem til handsaming i finansutvalet.

Som eksempel vil budsjettsaka som går til hovudutval for samferdsel og mobilitet ha slik struktur:

Del I. Fellesdel: budsjett 2021

Del II. Fellesdel: Investeringsbudsjett 2021- 2024

Del III. Sektorbudsjett mobilitet og kollektiv og infrastruktur og veg

Hovudutval for samferdsel og mobilitet gjev sin uttale til dei to fellesdelane og dei to presenterte sektorbudsjetta.

Sektorar utan utval

Som nemnt er det sektorar som ikkje høyrer innunder eit spesifikt hovudutval;

- Organisasjon og økonomi (inkludert eigedom)
- Strategi og digitalisering
- Tannhelse (ligg innunder Strategi og digitalisering)

Presentert budsjett frå fylkesdirektørane for stabsavdelingane og fylkestannlegen ligg også som referatsaker til finansutvalssaka, tilsvarande hovudutvalssakene med dei andre sektorbudsjetta.

Finansutvalet gjer så prosessvedtak på alle sektorbudsjetta. Uttalar frå hovudutvala vert ettersendt, og vert del av grunnlaget for handsaminga.

Førebels budsjetttramme for kontrollutvalet vert og presentert for finansutvalet. Sistnemnde vert utarbeidd av sekretariat for kontrollutvalet, og er del av område politisk styring, kontrollorgan organisasjon og økonomi.

Under er ein oppsummerande tabell:

Utval	Dato	Handsaming
Hovudutval for opplæring og kompetanse	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for opplæring og fellesdelar
Hovudutval for samferdsel og mobilitet	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for veg og infrastruktur og mobilitet og kollektiv og fellesdelar
Hovudutval for kultur, idrett og integrering	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for kultur og fellesdelar
Hovudutval for næring	16.sept.	Utale til sektorbudsjett for innovasjon og næring og fellesdelar
Finansutval	17.sept.	Prosessvedtak alle sektorbudsjett og fellesdelar
		Budsjett for kontrollutvalet til orientering

Saldering driftsbudsjett og økonomiplanperiode

Saldering driftsbudsjett 2021

Finansutvalet gjorde i første møte følgjande prosessvedtak i høve til presenterte salderingstiltak på 100 mill. kr;

«Finansutvalet tek dei sektorvise salderingstiltaka til vitande og ber fylkesrådmannen om å leggje dei presenterte sektorvise salderingstiltaka til grunn i det vidare arbeidet fram mot handsaming i hovudutvala.»

I budsjettframlegga for dei ulike sektorane er dei tidelegare presenterte salderingstiltaka til sektorane innarbeidde. I første arbeidsdokument var status for salderinga at to sektorar - infrastruktur og veg og opplæring og kompetanse – ikkje var heilt i mål med sine utfordringar. I dette budsjettframlegget har alle sektorane innarbeidd naudsynte tiltak, slik at det samla salderingsbehovet på 100 mill. kr er løyst.

Samstundes gjorde finansutvalet følgjande prosessvedtak;

«Fylkesrådmann vert bedt om å synleggjere alternative salderingstiltak på totalt 100 mill. kr innan sektorane fram mot handsaming i hovudutvala.»

Dei 100 mill. kr i alternative salderingstiltak er lista opp i kvart einskilt sektorbudsjett. Finansutvalet kan om ønskeleg bruke desse som alternativ, og byte ut innarbeidde tiltak som utvalet ikkje vil gå vidare med.

Ut over dei 100 mill. kr må sektorane også finne inndekking i form av tiltak for å dekke inn meirbehov utover budsjetttramma. Tertialrapporten etter 2. tertial syner også at særskilt kollektivsektoren, opplæring og kompetanse og tannhelse har negativ drift i 2020 som også må takast omsyn til i budsjetteringa for 2021.

Saldering økonomiplan: utgreiingsområde

Det vidare behovet for salderingstiltak utover i økonomiplanperioden har gjort det naudsynt å greie ut område som kan vere aktuelle i høve til innsparingar. Finansutvalet har tidlegare gjort slikt prosessvedtak om dette:

«Finansutvalet viser til behovet for ytterlegare innsparingar i drifta i økonomiplanperioden, og ber i denne samanhengen om at utgreiingar innanfor følgjande område vert sett i verk:

Utgreiingsframlegga i tabellen vert sett i gang med dette unntaket/presisering:

-Det vert ikkje starta opp ny skulestruktursak, men oppfyllingsgrad, utlysingspraksis og tilbodsstruktur blir gjennomgått.»

I dette arbeidsdokumentet gjev fylkesrådmannen ein status for det meir langsiktige arbeidet for å få eit berekraftig driftsnivå.

Budsjettmessige klimakonsekvensar

Finansutvalet tok i møte 26.03.20 statusmeldinga om klimabudsjett til orientering. Klimabudsjettet er eit viktig styringsverktøy for å redusere klimagassutslepp fram mot 2030.

I endeleg budsjettframlegg frå finansutvalet som kjem til handsaming i november, legg ein opp til å ta inn eit eige klimakapittel, tilsvarande det som var med i budsjettet for 2020. Her vil det vera klimamål, samla prognosar for utslepp av klimagassar frå Vestland fylkeskommune og oversikt over utsleppa for kvar sektor. Framstillinga vil vere mest mogeleg oppdatert og relevant for Vestland fylkeskommune sin situasjon for 2021 og åra framover.

I denne omgangen vert budsjettet foreslått vedteke på løyvingsnivå innan kvar sektor. Vurderingane av klimaeffektar er sett opp under omtalen av den einskilde sektor sine løyvingsnivå. Informasjonen her vil kunne vere viktig i utarbeidinga av Vestland fylkeskommune sitt klimabudsjett. Sektoren strategisk utvikling og digitalisering skal yte fagleg støtte til dei andre sektorane i dette arbeidet.

Oppfølgingspunkt

Kontraktskostnadar kollektiv

Når det gjeld kontraktskostnadar innan kollektiv, vart det i førre arbeidsdokument sagt at fylkesrådmannen skulle kome tilbake til korleis utslaga av indeksjusteringane skulle handsamast. I budsjettet for 2021 er det teke ut 88 mill. kr som følgje av nedgangen i kontraktskostnadar i ferjesektoren frå 2020 til 2021.

I tillegg er kostnadane i kollektivsektoren generelt påverka av svingingar i dei ulike indeksane som kontraktssummane vert rekna ut frå. Utslaga i indeksane er usikre og vert i desse tider også påverka av pandemien. Fylkesrådmannen meiner utslaga i desse indeksane/kostnadane er så vidt usikre, at ein ikkje vil tilrå å endre budsjetttramma for Mobilitet og kollektiv utover det som vart gjort i arbeidsdokument 3/20.

Kontraktskostnadane for ferje vil stiga i økonomiplanperioden, etter den mellombelse nedgangen frå 2020 til 2021 og reduksjonen i budsjetttramma som finansutvalet gjorde prosessvedtak om i arbeidsdokument 3/20 i samband med fastsetjing av sektorrammene, gjer at ein har teke høgde for auken i kostnadar dei neste åra i økonomiplanperioden, som ein kjenner til på noverande tidspunkt.

Budsjett sjølvprofilering/skilting og konsulenttenester

Det vert vist til prosessvedtak frå førre finansutval i juni der det vert bede om at fylkeskommunen sitt budsjett for sjølvprofilering, inkludert skilting, og budsjettet for konsulenttenester, vert lagt fram. For 2020 har ikkje fylkeskommunen noko gjennomgåande budsjett der alle einingane har detaljert kostnadane sine på desse to områda. Det kjem av at ein ikkje kunne ha ein vanleg budsjettprosess for 2020 der einingane detaljerte sine budsjett etter likeins prinsipp hausten 2019. Å bruka historiske tal for dei to gamle fylka har vist seg å ikkje gje eit presist bilete av kva som vert brukt i Vestland på desse to områda.

I dette dokumentet kjem framlegg til budsjett pr. løyvingsnivå. Når ein får prosessvedtak på dette vil einingane detaljere budsjettet sitt fram til neste møte i finansutvalet. Fylkesrådmannen vil då kunne presentere eit endeleg budsjettopplegg på detaljert nivå der dei totale budsjettet for Vestland for sjølvprofilering, inkludert skilting og konsulenttenester vil verte lagt fram for finansutvalet.

Finansiering bybanen

Det vert synt til prosessvedtak i førre finansutval der fylkesrådmannen vert beden om å klargjere korleis tidlegare bybaneinvesteringar samt investeringar til bybanevogner inngår, eller ikkje inngår i den samla gjeldsgraden for Vestland fylkeskommune på 115 %.

Fylkesrådmannen kan opplysa følgjande:

Utbygging av bybanen frå Bergen sentrum til Flesland har i all hovudsak vorte finansiert med bompengar og statstilskot. Ordninga med bompengar er slik at bompengeselskapet tek opp lån til bygginga. Lånet vert nedbetalt med bompengar som bompengeselskapet krev inn. På denne måten inngår ikkje bompengelån i fylkeskommunen si gjeld, men ligg i rekneskapen til bompengeselskapet Ferde AS. Fylkeskommunen har garantert for desse låna. Ferde AS sine lån til bypakke Bergen utgjorde 5,27 mrd. kr ved siste årsskifte. Denne summen omfattar meir enn berre bybanen, men bybanen er det klart største prosjektet.

Bybanevognene er i all hovudsak finansiert av fylkeskommunen med lån og inngår dermed i lånegjelda som er rekna med når ein ser på kva som er innanfor grensa for lånegjeld på 115%. Ein vil anslå at lån som er nytta til finansiering av bybanevogner utgjer om lag 650 mill. kr ved inngangen til 2020.

Avdelingsleiarressursar og andre leiarressursar ved vgs

Gjennom prosessvedtak i førre møte i finansutvalet vart fylkesrådmannen beden om å sjå nærare på omfanget og fordelinga av avdelingsressursane og andre leiarressursar ved dei vidaregåande skulane i Vestland fylkeskommune.

Opplæring og kompetanse er i gang med ei kartlegging basert på det ein har av data om dette, supplert med intervju. Denne kartlegginga må sjåast i samheng med sak om ny budsjettmodell og sak om mål og strategiar. Desse to sakene er ferdig og kjem til handsaming politisk i november. Det vert difor presentert eit heilskapleg notat om avdelingsressursar og leiarressursar til finansutvalet i november, og dette notatet vil då kunne sjåast i samheng med at det skal koma eit endeleg detaljert framlegg til budsjett for sektoren.

Inntektskjelder - Havbruksmidlar

Regjeringa foreslo i revidert nasjonalbudsjett at det skal innførast ei produksjonsavgift på laks, aure og regnbogeare. Inntektene frå avgifta skal fordelast til havbrukskommunane og fylkeskommunane. Ei produksjonsavgift vil gje jamnare inntekter til kommunar og fylkeskommunar enn inntektene ein har fått frå sal av nye konsesjonar.

Samstundes er det forslag om å endre fordelinga av sals- og auksjonsinntektene frå auka kapasitet og nye løyve. Frå 2017 har midlane vore fordelt etter ein fordelingsnøkkel der kommunar og fylkeskommunar har fått tildelt 80 prosent og staten 20 prosent av midlane. No føreslår regjeringa å endre fordelingsnøkkelen slik at 75 prosent skal gå til staten og 25 prosent til kommunar og fylkeskommunar. Det er her dei største midlane ligg, og denne omfordelinga er uheldig sett frå kommunar og fylkeskommunar sin ståstad.

Ved behandlinga av revidert nasjonalbudsjett gjekk Stortinget inn for å endre fordelinga slik at kommunar/fylkeskommunar skal få 40 prosent av sals- og auksjonsinntektene. Dette slår inn frå 2022.

For åra 2020 og 2021 vert Havbruksfondet tilført 2,25 mrd. kr og 1 mrd. kr. Vestland fylkeskommune vil etter alt å døme få utbetalt vel 63 mill. kr i 2020 og rundt 28 mill. kr i 2021.

Administrativt innsparingsprogram

I eiga sak til hovudutvala og finansutvalet har fylkesrådmannen gjennomgang av det administrative effektiviseringsarbeidet. Programmet vart vedteke av fylkestinget som del av budsjettarbeidet for 2020.

Arbeidet har vore gjennomført mellom anna gjennom bruk av arbeidsgrupper der mellom anna dei tillitsvalde har delteke. Fylkesrådmannen viser til denne saka, men vil her kort peike på hovudpunkta:

- Identifiserte moglege innsparingar i komande økonomiplanperiode er på vel 100 mill. kr
- Overslag for 2021 er 27 mill. kr fordelt slik på ulike kostnadsgrupper:
 - Diverse driftskostnader 12,4 mill. kr
 - Byggdrift 8,0 mill. kr
 - IKT og digitalisering 5,2 mill. kr
 - Finansforvaltning 1,0 mill. kr
 - Anna 0,4 mill. kr

1 Fellesdel – samla opplegg driftsbudsjett 2021

Økonomiske føresetnader før statsbudsjettet

Sentrale inntekter

I økonomiplanen, som vart handsama av fylkestinget i juni, vart det gjeve slikt oversyn over sentrale inntekter og utgifter:

	BUDSJ. 2020	2021	2022	2023	2024
Skatt, rammetilskot og inntektsutjamn	-9 938 970	-9 983 770	-9 978 570	-9 973 370	-9 973 370
Andre generelle statstilskot	-101 400	-101 400	-101 400	-101 400	-101 400
Konsesjonskraftsinntekter	-182 000	-150 000	-157 000	-165 000	-165 000
Kapitalinnt/utg, utbytte og rentekomp.	833 900	868 300	931 900	1 041 000	1 133 400
Pensjonsutg/fellesutg/ løns- og prisvekst	44 839	44 839	44 839	44 839	44 839
Bruk/avsetning til fond	-70 000	96 400	77 600	88 300	17 900
Overføring til investering	536 997	536 997	536 997	536 997	536 997
Sum felles inntekter og utgifter	-8 876 634	-8 688 634	-8 645 634	-8 528 634	-8 506 634

I kommuneproposisjonen varsla regjeringa ein vekst i frie inntekter for fylkeskommunane på 0,4 mrd. kr. Veksten er rekna frå budsjettnivået i opphavleg 2020-budsjett (koronaeffekten av reduserte skatteinntekter i 2020 er halden utanom). Vestland fylkeskommune sin del av veksten er rekna å utgjere om lag 50 mill. kr.

Bortsett frå det som er sagt framfor om havbruksfond, har ein lite nytt å melde i høve til det som vart presentert i økonomiplanen. I 2020 la fylkestinget inn 2 mill. kr frå havbruksfond. Dersom tildelinga i 2021 vert på 28 mill. kr, inneber dette at «Andre generelle statstilskot» går opp med 26 mill. kr.

Løn- og prisvekst

Ved utarbeiding av budsjett for 2021 har sektorane og einingane førebels brukt 2020- nivå. Tala i økonomiplantabellen ovanfor er i same løns- og prisnivå som budsjettet for 2020. Endringane frå 2020 til 2021 vil då ikkje ha med seg prisvekst, men er reelle eller tekniske endringar som er forklart i budsjettopplegget. Når statsbudsjettet kjem tidleg i

oktober, vil ein justere opp heile budsjettet med pris- og lønsnivå for 2021. På denne måten vil det endelege framlegget til budsjett som vert handsama i november/desember vere i 2021- kr.

Verknadar av Korona- pandemien for budsjett 2021

Budsjetteringa for 2021 i den situasjonen ein er no, er særst krevjande. Frå sentralt hald er det ikkje kome signal på at ein skal ta høgde for verknadar av Korona når kommunesektoren budsjetterer for neste år. Tvert om skal ein leggje til grunn eit normalår. Av det kan ein slutte at ein ikkje skal budsjettere inn varige verknadar av pandemien. Slik situasjonen er no med store budsjettavvik på alle område, for både kostnader og inntekter, er det vanskeleg å leggje til grunn eit slikt scenario. Når statsbudsjettet kjem, vil ein få svaret på kva linje ein vel frå sentralt hald, og då vert det klårare kva fylkeskommunen kan leggje til grunn for budsjetteringa.

- Føresetnadar kollektivsektoren og tannhelse

Kollektivsektoren har i fleire år budsjettert med ein auke i passasjertal, og med ein auke i billettinntekter på 3,5 %. Dei fleste åra har det vist seg at ambisjonen om vekst i budsjettet har vorte nådd, og fleire år har veksten vore ein del høgare enn dette. I 2021 ville ein, om det ikkje var for pandemien, også budsjettert med om lag 3,5 % inntektsvekst. Fylkesrådmannen meiner det ikkje vil vere rett å leggje opp til eit scenario for 2021 så lenge ein ikkje har ein normalsituasjon, og ein er usikker på dei varige verknadane av pandemien. Førebels, og før statsbudsjettet for 2021 er gjort kjent, vil kollektivsektoren leggje seg på ein føresetnad der det er nullvekst i inntektene frå 2020 til 2021. Det inneber at inntektsnivået er 30 mill. kr lågare enn ved eit normalt scenario. For tannhelse vil ein budsjettere med eit noko lågare inntektsnivå enn eit normalår skulle tilseie.

Driftsbudsjettet

Sektorrammer

I førre møte i finansutvalet vart det, ved handsaming av arbeidsdokument 3/20, gjort prosessvedtak om å leggje sektorrammene i tabellen under til grunn for budsjett 2021. Sektorane har brukt desse rammene i budsjetteringa av sine løyvningsnivå:

Sektorrammer

Sektor	Ramme 2021 A-dok 3
Pol. St., kont.utv, orgøk	758 170
St.utv. og digitalisering	172 267
Tannhelse	272 164
Kultur, idr. og inkluder.	309 568
Infrastruktur og veg	1 135 692
Mobilitet og kollektiv	2 396 858
Innovasjon og nærsutv.	237 542
Oppl. og kompetanse	3 441 222
Sum sektornivå	8 723 483

Løyvningsnivå

I dette møtet vert sektorrammene i tabellen over delt opp i dei ulike føremåla, også kalla løyvningsnivå, innanfor kvar sektor. Finansutvalet gjer prosessvedtek på summene som skal brukast på dei ulike føremåla innan kvar sektor. Dette vert gjort på bakgrunn av dei politiske sakene og uttalanane frå hovudutvala. Finansutvalet kan slutte seg til uttalen som hovudutvala har gjort, men utvalet kan og gjennom sitt prosessvedtak endre summene på løyvningsnivå ved å omprioritere.

Innarbeidde tiltak

I dei ulike løyvningsnivå er det innarbeidd salderingstiltak for kvar sektor. Det vil gå fram kva løyvningsnivå som er redusert gjennom det innarbeidde salderingstiltaket. Til dømes vil det for tannhelse sitt sektorbudsjett vera eit tiltak som går på inntektsida, og då vil det framkome at dette tiltaket har redusert ramma som vert tildelt løyvningsnivået pasientbehandling.

Alternative tiltak

Det er sett opp alternative tiltak og finansutvalet vil då ha høve til å gjere om på tiltaka som sektoren har innarbeidd, og byte dei ut med dei alternative tiltaka som vert presenterte. Eksempelvis har kultur, idrett og inkludering eit tiltak som reduserer løyvningsnivået inkludering, strategi og analyse ved å redusere nokre tilskotsordningar. Dersom finansutvalet ikkje ønskjer å gå for dette salderingstiltaket, vil dei kunne byte det ut ved heller å ta eit tiltak på sektoren si alternative liste med salderingskutt. Dei same vurderingane vil også hovudutvala gjere for sine sektorar sine løyvningsnivå og tiltak; og då vert det del av hovudutvalet sin uttale.

Referatsaker og protokollar.

Alle hovudutvalssakene ligg som referatsaker til finansutvalssaka, og protokollane frå hovudutvalsmøta vert ettersendt til finansutvalet.

Sektorar utan hovudutval

- Strategisk utvikling og digitalisering
- Organisasjon og økonomi
- Tannhelse

For dei tre sektorane utan hovudutval vil presentert budsjettopplegg med summar på løyvingnivå, innarbeidde tiltak og alternative tiltak ligge som melingssaker til saksframlegget som vert handsama i finansutvalet. Alle dei presenterte sektorbudsjetta vil vere gjennomgåande like med summar på løyvingnivå, innarbeidde tiltak og alternative tiltak. I tillegg kjem forslaga i det administrative innsparingsprogrammet, som i stor grad inneber kostnadsreduksjonar i dei sentrale stabane.

Utgreiingsområde økonomiplan -status

Det vidare behovet for salderingstiltak utover i økonomiplanperioden har gjort det naudsynt å greie ut område som kan vere aktuelle i høve til innsparingar. Finansutvalet har tidlegare, ved handsaming av arbeidsdokument 1/20, gjort slikt prosessvedtak om dette:

«Finansutvalet viser til behovet for ytterlegare innsparingar i drifta i økonomiplanperioden, og ber i denne samanhengen om at utgreiingar innanfor følgjande område vert sett i verk:

Utgreiingsframlegga i tabellen vert sett i gang med dette unntaket/presisering:

-Det vert ikkje starta opp ny skulestruktursak, men oppfyllingsgrad, utlysingspraksis og tilbodsstruktur blir gjennomgått.»

Fylkesrådmannen har i dette arbeidsdokumentet fokusert på aktuelle tiltak for å redusere budsjettet 2021 med 100 mill. kr samanlikna med 2020. Finansutvalet ba i møte 18. juni om ei alternativ tiltaksliste på 100 mill. kr. Tiltakslistene er utarbeidde sektorvis og vert handsama slik at hovudutvala gjev uttale om tiltaka til finansutvalet.

Det går fram av finansutvalet sitt prosessvedtak ovanfor at det vil vere behov for ytterlegare budsjetttilpassingar i økonomiplanperioden, og det vil i denne samanhengen vere aktuelt å utgreie større tiltak og verknadene av desse.

Som nemnt i arbeidsdokument 3/20, har fylkesdirektørane utarbeidd oversyn over utgreiingsarbeidet med framdriftsplan. Dei ulike sektorane har ulikt omfang og dette gjer at utgreiingsområda er ulike både i kva effektar ein kan oppnå og kva konsekvensar det kan medføre å ta resultatane av utgreiingane til følgje.

Fylkesrådmannen ser det som naturleg at resultatet av dette arbeidet inngår som ein del av økonomiplanarbeidet for perioden fram til 2024. For ein del utgreiingar vil det naturleg ta noko tid før ein kan få resultat, og for andre kan sjølv utgreiinga ta tid.

Fylkesrådmannen viser nedanfor kva status er for dette arbeidet for kvar sektor.

Infrastruktur og veg

- Vurdere innretting av trafikksikringsmidlane: Konsekvensvurdering av budsjettreduksjon på 8,5 mill. kr hausten 2020.
- Vurdering av kontraktsstrategi, vedlikehald og utbyggingsstandard skal gjennomførast som del av RTP-prosessen. Regional transportplan skal leggjast ut på høyring sommaren 2021.

Mobilitet og kollektiv

- Redusert ruteproduksjon kan gjennomførast anten ved prosentvise reduksjonar i ruteproduksjonen innanfor dei ulike tilboda, eller ved å fastlegge prinsipp for korleis tilboda skal utformast. Prinsippa kan gå på frekvens, passasjertal, i kva grad det er mogeleg med omkøyning t.d. for eit ferjesamband m.v.

- Vurdere talet på billettautomatar langs bybanetraseen. Bruken av billettautomatane har gått ned etter kvart som mobilappen er den mest nytta betalingskanalen.
- Vurdere innrettinga av skuleskyssen. Denne skyssen er i mange høve dimensjonerande for talet på bussar, og samordning av skuletid/skuleruter bør utgreiast i samarbeid med kommunane for det som gjeld grunnskuleskyssen.
- Endring i rutestruktur som følgje av nye vegar og bruer. Døme på dette i komande økonomiplanperiode er E39 Sveгатjørn – Rådal og Bybanen til Fyllingsdalen.

Innovasjon og næringsutvikling

- Vurdere prioritering mellom fagområde i samband med utarbeiding av regional plan for innovasjon og næringsutvikling.
- Potensialet for «EU-finansiering av tiltak»: I tråd med framlagt framdriftsplan er det sett i gang utgreiingsarbeid med tanke på potensialet for finansiering – spesielt med tanke på EU-programmet «Horizon Europe». Det er utarbeidd oversyn over innvilga søknader til Horisont 2020, skildring av tema i Horisont Europe som er relevante for VLFK, og dialog med avdelingane om aktuelle satsingsområde i økonomiplanperioden.

Tannhelse

- Gjennomgang av fordeling mellom statleg og fylkeskommunal finansiering av TK-Vestland og vurdering av takstane ved kompetansesenteret opp mot dei andre kompetansesentera.
- Gjennomgang av driftsmodell opp mot tilgjengeleg budsjett ved TK-Vestland.
- Vurdere kompetansesamansetjing i tannhelsetenesta m.a. ved kartlegging av alderssamansetjing.

Opplæring og kompetanse

- Sektoren har inndelt dei ulike utgreiingsområda etter tidspunkt for ferdigstilling med tiltak innanfor kvar bolk. Fleire av tiltaka er foreslått innarbeidde i budsjettet for 2021. I eiga sak vert idrettstilbodet vurdert. Det same gjeld evaluering av Hardanger produksjonsskule og organisering av fagskuledrifta i Vestland fylkeskommune.
- Av større utgreiingsområde kan nemnast vurdering av klasseoppfylling, tilbodsstruktur og handtering av omval.

Kultur, idrett og inkludering

- Vurdere vilkåra for løyving av fylkeskommunale driftstilskot.
- Gjennomgå fordeling/ansvar mellom stat, kommune og fylkeskommune for driftstilskot innan dette feltet.

Strategisk utvikling og digitalisering

- Sektoren sine tiltak inngår for ein stor del i det administrative innsparingsprogrammet som er til handsaming i eiga sak til finansutvalet.

Organisasjon og økonomi

- Sektoren sine tiltak inngår for ein stor del i det administrative innsparingsprogrammet som er til handsaming i eiga sak til finansutvalet

2 Fellesdel – investeringsbudsjett 2021- 2024

Innleiing investering - fullstendig opplegg

I dette arbeidsdokumentet vert det presentert eit investeringsbudsjett innanfor handlingsregelen, maksimal gjeldsgrad på 115 %, med naudsynte reduksjonar og forskyvingar og med særskilt handsaming av nokre prosjekt som er peika på av finansutvalet.

Vestland fylkeskommune hadde for førre planperiode eit investeringsbudsjett som i stor grad var ei vidareføring av dei vedtaka som var gjort i dei to gamle fylka. I arbeidsdokument 2/20 vart det vist til at dei gjeldande planane hadde eit særst høgt investeringsnivå, og at det var naudsynt med reduksjonar. Dette for hindre at det nye fylket skulle få monaleg gjeldsoppygging, og ein gjeldsgrad som ikkje var i samsvar med vedteken handlingsregel på dette området.

I revidert opplegg til investeringsbudsjett for 2021- 2024 peika fylkesrådmannen på retemporisering av det som låg inne, og viste til mogelege reduksjonar på 1,4 mrd. kr i 2022 og 1,3 mrd. kr i 2023. Samstundes la ein opp til eit moderat investeringsnivå i 2024. I dette låg det at nokre få prosjekt vart teke ut av planen, ein del vart skyvd ut i tid og fleire fekk reviderte kostnadsoverslag.

Finansutvalet gjorde prosessvedtak på det reviderte opplegget slik at ein hadde rammer i planperioden å arbeide vidare med. Rammene la opp til eit investeringsnivå innanfor handlingsregelen.

I presentert opplegg under kjem ein attende med same opplegg som det som vart presentert i mai- møtet når investeringsbudsjettet vart handsama, men har med eventuelle oppdateringar når det gjeld kostnadar og framdrift. Oppdateringane er lista opp under dei ulike investeringsprogramma. I endeleg framlegg til investeringsbudsjett vil fylkesrådmannen kome attende med detaljert omtale av alle område og prosjekt.

Finansutvalet gjorde også prosessvedtak som gjaldt handsaminga av nokre einskilde prosjekt, og ei særskilt vurdering av desse.

Oppfølging og status einskilde prosjekt

- Laksevåg, vgs og fagskule

I handsaminga av arbeidsdokument 2/20 vart det gjort følgjande prosessvedtak:

«For Laksevåg og Bergen Maritime vgs og Fagskolen i Hordaland viser finansutvalet til tidlegare vedtak i fylkestinget i PS 28/2019, og har ein ambisjon om realisera prosjektet som planlagt. Finansutvalet ber fylkesrådmannen vurdere tiltak for å betra finansieringa av prosjektet.»

I dette arbeidsdokumentet er Laksevåg og Bergen Maritime vgs og Fagskolen i Hordaland lagt inn slik at prosjektet vert realisert. Investeringa er foreslått forskyvd 2,5 år ut i tid. Dette er naudsynt for at investeringsnivået for fylkeskommunen ikkje skal overskride den vedtekte grensa.

Når det gjeld løysingar for å betra finansieringa av prosjektet utan å redusere kapasiteten og storleiken på det nye bygget, vil private investorar kunne vere eit alternativ. Dette er likevel ikkje å tilrå ut frå ei økonomisk vurdering. Det kjem av at lånerenta og avkastningskravet (husleiga) til dei private investorane vil vere vesentleg høgare enn lånerenta fylkeskommunen oppnår. Det er lagt inn løyving på 15 mill. kr i 2023 og 100 mill. kr i 2024 til prosjektet med restløyvingar i neste økonomiplanperiode. .

Fylkesrådmannen viser til at andre skulebygg som er komne like langt i planleggingsprosessen også er utsette om lag 2 år; slik at ein likebehandlar tilsvarande skuleprosjekt.

- Svelgen – Indrehus

Det vert synt til handsaming av arbeidsdokument 3/20 og oppfølging av prosessvedtak knytt til følgjande prosjekt: Fv. 614 Svelgen – Indrehus: Det vert vist til tidlegare prosessvedtak der det vert bedt om at fylkesrådmannen synleggjer ei mogleg raskare framdrift i prosjektet.

Gjeldande kostnadsoverslag for prosjektet var 1,65 mrd. 2020-kr med ei uvisse på 10%. Etter vedtak i fylkestinget 10. juni 2020 (sak 65/20) vart vegarmen gjennom Kruna forkasta. Nytt kostnadsoverslag vert då sett til 1,45 mrd. 2020-kr med ei uvisse på 10 %. Det vert lagt til grunn at det kan vere mogleg å gjennomføre prosjektet etter ein framdriftsplan som gjer at prosjektet vert ferdigstilt i 2026. Behov for løyving i mill. 2020-kr for å halde slik framdrift til og med 2026 er estimert til å verte slik:

2021	2022	2023	2024	2025	2026
5	50	400	400	400	190

Ein slik prosjektkostnad og framdrift vil det ikkje vere mogleg å få til innanfor gjeldande investeringsrammer. Låneopptaket i perioden vil verte monaleg auka og gjeldsgraden vil ikkje vere i tråd med den nemnde handlingsregelen som tilseier maksimalt 115 %. Einaste moglegheit ville vere å redusere andre stader i investeringsprogrammet for veg, men det er å poengtere at løyvingane til større pottar som tunnelrehabilitering, bruer og kaier og mindre utbetringar er særskilte knappe i høve til behovet. Forutan prosjektet Ytre Steinsund bru så er det ikkje mange vegprosjekt som det monnar å redusere eller forseinke. Når det gjeld brukarfinansiering, gjennom bompengefinansiering, så er dette lite aktuelt fordi prosjektet har eit lågt trafikkgrunnlag.

I opplegget fylkesrådmannen presenterer tilrår ein difor realisering av prosjektet, men at det får oppstart seint i perioden. Det er lagt inn 5 mill. kr som startløyving til prosjektet i 2024.

- Atløysambandet
Det vert vist til prosessvedtak i mai-møtet i finansutvalet; «Det vert utarbeidd sak om korleis den statlege ordninga for ferjeavløysing kan utnyttast best mogeleg for Atløysambandet og eventuelt andre prosjekt som er i same finansieringssituasjon».

Fylkesrådmannen legg til grunn at regjeringa kjem tilbake med oppfølginga av Stortinget sine vedtak i samband med statsbudsjettet for 2021 i oktober. Vidare forutset fylkesrådmannen at ferjeavløysingsprosjekta må vurderast samla i samband med regional transportplan ut frå oppdaterte retningslinjer for ordninga. I neste møte i finansutvalet vil ein, etter at statsbudsjettet er klart, kome tilbake med korleis ordninga kan brukast for dei prosjekta som er aktuelle for denne typen finansiering. Førebels er det lagt inn 10 mill. kr som startløyving til prosjektet i 2024. Det vert elles synt til delen som går på finansiering under, og då særskilt delen - *Gjeldsgrad og investeringsprosjekt med særskilt finansiering.*

- Opplæringsfartøy
I handsaminga av arbeidsdokument 2 vart det synt til at fylkesrådmannen har stogga prosessen med kjøp av nytt opplæringsfartøy for Måløy vidaregåande skule. Det vart i møtet gjort prosessvedtak på at det skulle fremjast ei sak som tek for seg løysingar som kan stetta dei naudsynte behova ved eit slikt fartøy. Det er sett ned eit prosjekt som skal arbeide fram desse alternativa, arbeide med anskaffinga og legge fram ei sak. Gruppa har fyrste møte i september, og det er mellom anna oppnemnt medlemmer frå Opplæringsfartøy AS (Selskapet som eig dagens båt ved Måløy vgs) og Austevoll vgs. Fylkesrådmannen vil koma attende med resultatet av dette arbeidet. Førebels er prosjektet lagt inn med løyving på 78 mill. kr i 2021 og 50 mill. kr i 2022.

Oversyn investeringsopplegg 2021- 2024

Under er oversynstabell med investeringar pr. sektor for presentert opplegg for perioden 2021- 2024.

Sektorar / tal i 1000kr	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
----------------------------	----------------	------	------	------	------

Fylkesveg, inkl. tunellar og rassikring	10 823 176	2 514 531	3 211 588	2 933 278	2 163 779
Kollektiv, inkl. bybane	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400
Opplæring	3 404 673	737 123	854 250	933 700	879 600
Fellesfunksjonar	1 113 000	464 000	464 000	106 000	79 000
Tannhelse	99 100	14 200	19 200	20 200	45 500
Regional utvikling	80 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Kultur	32 000	3 000	3 000	23 000	3 000
SUM	19 077 249	5 692 754	5 634 638	4 277 578	3 472 279

Under er dei 3 investeringsprogramma presentert. Desse er i samsvar med:

- Tidlegare presenterte tal
- Oppdaterte tal for framdrift og kostnadsestimat
- I tråd med gjeldande handlingsreglar; gjeldsgrad

I tillegg til tal og tekst er det under tabellane kort gjort greie for moment ved einiskilde prosjekt dersom det er vesentlege endringar eller nye moment i høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2/20 i finansutvalet i mai. Dei prosjekta som finansutvalet har bedt om særskilt handsaming på er det gjort greie for over i høve til korleis prosjekta er innarbeida i dei ulike investeringsprogramma.

Investeringsprogram bygg og eigedom

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Fellesfunksjonar	1 113 000	464 000	464 000	106 000	79 000
Eigenkapitalinnskøt KLP	30 000	7 500	7 500	7 500	7 500
El-bilar	8 800	2 200	2 200	2 200	2 200
Fylkeshuset Bergen– Ombygg/oppr	825 000	400 000	400 000	25 000	0
Fylkeshuset Leikanger - rehab Tiltak gang- og sykkeltiltak, fylk.kom bygg	77 000	0	15 000	32 000	30 000
IT-investeringar	26 400	6 600	6 600	6 600	6 600
Skilting, bygg	130 800	32 700	32 700	32 700	32 700
	15 000	15 000	0	0	0
Opplæring	3 404 673	737 123	854 250	933 700	879 600
Ombygging/rehab/mindre tilbygg	389 200	97 300	97 300	97 300	97 300
Utstyr og IT på skulane	149 600	37 400	37 400	37 400	37 400
Askøy vgs	622 000	190 000	210 000	180 000	42 000
Austrheim vgs	6 000	0	0	0	6 000
Bømlo vgs	21 000	4 000	17 000	0	0
Dale vgs - rehab/omb verkstadbyg	24 000	0	0	10 000	14 000
Eid vgs - nytt undervisningsareal	41 400	8 000	10 000	10 000	13 400
Firda vgs - rehab fløy D Aulabygg	18 000	0	0	8 000	10 000
Førde vgs./campus Førde	753 000	90 000	260 000	263 000	140 000
Knarvik vgs	6 000	0	0	0	6 000
Kvam nybygg fase 1	59 000	1 000	20 000	38 000	0
Kvam nybygg fase 2	6 000	0	0	0	6 000
Laksevåg MBS vgs og Fagskule	115 000	0	0	15 000	100 000
Langhaugen vgs	179 000	15 000	40 000	75 000	49 000

Mo og Øyrane - vassforsyning MO	1 361	1 361	0	0	0
Mo og Øyrane vgs - internat mm.	54 500	5 000	16 000	33 500	0
Mo og Øyrane vgs - nytt verkstadbygg	59 050	35 000	24 050	0	0
Måløy vgs - blokk A og D	57 000	30 000	27 000	0	0
Måløy vgs - ny akvahall	20 000	5 000	15 000	0	0
Måløy vgs, Nytt opplæringsfartøy	128 000	78 000	50 000	0	0
Skulebruksplan - planmidlar	14 000	3 500	3 500	3 500	3 500
Slåtthaug vgs	106 000	0	6 000	20 000	80 000
Sogn jord- og hagebr. - rehab. fjøs-og verkstad	4 000	0	0	0	4 000
Sogndal vgs - bil/idrettshall	6 000	6 000	0	0	0
Sogndal vgs - rehab badebasseng	7 000	0	0	2 000	5 000
Sogndal vgs avd. Kaup. og Vitensenter	81 562	81 562	0	0	0
Sotra vgs	132 000	0	16 000	16 000	100 000
Stord vgs	260 000	15 000	5 000	120 000	120 000
Årdal vgs - rehab	19 000	0	0	3 000	16 000
Årstad vgs	32 000	0	0	2 000	30 000
Åsane vgs	34 000	34 000	0	0	0
Tannhelse	99 100	14 200	19 200	20 200	45 500
Tannklinikk Sogndal	27 300	0	0	1 000	26 300
Tannklinikkar	35 000	5 000	10 000	10 000	10 000
Utstyr tannhelsetenesta	36 800	9 200	9 200	9 200	9 200
Kultur	32 000	3 000	3 000	23 000	3 000
Gulatinget	20 000	0	0	20 000	0
Restaurering av verneverdige f.k. bygg	12 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Regional utvikling	80 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Oppgradering fiskerihamner	40 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Bømlo fiskerihamn	40 000	0	0	0	40 000
SUM	4 728 773	1 228 323	1 350 450	1 092 900	1 057 100

Hovudmoment

- Laksevåg vgs vert realisert som planlagt, men er forskyvd ut om lag 2,5 år.
- Askøy vgs er lagt inn med noko forseinka framdrift grunna rekkjefølgjekrav.
- Førde vgs har noko raskare framdrift.
- Nytt fylkeshus har noko forseinka framdrift, mellom anna grunna asbestsanering.
- Opplæringsfartøy, Måløy vgs ligg inne med opphavlege summar, men framdrift og kostnad avheng av anskaffingsprosjektet.
- Eigenkapitalinnskot KLP er avhengig av utfall av anbodskonkurranse innan pensjon.

Investeringsprogram veg

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Bompengepakkar	4 311 458	1 145 482	1 337 469	1 092 628	735 879
Byvekstavn. (Miljøløftet) fylkesveg eks BB	1 433 950	403 625	402 150	329 525	298 650
Bømlopakken	16 500	16 500	0	0	0
Askøypakken	900 000	225 000	240 000	220 000	215 000

Nordhordlandspakken	844 808	218 957	245 919	218 203	161 729
Førdepakken	956 200	271 400	399 400	274 900	10 500
Framtidige bompengepakkar	160 000	10 000	50 000	50 000	50 000
Store investeringsprosjekt	811 200	93 400	341 000	361 800	15 000
Fv. 698 Blaksetunnelen	43 400	43 400	0	0	0
Ferjeavløysing Ytre Steinsund bru	752 800	50 000	341 000	361 800	
Fv. 614 Svelgen - Indrehus	5 000	0	0	0	5 000
Ferjeavløysing - Atløysambandet	10 000	0	0	0	10 000
Tunellrehabilitering	1 680 700	275 600	556 000	406 250	442 850
Tunnelar - utbetring etter tunnelsikkerhetsforskrifta	1 181 000	130 100	399 000	310 450	341 450
Tunnelar fv. 53 i Årdal	178 000	0	67 000	71 000	40 000
Fv. 303 Seimsdalstunnelen	260 300	145 500	90 000	24 800	0
Følgefonnstunnelen	61 400	0	0	0	61 400
Mindre utbetringar	1 026 978	345 059	264 719	207 300	209 900
Fv. 564 Austevollbrua	20 978	10 659	10 319	0	0
Fv. 161 Åsen - Helleskaret	118 000	41 000	62 200	14 800	0
Fv. 7 Øystese - Ålvik - Granvin	113 000	20 000	23 000	30 000	40 000
Fv. 611 Sæle - Engebø	123 000	0	60 000	63 000	0
Fv. 57 Dale-Storehaug	61 900	61 900	0	0	0
Bruer og kaier	268 400	96 500	76 500	23 200	72 200
Mindre utbetringar	321 700	115 000	32 700	76 300	97 700
Gang- og sykkelveg	225 350	127 350	54 900	22 200	20 900
Gang og sykkel	158 750	76 850	40 100	20 900	20 900
Fv. 548 Brandsøyvegen (refusjon)	3 900	1 300	1 300	1 300	0
Fv. 614 Breivika - Svelgen	5 200	5 200	0	0	0
Fv. 607 Heggebø - Leirvik	14 000	14 000	0	0	0
Fv. 548 Brandsøy - Solheim	43 500	30 000	13 500	0	0
Trafikktryggingstiltak	146 000	42 500	34 500	34 500	34 500
Trafikktryggingstiltak	146 000	42 500	34 500	34 500	34 500
Kollektivtrafikktiltak	87 600	21 900	21 900	21 900	21 900
Kollektivtiltak	87 600	21 900	21 900	21 900	21 900
Miljø og servicetiltak	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Miljø og service	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Planlegging	90 800	24 800	22 000	22 000	22 000
Planprogram	90 800	24 800	22 000	22 000	22 000
Øvrig	264 550	74 600	71 100	63 100	55 750
Refusjonar	164 150	50 000	46 500	37 500	30 150
Grunnerverv/avslutning av prosjekt	90 400	22 100	22 100	23 100	23 100
Justerings mva. (refusjon)	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Utstyrskjøp INV	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000

Skredsikring	2 154 140	357 740	501 900	695 500	599 000
Mindre rassikringstiltak	521 200	52 000	89 700	210 500	169 000
Fv 500 Folgefonntn-Årsnes, byggtr	290 000	80 000	80 000	100 000	30 000
Fv. 49 Tokagjelet	215 000		15 000	50 000	150 000
Fv. 722 Flovegen	250 300	133 100	82 200	35 000	0
Fv. 53 Ljoteli	125 000	90 000	35 000	0	0
Fv. 55 Bru over Esefjorden	750 000		200 000	300 000	250 000
FV. 5631 Øyni bru	2 640	2 640			
Sum investering fylkesveg	10 823 176	2 514 531	3 211 588	2 933 278	2 163 779

Hovudmoment

Under er det ført opp vesentlege endringar og nye moment for investeringsprogrammet for veg. Dette i høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2 i mai- møtet i finansutvalet.

- Forskyving i tunneloppgradering (tertialrapport 2/20), reduksjon på 11,9 mill. kr
- Flytting av investeringsprosjekt frå MOK – Ranavik hurtigbåtkai, påplussing 10,0 mill. kr.
- Svelgen - Indrehus – auke med 1,9 mill. kr i 2024.
- Oppretting – feil bompengar, auke med 187,0 mill. kr
Oppretting av feil i bompengar skuldast at det var lagt inn for lågt beløp på bompengar og at låneramma var tilsvarende høgare. Dette er no oppretta ved at vedteken låneramme er vidareført, noko som gjev grunnlag for eit auka investeringsnivå. Auken er hovudsakleg lagt til tunnelrehabilitering i 2023 og 2024.
- Endring i kommunale tilskot på 66 mill. kr til investeringar til veg.
- For bompengepakkar er det ikkje endringar i høve til det som tidlegare er presentert.
- Store investeringsprosjekt: Totalkostnad for prosjekt Ytre Steinsund er endra; auke på 25 mill. kr som gjev ein totalkostnad på 754 mill. kr.
- Tunellrehabilitering: Løyvinga er redusert med 170,1 mill. kr i 2021 mellom anna knytt til tunnelane på fv. 53 i Årdal som har forseinka framdrift. Løyvinga i 2022 er auka med 165,8 mill. kr.
- Mindre utbetringar: Åsen – Helleskaret er auka med 8 mill. kr i 2021 og 22,2 mill. kr i 2022.
- Bruer og kaier: Det er sett av 96,5 mill. kr til bruer og kaier i 2021. Av dette er 77,5 mill. kr bunde i pågåande prosjekt, og 19 mill. kr i nye prosjekt.
- Mindre utbetringar: Denne posten er slått saman av tidlegare løyvingar til forsterking, strekningsvise utbetringar, spleiselag, øvrige mindre utbetringar og prosjektering framtidige tiltak.
- Gang- og sykkelveg: Den samla ramma til gang- og sykkelveg er auka med 27,75 mill. kr i 2021 og 16,2 mill. kr i 2022.
- Trafikktryggingstiltak: Den samla ramma til trafikktryggingstiltak er auka med 8 mill. kr til 42,5 mill. kr. Auken er knytt til kommunale tilskot.
- Miljø og servicetiltak: Det er sett av 6,1 mill. kr til dette området i 2021.
- Planlegging: Ramma til planlegging er auka med 3 mill. kr. Auken er knytt til prosjektet fv. 55 Bru over Esefjorden.
- Skredsikring: Det vert lagt opp til å nytte heile tildelinga til skredsikringsprosjekt over perioden. Ramma er auka med 176,4 mill. kr, og dette er knytt til overført mindreforbruk frå perioden før 2020.

I vedlegg til SAMO er notat der det er gått meir detaljert inn på kva som ligg i dei ulike pottane og på dei ulike områda innanfor investeringsprogrammet for veg.

Investeringsprogram kollektiv

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Mobilitet og kollektiv	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400
Ferjekontraktar - ladeinfrastruktur	6 000	6 000	0	0	0
Ulike investeringstiltak kollektivområdet	120 000	50 000	30 000	20 000	20 000

Bybanen i Bergen – Vognmateriell	113 300	18 900	94 400	0	0
Bybanen – Byggjesteg 4	3 179 600	1 848 400	921 600	204 800	204 800
Bybanen – Byggjesteg 5	82 000	20 500	20 500	20 500	20 500
Terminalbygg/sjåførbygg og fasilitetar kollektiv	24 400	6 100	6 100	6 100	6 100
Sum investering	3 525 300	1 949 900	1 072 600	251 400	251 400

Hovudmoment

- I høve til det som vart presentert i arbeidsdokument 2 er det for *ulike investeringstiltak kollektivområdet* flytta 10 mill. kr i budsjettmidlar for både 2023 og 2024 til 2021; grunna større behov tidlegare i perioden.
- Når det gjeld prosjektet som går på elektrifisering av ferjene så skulle dette prosjektet vore ferdig i løpet av 2020. Det er likevel behov for ei sluttløyving på 6 mill. kr til prosjektet i 2021. Totalramma til prosjektet er ikkje endra på grunn av dette.

Finansiering investeringsbudsjett

Oversyn

Finansiering (tal i 1000kr)	Sum 2021- 2024	2021	2022	2023	2024
Bompengar	3 681 787	1 489 028	1 157 891	634 211	400 657
Tilskot	1 858 200	1 024 650	587 250	133 650	112 650
Fondsmidlar	791 900	490 100	55 000	133 400	113 400
Lånemidlar	7 282 122	1 403 805	2 256 229	2 013 621	1 608 466
Mva. kompensasjon	3 015 240	748 171	891 268	765 696	610 106
Salsinntekter	300 000	0	150 000	60 000	90 000
Driftsmidlar til investering	2 148 000	537 000	537 000	537 000	537 000
Sum Finansiering	19 077 249	5 692 754	5 634 638	4 277 578	3 472 279

Gjeldsgrad

Forslaget til investeringsbudsjett som ligg føre er innanfor vedteken gjeldsgradsgrense på 115%. I 2023 og 2024 vil ein kome nokså nær denne grensa med føreliggjande forslag. Eit avgjerande punkt for korleis ein kjem ut, vil vere kor stor nominell vekst ein får i inntektene dei siste åra i økonomiplanperioden.

Gjeldsgrad og investeringsprosjekt med særskilt finansiering

Finansutvalet i samband med handsaming av arbeidsdokument 3/20, 18. juni 2020, fylkesrådmannen si orientering om investeringsprosjekt som har særskilt finansiering opp mot den vedteke gjeldsgradgrensa på 115 %. I arbeidsdokumentet nemnde fylkesrådmannen at dette skal vurderast i det vidare arbeidet med investeringsbudsjettet. I samband med handsaming av Prp. 105 S (2019-2020) Kommuneproposisjonen gjorde Stortinget følgjande vedtak, jf. Innst. 383 S (2019-2020):

«Stortinget ber regjeringen oppdatere retningslinjene for fergeavløsningsordningen slik at fergesamband som består av flere strekninger der det bare er aktuelt å avløse deler av sambandet, beregnes som om hele fergesambandet avløses, så lenge hele sambandet legges ned.»

«Stortinget ber regjeringen om at det legges fram en egen tilskuddsordning i forbindelse med fergeavløsningsordningen som kan avhjelpe rentekostnadene de første årene etter at et fergeavløsningsprosjekt er ferdigstilt, og komme tilbake med endringsforslagene i forslaget til statsbudsjett for 2021.»

Fylkesrådmannen reknar med at Regjeringa kjem med oppdaterte retningsliner og oppdatert tilskotsordning i statsbudsjettet for 2021 som vert lagt fram i oktober.

Før ein arbeider vidare med korleis ferjeavløsningsprosjekta skal vurderast opp mot gjeldsgraden på 115%, vil fylkesrådmannen ha oversyn over Regjeringa sine forslag i statsbudsjettet, jf. Stortinget sine vedtak ovanfor.

3 Sektorspesifikt driftsbudsjett

Kultur, idrett og inkludering

3.1 Sektorbudsjett - løvingsnivå

Alle tal i 1000 kr

Løvingsnivå		Budsjett 2020	Budsjett 2021
Arkiv	Brutto driftsutgifter	11 699	11 661
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	11 699	11 661
Bibliotek	Brutto driftsutgifter	14 897	13 617
	Driftsinntekter	- 2 262	- 2 262
	Netto driftsutgifter	12 635	11 355
Kulturformidling	Brutto driftsutgifter	46 468	46 108
	Driftsinntekter	- 29 810	- 29 810
	Netto driftsutgifter	16 658	16 298
Kulturarv	Brutto driftsutgifter	149 739	150 179
	Driftsinntekter	- 48 807	- 48 807
	Netto driftsutgifter	100 932	101 372
Idrett og friluftsliv	Brutto driftsutgifter	255 228	255 128
	Driftsinntekter	- 222 204	- 222 204
	Netto driftsutgifter	33 024	32 924
Inkludering, strategi og analyse	Brutto driftsutgifter	20 386	19 907
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	20 386	19 907
Kunst og kulturutvikling	Brutto driftsutgifter	115 918	114 503
	Driftsinntekter	- 6 405	- 6 405
	Netto driftsutgifter	109 513	108 098
Administrasjon av kultur og idrett	Brutto driftsutgifter	7 753	7 985
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	7 753	7 985
Sum	Brutto driftsutgifter	622 088	619 088
	Driftsinntekter	- 309 488	- 309 488
	Netto driftsutgifter	312 600	309 600

Tabell med driftsutgifter, driftsinntekter og netto driftsutgifter.

Tala byggjer på ei budsjetttramme i 2020 på 312,37 mill. kr inkl. alle endringane som er gjort gjennom året (siste tal i Visma). Ny ramme på 309,6 mill. kr. er justert jf. prosessvedtak i Finansutvalet og byggjer på innarbeidde salderingstiltak: 5,1 MNOK i pkt.4.

3.2 Kort omtale av dei ulike løyvingnivåa

Arkiv

Oppgåver og tenesteproduksjon

Seksjon Arkiv har ansvar for at arkiva i Vestland vert tekne vare på og formidla som ein del av den samla samfunnsdokumentasjonen i regionen. Dette omfattar private- og offentlege arkiv, foto, tradisjonsmusikk, stadnamn og audiovisuelt kjeldemateriale. I tillegg kjem munnlege og skriftlege tekstar.

Seksjon for Arkiv vil styrke og bygge ut samarbeidet med frivillig sektor, kommunar, bevaringsinstitusjonar og andre lokale aktørar.

Bibliotekutvikling

Oppgåver og tenesteproduksjon

Etter Folkebiblioteklova §6 skal fylkeskommunen ivareta regionale bibliotekoppgåver og regional bibliotekutvikling, medrekna å gi råd til lokale styresmakter, yte bibliotekfagleg rettleiing og assistanse, og arrangere møte og kurs om bibliotekspørsmål. I tillegg til dette er Seksjon bibliotekutvikling i Vestland fylkeskommune rådgjevar for biblioteka i vidaregåande opplæring og for utvikling av gode skulebibliotek i kommunane. Seksjonen initierer, leier og støttar utviklingsarbeid i biblioteka i tråd med Nasjonal bibliotekstrategi 2020 – 2023 og gjeldande regionale kulturplanar i Hordaland og Sogn og Fjordane.

Fylkeskommunen utjamnar forskjellar mellom dei kommunale folkebiblioteka gjennom ulike tenester, m.a. ved å organisere og delfinansiere ei transportordning mellom biblioteka i fylket og eit konsortium for innkjøp og utlån av e-bøker og andre elektroniske ressursar. Andre tenester er utvikling av biblioteknettstader, utlån av klassesett og ulike tiltak for å stimulere lesing blant barn og unge.

Kulturformidling

Oppgåver og tenesteproduksjon

Seksjon for kulturformidling har ansvar for å utvikle og formidle kunst- og kulturtilbod til ulike målgrupper i samsvar med nasjonale føringar og vedtekne regionale planar for kultur i Hordaland og Sogn og Fjordane. Seksjonen har verkemiddel knytte m.a. til Den kulturelle skulesekken, Ung Kultur Møtest, fylkesmusikarordninga, Den kulturelle spaserstokken og fagområdet kultur og helse.

Gjennom Den kulturelle skulesekken skal fylkeskommunen medverke til at elevar i grunnskulen og vidaregåande opplæring får eit profesjonelt og mangfaldig kunst- og kulturtilbod. Elevane skal få gjere seg kjende med kunst- og kulturuttrykk av mange slag, og formidlinga i Den kulturelle skulesekken skal bidra til å realisere skulen sine læringsmål. Vestland fylkeskommune vil få overført statlege spelemidlar til ordninga. I Vestland vil elevar i om lag 300 grunnskular og rundt 60 vidaregåande skular få tilbod gjennom ordninga. Om lag 1000 programtilbod er melde inn til vurdering for skuleåret 2020-2021.

Ung kultur møtest (UKM) representerer ein arena der ungdom skal få uttrykkje seg på eigne premissar, lære av kvarandre og få inspirasjon til vidareutvikling. Fylkeskommunen har ansvar for arbeidet på regionalt nivå.

Fylkesmusikarane i Vestland har oppgåver knytte til undervisning og arkiv i tillegg til utøvande verksemd. Fylkeskommunen har stillingsressurs tilsvarande to stillingar som fylkesmusikarar fordelt på tre tilsette.

Kulturarv

Oppgåver og tenesteproduksjon

Vestland fylkeskommune er forvaltingsstyresmakt med mynde heimla i kulturminnelova, og seksjonen Kulturarv skal ta i vare ei rekkje statlege og regionale oppgåver innanfor kulturminnevernet.

Fylkeskommunen har hovudansvar for å forme museumspolitikken i fylket og utvikle dei konsoliderte musea i Vestland som sterke kunnskapssenter og organisasjonar, og profilerte samfunnsaktørar. Oppgåver elles er m.a. kulturminne i arealplansaker i fylket, forvaltning av fylkeskommunale og statlege tilskotsordningar, rettleiing og råd til kommunar, organisasjonar og einskilde i saker om riving, vedlikehald eller ombygging av verneverdige bygningar.

Dei ti konsoliderte musea i Vestland forvaltar store verdjar på vegner av fellesskapet og har utfordringar knytt til investering og drift. Både stat, vertskommunar og kommunar mottek tenester frå musea i Vestland og medverkar til å styrke institusjonane.

Idrett og friluftsliv

Oppgåver og tenesteproduksjon

Oppgåvene innanfor fagområdet fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv er heimla i Regional plan for kultur 2019-2027 for Sogn og Fjordane, Regional kulturplan 2015-2025 for Hordaland og Anleggspolitikk og kriteria for tildeling av spelemidlar til anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv for Vestland fylkeskommune 2020-2024.

Gjennom forpliktande samarbeid mellom offentlege, frivillige og private aktørar skal fylkeskommunen arbeide for at innbyggjarane skal kunne ha ein fysisk aktiv kvar dag. Som samfunnsutviklar vil fylkeskommunen m.a. ta ei tydeleg rolle i kompetanse-/utviklingsarbeid og i kommunal planlegging for å få betre kunnskapsgrunnlag, tverrfagleg involvering, god behovsvurdering og medverknad.

Friluftsløva definerer fylkeskommunane sine oppgåver i høve til å fremje allmenne friluftslivsinteresser. I samband med regionreforma får Vestland fylkeskommune overført nye statlege oppgåver knytt til statleg sikra friluftsområde og skjergardstenesta. Fylkeskommunen har, jf. kongeleg resolusjon frå april 1987, fullmakt til å fordele spelemidlane for bygging av anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

Lov om pengespel fordeler overskotet frå Norsk Tipping med 64% til idrettsføremål, 18% til kulturføremål og 18% til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjonar, som ikkje er knytt til Norges idrettsforbund og olympiske og paraolympiske komité. Midlane vert fordelte av Kongen i statsråd. Fylkeskommunane har, jf. kongeleg resolusjon frå april 1987, fullmakt til å fordele dei spelemidlane som kvart år vert stilt til disposisjon for bygging av anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Kulturdepartementet krev at fylka og kommunane har ein planforankra anleggs- og aktivitetsspolitikk. Fellesnemnda vedtok 18. juni 2019 Anleggspolitikk og kriteria for tildeling av spelemidlar til anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv for Vestland fylkeskommune 2020-2024. Spelemiddelordninga er eit vesentleg verkemiddel i samfunnsutviklinga og for å skape ein «fysisk aktiv kvar dag». I 2019 vart det fordelt vel 216 mill. i spelemidlar til ordinære og nærmiljøanlegg til saman i dei to fylka.

Tenesteproduksjon

- Forvaltning av 10 statlege og fylkeskommunale tilskotsordningar
- Driftstilskot til regionale samarbeidspartnarar
- Bidra til nasjonalt utviklingsarbeid innan fleire fagområde
- Kompetanseutvikling (m.a. konferansar, kurs, rettleiing og synfaringar i kommunane)
- Tilretteleggje aktivitetar for personar med særskilde behov i partnerskap med frivillige organisasjonar, kommunar og Helse Bergen
- Bidra til å utvikle toppidretten gjennom m.a. støtte til større meisterskap, investeringstilskot til idrettsanlegg og utviklingsstipend

Inkludering, strategi og analyse

Oppgåver og tenesteproduksjon

Seksjon for Inkludering, strategi og analyse har eit særleg ansvar for oppfølging av fylkeskommunens mål, ansvar og oppgåver innan inkludering og integrering. Dette inneber mellom anna koordinering, utforming og oppfølging av planar og verkemidlar som tilskotsordningar som grunnlag for politikk på feltet. Medan inkludering handlar breitt om å bygge ned tersklar for deltaking, er integrering avgrensa til innvandring. Fylkeskommunen har fått nye oppgåver frå staten innan integrering, knytt til mellom anna busetnad, rettleiing av kommunar i deira kvalifiseringsarbeid, forvaltning av tilskotsordningar og arbeid med kulturforståing. Oppgåvene femner om fleire fagfelt, særleg opplæring, næring og kultur. Seksjonen skal gjennom samhandling og koordinering internt, bidra til heilskap og oversikt som grunnlag for god tenesteutøving.

Kunnskapsinnsamling og analyse på kultur- og idrettsområdet gjennom Kulturstatistikk Vestland, samt legge til rette og formidle relevant styringsinformasjon, høyrer til seksjonen sitt ansvarsområde. Frå 1. januar 2020 overtar fylkeskommunen desse seks oppgåvene frå Integrerings- og mangfaldsdirektoratet (IMDi):

1. Busetjing: Fylkeskommunen skal innan nasjonale kriteria, vurdere og anbefale talet på flyktingar som skal busetjast i den einskilde kommunen.
2. Rettleiing og kompetanseheving av kommunane i deira kvalifiseringsarbeid: Ansvar for å følge opp kommunane i deira kvalifisering av flyktingar
3. Samarbeid med regionale sektormynd

4. Regional oppfølging av frivillighet og samfunnsdeltaking.
5. Førebygging av negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlesting
6. Tilskotsordningar
 - Tilskot til mentor- og traineeordning for personar med innvandrarbakgrunn
 - Tilskot til etableraropplæring
 - Jobbsjansen, del B

Kunst og kulturutvikling

Oppgåver og tenesteproduksjon

Seksjonen skal ivareta oppgåver innan kunst- og kulturutvikling heimla i delegasjon av statlege forvaltingsoppgåver, og understøtte Vestland fylkeskommune sin regionale politikk for utvikling av eit sterkt, mangfaldig og ambisiøst kunst- og kulturliv i heile fylket, både innan frivillig sektor og profesjonell kunst. Seksjonen forvaltar økonomiske tilskot, m.a. faste driftstilskot til organisasjonar og institusjonar, investeringstilskot og prosjektbasert støtte til arrangement, produksjon og infrastruktur. Mottakarane skal vere regionale verksemder som medverkar til kulturelt og kunstnarleg mangfald og kulturell utvikling i fylket.

Seksjonen arbeidar med utviklingsorientert tilrettelegging av fylkeskommunale verkemiddel på kunst- og kulturområdet, og grunnlaget for utviklinga av kunst- og kulturpolitikken i fylket. I tillegg til bruk av økonomiske verkemiddel som driftsstønad, prosjekttilskot og utviklingsmidlar, arbeidar seksjonen med strategi, kompetanse, koordinering og mobilisering på kunst- og kulturområdet, retta mot institusjonar, det frie feltet og frivillig sektor.

Stab

Oppgåver og tenesteproduksjon

Staben arbeider med funksjonar som gir retning for organisasjonen sitt arbeid med fellesoppgåver og oppgåver som elles ikkje fell inn under dei enkelte fagseksjonane sitt fagområde.

Støttefunksjonane har som eit av hovudmåla å avlaste og forenkle drifta i linja. Døme på slike oppgåver er felles økonomistyring av rekneskap og budsjett, post/arkivtenester, støtte linjeleiarane i rekrutteringsprosessar, sjå til at aktuelle rutinar og regelverk vert ivareteke, syte for tilskotsoppfølging og støtte arbeidet med bruk av elektroniske verktøy, og at dette vert følgd opp i samsvar med gjeldande retningslinjer.

Klimaeffektar

Med utgangspunkt i FN sine berekraftsmål, vil avdelinga arbeide med å identifisere aktivitetar som fører til negative klimaeffektar og setje konkrete mål og tiltak for om mogleg å redusere desse.

På avdelinga vil klimagassutsleppa gjelde dei aktivitetane som krev vesentleg transport og i nokon grad tilskot der ein kan setje miljøkrav. Seksjon for kunstformidling har ei utstrekkt turneverksemd gjennom Den kulturelle skolesekken, og på seksjon for Kulturarv treng feltarkeologane transport til og frå felt. Indirekte kan seksjon for Idrett og friluftsliv påverke klimagassutslepp knytt til tilskot til idrettsanlegg. Det kan vere mindre klimagassutslepp knytt til drift og til at ein del tilsette nyttar eigen bil til og frå arbeid.

3.3 Endringar frå 2020 til 2021 – tekniske justeringar

Endringar – tekniske justeringar løyvningsnivå:		Tiltak	Konsekvens
Bibliotek	-0,64	Overført stilling til Stab	Rett plassering av stabsoppgåvene
stab	0,64	Overført stilling frå Bibliotekutvikling	Rett plassering av stabsoppgåvene

3.4 Innarbeidde salderingstiltak: 5,1 mill. kr

Oversyn over sektoren sine innarbeidde tiltak under tilhøyrande løyvningsnivå; jf. prosessvedtak i førre møte.

Det dreier seg om salderingstiltaka på 3 mill. kr som var sektoren sin del av dei 100 mill. kr i a- dok. 3.

Ut over dette vart det innarbeidd salderingstiltak på 2,1 mill. kr til finansiering av 3 nye stillingar på Kulturarv som fekk overført nye oppgåver frå staten i 2020.

Budsjett 2021 - konkretisering innsparingstiltak:

Rammereduksjon	3,0		
Meirbehov:	2,1		
Samla innsparingsbehov	5,1		
Innsparing løyingsnivå:		Tiltak	Konsekvens
Arkiv	0,03	Red. drift og tilskot	Tilskot sogelag foreslått tatt bort
Bibliotek	0,64	Stillingsreduksjon	Synergieffekt av fylkessamanslåinga
Idrett og friluftsliv	0,10	Red. i tilskot	Foreslår mindre reduksjonar.
Inkl., strategi og analyse	0,48	Red. i tilskot	Foreslår mindre reduksjonar av tilskotsordningar.
Kulturarv	1,67	Red. i tilskot	Tilskot regionale pilegrimsentra, tilskot verna kulturminne og Museumsloftet foreslått tatt bort eller redusert.
Kulturformidling	0,36	Stillingsreduksjon	Synergieffekt av fylkessamanslåinga
Kunst – og kulturutv.	1,18	Stillingsreduksjon og red. i tilskot	Overføring av stilling (kr 900 000) til vakant stilling inkl., strategi og analyse samt reduksjon av tilskot.
Stab	0,64	Stillingsreduksjon	Synergieffekt av fylkessamanslåinga
Samla innsparing	5,10		

3.5 Alternative salderingstiltak: 3 mill. kr

Viser til Finansutvalet si bestilling om synleggjering av ytterlegare 100 mill. kr i alternative salderingstiltak. Sektoren har lista opp alternative tiltak som summerer seg til det same som dei tidlegare innarbeidde tiltaka.

Budsjett 2021 - konkretisering innsparingstiltak:			
Rammereduksjon	3,0		
Innsparing løyingsnivå:		Tiltak	Konsekvens
Idrett og friluftsliv	0,305	Drifts- og prosjekttilskot	Reduserte løyvingar
Inkl., strategi og analyse	0,161	Drifts- og prosjekttilskot	Reduserte løyvingar
Kulturarv	0,913	Drifts- og prosjekttilskot	Reduserte løyvingar
Kunst – og kulturutvikling	1,121	Drifts- og prosjekttilskot	Reduserte løyvingar
Drift stab	0,500	Vakant stilling	Kan gi auka arbeidspress. Elles ingen konsekvensar.
Samla innsparing	3,0		

Kommentarar til tabellen:

Idrett og friluftsliv

- Det er foreslått eit kutt på 0,305 mill. kr på tilskot til drift og prosjekt.
- Dette vil medføre reduserte løyvingar (drift og prosjekt) til aktørar ute som jobbar med idrett og friluftsliv gjennom frivillige organisasjonar m.m. og vil avgrense midlane til eit mangfaldig arbeid som allereie er inne i ei tid med store utfordringar.

Inkl., strategi og analyse

- Det er foreslått eit kutt på 0,161 mill. kr på tilskot til drift og prosjekt.
- Dette vil medføre reduserte løyvingar (drift og prosjekt) til aktørar ute som jobbar med inkludering gjennom frivillige organisasjonar, m.m., og vil avgrensa midlane til eit mangfaldig arbeid som allereie er inne i ei tid med store utfordringar.

Kulturarv

- Det er foreslått eit kutt på 0,913 mill. kr på tilskot til drift og prosjekt.
- Dette vil medføre reduserte løyvingar (drift og prosjekt) til aktørar ute som jobbar med kulturminnevern, museum, frivillige organisasjonar m.m., og vil avgrensa midlar til eit mangfaldig arbeid som allereie er inne i ei tid med store utfordringar.

Kunst – og kulturutvikling

- Det er foreslått eit kutt på 1,121 mill. kr på tilskot til drift og prosjekt.
- Dette vil medføre reduserte løyvingar (drift og prosjekt) til aktørar ute som jobbar med kunst- og kulturutvikling gjennom frivillige organisasjonar, nettverksorganisasjonar til festivalar og profesjonell kunst- og kulturverksemd på høgt nivå m.m., og vil avgrensa midlar til eit mangfaldig kulturliv, som allereie er inne i ei tid med store utfordringar

Dato: 08.09.2020

Til: Finansutvalet

Sektorbudsjett 2021- avdeling for strategisk utvikling og digitalisering

1 Sektorbudsjett - løyvingsnivå

Tabell med driftsutgifter, driftsinntekter og netto driftsutgifter.

Alle tal i 1000 kr

Løyvingsnivå		Budsjett 2020	Budsjett 2021
Plan, analyse, klima og folkehelse	Brutto driftsutgifter	53 233	52 233
	Driftsinntekter	- 9 000	- 9 000
	Netto driftsutgifter	44 233	43 233
IKT og digitalisering	Brutto driftsutgifter	121 646	123 346
	Driftsinntekter	- 750	- 750
	Netto driftsutgifter	120 896	122 596
Administrasjon av strategi og digitalisering	Brutto driftsutgifter	6 638	6 438
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	6 638	6 438
Sum	Brutto driftsutgifter	181 517	182 017
	Driftsinntekter	- 9 750	- 9 750
	Netto driftsutgifter	171 767	172 267

2 Kort omtale av dei ulike løyvingsnivåa

Plan, analyse, klima og folkehelse

Løyvinga skal dekke løns- og personalkostnader knytt til seksjonane plan, klima og folkehelse og statistikk, kart og analyse. Utover løns- og personalkostnader skal midlane mellom anna nyttast innanfor desse områda:

- Folkehelse
- Klima
- Plan og utviklingsarbeid
- Senter og stadutvikling

Folkehelse

Føremålet med folkehelsearbeidet er å fremje gode levekår og livskvalitet for innbyggjarane. Området omfattar lovpålagde oppgåver i folkehelseleva, statlege og fylkeskommunale satsingar. Innan folkehelsearbeidet går midlane til å følgje opp satsingane i folkehelseplanane, drift av partnerskapen, helseovervaking, og å arrangere ulike samlingar og nettverk. Ei viktig oppgåve er å støtte opp om folkehelsearbeidet i kommunane gjennom tilskotsmidlar, prosjekt og utvikling av møteplassar. Innan folkehelse deltek vi i ei større programsatsing «Program for folkehelsearbeid i kommunane». Det er budsjettert med ei forventa inntekt frå tildeling av tilskotsmidlar frå Helsedirektoratet på 9 mill. kr knytt til denne satsinga. Frå 2020 har vi fått overført oppgåver frå fylkesmannen innan forvaltning av tilskot til etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og meistringstilbod.

Klima

Fylkeskommunen skal vere initiativtakar og nøkkelatør i arbeidet med ei klimavenleg og berekraftig samfunnsutvikling. Satsingane omfattar både utslppsreduksjon og klimatilpassing, med utgangspunkt i gjeldande klimaplanar. Midlane skal styrke den strategiske utviklinga til Vestland på vegen til eit nullutslppsamfunn. Eit viktig område er å skape gode arenaer for samhandling mellom aktørar på regionalt- og kommunalt nivå. Andre satsingar er strategiske tilskotsordningar, å arrangere konferansar og arrangement, og å utvikle arenaer (t.d. nettverk) som bidreg til auka kunnskap og breidde innanfor klimaarbeidet.

Strategisk utvikling og planlegging

Vi skal rettleie, og gje fagleg støtte til kommunane innan samfunns- og arealplanlegginga. Å styrke samfunnsutviklarrolla, og å gi fagleg støtte i planarbeidet er sentralt. Vi arrangerer plansamlingar, og deltek i ulike nettverk innan fagområdet.

Innan regionalt planarbeid i 2021 går midlane til oppfølging av Utviklingsplan for Vestland (regional planstrategi), utarbeiding av regionale planar fastsett i utviklingsplanen, og å følgje opp tiltak i handlingsprogram knytt til regionale planar eininga har ansvar for.

Senter og stadutvikling

Tettstadane og utvikling av dei er ein sentral del av den regionale utviklinga av fylket. Attraktive og klimavenlege tettstader er viktig for sikre identitet, trivsel, bulyst og virke.

Vi følgjer opp satsingar og tiltak i regionale planar gjennom samarbeid, prosjektdeltaking eller leiging. I tillegg bidreg vi fagleg i arbeidet med stadutvikling i kommunane, og gir tilskot til prosjekt innan stadutvikling og planlegging. Ekstern samhandling både i formelle samarbeid og nettverk er sentralt i stadutviklingsarbeidet.

Vi deltek òg i ulike forskings- og utviklingsprosjekt som t.d. «Pilotprosjekt om regional planmyndighet og samfunnsutvikler», «Tettstedspakker for attraktiv, inkluderende og klimavenleg stedsutvikling», og ulike utviklingsprosjekt knytt til Bergensområdet. Utviklingsprosjekta er ofte tverrfaglege og inkluderer både interne og eksterne partar.

Statistikk, kart og analyse

Statistikk, kart og analyse skal stø Vestland fylkeskommune i å ta ei sterk og aktiv rolle som ein kunnskapsbasert regional utviklingsaktør. Seksjonen skal vere i front på kommunale og regionale analyser for å stø kommunane, fylkeskommunen og politikarar i utviklingsoppgåver, løfte fram viktige samfunnsutfordringar gjennom formidling av kunnskap og analyser, og sørge for offentlig tilgjengeleg kartdata og statistikk til regionalt og kommunalt arbeid med plan- og byggjesaker og folkehelse. Dette inkluderer drift og vidareutvikling av geografisk informasjonssystem og digital statistikkportal for Vestland fylkeskommune.

IKT og digitalisering

Løyvinga skal dekke løns- og personalkostnadar knytt til seksjonane IKT og digitalisering.

Digitaliseringsseksjonen skal bidra til å digitalisere fylkeskommunen gjennom fornying, forenkling og forbetring på ein slik måte at vi både effektiviserer prosessar og nyttar ressursane meir hensiktsmessig. Ei målsetjing med dette arbeidet er at ein gjennom strukturert kartlegging skal sørge for at digitalisering og effektivisering i organisasjonen hentar ut best mogleg gevinst i form av enten økonomisk innsparing eller betra kvalitet.

Ein føresetnad for å lukkast med digitaliseringsarbeidet er at IKT-seksjonen sikrar ein stabil og framtidretta digital grunnmur, og kan gje IKT-støtte til brukarane ved behov.

Vidare skal løyvingsnivået dekke utgifter knytt til drift og vedlikehald av IKT-system og IKT-infrastruktur, lisenskostnadar for sentrale IT-system, sambandskostnadar, internettlinjer og M2M-abonement.

I samband med rekneskapsavslutninga for 2019 sett fylkestinget av 15 mill. kr som skal støtte opp om digitaliseringsarbeidet i organisasjonen og sikre ei trygg og god implementering av større IKT-prosjekt som kjem i perioden 2021-2022. Avdeling for Strategisk utvikling og digitalisering administrerer denne ordninga.

Administrasjon av strategi og digitalisering

Løyvinga skal dekke løns- og personalkostnadar knytt til leiging og stabsfunksjonar.

Klimaeffektar

Avdelinga sine klimagassutslepp heng i hovudsak saman med innkjøp og bruk av elektronisk utstyr og reiser i eiga drift. Indirekte har avdelinga påverknad gjennom planlegging og tildeling av tilskott.

Klima- og miljøkrav i anbod, spesielt for elektronisk utstyr som PC, og retningsliner for drift som tek omsyn til gjenbruk og sirkulær økonomi kan gi klimaresultat. Seksjon for digitalisering har i stor grad lagt til rette for gjennomføring av digitale møter og konferansar. Dette har gjort det mogleg å samhandleg utan det miljøavtrykket ein elles ville hatt.

3 Endringar frå 2020 til 2021

Løyvingsnivå IKT og Digitalisering – jf. arbeidsdokument 3/20 er budsjettet i 2021 styrka med 2,5 mill. kr som følgje av auka sambandskostnadar og tekniske justeringar ved endring i fakturering som gjer at IKT dekker kostnadar som tidlegare har vore betalt av andre avdelingar.

4 Innarbeidde salderingstiltak: 2 mill. kr

Plan, analyse, klima og folkehelse:

Løyvingsnivået er redusert med 1 mill. kr, jf. prosessvedtak i finansutvalet i juni. I det vidare har fylkesrådmannen arbeidd med å spesifisere kuttet ytterlegare.

I tidlegare Sogn og Fjordane fylkeskommune har det vore ein avtale om driftsstønad til regionråda i fylket. Denne avtalen gjekk ut i 2019. Desse midlane utgjer 1,8 mill. kr av budsjettet på løyvingsnivå plan, analyse, klima og folkehelse. Fylkesrådmannen vil tilrå å kutte denne ordninga då beløpet vert lite dersom det skal gjelde for regionråda i heile Vestland fylke. Resterande midlar (0,8 mill. kr) vil fylkesrådmannen tilrå at vert omprioritert til å auke budsjettet til klimaarbeid.

Ved ei eventuell vidareføring av ordninga er det for lite midlar til å betrakte som ei driftsstøtte, og det må ev. verte ein søknadsordning.

IKT og digitalisering

Løyvingsnivået er redusert med 1 mill. kr.

Kuttet vert løyst ved reduksjon i bemanning som ikkje vert erstatta.

5 Alternative salderingstiltak: 2 mill. kr

Sektoren sine tiltak inngår for ein stor del i det administrative innsparingsprogrammet som er til handsaming i eiga sak til finansutvalet.

Dato: 08.09.2020

Til: Finansutvalet

Sektorbudsjett 2021- Politisk styring, kontrollorgan, organisasjon og økonomi

1 Sektorbudsjett - løyvingsnivå

Tabell med driftsutgifter, driftsinntekter og netto driftsutgifter.

Alle tal i 1000 kr

Løyvingsnivå		Budsjett 2020	Budsjett 2021
Politisk styring	Brutto driftsutgifter	55 546	58 546
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	55 546	58 546
Kontrollutval	Brutto driftsutgifter	13 857	13 857
	Driftsinntekter	- 3 361	- 3 361
	Netto driftsutgifter	10 496	10 496
Eigedom - drift og vedlikehald	Brutto driftsutgifter	560 788	560 088
	Driftsinntekter	- 43 155	- 43 155
	Netto driftsutgifter	517 633	516 933
Administrasjon av organisasjon og økonomi	Brutto driftsutgifter	188 875	188 575
	Driftsinntekter	- 12 380	- 12 380
	Netto driftsutgifter	176 495	176 195
Organisasjon og økonomi tiltaksmidlar	Brutto driftsutgifter	9 000	7 000
	Driftsinntekter	-	-
	Netto driftsutgifter	9 000	7 000
Sum	Brutto driftsutgifter	828 066	828 066
	Driftsinntekter	- 58 896	- 58 896
	Netto driftsutgifter	769 170	769 170

2 Omtale av løyvingsnivåa

Politisk styring

Politisk styring omfattar utgifter til politiske utval, gjennomføring av møte i folkevalde organ, partistønad og diverse godtgjersle til folkevalde i ulike organ. Fylkeseldreråd, råd for menneske med nedsett funksjonsevne og medverknadsorgan for ungdom vert også budsjettert her.

Løyvingsnivået er justert opp med 3 mill. kr til stortingsval i 2021.

Kontrollutval

Løyvingane omfattar kontrollutvalet, sekretariat for kontrollutvalet og kjøp av revisjonstenester. Kontrollutvalet skal sjølv handsame budsjettforslag for sitt ansvarsområde. I tabellen har ein i denne omgang vidareført budsjettet frå 2020.

Eigedom - drift og vedlikehald

Dette løyvingsnivået omfattar forvaltning, drift, vedlikehald og utvikling av heile eigedomsmassen til Vestland fylkeskommune. Løns- og personalkostnader til tilsette innan bygningsdrift og reinhald er også budsjettert i dette løyvingsnivået. Overordna mål for den fylkeskommunale eigedomsforvaltninga er at verdien av eigedomsmassen ikkje skal forringast, eigedomane skal vere tilpassa dagens behov og utviklast med omsyn til framtidige behov og mål fastsett i regionale planar og strategiar.

Administrasjon av organisasjon og økonomi

Stabsavdelinga for organisasjon og økonomi skal levere gode fellestenester og sikre forsvarleg drift av Vestland fylkeskommune.

Avdelinga omfattar følgjande seksjonar:

- Politisk sekretariat
- Juridiske tenester
- Økonomi
- Innkjøp
- HR
- Kommunikasjon
- Eigedom

Løyvinga skal dekke løns- og personalkostnadar knytt til seksjonane. Vidare vert hovudtillitsvalde og lærlingar i fylkeskommunen budsjettert her. Andre tiltak som vert budsjettert under avdelinga er opplæringstiltak, organisasjons- og leiarskapsutvikling, personalforsikring, velferdstiltak og kontingentar.

På dette løyvingsnivået er det lagt inn ein auke på 2,5 mill. kr. knytt til fleire lærlingar. Det er og lagt inn 2 mill. kr til auka frikjøp av tillitsvalde.

Tiltaksmidlar

Midlane skal i hovudsak gå til attførings- og omstillingstiltak.

Klimaeffektar

Det er seks hovudoppgåve knytt til klima som drift i eigedom kan og skal fokusere på; avfall, kjemikalie, transport, vedlikehald, energibruk og utstyr til å utføre driftsarbeid.

For avfall er det viktig å leggje til rette for sortering i så mange fraksjonar som er hensiktsmessig med omsyn til vidare behandling hjå renovasjonsselskap, i dette ligg og handtering av komponentar som vert skifta ut i ein driftssituasjon og bygningselement som inngår i eksisterande bygningsmasse. Plassering og tal sorteringspunkt skal vurderast og tilpassast fortløpande for å unngå restavfall i størst mogleg grad.

Drift skal syte for å ha oversyn over førekomst av kjemikalie i alle bygg, fornuftig og forskriftsmessig oppbevaring og bruk av kjemikalie, samt endeleg levering av farleg avfall til renovasjonsselskap.

Det vil ofte vere bruk for transport av både tilsette, innleigde ressursar og ikkje minst material for drift og vedlikehald. I størst mogleg grad skal reiser og materialtransportar planleggjast og koordinerast slik at ein kan unngå unødvendig køyring. Alternativ transport med lågare klimabelastning skal alltid undersøkast og prioriterast.

For vedlikehald av fylkeskommunal bygningsmasse skal material med låg klimabelastning prioriterast. Det er særleg merksemd på bruken av plast, jf. strategien som fylkestinget har vedteke. I tillegg skal løysingar som er effektive, treng lite eller har enkelt vedlikehald og som er forventa å ha lang levetid føretrekkast.

Bruk av energi i fylkeskommunal bygningsmasse skal ha kontinuerleg tilsyn og optimaliserast, identifisering av mogleg forbetringspotensiale ved både enkle justeringar og ved investering som fører til redusert klimabelastning skal og ha høg prioritet.

For utstyr som brukast til drift og vedlikehald skal drift syte for oversyn over tilgjengeleg utstyr inkludert geografisk plassering, dette for å sikre gode tilhøve for koordinering av naudsynte transportar. Vidare skal eige utstyr slik som for tekniske løysingar prioriterast etter behov for vedlikehald, samt naudsynte innleigde ressursar/behov for ekstern service, lokale og regionale behov, levetid og tilknytt bruk av kjemikalie/drivstoff.

3 Endringar frå 2020 til 2021 – tekniske justeringar

Nokre leigeavtalar innan kollektivområdet skal overførast til Eigedom. Dette arbeidet pågår og fylkesrådmannen vil kome attende til dette i budsjettprosessen.

Budsjettet er auka med 2 mill. kr knytt til fellestenester for infrastruktur og veg sine administrasjonslokale.

Ein gjer merksam på at ramma for denne sektoren er korrigert opp med 8 mill. kr i høve til det som framkom i arbeidsdokument 3/20. Forklaringa er fylkestinget i budsjettvedtaket for 2020 vedtok innsparing på 8 mill. kr på konsulentbruk. Då vedteke budsjett vart lagt inn i økonomisystemet, låg denne innsparinga som éin sum under organisasjons- og økonomiavdelinga. Innsparinga vart seinare fordelt på alle avdelingane. Ved utrekning av rammene i arbeidsdokument 3/20, vart det ved ein feil teke utgangspunkt i opphavleg budsjett, ikkje i revidert budsjett, etter at innsparinga var fordelt.

4 Innarbeidde salderingstiltak: 7,5 mill. kr

Stillingsreduksjon knytt til naturleg avgang	3,3 mill. kr
Reduserte forsikringskostnader personal	1,5 mill. kr
Reduserte forsikringskostnader eigedom	0,7 mill. kr
Reduserte tiltaksmidlar	2,0 mill. kr

5 Alternative salderingstiltak: 3,0 mill. kr

Sektoren sine tiltak inngår for ein stor del i det administrative innsparingsprogrammet som er til handsaming i eiga sak til finansutvalet.

Dato: 08.09.2020

Til: Finansutvalet

1 Sektorbudsjett - løyvingnivå

Alle tal i 1000 kr

Løyvingnivå		Budsjett 2020	Budsjett 2021
Pasientbehandling	Brutto driftsutgifter	337 211	358 061
	Driftsinntekter	- 96 442	- 99 042
	Netto driftsutgifter	240 769	259 019
Administrasjon av tannhelse	Brutto driftsutgifter	34 670	13 145
	Driftsinntekter	- 275	-
	Netto driftsutgifter	34 395	13 145
Sum	Brutto driftsutgifter	371 881	371 206
	Driftsinntekter	- 96 717	- 99 042
	Netto driftsutgifter	275 164	272 164

2 Omtale av løyvingnivå

Tannhelsetenesta er delt inn i staben som sit i sentraladministrasjon, og fire tannhelseområde med klinikkar.

Tenesta har to løyvingnivå; pasientbehandling og administrasjon:

Pasientbehandling

Under dette løyvingnivået ligg løn- og sosiale kostnader til områdeleiarane, tannlegane, tannpleiarane og tannhelsesekretærene. Løyvinga omfattar behandling av både prioriterte og betalende pasientar. Ei av dei største utgiftspostane er medisinsk forbruksmateriell som eingongsutstyr og anna knytt til behandling av den einskilde pasient. Under pasientbehandling ligg også tilsette i teknisk eining, og teknisk utstyr brukt til pasientbehandling.

Administrasjon

Løyvinga skal dekke løn, og personalkostnader og andre utgifter knytt til tilsette i stab, fagseksjon, samt stabsleiar og fylkestannlegen.

Klimaeffektar

Klimaperspektivet er i fokus når det gjeld alle innkjøpsavtalar. Det er tatt omsyn til transport og leveringsmetode samt at ein har gode ordningar for handtering av spesialavfall. Tannhelsetenesta jobbar målretta med folkehelse og helseførebyggjande arbeid. Målet med langsiktig helsefremjande arbeid er at pasientar skal få ein god oral helse som vil krevja mindre omfattande behandling. På denne måten vil ein redusera bruken av eingongsutstyr under behandling som vil føra til eit mindre klimaavtrykk.

Alle prioriterte pasientar blir oppmoda om å nytta seg av offentleg transportmiddel til og frå behandlingsstaden så langt det let seg gjera. Bil eller drosje kan berre nyttast dersom helsetilstanden til pasienten eller rutetider på offentleg transport tilseier at det er mest hensiktsmessig.

Tenesta vil halde fram med avvikling av digitale møter og kurs der det er hensiktsmessig, som vil gi ein god klimaeffekt.

3 Endringar frå 2020 til 2021 - tekniske justeringar

I budsjettet for 2020 har teknisk eining vore underlagt løyvingnivået til administrasjon. Tenesta har utført ei evaluering om dette var rett plassering, og har kome fram til at eininga vert overført til pasientbehandling. Årsaka til dette er at teknisk eining utfører tenestene sine ute på tannklinikane, og aktiviteten er knytt til vedlikehald av tannteknisk utstyr. Med bakgrunn i dette er det overført kr 21 350 000 frå administrasjon til løyvingnivå pasientbehandling.

4 Innarbeidde salderingstiltak: 3 mill. kr

Administrasjon

Det er innarbeid eit innsparingstiltak ved hjelp av stillingsreduksjon i administrasjonen. Innsparinga utgjer 0,4 mill. kr inkludert sosiale kostnader. Stillingsheimelen utgår grunna naturleg avgang, og vil såleis ikkje bli erstatta.

Pasientbehandling

I Sogn og Fjordane og i Hordaland hadde ein tidlegare ulik tilnærming når det gjaldt takstar. I samband med samanslåinga var det føremålstenleg å ha ei takstharmonisering som var gjeldande frå 2020. Dette vart vedteke i budsjettet for 2020. Takstauken vil utgjere omlag 1,6 mill. kr i meirinntekter, og vil gje ein inntektseffekt når det gjeld pasientbehandling for 2021. Med omsyn til den situasjonen ein er i grunna koronapandemien, må ein ta høgde for ein del varig svikt i inntektene. Dette er høgst usikre utsikter, men tenesta vurderer desse fortløpande.

Tk/Vestland

Tannhelsetenesta ser Tk/Vestland er organisasjonsmessig likestilt med dei andre tannhelseområda. I alle områda har ein frå og med 2020 på bakgrunn av den økonomiske situasjonen teke bort kursmidlar og utgifter kring dette, samt vikarlønn. Dette vil ein gjennomføra også for budsjettet 2021 for Tk/Vestland. Dette vil gje innsparing på:

- Kursmidlar: kr 350 000
- Reiseutgifter ved møte og kurs: kr 230 000
- Vikarutgifter: kr 420 000
- Samla innsparing: kr 1 000 000

5 Alternative salderingstiltak: 3 mill. kr

For budsjett 2021 er det ikkje rom for ytterlegare salderingstiltak på løyvingsnivå utan at det går utover den ordinære drifta. Det inneber at ute på områda kan ein ikkje lenger redusere utan at ein må gjennomføra vesentlege strukturelle endringar, eller at det går utover tenestetilbodet.

Vestland fylkeskommune har ansvar for drift av Tannhelsetenesta sitt kompetansesenter Tk/Vestland som skal gje tilbod om spesialistbehandling, utføre fagleg rådgjeving til offentleg og privat tannhelseteneste, ha ansvar for praksisnær klinisk forskning samt bidra i spesialistutdanninga. Tk/Vestland har og ein eigen tannklinikk på Haukeland universitetssjukehus der det blir utført behandling under narkose.

Tk/Vestland er eininga som har størst budsjettutfordringar. Grunna eit stort meirforbruk på TK Vestland over fleire år er det naudsynt å gjere vedvarande tiltak.

Kompetansesenteret vart etablert med målsetning om at kompetansesenteret skulle vere sjølvfinansierande. Frå 2019 har senteret hatt eit null-budsjett, der alle kostnadane til senteret skal dekkast av pasientinntekter - både vaksne betalande og prioritert klientell, samt tilskot frå Helsedirektoratet.

Kostnadsnivået dei siste åra har vore for høgt til at senteret oppnår prinsippet om å vere sjølvfinansierande og utan tiltak vil kompetansesenteret belaste den fylkeskommunale drifta med mellom 8-9 mill. kr. Det er difor sett i verk arbeid med å gå gjennom økonomien (både inntekspotensialet og kostnadsnivået) for TK/Vestland for å kunne setje i gang kostnadsreduserande tiltak og/eller auke inntektene.

Uttale frå hovudutvala 16.09.2020 som vedlegg til **PS 7/20 Budsjett 2021/økonomiplan 2021-2024 - arbeidsdokument 4/20**

Uttale frå hovudutval for samferdsel og mobilitet

Hovudutval for samferdsel og mobilitet viser til presentert opplegg for driftsbudsjett for 2021 og investeringsbudsjett for 2021-2024 og har følgjande uttale:

Hovudutvalet meiner at den årlege statlege fergekompensasjonen (jfr. Kommuneproposisjon) gir handlingsrom i driftsbudsjettet. Utvalet meiner at følgjande føringar må leggest til grunn for vidare arbeid:

- Ingen takstauke utover prisvekst på buss og bane
- Frekvens på buss/bane fra 2020 til 2021 må aukast jfr. Byvekstavtalen
- Ungdomskortet vert oppretthalde og ein ventar på samordning av kort/soneinndeling.
- Midlar til trafikksikring må ikkje reduserast.
- Det store behovet for vegvedlikehald tilseier at dei aller fleste føreslegne kutt innanfor veg og infrastruktur kan ikkje gjevast tilslutning.
- Det er nødvendig å avsette tilstrekkeleg med midlar til opprydning av ras og flaum i rasfylket Vestland.
- Omsynet til klima og miljø må ligge til grunn for prioriteringane

Investeringsbudsjettet

Hovudutvalet vil vurdere å forskyve oppstart av nye prosjekt som fell under tunelltryggleiksforskrifta i påvente av statleg kompensasjon.

Posten til «Mindre utbedringer» må aukast slik at vi saman med vår egen vegadministrasjon kan få meir vegutbetring for pengane.

Det er viktig å få avklaring på verknadane av dei signaliserte forbetringane i ferjeavløysingsordninga.

Uttale frå hovudutval for opplæring og kompetanse

1. Hovudutval for opplæring og kompetanse viser til at det pågåande arbeidet med mål og strategiar for vidaregåande opplæring skal danne grunnlag for prioriteringar i sektoren. Eit mål- og strategidokument vil bli lagt fram for fylkestinget i desember til avgjerd.

Med dei store innsparingane som er foreslått kjem opplæringssektoren i ein svært alvorleg situasjon. Det vil vere umogleg å gjere innsparingar på 82,4 mill kr utan at kvaliteten på det vidaregåande skuletilbodet vert redusert. Og det vert lite handlingsrom og dårleg grunnlag for å utvikle den vidaregåande skulen i Vestland fylke.

2. På dette grunnlaget ber vi om at dei reduserte kostnadene som følgje av pensjonspremie (54 mill kr.) vert tilført Opplæring og kompetanse for å saldere budsjettet for 2021.

Hovudutvalet rår til at sektoren vert saldert i 2021 med følgjande innsparingstiltak;

Tiltak 1: avdeling for opplæring og kompetanse - vakansar 4 mill

Tiltak nr 2: bruk av akkumulert disposisjonsfond 30 mill

3. Den økonomiske situasjonen for fylkeskommunen er slik at drifta må reduserast i perioden fram til 2024. Utvalet vil prioritere å vidareføre tiltak som er retta mot sårbare elev- og lærlinggrupper og

undervisningsretta tiltak og utvalet vil ta stilling til innsparingar på sektoren når utgreiingsarbeidet på ulike tiltak er ferdigstilte. Utvalet rår frå at det vert gått vidare med følgjande innsparingsforslag:

- Skulefrokost
- Skulepsykologar
- Elev PC
- Produksjonsskulane i Vestland.
- Fagskulane i Vestland
- Miljøkoordinatorane
- YSK/TAF-tilbodet

I arbeidet med utlysing av tilbodet vil ein for skuleåret 2021/2022 lyse ut det tal klassar som budsjettet gjev grunnlag for.

4. Framlegg om alternative salderingspostar i pkt. 3.5. (37 mill kr) vert ikkje utgreidd. Det gjeld mellom anna framlegget om å ta bort utdanningsprogrammet musikk, dans og drama.

5. Utvalet sluttar seg til rammene i forslag til investeringsbudsjett og ser eit overordna behov for å skuve på investeringar. Utvalet vil likevel peike på at kvart investeringsprosjekt må planleggast og ha ein klar framdriftsplan. Utvalet meiner at utbyggingsprosjekta må sjåast opp mot elevtalsutviklinga for å sikre rett dimensjonering.

Uttale frå hovudutval for kultur, idrett og integrering

1. Hovudutval for kultur, idrett og integrering tar presentert felles opplegg for driftsbudsjett 2021 til orientering.
2. Hovudutval for kultur, idrett og integrering tar presentert opplegg for investeringsbudsjett 2021 - 2024 til orientering
3. Hovudutval for kultur, idrett og integrering sluttar seg til presentert budsjett for sektoren kultur, idrett og inkludering fordelt på løyvningsnivå og med innarbeidde salderingstiltak.
4. Hovudutval for kultur, idrett og integrering ber om at de vedtatte innsparingstiltakene konkretiseres for hvert bevilgningsnivå, og tydeliggjøres for vidare politisk behandling.

Uttale frå hovudutval for næring

1. Hovudutval for næring tek rådmannen sitt framlegg til driftsbudsjett 2021 til orientering.
2. Hovudutval for næring tek rådmannen sitt framlegg til investeringsbudsjett for 2021-2024 til orientering.
3. Hovudutval for næring sluttar seg til rådmannen sitt framlegg til budsjett for sektoren fordelt på løyvningsnivå og innarbeidde salderingstiltak med desse endringane:
 - Det vert vurdert å oppretta næring/utviklingsfond i utsette kommunar og regionar. Fordeling og innretning vert vurdert i eiga sak. Regionråda si rolle i utvikling og partnerskapsarbeidet inngår i saka.
 - Innsparingsframlegg med 1 mill. til Fjord Norge vert reversert. Finansiert over tilsvarande reduksjon post 25 Utviklingsmidlar(deltaking i messer)
 - Det vert vurdert auka utbyggingsstøtte til breiband i prioriterte utbyggingsområde
 - hovudutval for næring ynskjer å få utgreidd styrking av spisskompetanse innan fiskeri og forvaltning og korleis dette kan innarbeidast i budsjett og økonomiplanen